Liber de
Fra
habitualis.

Copiése la portada.

MS. 4.º pergamino, completo, foliado hasta el 94, bien tratado.

Egues de Gratia.

Liber de
Grã
habitualis.

Au. Ingeniosissimo P. Balthasare de lgues
Societatis Jesu.

...torrijos, y Clergac Causul. della Hetrog. ad. de
ad. de a de volver.

Liber
De grã habituali.

Gra significatione nominis spectata é beneficium liberal.r concessum; sic honores, et divitiæ, quas Princeps liberal.r concedit, gratias Principis nuncupant. Theologice v.o gra é beneficium supernale á Deo liberal.r concessum creaturæ intellectuali, ut se conducens ad ejus supernalem beatitudinem, sive æternam felicitatem; hujusmodi beneficia multa numerant á theologis. Sic v.a auxilia supernalia, quæ gra actus nominantur, sunt quæ gra supernalia, quibus natura intellectualis coadjuvatur ad eliciendos actus supernales, quibus dispositio, vel de congruo meret supernalem beatitudinem.

Insuper é beneficium aliud supernale gratia habitualis dictum, quod gratis á Deo donatur, é participatio divinæ naturæ, justitia, et sanctitas, amicitia, et filiatio adoptiva Dei: quo præstantissimo beneficio possessor ejus redditur particeps, et consors divinæ naturæ, justus, et sanctus, amicus, filius, et hæres Dei, ut constabit ex dicendis. Hæc ergo gra habitualis sanctificans, sive justificans é objectum, sive materia hujus libri, ubi ejus, sive naturam, proprietates, effectus, et causas ipsius, ipsa divina gratia opitulante, dabimus =

Disp.o 1.a de natura gratiæ habitualis. Q.o 1.a An detur gra habitualis, ea quæ intrinsecé inhærens sit gra sanctificans?

Sect. 1.a Gra sanctificans é forma intrinsecé inhærens.

Conclusio é de fide contra hæreticos hujus temporis Lutherum, Calvinum, et eorum assectas docentes, justificationem, sive quod idem é, sanctificationem fieri tantum per formam extrinsecam, scilicet per sanctitatem, quo Deus sanctus é, sive justitiam, qua Deus justus é, vel per remissionem, sive extrinsecum Dei favorem, quo Deus peccata remittit, aut tegit.

Quos omnes errores anathemate ferit Trident. ses. 7. can. 11

19 de grã sanctificante.

11, Siquis dixerit hoes iustificari, l sola imputatione iustitiae Xpti, l so-
la peccatorum remissione, exclusa gratia, et charitate, quae in cordibus eorum p
Spiritum Sanctum diffundatur, atque illis inhaereat; aut etiam gratiam, qua iusti-
ficamur, esse tantum favorem Dei, anathema sit. Quam definitionem desumpsit
Tridentinum ex pluribus Scripturae testimoniis, in quibus habetur, gratiam in anima esse se-
men, fontem, sigillum, et unctionem vitae aeternae; gratiam effundi, et diffundi
in animas.

Quae omnia indicant gratiam esse formam intrinsecam animae, quae non extra est
subiecto, nec est proprie in subiecto, sed in se substentata, l in alio, ut patet in in-
tellectione, quae proprie non est in obiecto, quod extrinsece afficit, et denominat intrinsecam, sed in sub-
iecto intelligente, quod intrinsece afficit, et denominat.

Roboratur deinde conclusio ratione: quia per gratiam fit natura in-
tellectualis particeps divinae naturae. Xta illud 2. Petri 1., maxima, et pretiosa no-
bis promissa donavit, ut per haec efficiamini divinae consortes naturae; sed nulla na-
tura fit particeps alterius per formam pure extrinsecam; alioquin quaelibet esset parti-
ceps omnium reliquarum, v.g. natura Petri esset particeps naturae equinae, leoninae, et
sic de aliis: quaelibet enim extrinsece afficitur a reliquis omnibus: ergo gratia in natura in-
tellectuali non est forma extra, sed intrinseca, et intrinsece inhaerens —

Confirmatur: quia duo esse consortia eiusdem naturae importat formam intrinsecam in
duobus, l per eandem individuam naturam, ut personae divinae consortes sunt eiusdem in-
dividuae naturae: l per similem intrinsecam in eadem natura, ut Petrus, et Paulus consortes sunt
eiusdem naturae: sed per gratiam sanctificantem fit natura intellectualis consors eiusdem naturae cum
Deo, ut constat ex relata epistola Petri: ergo eadem natura divina saltem per simi-
litudinem intrinsecam est in Deo, et in natura intellectuali: ergo gratia quae est forma huius consortii,
non est pure extra, sed forma intra, et inhaerens in natura intellectuali.

Sed rogas, an gratia sanctificans sit forma intra, et inhaerens
physice, l solum moraliter? Respondetur esse formam intrinsecam, et inhaerentem physice, et non solum moraliter.

Probatur:

q.º ẽe fraz intrz n̄ phicé, d. moral.ʳ inhęrentez, ẽẽ frz, quę rev.ª intra n̄ sit; nec revera inhęreat; tanti v.º prudenter existimet, q.ᵗⁱ si rev.ª intra ẽet, et rev.ª intre inhęreret: n̄ enỹ ullo pacto p̄ integri, quarõe subtz n̄ sit phicé gratz, sit v.º moral.ʳ, n̄ quatenus rev.ª subtz pratz n̄ ẽ, prudenter v.º tanti existimat q.ᵗⁱ si rev.ª ẽet gratz. Hac n. rõe, et n̄ alia, multiplati nummi argentei sũt moral.ʳ et n̄ phicé nummus aureus, quanqũ lt rev.ª n̄ sint nummus aureos, prudenter tanti existimant, quanti si rev.ª ẽent nummus aureus—

Atqui gr̃a sanctificans n̄ ẽ fra, quę rev.ª intra n̄ sit, l. quę rev.ª n̄ inhęreat, et tanti existimet, q.ᵗⁱ si rev.ª intra ẽet, et rev.ª inhęreret; hic n. ẽ hęreticorz error, quem damnat Conciliz, scilt. gr̃az santificantz ẽe sanctitz, qua Deus sanctus ẽ, l. iustitz, qua Deus iustus ẽ, quę nobis rev.ª intra n̄ ẽ, neqz rev.ª nobis inhęret, tanti v.º existimatz, quanti existaret, si rev.ª nobis intra ẽet, et intre inhęreret: g.º gr̃a sanctificans ẽ fra intra, et inhęrens phicé, et n̄ sõ moral.ʳ—

Sect. 2.ª

Explicatio difficultatum

1.ª ẽ, q.ª ut dicitur ad Romanos 5, sicut p. unius inobedientiaz hoĩs peccatores cõstituti sũt multi, ita p. unius obedientiaz iusti cõstituentur multi; d. inobedientia unius, scilt. Adami n̄ ẽ fra intrª filijs eius phicé inhęrens, d. sõ moral.ʳ: g.º sicut p. huiusmi frz oẽs cõstituunt peccatores, similiter p. frz sõ moral.ʳ intrz, qualis ẽ in nri iustitia Xp̄i cõstituimur iusti. Cfr. q.º ut etm dicit v.ª Corinthiorz. 5.º, qui n̄ noverat peccz, p. nobis peccz, ut nos efficeremur in eo iustitia Dei; d. iustitia Dei sõ pẽt ẽẽ nobis moral.ʳ intra, et n̄ phicé: g.º gr̃a, sive iustitia n̄ ẽ fra intra, et inhęrens phicé, d. sõ moral.ʳ—

Retrocedendo maiorz, et minorz, et nando cõq: q.ª peccatz⁺ originale, p. quod oẽs cõstituunt peccatores, ẽ ens morale, ut pr ad

⁺ peccatz

de peccis. At gratia sanctificans est ens physicum, ut constat ex nostris probationibus: male ergo arguit a peccato ad gratiam. Ad confirmationem respondeo majorem, et minorem, et negando consequentiam; quia per justitiam Dei, qua Deus est formaliter iustus, non iustificamur formaliter; dico solo exemplariter, quatenus iustitia nostra est ad instar iustitiae Dei; at per gratiam sanctificantem iustificamur formaliter, naturae Divinae participando, et eius consortium; non supra explicato: est ergo forma nobis physice intrinseca, et inhaerens.

2.a est, quia unicuique est quae proprium est, et inest peccatum originale, ac gratia sanctificans: sicut enim haec reddit hominem iustum, Deo gratum, amicum, et filium; ita et illud reddit hominem, Deo ingratum, inimicum, et indignum filiatione: dico peccatum originale solum est forma intrinseca, et inhaerens moraliter non physice; est enim ipsum peccatum Adami, quod physice Adamo solum inhaesit: ergo gratia est forma intrinseca, et inhaerens solum moraliter non physice.

Retorquendo maiorem: cum peccatum originale sit de genere entis moralis, ut bene probat in nostris; gratia autem sit de genere entis physici, ut constat ex nostris probationibus. Aliunde autem ceteris paribus genus physicum est magis proprium, et inest magis proprie; quam genus morale, quod propter suam imperfectionem dicitur ab scotistis ens diminutum; hinc est, non esse unicuique proprium et inesse peccatum originale, ac unicuique propria est, et unicuique inest gratia sanctificans.

Neque probatio maioris obstat, quod licet verum sit, effectus ibi assignatos convenire a peccato, et a gratia; suos tamen effectus proprius, et perfectius tribuit gratia, quam peccatum tribuat suos, cum hoc moraliter, et diminute eos tribuat, illa vero physice, et sine ulla diminutione. Adde gratiam reddere naturam intellectualem participem, et consortem Divinae naturae, qui effectus cum tanta proprietate, et perfectione ab ea praestatur, quod talis nullus proprius effectus praestatur a peccato.

3.a est, quia effectus gratiae sunt pure morales: sunt enim filiatio adoptiva Dei, eiusdemque amicitia, remissio peccati, ius ad hereditatem gloriae, et similes, qui omnes in humanis sunt pure morales; dico effectus moralis solum exigit causam moralem, et in-

trinsecam

tam moral.r, ut pt in adoptne, et anima humana: g.o gra e fra fo mor.r intra. Cfr, q.a peccm fo mor.r extens, ideo q.a fo in ordine mor.r reddit hoiem iniustum, et inimicum Dei, ut pt in pecco habituali, quod de pnti phice nihil e: g.o et gra fo mor.r intra reddet hoiem iustum, et amicum Dei—

Retinendo marem, loendo de oibus effectibus gratiae: particpnem et consortium D.e naturae, qui e pprius effectus gratiae, n e effectus pure moralis, d. phicus. Reliqui effectus ibi relati licet in humanis plerumque sint pure morales, nil tn phibet, e q.do qsi phicos: et tales e in re ea ne Dei, constat ex variis phaoibus: ad confraonem cdo ant et r.o coam, q.a gra de pnti aliquid phicum e, constituit qsi iustum, et amicum Dei, n qualiter cumque, d. p particpnem, et consortium D.e naturae, quae quid phicum e—

4.a, q.a humanitas Xpti Divinitate Sanctificatur p gratiam D.i, quam naa intellualis creata p gram sanctificantem; d. ne D.a e fra fo moral.r intra humaniti; ca m. n vnit phice humaniti, d. fo personalr D.a: g.o gra santificans intra fo mor.r santificabit naam intelualem. Cfr. q.a gra fo mor.r intra operibus iusti reddit ea digna premio eterno, et spiali complatia Dei: g.o eadem fo mor.r intra naam intellualem hanctificat, et Deo gratificat—

Retinendo marem: adhuc n. e sub controu.a, an na D.a sanctificet humanitem Xpti, necne. N.o deinde marem: licet enim Divinitas intr.e phice n vniat humaniti, vnitur tn matr, quam pfonalitas cum Divinite identica vnitate vnit humaniti, q.d sufficit ne haec vnio sit fo moralis, d. multum accedat ad phisicam—

Ad confraonem, otto ans: forsan m. opa iusti recipiunt phice in gra, et cum illa phice vniunt. N.o v.o coam: q.a na intellualis fit de facto iusta, et grata Deo p particpnem, et consortium D.e naturae, q.a cnatur fit p vnionem phicam cum gra, quam p moralem; at opa fit digna premio eterno, grataque Deo, eo q.d sint supnlia, et pcedant a iusto, ad quam pcessionem n requir.r

vnio

unio phica cum gra, sed satis e moralis, hoc e, quod gra sit in cana a qua opa procedunt

Sect. 3a.

Gra santificans n e qualitas transiens, d. habitus permanens.

Cclusio e certissima, ita ut a pluribus de fide censeat, praesertim post Concilia Viennense Et Trident. 3. D. immerito tanta ei tribuit certitudo: tum quia Concil. Viennense solum tradit ut probabilius, parvulis in iustificatione infundi habitum fidei, spei, et charitatis, de adultis autem nil statuit. Tum quia in Trid.o solo definit, iustificationem fieri per infusionem gratiae, et donorum, circa permanentiam vero gratiae, vel donorum nil decernit—

Prob. a. conclus.: quia effectus permanens, et habitualis non potest provenire nisi a causa formali permanenti, et habituali, ut ex terminis constat; cum enim effectus formalis includat causam formalem tanquam partem essentialem, non potest ipse esse permanens, et habitualis, nisi causa eius formalis sit permanens, et habitualis; sed effectus formalis gratiae e permanens, et habitualis: e enim reddere naturam intellectualem participem, et consortem divinae naturae, eidemque impertiri filiationem, et amicitiam Dei, qui sunt effectus permanentes, et habituales: iustus enim permanenter et non transeunter e particeps divinae naturae, filius, et amicus: ergo gra n e qualitas transiens, d. habitus permanens—

Confir. 1o quia, ut ex Scrip.a constat, Deus per gratiam ad iustum venit, et in eo manet; gra e semen gloriae, aliquando fons, et sigillum; sed haec omnia sunt permanentia, et non transeuntia: ergo gra e qualitas permanens per modum habitus, et non aliquid transiens, et per modum actus. Confir. 2o quia quoad effectum formalem participationis divinae naturae, filii, et amici Dei, eodem modo iustificantur parvuli, et adulti: sine fundamento enim diversitas inter eos adstrueretur; sed parvuli non iustificantur per aliquem actum transeuntem: nullum enim eius extat vestigium: ergo utrique iustificantur per qualitatem aliquam permanentem, et per modum habitus.

Sect. 4a.

Sectio 4.ª

Occurritur obiectionibus.

1.ª e. q.ª forma quę reddit hoīem iniustum n. ē qualitas permanens, de per modum habitus; de aut omnino transiens, ut est peccatum quodlibet actuale ē mortale: ergo similiter forma iustificans n. ē qualitas aliqua permanens per modum habitus, d transiens per modum actus. Pr. q.ª qui iniustus ē eque permanenter iniustus, ac permanenter iustus iustus ē, qui iustus ē; de ille iniustus ē per qualitatem transeuntem: ergo et hic iustus erit per sīlem qualitatem.

Resp. scedendo ant., et nando cons.: ro disparitatis sumitur ex eo q.d peccatum actuale sit iniustia formalis saltem late: ideoque applicatum subiecto capaci reddit illud formaliter iniustum, cumque peccatum actuale sit aus transiens, sequitur subiectum fieri iniustum per actum transeuntem; at nullus ē aus transiens, qui sit formalis iustia, hoc ē, omnino, et vndequaque adequans subiectum cum tota regula honestatis: ideoque iustia, siue gra iustificans nō pōt ēē aus transiens.

Dicere enim cum P.e Vasq.z aum amoris Dei super oia, l actum perfectę stritionis ēē formam sanctificantem. In p.is fundamento caret, ut infra dicemus. Deinde n. ē forma iustificans paruulos: si m. sunt incapaces huiusmi aus; neque insuper iustificat eos in sacram.º Baptismi, et poenitentię iustificant adulti, ut fatetur ipse Vasq.z. Denique qui iustificant extra sacram.tum, per priorem neque qm actus amoris Dei sup oia, l perfectę stritionis eliciant iustificant per gratiam habitualem: nulla ergo de facto ē iustificatio, quę fiat per qualitatem transeuntem, et per modum aus.

Ad sfrang. scedo maiorem proportionaliter acceptam, et distinguo minorem, ille iniustus ē per qualitatem transeuntem physice, sedo; per qualitatem transeuntem moraliter, nego: ut enim iustus sit permanenter talis, necesse ē, peccatum physice transiens moraliter permanere. N. sufficit autem ad iustificationem hęc permanentia pure moralis: q.ª nil ē q.d cum sit physice transiens sit iustificatio: si m. tale aliq.d ēēt, vi q.d moraliter permanendo posset permanenter iustificare.

2.ª e,

Vª é, qª Xª Phy, habitus é qualitas difficilé mobilis á sub-
to; d. gra habitualis ñ é difficilé mobilis á subto, q dimouet enim ab
eo p quodlt peccm mortale, qd facillimum é: ergo gra santifans ñ é p[illegible]
habitus. Pbat; qª gra acquirit p vnum actum strictis scilt ptes, l amoris Dei sup
oia; d. habitus ñ acquirit nisi repetitione plurium actuum: ergo gra santifans
ñ é habitus aliquis pmanens, d. actus transiens.—

Rñt disguendo marem; habitus eltª nlis, ncedo; hunc ergo
so agnouit Phus; supnlis, nº: quia gra .a. é habitus supnlis. Prterque
theogi dum gram dicunt habum ñ vsurpant nm habitus in stricta
Phia accepe. put quod habitus é qualitas difficilé mobilis á subto, d. v-
surpant late, put habitus é idem ac qualitas pmanens, et ñ cito transiens.—

Ad pbaonem otto marem; gra m. ñ tam acquirit pauis qm infun-
ditr á Deo, currentibus actibus prmum mitis, l dispois. Disguo deinde
norem; habitus ñ acquirit eltª nalis, ncdo; supnlis, nº: hio m. lata acqui-
sitione mitis l dispois vno actu acquirit, vt bene in pbaone pbr.=

Sectio 5ª
Multiplex illaão pfert.—

1ª é dari gram habitualem: hec enim aliud ñ é, quam fra. qua in-
trinsecé, et pmanent iustifamur: d. datr huiusmi fra, vt pstat ex dictis:
ergo et gra habitualis.= 2ª é, huiusmi gra ñ éé substia, d. accens: sub-
stia m. ñ inhæret: inhærentia m. é ppria acois: vt m. fert phorum axio-
ma, accidentis éé é inéé, hoc é, inhærere: d. gra habitualis intrés in-
hæret, vt pstat ex dictis: ergo ñ é substia, d. accens.—

Ri. cª dices, qª gra é pfior aia ronali, et Angelo, l saltem
pfior é musca, l scarabeo; d. talis ñ éet si ñ éet substia, d. accens:
omnis enim substia pfior é accente: ergo gra é substia, et ñ accens. Rñt
nando marem, q. 3 ad 1am partem; ñ enim apparet pfio gram pre Angelo, et
aia

aia rõali; ũno' vt ab his pfecte excedi; tũ q.ª gra ẽ pp̃ter Angelũ, et aiã rõalẽ, et vtrisq collata vt mẽ ad pprię felicitę, n ẽ econuerso—

Item q.ª gra ẽ sub dominio, et potestate vtriusq, cũ vterque possit p libito phicẽ de gra disponere; cũ tñ Angelũ l aia rõalis n sint sub potestate grę, neqs hęc possit exercere aliquę dominationis ac.ª alterutrũ: n g.º gra excedit pfonẽ Angelũ, l aiã rõalẽ, d. ab eis excedit—

Deinde otto norũ q.ª ad 2.ª partẽ: n.m. ostat oẽ substãz ẽẽ pfiorẽ oi acci, d. sõ cęteris paribus; cętera a n ẽẽ paria, collata gra cũ musca, l scarabeo, p se pt. Deinde n ostat, grã excedere pfione phicã muscã, l scarabeũ, d sõ morali, et in orñe ad felicitę ęternę, quarõe SS. PP.ª eã mirarẽ, et p cęteris extollunt—

Sicut .m. musca, et scarabeũ 2.ª sẽ gluriũ DD.ª, eo q.ª viventes sint, absq vlla absurditate excedunt pfõe phicã solẽ, et astra n viventia; silit gra, quę aicens ẽ, pt excedi ã minima substãa, siue musca, siue scarabeo, eo q.ª hęc substãa sit—

3.ª illão ẽ huiusmi grã ẽẽ qualitę: n.m. reddit subtũ impenetrale, vt quantas. N pure refert, vt illão. N oẽtit in loco vt vbi. N reddit rẽ durantẽ vt quando. N ẽ rão fralis agendi l patiendi, vt aio, l passio. N ẽ mes hendi, vt habitũ. N deniqs possidendi, vt hera: sõ g.º restat ẽẽ qualitę—

Otr. q.ª qualitas ẽ accens p.rio et peculiar.ª ordinatũ ad pfõeẽ subtę, q.ª adeo vtz ẽ, vt plures assrent, hunc ẽẽ otũ quiddiũ illiũ; d. gra pẽ, idẽ, p.rio et peculiar.ª ordinat ad pfõeẽ substãz ordinat .m. ad oẽtituendũ suppositũ intlale particeps, et oẽsortẽ dinę nę, filiũ, et amicũ Dei: g.º gra ẽ qualitas—

D. cª dices, q.ª vt supra diximus gra ẽ habitũ, ideoqs

dit

dit gra habitualis; d. habitus n̄ é qualitas, d. spiale prabz habitus nun- cupatr: ergo gra n̄ é qualitas. Resp. scedendo marz, et disting.do notz, ha- bitus n̄ é qualitas, prt é mus hendi vestes, l arma, et sic de aliis, c- cedo; aliter, n.o Prama4 habus importat mz pdictz hendi; atn inter spes qualitis é una, quz habitus dit.r, ad qm reddunt gra ppter eius pmanentiá, qua assilatr qualiti difficile mouili á subto, quz pprie, et stricte é habitus.

2.a illaq é, difficilimz éé explorare, an gra sit pftoi oi ente creato? In 1.is m. vidimz, n̄ éé pftiorz subta intuali. Dein- de pbale vr n̄ éé pftiorz subta viuenti: pluribus m. sapientiu- dicio viuens pfert n̄ viuenti. Neqz é iz probale n̄ éé pftiorz vlla subta; forte m. éé p se et subsistere longe excedit pftione qualit. entitz exentz in alio, et eidz inherentz, qualiter extit, et inhe- ret gra. qd integendz é de pftioe phica; quoniq de morali, et in orne ad vitz eternz pitantioi, et pftioé gra qual. enate narali, eo q. magis et pfus sducat in talz vitz vt supra dicebamz ex con d. ionz Thpz. sé—

Aferendo v.o gra cy ályz accident.ulibz reor; gra éé pftiorz: oia enz sunt paria in inqria; deinde v.o gra pstat esse filiz, et amici Dei, et sles, qualis pftiois esse nullz accens nale pstat: ergo gra excedit pftioe ea omnia. = D. ct. dices, q.o poz vitales reddunt subtz pré viuentz: ergo hz lt nales roe vitz erunt pftiores grá. Ifrat, q.a intelltio, et volio nalis, et sic de aliis, sunt vita in actu 2.o: ergo saltz hzc accia erunt pftiora grá—

Resp. V. poas vitales n̄ éé accia, d. ipsz subtz vi- uentz: ideoqz hac roe accens n̄ éé pftius grá. Resp. 2.o nando coaz: n̄ m quidqd reddit pré viuens é pftiz n̄ viuenti, vt pt in

spie

spũe impssa, que ł reddat intus prinē viuentis, hoc ē, prē po-
tentis intelligere; n̄ tn̄ spiles ē pfior sole, ł luna, aut etiã calore, ł fri-
gore: go̊ qº viuens qd quiddiue, et ab intrõ ē tale; Cn̄ vº pe, que so-
lu denominaue sit viuentes, eo qd deducant ad vitã) ē pfig n̄ viuen-
te. Ad 2 fraoeg nº. co.: ta.m. vita in au l. sit inferiord pfiat, qm vi-
ta in au ł., siue viuens; exto qd viuens excedat n̄ viuens et grã
n̄ sequit eundē excessũ reperiri in accibus, que sit vita so̊ in anī. —

D. qd dicendũ de pfice grae illg 2ferendo cũ accibg
supnlibg? Rei grã ēē pfiorē. 1º, qª ē eorũ radix; radix a. pfior
ē radicato. 2º. qª in omē supnli ē nāra; reliqua vº ł dispõe ad
illã, ł ppieter illig; na.a. pfior ē dispoibg, ł ppietatibg. 3º qª ē partipao
D.ę nāę, filiao, et amia Dei, qqꝫ effibg nullg equivalet eorũ qui pstan-
t ab alijs accibg supnlibg: g. grã habitualis hiis albg ē pfior.

D. 3ª dicitis, qª vio Dei ē beatudo nrã; d. hęc ē
pstantior oibg alijs: g. et grã. 2fr. 1º qª beatudo ē sũmũ bonũ; d. nil
pest ēē pfig summo bono: g. neqꝫ grã. 2frat. 2º. qª beatudo ē
vltimg finis; grã.a. ē mũ; d. mũ n̄ ē pfig fine, pserũ vltimo:
g. neqꝫ grã ē pfior beatude, siue vioe —

Rei ditg mdo marę, vio ē beatudo nrã fralis, 2cedo;
obtiua, nº: hęc.a. sola ē pfior oibg alijs, n̄ 1ª. Ad 1ã 2frae grã
beatudē obtiuã ēē summũ bonũ n̄ fralē, que ab innumeris bonis
excedit. — Ad 2ã similiter dico beatudē obtiuã ēē vltimũ finē, n̄ be-
atudē fralē, que solũ ē possessio vltimi finis, seu vltimũ finis que in-
sppie ē vltimg finis; vuaũ grã n̄ ē purũ mũ, d. illig nā fundatũ,
et radix —

7 Quintegda sit, nisi visio Dei ex se, et ex nā sua
ſt sit grã sanctifans, qualꝫ ēē pbalissimũ ē: tã.m.: vio Dei pharent

gratia

gra habuali, qua iustificamur in via: otinebit m. gfiog kingmi grag et insup gfiog exssionis, sive visionis Dei, qd longe gfig e, q3 puré eē egaz santificantg =

Q. 2.a

An gra habualis sit partipao Dl. nag, vt D.na ae.

Gra habualg eē partipaog Dl. ng concorde theoreg sanit qs testoo Pri epist. 2.a 1.o cap. Per quē maxa et pcioa nobis pmissa donauit, vt p hec effciamini Dl. sortes nag; vbi coiter expositores inter hec maxa dona grag agnoscunt, qua efficimur sortes, sive participes Dl nag —

Restant in plures difficultes implicitig in re adeo certa, que indigent explane. 1.a an hec partipao sit fralis, l virtualis. 2.a an sit phica, l moralis? 3.a an hec partipao sit adeo plena, et gta vt gtingat usqs ad vltima, dstog ng Dinē, partipando eig puritg, accitg, sive infinitatg, cc.a quarg resolueng vt clarius pcedamg sit =

§. 1.a

Presuppones pmittunt.

1.a e, partipaoeg vnig re alterig nil aliud eē, qg pcessiong vnig ab altero: ideo qs quodaz ab alio pcedit, alig partipao e, partipao, inque, n in fieri, et p my atois, d. in facto eē, et p my tri. Sic oes creg sunt partipaoes Dei, et ens partipatg, qa a Deo pcedunt; e stra v.o; Deg e ens ipartipatg, qa a nullo pcedit. partipao g.o in hac pcessione osht. Itr. qa filig e partipao ng Patrig, roe cuig partipaois e eidg silis in na; insup semen partipao e ng illig, a qua pcedit, d. tg filig, quē semen solumo sunt partipaoes illarg naarg, a qqg pcedunt, n aliarg: g.o pcessio e de oi et roe partipaois, sive eiusp-

sa

sa partipao saltem in fieri —

Hinc e duplex ee partipaonem unam formalem, aliam virtualem. Formalis e quando id quod ab alio procedit, et eius rationem, et quam ab alio procedit cum eo simpliciter convenit, sic Filius procedens a Patre, Petrus v.g. procedens a Paulo est partipao rationis Pauli, quia praeter processionem utrumque simpliciter convenit in eadem humana natura. Partipao virtualis e, quando id quod ab alio procedit, et eius rationem, et quam procedit simpliciter non convenit cum alio; sic lux e partipao virtualis solis, quia et quod procedit, simpliciter non convenit cum substantia luminosa solis; lux enim non substantia, illa vero accens; et idem e de partipaone seminis vel viventis, cuius partipao eo quod non sit vivens non e formalis partipao viventis, sed solum virtualis —

Insuper hinc e, non requiri ad hoc ut unum ens sit partipao alius, quod sit specialiter productum ad aliud exprimendum et repraesentandum: omnia enim entia creata sunt partipaones entis increati; cum tamen non omnia specialiter sint producta ad ens increatum repraesentandum, neque illud specialiter exprimant, aut repraesentent, sed quaedam magis, quaedam minus, pro maiori, minori similitudine cum illo. Quare supervacaneum sane superfluum e quaerere in ente ut sit alterius formalis partipao ad aliud praeter similitudinem, et productionem; quod si similitudo defecerit, nihil aliud quaerendum e, ut partipao sit virtualis, praeter productionem —

Unde tandem aliud e, scilicet hoc esse naturam, ut unum sit alius partipao, quod partem alius capiat, partem non capiat, sed relinquat: dummodo enim ab alio procedat partipao e alius, sive partem capiat, sive totum: forma ignea v.g. e partipao formalis ignis eius, a quo procedit, nec tamen partem illius capit, et partem non, sed totum capit per similitudinem; et idem e de luce procedente ab alia luce; et sic de aliis —

Ad haec: sicut ad unum et proprium partipaonem esset naturam, partem ca-

pere, et partē n̄, sequeret ens indiuisile eē impartipale: cū n. careat
partibus, n̄ pest parsvna capi, et altera n̄ capi; d. hoc ē fls: ens m. indi-
uisile, et summe simplex, qualis ē Deg, ē summē et infitē partipa-
le: g.ª n̄ ē de roe partipaois partē capere, et partē n̄. Nec satisfacit di-
cere, ens inuisile vt Deus, hēe partes virtual.ʳ N inquā satisfacit, q.ª
partes virtual. n̄ sūt simpliciter partes, d ēē quid, et ꝑ equiualē: g.ª roe illa-
rū ens inuisile n̄ erit simpl.ʳ partipale, d sō fundū q.ᵈ et ꝑ equiualē;
autē Deg simpliciter et ꝓprie sit ens partipale, et creē illig ꝓprie
partipaones —

2.ª presuppoo sit, D.ᵉ nē duplē partipaoē eē posse, vnā phi-
cā, aliā moralē. Phica siue nalis ea ē, qua na D.ª partipr, quanē ē ens
phicū siue nale; ē a. ens nale, quanē ē priū siue radix operaois nalē,
v.g. intellectois sui et polū, necn̄ amoris sui: quę m. naria sūt phica, siue nalia
coiter dicūt, ꝑt nale ↄtraponit libero. — Partipao moralis ē, qua na
D.ª partipr vt priū ē operaoū liberē, v.g. iustitię, misericē, et oīū aliē virtu-
tis moralis: cū m. libertas sit fundā oīs moralitis, l moralitas ipsa, quia roe
aus liberi, ꝑt disti a narijs, sūt morales; merito ceterē priū ꝯnotanē ad
eos dicit ens morale; et partipao moralis ea, quę ē partipao huiusmi en-
tis vt sic ↄnotantis —

3.ª presuppoo sit, hanc ꝓpoē, gra ē partipao D.ᵉ nē vt D.ª na
ē duplē posse hēre sēs: 1.ᵐ redupllantē supra solā nē, signatē gē grā eē partipaonē
alicuiē prati D.ᵉ spectantis ad lineā nē, et n̄ ad lineā attributorū, v.g. si gra par-
tipet prati lr radicis visois et amoris Dei, partipat pratē ꝓpriū nē D.ᵉ spectanē ꝓ
ad lineā nē, et n̄ attributorū: nullū enī attributū hēt raē lr radicis. Ceterū in hoc
sēs ↄgruentiē dil, grā eē partipaoē Diuinę nē, vt nalē —

2.us sēs predictę ꝓpois pest eē, q.ᵗ gra n̄ sō sit partipao prati D.ᵉ spe-
ctantis ad lineā nē; d q.ᵈ vlteriē ꝓrediat, et partipet D.ē nē ēē vlamē eiē diffē,
v.g.

v.g. rõ actualitatis, infinitatis, vel summae puritatis actus, qui sic ut segregentur praedicatis per- petuo (?), et magis sunt multiplicius: propositiones in reduplicationem plenius propositiones reduplicant rõ to- tius trium reduplicationis, vel rõ id quod est proprium talis tale, qualis est ultima differentia, et non comparatur aliquid commune: sic homo ut homo plenius non reduplicat supra animal, vel substantiam, sed supra totum hoc, vel supra rationale.

His praesuppositis multiplex est Theologorum sententia circa praesentem quaestionem. — 1a eorum qui dicunt, gratiam esse participationem Divinae naturae non formalem, sed virtualem; sicut semen est virtualis participatio alius eo quod ab alio procedat cum virtute ad producendum. 2a est eorum qui tenent gratiam esse participationem formalem Divinae naturae, quae est communis Theologorum sententia, inter quos adhuc est discrimen; quidam enim eorum cum P. Ripalda docent, esse solum participationem moralem, quatenus gratia participat a natura Divina esse radicem actus honestatis moralis excludentis omnem malitiam peccati saltem mortalis.

Alii vero docent esse participationem non solum moralem, sed etiam physicam, quatenus gratia participat a natura Divina esse radicem visionis Dei, quod ita proprium est naturae Divinae, ut nulli naturae, sive substantiae creatae, vel creabili possit convenire, sic P. Suarez, quem plures sequuntur Ruiz, Arriaga (?) et Compton.

Tandem communiter Thomistae sustinent gratiam esse participationem physicam, et formalem Divinae naturae, ut Divina natura est, quatenus participat usque ad ultimam differentiam infinitatis, actus purissimi, plenitudinis essendi, sive aseitatis. Pro qua sententia referuntur Joannes Vincentius, Cajetanus, Martinez, et alii.

Sect. 2a.

Gratia est participatio formalis et physica Divinae naturae

Probatur 1o quia illa natura est participatio physica et formalis alterius, quae ab alia procedit, et ultimo cum alia convenit formaliter in praedicato proprio physico naturae, proprio distincto ab omni eo, quod natura non est, ut constat ex sect. 1a — sed gratia procedit a natura Divina, ab eaque procedit omnis creatura. deinde convenit cum illa in praedicato aliquo physico proprio naturae, ut natura est: est enim gratia radix visionis, et amoris Dei,

Sicut

sicut na Dᵃ., q.ᵈ qdq̃ pratz ɔpetit nq D., ꝑt dist̃abo ꝯq.ᵈ na rē: ēē m. ꝓprĩq radicē ꝑprĩ ē nq: q.ᵈ pratz in sẽq phicẽ: ɔna tamen a-
ces natio nales, sive phicos, quales ſt vis Dei, et amor inde pce-
dent: ḡo ē partĩpao frālis et phica D.ᵉ nq. ——/

Afirmo, q.ᵃ subsīa intllualis creata in omē nli ē par-
tĩpao D.ᵉ nq: in omē m. nali ē imago, et silitudo Dei, huiq re-
prāo, et expssio lec imꝑfa; d. nā alia roe ē partĩpao phica D.ᵉ nq,
n.ⁱ q.ᵃ ē 1.ᵃ radix ingendi et videndi: quęcūqꝫ m. alia roe imagū in
na intllual ladeo ꝓpria n ē, lꝫ ꝑfa n ē: ḡo c̃ꝫ gra sit l.ᵃ radix
intellectiōis supnlis, qua Deq vi, et amoris quo amā, hac roe erit par-
tĩpao phica D.ᵉ nq in omē supnli ——/

Prat 2.ᵒ ɔclũo: q.ᵃ gra vꝫ ēē phicẽ q.ᵈ het, roe cu-
ius ē radix donorꝫ supnliū, ē ens partĩpatꝫ: n. m. ē ens a se, sive ꝫ-
partĩpatꝫ; d. n ē ens partĩpatꝫ ꝑ partĩpaoꝫ phicẽ alicuiq attribu-
ti D.ⁱ: tꝫ q.ᵃ nullꝫ attributꝫ het roꝫ l.ᵉ radicū: tꝫ q.ᵃ gra potiq dice-
ret partĩpao attrib. D.ⁱ, qm nq: ḡo ē partĩpao phica D.ᵉ nq ——/

Afri q.ᵃ na D.ᵃ n ē minꝫ partĩpalis in ēē phico, quā
in ēē morali: in vtroqꝫ m. ē infita, et infite mmicalis; d. in ēē mo-
rali partĩpat ꝑ grām: ḡo et in ēē phico; si m. ꝑ aliud a gra partĩparet
in ēē phico, gra n ēēt sola et peculiaris partĩpao D.ᵉ nq, vt volunt
Adulsarij ḡraꝫ ēē ——/

D. c.ᵃ e l.ᵒ, q.ᵃ x.ᵒ hanc explaoꝫ quęl.ᵗ creā erit parti-
pao phica D.ᵉ nq: quęl.ᵗ m. ꝓcedit ab ea, et cꝫ ea ꝓꝑl.ᵗ ɔvenit
in aliquo prato; d. hoc ē fls, q.ᵃ ēē partĩpaoꝫ D.ᵉ nq ē ꝓpriꝫ
et peculiare grāꝫ: ḡo ēgra n ē partĩpao phica D.ᵉ nq. ɔfrat l.ᵒ
q.ᵃ gra ē accens, ideoqꝫ hēs norꝫ ɔveniq cꝫ Deo, qꝫ subsīa nli:
ḡo potiori iure subsīa nlis creata erit partĩpao D.ᵉ nq, qꝫ gra ——

ɔfrat 2.ᵒ q.ᵃ subsīa intllualis nlis et creata, vt ꝑ An-
gelq,

gelus, et ho, magis ruenitur na Da. qm gra: sicut ruenit in roe radicis sicut gra, et vlterius in roe substia viventis, et intellis, qz n het gra: d. adhuc talis substa n e partipao D. nae: itq qa hoc e pprium gra: itq qz alioquin gra erit partipao minus pfa D. nae, qd e cm Apost. et PP. docentes, gra ee maxm, et ptiosm donum, qd n aliunde het nisi qa pfissima partipao D. nae.

Retinendo marg: accia m. nlia n hent ratem pprium nae, in quo sr ruenant cum nra Da: n m. oz tt radicat, saltem naule, qua roe sunt partipaoes D. nae, d. attributorum, v. g. intectio creata intellis increatae, volio volis, et sic de aliis; quaedam sunt partipaoes fraliter vt pdicta; quaedam vo g virtuale, vt calor et frigus, quae ab igne virtualr partipant vim calefaciendi, et frigefaciendi.

Ad 1m ofrao g. odo ant, et cnl. cons; qa lcet vt vna na sit fralir partipao alterius requirat snia; ea tn tanta n sit, qdo e in prato coi, q sit, qdo e in minus coi: itq qz gra sniat cum na Da in prato minus coi, sclt in roe radicis vitis, et amoris Dei: hinc e potiori iure dici gram partipaoem D. nae, qm substam nalis creata, lcet hc heat marem sniam cum na Da qm gra.

Ad 2m ofraoem ret eodem mo dicto marm; substa intlealis creata lcta in prato magis coi, odo; in minus coi, nego: licet m. substa intlealis e prato magis coi, quam lcet radice vitis, et amoris Dei: sigdm hoc pratem sonit nae D., grae sanctifantis, et ad summum substae supnalis poli, quae m. psi n curat: itq qa erit polita sub rtione adhuc e.

Atqz qa licet gra extollit a Plo et Theis, extollit gram ad mo existentiam, et ad pfam, quae sit eiusdem spei cum extentibus, n vo in ore ad alia quarum comparaoes vt pote infim, ricarot nro tempore aut ofirri, aut pferri. Lcqdo a: de rebus prt mo sit, etenim e in na Da magis coe ee nae intlealis ee, qm ee radice vitis, et amoris Dei: sigdm illud coe e Angelo, et hoi, het vo vni grae sanctifantis, quae de facto vna e spie athoma, rfuit infima.

Deinde dico non, talis substa n e participao supnalis D. nae, ideo;
n e particip. nlis, n. q.m. ... e grã ee participaone D. nae in omne supernali,
n in omne nali, in quo grã n e, e v. na inthealis. Nec obstat non creatam inclu-
dere ee pfiorem participaonem D. nae: pterquam hec participao e in ordine magis coi,
e pfior participao phica, n moralis: in hoc m genere grã participat naturam D.
cum omnimoda detrahone ad honestum, cum summa repugnantia, cum inho-
nesto grauiter mali, et cum pportione ad supernalem btitudinem, qualiter na intelle-
lis creata n participat naturam D. —

Quod so docet Thes, DD. et coiter Theol, scilt in gee moris,
et supnali gram ee maxum, et pretiosum donum; n vo in gee phico, et nli. Cui
satis consonat cois theoria sa affirmans substm in gee phico ee pfiorem grã,
hanc vo in gee moris pfiorem ee substa: sim. in gee phico substa nlis pfiore
excedit gram; cum n excedat pfiore participata, excedet pfiore participa-
tione na D.: erit ergo substa nlis in gee phico pfior participaone D. quam sit
gratia —

2o. co dices, q. DD. et PP. dum explicant gratiam diuinam,
quatenus est gram conforma nam, nunquam meminerunt huius radicaois vitis in grã;
d. grã pro id pratim e participao D. nae, pro quod nos conformat eidem; ergo grã
e participao D. nae, eoq. sit radix vitis. Conf. 1o; q. posis e grã que so sit radix saltem
supnalis: d. hec erit participao nae D.: ois m grã talis e; nec tn erit radix vitis ut sup-
pet: ergo gram ee participaonem D. nae n stat in eo q. sit radix vitis —

Conf. 2o; q. posis e substa supnalis que indigeat eleuaone ad Dei visionem:
posis enim e substa cui so deat fides, spes et charitas supnalis: d. hec ee grã; siquidem de-
trata eet ad honestum, et repugnant inhonesto, l saltem suppat talis, caeterum q erit par-
ticipao D. nae; nec tn erit radix visionis Dei: ergo ee participaonem D. nae n e ee talem radicem —

Retinando marginem; cum m DD. et PP. qq. dicant gram participaonem
D. nae, quando est semen glie, quando est fontem salientem in vitam eternam, que important radicaonem

nrs viou in gra, partipaos nrs D.e explant predicaos viois ques glia e et vi-
ta eterna; nec novum e in d.is et PP.is qui in uno loco docent explare per ea que
in alio dicunt — Ad N.3 respaos dto marg. et marg. et disguo coent, quod e
partipaos ctta qualcumque indetrate, hanc scilt illes, rdo; gm le hanc par-
tipaos detrate D.e nrs, ns. Lit g.o ad partipandum nrs D.z, vt est gs n sit nesse
ee radicem viois, cum na D.a sit multipli.r partipalis, ad partipandum ergo
pr.t a gra mo partipat, neqz e ee radicem viois —
Ad 2z respaos filiter, dto marg. et norg. et disguo coens, ee
partipaos nrs D.e qualcumque n e ee radicem viois, rdo: ee hanc spem partipaois, h.
Vbi notandum nos n afferere ois partipaos D.e nrs ee grg. plam ques gra n sit,
huigmi partipaones sitis afframg Sn, ee radicem viois Dei et D.e nrs partipaos, ergo
repertum in gra peculiari et excellenti mo ut explato —
D.o 3.a dices gra remingmit cum subta supnali poli, cu
deat vio Dei, qm cum na D.a; d. n e phica partipao talis substiqui g.o nec nrs D.
Dr. h. rtrario, q.a nempe pt in via partipare e nrs D.e, eo qs gra adhuc pt in
via e partipao nrs D.e: d. hunc pt in via n det vio Dei, negs hec radicat in
illa; alioquin n eet in via, d. intro: g.o adhuc ee hanc partipaos D.e nrs
n e ee radicem viois —
(Ret secd.o marg.et mig, et n.do coq: q.a ad partipaos, vltra mig
req. picessio, quibus n heat gra in substto supnalis, inde e n ee eis partipaos. Al-
traos disgno marg.: uelut pt in via ctta speciatce, rdo; reduplone, n., et silt
disguo mirg, et n.o coq. silt in argutaone per hoc n posse raocinari, sive n ee
roals: ho enim pt dormiens e ho: d. pt dormiens n pt raocinari: g.o ho n
pt raocinari, sive n e raolis. Vtriusque sophismatis eadem e solutio.

Sect. 3.a

Gra e partipao fralis moralis D.e nrs —

Dr., q.a illa e partipao fralis moralis D.e nrs, que per per possessioqa

D.a

á D.ª na, supplic.r conat cu illa in ee entis moralis, ut ꝯstat ex sect. V.i d. gra
ꝯnit simpl.r cu na D.ª in ee entis moralis; sicut m. haec, in qu. ẽ ens increa-
tu, ẽ radix ois honestatis moralis increatae, ita et illa ẽ radix ois ho-
nestatis moralis supplis, et creatae: á gra m. dimanant phice (moral.r
oes virtutes supnales morales: ideoqz cu gra in iustificatione infunduntur:
Xª (Trident. definitus iustificationem fieri p infusionem gratiae, et donorum: g.o
gra ẽ particip.ao fmalis moralis D.e nae. ——

Pr. 1.o quia gra ẽ ens honestum morale, quam ẽ radix o-
perationum moralium, et honestarum: d. non ẽ p honestatem moralem impartici-
patam: gra m. non ẽ ens imparticipatum, sive á se: g. p honestatem moralem
participatam; atqui non aliunde nisi á nã D.a, ab hac m. fo. ut á ca priali
procedit gra: g.o haec ẽ particip.ao moralis D.e nae. Pr. 2.o quia incompati-
bilitas gratiae cu pecco ẽ honestas moralis in gra: ẽ m. bonitas ꝯnotans en-
titatem moralem pecci, á qua expulsione, et oppone merito denoat bonitas mo-
ralis: d. non ẽ bonitas imparticipata: g.o participata á na D.a, á qua procedit,
et quacu supplic.r ꝯnit in eo prato: g.o gra ẽ particip.ao fmalis, et moralis
Divinae naturae ——

D. c.a dices 1.o, quia na D.a non ẽ fr. bonitas, sive honestas mo-
ralis: g.o ex eo quod gra participet hanc bonitatem non ẽ particip.ao fmalis nae D.e
ꝯfirmat. quia bonitas D.a ẽ incompatibilis cu pecco oi, adhuc veniali; d. cu
hoc non ẽ incompatibilis gra: g.o non ẽ particip.ao fmalis moralis nae D.e. Ret. ꝯ-
cedendo ans, et n.do cons: na m. D.a quamvis fr. non sit bonitas moralis ẽ tn
radicalr talis: ẽe m. talis radicis ẽ de ꝯne fmali essentiae D.e, quae ẽ fr. radix om
Divinorum attributorum, et eminenter bonitas moralis; qm rom radicis in bonitate mo-
ralis, cu heat gra, hac roe fr. ẽ moralis particip.ao nae D.e. Ad ꝯfirm.aonem odo
maiorem, et minorem, et distinguo cons., non ẽ particip.ao fmalis eff.a 2.o oibus distinguo bo-
nitatis ꝯdo; 2.o aliquos, n.o ——

2º contra dices, quod gratia est participatio moralis Dei non est propria et peculiaris gratiae: ideoque ab Apost. et P.P. ibus, quia ceteris donis supernaturalibus extollitur. d. probo ut a nobis explicatur haec participatio non est propria gratiae: polis enim est substantia supernaturalis eodemque modo radix omnis bonitatis moralis, et repugnans peccato: ergo gratia sic explicata gratia non est participatio moralis naturae Dei. Confirmatur quia gratia non convenit cum politica substantia, quoniam cum natura Divina: ergo utrumque conferit comparatis participatio ———

Respondeo distinguendo maiorem: gratiam esse etiam est propria et peculiaris gratiae, conferendo hanc cum rebus existentibus et possibilibus eiusdem speciei, concedo; conferendo illam cum aliis, nego. De aliis enim quae Christus sunt fere omnia possibilia non meminit Apost. neque P.P. ideoque solo extollunt gratiam prae donis naturalibus et supernaturalibus, quae constat extare aut esse possibilia; non vero prae aliis, quibus cum inexplicabilibus deberet ipsius esset comparatio. Ad confirmationem concedo antecedens, et nego consequentiam, quod gratia perdita a natura Divina; non vero ab ea substantia supernaturali ———

3º contra dices: quod gratia non est radix fidei et spei supernaturalis: tum quia hae sunt in peccatore sine gratia: tum quia in Patria gratia est sine huiusmodi virtutibus: ergo gratia non est radix omnis bonitatis moralis, neque hac ratione participatio Dei naturae. Confirmatur 1º quia gratia non est radix virtutum moralium: hae enim sunt in peccatore, qui saepe sine gratia habituali temperans, et obediens est: ergo non est radix omnis honestatis moralis. Confirmatur 2º quia polis est gratia, quae solo moraliter, et non physice habeat opponitur cum peccato: huiusmodi gratia non esset participatio moralis Dei naturae: haec enim non solum moraliter, verum etiam physice opponitur habet cum peccato: ergo gratia non est participatio moralis naturae Dei ———

Respondeo negando antecedens: in peccatore enim Fides, et Spes sunt violenter et contra propriam exigentiam quia petunt non esse sine gratia: in supernaturali status patria non sunt fides, et spes, ut communis fert sententia, sed non desinunt quin oppositum sufficeret, id non tollit gratiam esse earum radicem. Gratia enim est radix omnis honestatis moralis secundum diversos status, in quibus ea existit, et Christus eorum capacitas; status Patriae est incapax Fidei et spei, quae etiam

que ibi superfluunt, et dedecent, in eo statu eam reddit n e. sicut sibi vel
in via n eradix luminis glie, q^a status vie n exigit lumen ut pote im-
pedimentum 2° lumini, ppter magnam conversionem quam hec cum vol^e Dei, que e
principium.

Ad 1^m rnsaes n^e ant. huiusmodi m. virtus supnales n sunt
in peccore p^t m^m huius, d. ob eum gra destruunt. sique g^a virtutes mo-
rales sunt in peccore, p^t m^m huius so sunt virtut naturales; supnales a. so sunt
m^m actus, pducti p auxily supnale extri, a quo virtus peccoris temperans, l
obediens denoat. Ad 2^m rnsaes rdo niercy et disquonu, n eet par-
ticipao moralis D.^l ne, 2° q^d hec dit oppoelt phisic, et moralis cum pecco,
rdo; 2° q^d dit moralis n^e. cum m. vt dit oppores moralis sit ens par-
ticipatum, et n aliunde, q^m a na D^a. sequitur ee participa moralis D^e n^e.

Sect. 4^a

Gra n e partipao fralis phica, l moralis n^e D.^e vt infi-
nita e, actus purus, l ens a se

Ar. q^a ois partipao fralis, 1° egros. 2° q^m e partipao fralis,
simplr^r mit cum ea na cuius e partipao; alioquin q^d ab alio pcedit, eet
alio fralis partipao, adhuc 1° egros 2° q^m cum eo n ueunt; colntur p^s
crea eet partipao fralis D.^e ne vt e infita, aut purus et a se, l in his pra-
tis cum na D^a simpl^r n mniat: duo gra n e infita, aut purus, neqs a se: l
eius eme fity, mixtus poalite, siue ppotie, et ab alio: g^o n e partipao D.^e
n^e, vt e infita, aut purus et a se

Ar. q^a in tanty semene partipao virtus, et n fralir alis, l
in q^a; l et ab ali partipes virtus pducing ali, que e ppria alis, n tr sue
nit simpl^r cum eo in voe ali: d. gra (dato q^d partipes plura que sint pp^a
infinitis siue accessis) in prato hoc n ueunit cum n^a D^a.: gra m. n e in-
fita, neqs a se: g^o gra n e partipao fralis n^e D.^e vt hec infita et a se

Rent

Rent Thoristę acceitę sive in sensu D.ne dup. ipsę contra

n. ad q. quam sunt e radix videndi et amandi esse D. in infinitum,

et g. comprehensivo, quare infinitudo D.ne e imparticipabilis. 2o probatur

hec infinitudo inadequate quam sunt participi e radix videndi et amandi esse

D., qua re infinitudo hui participat a gra; q. exigit participe participatio, qua

importat partem capere, et partem non capere: totum enim capere non est participatio, de

totius captiones ——

D. ca. e b., q. infinitudo ea inadequate accepta, sunt e radix visionis, et

amoris Dei, l e fr. infinitudo, l n. sit V.: q. c. ea participet a gra, nec ipsa in-

finitudo e participalis a gra, q. e contra Thoristas docentes nec istam esse impartici-

palem, si n e infinitudo, ut re v., n e: g. ex eo q. gra participet talem infinitudinem ina-

deq. n e participatio formalis infinitudinis: sicut enim binarius participans partem infinitudinis

numerorum infinitorum possibilium, n e formalis participatio infinitudinis ——

Obra V. q. n nimis spectat ad Dei infinitudinem, et quae contra ina-

deq. illius esse substantiam intellectualem, quae e radix visionis sui: sicut enim n esset infinita

na D. sin esset radix sui visionis, siliter neque esset infinita, si substantia intellectualis n esset

d. participare contra inadequate infinitudinis, 2. q. hic e substantia intellectualis, n sufficit ad

participationem formalem D.e infinitudinis: alioquin omnis substantia creata intellectualis esset participatio

formalis D.e infinitudinis: g. nec sufficit ad participationem formalem eius infinitudinis, eius par-

ticipare, 2. contra inadequate radicis visionis, et amoris Dei ——

Obra 3o, q. na D.a ut e infinita et a se, sive ut e actus purus, dicit fr.

ultimam distinctionem D.e: probatur enim contra differentiam ab omnino, q. n e fr. na D.a, nihil q.

n fr. na D.a, habet nec infinitudinis contractionem D.e, sive modificationem intra lineas

n D.e: d. ultima differentia n D.e e omnino imparticipabilis: e enim omnino invisibilis, quales

2. Thoristas, sunt ad ultimam differentiam; quia in participale deat esse divisibile, siquidem ut

minimum debet constare duplici parte, quarum una capiat, altera relinquatur, ut docenti-

bus Thoristis: g. repugnat gra participare fr. nec D. ut infinitam, sive eius acceitatem l

puritatem.

Quæ instantia maximopere premit Thomistas: tum quia per ultimas differentias adstruunt divino simplicitati, et immutabilitati: tum quia in Deo reperiuntur ex compositione sive physica, sive metaphysica: nullo genere in Deo pluralitas admittitur formalis, ratione cuius particularis unica formalitas potest assumi, et altera relinqui, prout ipsi ad participationem requirunt. Nec valet illius recursus ad distinctionem virtualem, ratione cuius partes virtuales sunt in ultima differentia naturæ Divinæ, quarum una possit capi, et altera relinqui: non valet, inquam, primo, quia tunc fieret iniuria adeo simplicitati adstruendo distinctionem virtualem ——

Non valet 2°. quia distinctio virtualis strictæ non infert distinctionem formalem rationis: sive si sit virtualis stricta, quæ eludit contradictionem, ut manifestum est: quoniam contra rei non est contra rationis, sive contradictionem rei, ut patet in contrarietate, quæ non est contra tenebrarum ——

Quod si distinctio sit virtualis lata, quæ etiam fundamentalis dicitur, infert quoque distinctionem formalem: adeo enim dicitur fundamentalis, quod fundet distinctionem formalem rationis; videtur quasi valet in realibus et rationalibus, quorum fundamentalis distinctio infert utraque distinctione formalem rationis: differentia ultima naturæ Divinæ, ut potest simplicitas Vasquez adversus non est capax distinctionis formalis rationis: ergo neque virtualis ——

Sect. 5.ª

Thomistarum fundamenta expenduntur

Urgent quia gratia confert inclinationem in Deum, ut est ens a se, infinitum et plenitudo essendi, ut patet in Fide, spe et charitate, quæ profluunt a gratia, et quorum actus sub ratione entis a se et infiniti tendunt in Deum ut infinitum, nam creditur, speratur, et amatur; sed nulla natura inclinat in aliquid, nisi saltem per participationem sit aliquid: ergo gratia est participatio Dei, sive naturæ Divinæ, ut infinita est et a se. Nam probatur: quia omnis inclinatio tendit in bonum naturæ illius, in qua radicatur, ut patet in gravibus, quæ propterea deorsum tendunt, et inclinant, quia ibi locus bonus est gravibus, et illud est de levibus, quæ propterea sursum tendunt: sed ex eadem natura per essentiam, vel participationem est bonum eius quod tendit, et inclinat: ergo nulla natura inclinat sive tendit in aliquid, nisi saltem per participationem sit aliud ——

Rat

Resp. ostendo maiorem, quae obscurissima e, et maxime ambigua, et nego minorem, quae falsissima e, ut pt in ma 1a, quae ut ma e inclinao e in sigt pg; pt qs in fra, quae ut fra e inclinat, et tendit in mg ut ma e, n. utra in redupl. e alia, adhuc p participaoem, et idq pt in inclinaone subitis in accens, et accidn subitis, quorum neutrum redupl., neque p identitatem, neque p participaoem e aliud. Ad pbaoem 2dam maiorem, quae sp spiritua e, et euidentiss., et nego minorem, ut pt in explicaller tis, et insuper in his qb nos pbatis locum in deorsum e bonum grauibus, locus sursum leuibus; nec tn locus deorsum, et grauia, nec locus sursum et leuia sunt eadem na, adhuc p participaoem. Deus q. ut infinitus, a se, et pbendo e e'n di e bonum, e qs bonum gl, imo omnium creatum, et in tale bonum gra, et ois crea het inclinaoem, ut in tdeg. et in ultimum finem, nec tn gra, et ois crea e participao fralis Dei, ut e'n infinitus, et a se ———

2 e, q. operao malis alicui nt competere, n. hent. tendens nr. saltem p participaoem: ideoqs intelligere et amare nequeunt competere bruto, q. adhuc p participaoem n e subsita intualis, cui nequeunt operaoes sp males: d. ulo Dei e operao malis Deo, ut infinito, et a se; et ulterius e operao malis gl: g. saltem participare e na Dei, ut Deus infinitus e, et a se. Dr. q. gl det na D., ut e spies intelligibilis representans Deum, quae spies e infinita: d. nulli det spies, n. e ighg omis, et pbsis cum illo: g. gra saltem p participaoem e infinita. ———

Resp. dico 2do maiorem, operao malis ettam ppria, 2do; nego, nego, ut pt in hoc, quae lt operaoes sint malis solis, competunt igitur quin n e participao formalis solis: ideo qs intelligere, et amare neunt competere bruto, n q. dtt operaoes males nr intualis, d. q. sst illius ppria. Deo g. ut infinito et a se 2petunt seuidare, n qualitercumqs, d. comprehensiue, un. delt operaoem e malis Deo, scil., sui ulo competat gl, n tn quae e illi ppria, qualis e ulo comprehensiua: ex hoc g. cap. gra, adu p participaoem, n e infinita. ———

Ad 2 frao-

Ad confirmationem dico primo maiorem, quod ad illam partem quae est species infinita ut repraesentans Deum comprehensibiliter, secundo, ut repraesentans non comprehensibiliter, nego: sed ergo debet esse species haec ut repraesentans non comprehensibiliter. Deus ergo species non possit dari, nisi sint eiusdem omnino cum ipso: quod etiam valde est obscurum, vel etiam illud eiusdem omnino, quod pro authoritate arbitrio equivoce significat; adhuc ex hoc capite gratia non est infinita, quia haec species non debet esse ut infinita.

3. Tertio dico: ut gratia sit participatio infinitatis Dei, non est necesse, quod capiat totam infinitatem, sed partem, vel modum aliquem infinitatis: hoc enim est participare, secundum capere, et secundum non capere: sed licet gratia non participet totam infinitatem Dei, participat tamen aliquem modum infinitatis; ergo gratia est participatio infinitatis, sive non Dei ut infinitae. Probatur minor, quia Deo ratione infinitatis, sive in quantum infinito tria competunt, scilicet habere se ipse intelligibilem, et obiectum formale sive visionem. Unde sibi identificare iudicium speciem, obiectum, et visionem. Sed talem speciem, et visionem esse comprehensivam. Atqui licet 2um et 3um non competat gratiae, competit tamen scilicet saltem debet visio Dei, cuius species intelligibilis, et obiectum formale est ipse Deus: ergo gratia participat modum aliquem infinitatis Dei.

Confirmatur quia habere Deum pro specie intelligibili videre Deum, huiusque habere pro obiecto formali convenit Deo ut est supra omnem naturam creatam, et creabilem: nullum enim substantiam, sive naturam creabilem hoc potest competere: sed quicquid competit Deo, ut excedit omnem naturam sive substantiam creabilem, competit Deo ut infinito: cum enim substantiae sint infinitae, earum excessus non potest Deo nisi ut infinito competere: infinitum enim non potest excedi nisi ab infinito: ergo cum gratia participet Deum 2o et 3o modo, Deum participat ut infinitum.

Respondeo dico secundo maiorem; ut gratia ... primo modo ista sit formaliter infinita, secundo; si formaliter non sit infinita, nego: si enim non praescindat ab infinitate, sicut est, gratia a participatione illius esse formalis participationis infinitatis; alioquin esset formalis participatio infinitatis creatae, quia a Deo participat rationem entis praescindentis ab infinitate. Deinde nego minorem de participatione aliarum mutualiter infinitarum, scilicet proprias infinitatis; ad cuius probationem

baoq n°. marq. q.3 ad l.3 p.m enij q.e, ēē mq fr. infitq, l. ppiq infitatis
here Deq ꝓ spie integili, et obto frali.——

Ad 2m. Ideo q; dit quo marq. here Deq ell.a mit Deo vt e supra deq
noq, supto li na theogē, 2do; supto metta p.c, no: ꝓ hi m. e subsita singlis, qq
lt theogē n sit na, e tn na met.c, cui det Deq vt ꝓ spies integilit, et obty frale
visis, qua Deq videat. De qua satis egimq lib. de vise Dei d. 2. q. 2. ꝓ plures sect.——

No deinde norq: n enq qd. compelit Deo vt excedit oeq subsitq
creatq, et realq, ꝓpetit eidq vt infito; d. qqd competit Deo vt excedit oe creatq, et
reale: si m. Deq excederet ab acci, ꝓquit excederet oq subsitq, infitq n eēt.
Imo nec purq exsq oiq realiq satis e ad infitatq sipplicter, d. vlterius requir.,
exsty ee sine vlla impsfoe: cq ꝓ nulla crea possit qd qm partipare, sine ipfe-
ctoe creq, hinc e nullq posse partipare mq ppiq infitatis Dei, sive ipsq
fraliq infitatq.——

Nec satis e ad hoc vt exsq sit infitq sipplr., sunc eē excessq in-
fitorq: quq lit m. subsita creata excedit infita accia, nec tn eiq exsq sipla sit
sipplr infitq: quoniq ad excedda infita satis e ee in supmi genere, qr sit nesse here
infitudq sipplr., vt 2stat in dato exo subsite, et infinitis alijs——

4. 3 e, q.a charitas e partipao D.e charitatis, vt hec e infita: ꝓ pterea
m. S. thom. 2.a 2.e q. 24. art. 7.o docet, charityq posse augeri in infitq: d. gra
pt etq augeri in infitq: eadq enq e vtriqq ro: ergo hec e partipao D.e nq, vt hec
e infita. Pfr. 1.o q.a si charitas n eēt partipao D.e charitatis, vt hec e infita, d. 2a aliques
grq detratq, n posset augeri, charas enq partipans grq sup.e 3. n eēt eadq charas, si-
ue fra, d. sup.a: ergo e partipao D.e charitatis, vt hec e infita. Pfr. 2.o, q.a intq et volas pter-
ea n pount augeri in infitq, q.a sit partipaoes Dei 2a aliques grq detratq: ergo cq gra
pit in infitq augeri, et idq e de charitate erit partipao infiti vt infitq e.——

Resp. ndo marq. Neqs D.s thomas ꝓbat charityq posse in infitq a-
ugeri, q.a e partipao infiti vt infitq e; d. q.a e partipao infiti, cuiq qual.r posita parti-
paoe

pace, semp. restat aliud et aliud sine fine partipale. Imo ut gra pt in infitz augeri, nesse e ipsz n ee partipaos infti, ut infty e. infitz m. ut infity e n pest augeri, ex infito ut infity e, nil pt ee maig. Ql. eq gra siue charas possint in infitz augeri, neutra partipat infity ut tale, d. T. alqz gz detrahz, utraque possunt alis et aliis sine fine partipari ——

Ad l.g. ifraos n. ans: lt ens charitas partipans gz sup. n eet eadz fra adeq.e; eet tn eadz inadq.e: q.a augm.d charitis se p nuolbit grg illz, a quo incipit augm.tz, q.d suffit, ut chara denoet eadz: p.t tasz oes grg intensiois sint homogenei, pp.ter qm Logencis posset aliter disgui p bas, n eet fra adeq.e et numerice, ido, inadeq.e et specise, no ——

Quin imo facilior, et expeditior e Solutio in sa thorlaz athuent. y intens.z n. p addiões grg ad gz, d. p marg radicaos: in eam. sa gra que augeat Sez p e eadz in ee fiq, lt n sit eadz in ee radicaois, d. alia, eapp mor. Nec in hoc e ulla dicultas, pter explaoz marg radicaois, que nri muneris n e: em ong thostiz in ay bens athuentz g intens.z p marez radicaoz ——

Ad 2 fraoz n. ans; d. ro e intz, et voltaz, et illz e de subsa, et aliis, n augeri p intens.z, neqz ee capacem augm.ti l intens.ei. Q.do a. intz ung dit mar alio, l voltas melior, at subsa p fior, so denoat, entitz ung ee p fioz aha p fioe essali entitna et inuisibili, absqz ppio aduentu, l intens.e; quare n.o intz, voltaz, l subsz n posse in infitz augeri; quol.e ens horz separo, pole e aliud, et aliud sine fine pfig ——

Sect. 6.a

Illao duplex cc.a mum, quo gra e partipao D.e ne ——

1.a illao grg n ee partipaos neqz phica, neqz moralz nz D.e, ut n.a D.a e. P.r, q.a ee partipaoz siue phicz, siue moralz (siue moralz) nz D.e ut na D.a e, denotat grg partipare nz D.z, p ut disguit ab oi eo, q.d na D.a n e, eg partipando usqz ad ultimaz diffz: ut enz diximz sect. 1.a supp.ne 2.a, hic a pprig, et o grug sit huig p-

pois

posit: d. gra hic n. partipat ng D. vt viding sect. 5.a Thostar: g.l gra n. ē parti-
pao D.ī nr, vt na D.a ē. ——

2.a ē grez ēē partipaoz phicz, et moralz D.ī nz, vt na ē D.r ; q. ēē
partipaoz D.ī nz, vt naē, sō denotat, grā partipare alid pratz pprijz nz D.ī vt hēc
diuginit ab oīeo q.d na n.ē, vt ostat ex eadz suppo.: d. gra sic se het: ē m. 2.z obs theo-
ol. l.a radix donorz supnlz, sive sit radix phica, sive moralis, in quo sō pestēē
stroua qq.mo n. disputo: otg. a. ps radiiz sō spetit nz, vt naē: nil m. q.d l.a ra-
dix n. sit, stricte dit na: g.l gra ē partipao phica et moralis D.ī nz vt na ē ——

D. c.a dicer: q.a na D.a n. ē radix phica neqz moralis eorz, quz
st in ipsa: radix m. rr. dist.g. ā radicato; na a. D.a rr. n. distigtal ab eis, quz st in i-
psa: g.l ex eo q.d gra sit l.a radix supnlz, nil het cōe cz na D.a 2.z D.z nz, neqz
ē illiz fralis partipao ——

Rr. q.a na D.a at sy my pest ēē radix met.a eorz quz st in ipsa:
ē m. cujeiis summe identicata; d. radix met.a ē ipprpriēē sō prez radix: nil
m. pest ēē ppriē huiz ipsiz radix: g.l a partipare huiqm̄i prat gra n. pestēē
partipao nz D.ī vt naē: nil m. ē partipao fralis alteriz ex eo q.d heat id q.d ipp-
priē ē in alio ——

Argumtz hoc eto sao satis pbale reddunt grez sub oīi radicis
rois, et amorē Dei, necn. hie honestatis moralis, sō ēē virlz, et n. fralz par-
tipaoz in linea nz, vt na ē: sq. dz rao radicis in vtraqz ppriē n. reperit, neqz
vtraqz supplet inet in eo sm. Cēterz cz etz pbet, nz D.z n. ēē ppriē nz, cz n.
sit ppriē radix; coenteraqz nullz erez ēē partipaoz fralz D.ī nz, sub stu na-
nz, q.d vr. ēē stra coīz theorz sq. ——

Rtē in conz grez n.ko maiz, oiz pbaoz distguo; radix phica dir
sgurē ā radicato, sdo, radix metaf.a, n.o; D.a a. na radix ē met.a, n. phica,
eorz quz st in ipsa. sdo deinde noraz, ee n.o coz: na linz D.a ea gra mint
l.l. in eo q.d neutra in pprio ordine suppat aliqd prius in quo radicet;
—— 2.o in eo

2.° in eo q.d utraqꝫ inferat has proprias proprietates: in quo duplicitate constat contra nos, et radiceis metaphysice, quia proprie reperitur in essentia Dei per se ipsa, et a se; in gratia autem per participationem, et ab alio scilicet a Deo —

Ad confirmationem, concedo maiorem, et nego, et non consequentiam, cuius probationem distinguo; non est participatio formalis illius, si fuisset participet id q.d est improprie in alio, concedo, si solum participet id q.d est proprie, nego; cum a.l. etro radicis sit improprie in natura Dei; in ea tamen sit proprie gratia proprius, et specialis radicatus, scilicet non supponere aliud, et inferre proprias proprietates, q.d gratia participat gratia, licet a natura Dei participet contra radices. Hinc est gratiam esse formalem participationem Dei non ut natura est —

D. instas adhuc 1.° q.a natura est radix eorum, quae sunt in ipsa: d. natura Dei non est proprie radix eorum quae sunt in ipsa: ergo neque est proprie natura: ergo nec gratia potest esse proprie participatio Dei non ut natura est. 2.°, q.a si in natura Dei est contra peculiaris radicatus, scilicet non supponere aliud, et esse ante ad illas omnes, quae sunt in ipsa, natura Dei erit proprie radix: hoc non gratia creata statuitur in Deo non quamquam ibi reperiatur q.d peculiare est talis gratiae: d. natura Dei non est proprie radix: ergo neque habet id q.d est peculiare —

Respondetur ad 1.m negando maiorem proprie loquendo: nam in universalibus ratione et quidditativo est id q.d aliud non supponit, et a quo reliqua inferunt, q.d gratia q.do contrahitur per radicem physicam, quae est proprie radix; q.do q. per metaphysicam, quae est proprie radix, licet utraqꝫ sit proprie natura: sicut ratio entis q.do contrahitur per hoc ut sic, et per hoc, q.do q. per principia entis proprie hoc; cum tamen utrumqꝫ sit vere, et proprie ens —

Ad 2.m nego maiorem, cuius probationem nego: peculiare non est distinctionis virtualis tollere contradictiones, q.d gratia reperitur in perfectionibus Dei absolutis, nec tamen ibi reperitur distinctio realis, non virtualis quae est in gratia distinctio. Requiritur ergo ut gratia statuatur in Deo; non solum reperiri in Deo q.d est peculiare gratiae; d. ulterius sunt eodem reperiri totum contra contra adaequate gratiae, ut patet in eodem exemplo distinctionis virtualis: ut ergo radix proprie statuatur in Deo, non satis est, ibi esse predictum gratiae peculiare radicis, d. ulterius distinctionem realem radicis, et radicati; quae omnes ipsi repugnat Deo, et ergo repugnat eidem esse proprie radicem —

Sect. 7.a

Sect. 7.ª

Illao duplex ccª sp̃em grę, et emanaonę habitus supplię

1.ª illao ē poles ēē ples gras sp̃e dictas: sic coiter vl. cª ples thomas. P.r, q.ª gra ē partipao phica D.e nę, quaniã hẽt ē radix viois sui: dicti poles ples partipaoes sp̃e diuers̃ sr huiusmi radicis: go litm. ē partipao essę D.e, vt radix ē viois essę, velut radix ē viois oznipoę, et sic de alijs: in his m. viois sp̃e diuersis nullę ēē repugnantiã. probauimus in lib. de visio de di 3.ª q. 4. sect 4, § 3. ē i 8.º poles ssr ples grę sp̃e dictę: dnexio m. detracta subtorę cis tris sp̃e dictis arguit diuersitę speciẽ in subtis

Ossr q.ª na D.ª m orne n̄ partipat p sp̃e nos diuisas, vt p Angẽ, et hoẽ: g.º etiã lume sigulis sic erit partipalis: in vtroq. m. ē eque insita. Atqui gra in orne sigulis ē na: g.º hẽt intali ome poterit diuersimè specie partipare na D.ẽ; coniterq enunt poles ples grę sp̃e dictę.

Ossr. deinde, q.ª n̄ repugnat gra, quę se ipsa exigat nę Angelicę, et alia quę sõ exigat nę humanę: sicut m. gra quę de facto dat, sõ exigit nę intualę; n̄ v.º irraoalę: siliter n̄ repugnat gra q.e sõ exigat nę Angelę, et alia quę solę humę: d. hę grę enunt sp̃e differentes, vt pote hentes ad tror sp̃e differenter sive essali diuisos: g.º poles sit grę sp̃e dictę

D. D.ª dices V.º p thomis, q.ª na D.ª ē supplicima: d. supplicissimę vnico sõ mo ē partipale, et n̄ pluribę sp̃e dictis: g.º cũ gra sit partipao D.e nę, adhuc vt ē D.ª, sõ erit partipao vniũ sp̃ei, et n̄ sundę plures sp̃es. 2.º q.ª lt na D.ª ēēt infite partipalis; q.ª tn detrat nę partipaois, vnico mo, et n̄ pluribę dictę sp̃ei, ē partipalis, vt pt in fide, et lumine glię; q. q.ª detrato mo partipant intę D.e infite partipalę, n̄ sit poles ples haui fidei, l. luminis dictę sp̃ei: d. p grę detrat nę partipandi nę D.ę: partipat m. eã vt ē radix viois, et amoris: g.º à gra sõ ē partipalis vnico mo, et n̄ pluribę p ples gras sp̃e dictas

3.º q.ª

3.º q.ª si eent poles plures grę sp̄ie dictę, etiā pole eent ples charites sp̄ie dictę: hent enī se sicut pass.ª, et ergo: d. n̄ sunt poles ples charites sp̄ie dictę: charitas enī ē sp̄.ª in Deū appatiué, et sup oīa dilectū: ergo. 4.º q.ª grę, et charites dent inclinare in ples vltimos fines sp̄ie dictos: quęlt. n. inclinarēt in sinū vltimū dictū: d. repugnant ples vltimi fines dicti sp̄ie, aut n.º: ergo et ples grę, l charites sp̄ie dictę ——

Resp. ad 1.ū dicō 2.do marg: na D.ª ē simp.ma an sūe acter, 2do, virtute, seu virtual.r, n.º: hac. n. roe multiplex ē, imo et infita: ideo q̄ ē infitē participabilis p ples gras sp̄ie distas, imo et p infitas. Ad 2.ū n.º marg: poles. n. sunt scāe fidei, et lumīs sp̄ie dicti: tm 1.º n. polia sunt lumina detrata ad pducenda so visio vnū duntaxat fralitis D.s et n̄ alterius quę fralites, cū sint infinitę, et virtual.r sp̄ie dictę, sequit lumē si detrata ēē sp̄ie dicta. Deinde poles sunt fides ronex detrate cū detrato lumine p dictoiū luminū: ergo et fides, et lumē sp̄ie dicta polia sunt infinita ——

Ad 3.ū 2do marg, et n.º norg: tū q.ª lt oes charites eent in Deū appatiué supmé dilectū, possent singulę here detratū rexiōes cū diuśis habitibus fidei, l luminis glorię, vnde possent sp̄ie diuersificari. Itaq q.ª posset ēē charitas, quę summé appatiue diligeret oīnipoū p ter spialē oīnipoū, et nil aliud; et alia charitas, quę illū p̄starēt ea.ª suā, et sic de aliis infitis Dei fralitibus. Vnde dlarę poditas charitū infitarū sp̄ie distarū ——

Ad 4.ū n.º marg: vt. n. charites sint sp̄ie dictę, n̄ ē necesse q.ª inclinent in ples vltos fines sp̄ie dictos, d. satis ē q.ª diuśo mo singulę tendant in eunde finē, vna, vlt, p vt directa ab hoc habitu fidei, l luminis, et alia p vt directa ab alio sp̄ie dicto, et sic in infinitum, siue etiā satis ē q.ª tendant singulę in eundē vltimū finē n., sub diuśis fralitibus, scilt, vlt, et oīnipoē, et sic de aliis ——

Cum hoc tu

Cũ hoc in Stat eẽ grã habitualẽ, quæ de facto dat in Anglis, et hoibꝫ dẽ eiusdẽ speciẽ: nulla m. extat rão multiplic.ⁿⁱˢ spẽ talẽ grã: pꝰ sẽrijs qꝫ Angeli et hõ eodẽ mõ reddant partiĉes, et consortes Dⁱ. nẽ, amici, et filij adoptiuⁱ Deⁱ. Degra. a. hũali Xtĩ Dni nři Statũ, quãlẽ rũ: liberi eiusdẽ spẽi qꝫ gra hoĩꝫ, et Angoꝫ: solũ in dificultatẽ, quẽ inde obijci possunt, depẽt ã mã Incarnationis ——

4.ᵃ illa õ ẽ; emanão habituũ supnlium ã grã ẽ phĩca, et ñ moralis tantũ; ẽ coĩs Thõtaꝫ lã. Bã., qᵃ gra in ord. supnli gerit munꝰ nãẽ; hæc v.º gerit munꝰ paõnꝫ, siue pprietatũ: pptẽrea m. grã ẽ partĩpao moralis Dⁱ. nẽ, nec ñ etiã phĩca; d. emanao passionũ ã nã ñ ẽ tantũ moralis, v.ʒ etiã phĩca; hoc ẽ ñ fõ agens extrĩ ad exigẽntiã nẽ, v.ʒ etiã ipsa nã pducat phĩcẽ paões: gᵒ emanao supnlium ã grã ñ ẽ tantũ mlis, v.ʒ etiã phĩca ——

Oñ. qᵃ eadẽ pportio, quæ dat int. nã, et pprias paões, dat inter grã, et dona supnlia: dat m. vtrobiqꝫ qᵃ sint eiusdẽ ordinis, et mutua connexio: d. emanao paõnꝫ ã nã ẽ phĩca: gᵒ et emanao donoꝫ supnlium a grã ẽ etiã phisica. ——

Dᶜ. c.ᵃ dices 1.º, qᵃ dã supnlia infunt ã Deo, vt constanẽ apud Trident. S., PP.ᵉˢ et Theoꝫ; ppẽrea qꝫ ab eodẽ Trid.º dã fitẽ, iustificaõẽ fieri p infusioẽ grã et donꝫ: gᵒ emanao eoꝫ ã grã ñ ẽ phĩca, alioqꝫ ab ea infunderet et ñ ã Deo. 2.º qᵃ fides, et spes pꝫ se pᵐsupponunt ad grã: in adultis m. fit dispõᵗᵉ ad grã: d. qᵈ ẽ prius, phĩcẽ ñ dimanat ã postᵒ: gᵒ nec supnlia dõ ã grã. 3.º qᵃ grã ẽ in via sine lumẽ gliẽ, et in Patria sine fide, et spe. Insuper fides, et spes fit in peccore sine grã: gᵒ hæ dã ñ fimant phĩcẽ ã grã: qᵃ, dũ m. vnũ phĩcẽ dimanat ab alio, inter vtrũqꝫ intercedit mutua connexio, et inseparabilitas, vt pꝫ in nã, et pprietatibꝫ ——

Rẽ ad 1.ᵘᵐ, dᵗᵒ ans, et nᵒ coq.: cũ m. Deꝰ infundat grã, ã qua nãrã dimanãt supnlia, quæ sequunt grã, infundens grã, infundit etiã

eius susceptiva: qui enim dat esse, dat consequentia ad esse. Ad 2um n.o maior: ut pt
in parvulis, qui iustificantur, sine ulla eorum dispositione fidei, vel spei nec prae-
cedit gratiam, in adultis a dispositione ad gratiam non fit fidei vel spei causalis, d. causali3

Ad 3um n.o 2.do ant. et n.o cons: plura enim dimanant physice ab aliis:
et tamen q.do separantur ab aliis, ut pt in calore physice dimanante ab igne, qui
q.do est in aqua, a qua physice non dimanat, et in humiditate physice diman-
te ab aqua, quae q.do est in aere, vel terra, a quibus physice non dimanat. Insuper
subiectum, a quo est dimanatio physica, q.do separantur ab eo, quae ab ipso physi-
ce dimanant, ut pt in aqua, quae q.do est tenet, separat a frigiditate, et hu-
miditate, q.do per frigore convertitur in gelu. Stat ergo haec mutua connexio,
quia huiusmodi separatio non fit absque aliqua violentia ex parte subiecti, a quo separantur
vel ex parte subiecti, in quod introducuntur.

D. instat: quia gratia violenta erit in caelis sine fide, et spe, et in ter-
ra sine lumine, non m. emanatio separantur ab eo, a quo emanat sine aliqua
violentia. Resp. n.o 2.do cons: q.do m. id quod emanat omnino superfluum est, absque ul-
la violentia subiectum separat ab eo: mihi m. superfluum est in natura: quare omnis gratia si-
ne violentia est in caelis, sive in Patria gratia separatur a fide, et spe, quia scilicet i-
bi ad nihil deserviunt. ideoque Theologi aliqui abstrahenter in Patria per dilectio-
nem, eos adstruunt per aliquos actibus. Lumen autem gloriae in terra, sive in via
superfluum esse pt: totum m. est in ordine ad visionem Dei, quae non est in terra, sive
in via superflua est, utpote eius destruit status purum viatoris, quales sunt homines in terris

Quae omnia argumenta, praeter 3um, solvenda sunt ab ipsis adversariis: si m. da
superna morales dimanant a gratia: quare omnis connexio quae est inter gratiam et dona, per illius pro-
ductionem physicas gratiae in dona, reliquas quae nos ponimus in gratia et donorum,
praeunt et ipsi adversarii, sed quia causa physica emanationis intelligimus, et ego
contra u.m (Scotistas excipio, qui omnia ad exigentiam Dei voluntatis revocant, nullo ad-
tendendo in gratia exigentiam et suorum effectuum) quia gratia non separatur sine violentia a
donis. quia quo omnis absque ulla violentia est in via sine lumine, et in Patria sine
fide et

fide, et spei, qm adversarii excogitauerunt solutiones, ex nunc nos p̄stamg.

~ Sect 8.a ~

Duplex alia illao cc.a efficitiā grē, et essam iustificationis —

5.a illao e, gra habitualis efficie et ymate concurrit in aus supnles, sic P.r Suarez cy plurib9 recent.w d.a Thomas P.r, q.a gra in omni supnli gerit muny eff, et nq; di hec in omne nli concurrit efficie, et ymate in suar operacoes, ut suppo ex coi nrorum plica D.a Thomas: g.o gra efficie, et ymate concurrit in aus supnles: hens aus st grē operaones. Pr. q.a gra p̄tinet haus supnles, qui sit virtes p̄ducendi aus supnlis: dimant.m. haus phice a gra vs ipsos Thomas, q.d fieri nit sine p̄tinentia harum in gra: g.o et gra p̄tinet aus supnles: in integrum.m. e p̄tinere virtē ad eff, et n p̄tinere eff: g.o gra de suo ymate p̄ducit aus supnles: cu m. ꝯparata passo, et p̄tentia eff dēt p̄ducere eff, l concursu partiali, l totali. —

Gra g.o concurrit ymate ad aus supnles, n ex defu virtutis in habitib9 supnlib9, qui cy aia vident here virtute sufficientē ad aus p̄ducendos; d. ex supabund.a virtutis: cy.m. gra quoq heat virts p̄ducendi aus supnlis, q.do ea adest, gra et habitus supnles dent attē operare concursū introductione supnlium aus. —

D. dices, si gra het virtute sufficientē ad p̄ducendos aus: g.o frustra infunt habitus, qui so infunt p̄ceraus; frustraq; Sa. Trid. iustificao fit p infusioē grae et donorum: sat e.m. e fieri p infusioē grē. Resnando cog: ty q.a etia habus infunt p̄ ornatu grē, et aliq: ty etia q.a infundunt, ut gra, que e quasi uniu.le prius supnlis, p habus quasi detret ad hanc potis speciem, qm ad illam aus supnlis. Hy etia q.a fides, et spes infunt ut earum aus, a q99 incipit iustificao cnaliter eliciant a peccore, in quo necdum e gra. —

6.a illao e,

6.° illao e? lt haus supplerñ sint de ɔti essali iustificaois, d. hec
essalr. ɔstat in infusiõe grẽ, et remissiõe pecci; nihil minus spectant ad comple-
mentũ, pfoẽ, siue ornatũ iustificaois. illao e cois theolorũ, nrũ supponit;
scilt., haus supplet ñ ẽe de ɔti essali iustificaois; et alterũ affirmat, scilt. per-
tinere ad eius integritẽ —

Pr q.ᵗ ad eã partẽ, qua supponit: q.ᵃ p grã sit hõ fr. particeps
Dĩ nẽ, Filius Dei adoptiuus, eiusqz amicus: ẽ m. grã participao Dĩ nẽ, vt ɔstat ex
dictis; ẽ insuper filiao, et amicitia Dei, vt ɔstabit ex dicendis q.ne seq.ti: d. ad
iustificaoẽ nihil ulterius essalr. requirr.: p id. n. hõ iustificat, p q. fit particeps
Dĩ nẽ, filius, et amicus Dei: ɡ. ɔtũ essalis iustificaois ɔsistit in solius grẽ infusioe,
adiuncta remissione pecci, quæ lin ipsa infusioe essalr. includr, lipsaz natu-
raliter sequitr. ɡ. haus supplet ñ sptt de ɔti essali iustificaois —

Q.tus v.° ad eam partẽ, quã affirmat, pr illao: q.ᵃ ad integritẽ esse spe-
ctat here poas, instra siue organa, quibus lbte lexpedite possit suas
operaoes elicere: qpropterea m. ad integritẽ hoīs spectant pos., si ab eo rr. distingu-
antr, organa, siue instra oculorũ, auditus, et similia: d. haus in ore supplet
sptt pos, vt fatentr oēs: ɡ. ptinent ad integritẽ, complemtũ, pfoẽ, siue or-
natũ iustificaois, que fit fr. p grã —

D. c.ᵃ dices: q.ᵃ trid.ᵃ sæpe iustificao nra tribuitr fidei, sæpius
charitati: ɡ. q.ᵃ haus vtũ, saltẽ parcialr. ptinent ad rtũ essalẽ iustificaois. ɔtr.
q.ᵃ tridentm. æque tribuit iustificaoẽ grẽ, et habibus: docet. m. iustificaoẽ fie-
ri p infusioẽ grẽ et donorũ: ɡ. his oibus saltẽ parcialr. ɔstat iustificao —

Ret, m. trid.ᵃ sæpe iustificaoẽ tribui fidei, q.ᵃ si hec sit actus, ab ea
tanquã á prima dispoe sumitr iustificaois initiũ; q.ᵈ si sit habitus, q.ᵃ spectat ad
integritẽ iustificaois. charitati a. sæpius tribuitr iustificao nra, q.ᵃ si sit actus, et pfa, ẽ
dispoo infaliter ɔnexa cũ iustificaoe. q.ᵈ si sit habitus, q.ᵃ lñ distinguitr ab ipsa
grã, lin separaliter illã comitatr. ad ɔfaoẽ ret, ɔtius iustificaoẽ tribu-

ere grae, et doni, illa essaliter hic integraliter: sic enim integritas constat ex
coi theoria zfu—

Q. 3.ª

An, et quommodo gra habitualis sit filiatio adoptiva Dei—

Sect. 1.ª

Gra est filiatio adoptiva Dei—

Conclusio est certa de fide ex Trid.º sess. 6.ª cap. 4. ibi iustificatio est translatio ab eo statu in quo homo nascitur filius 1.i Adae, in statum grae, et adoptionis filiorum Dei. Ubi insinuat scilicet, statum grae, et adoptionis filiorum Dei esse eundem: ergo et gra, et adoptio est idem: (Pr.) nullus enim status fuit distinguendus unus ab alio. Pr. quia filiatio nlis, et adoptiva in eo maxime differunt, quod illa fuit habeat in nli generatione; haec vero in gra adoptionis. ergo cum filiatio iustorum ex Dei sit adoptiva, fundatur in gra Dei, sive eadem gra est filiatio adoptiva: dummodo enim ab ea proveniat effectus formalis filii, parum refert quomodo, an ab ea proveniat tanquam a fundamento proximo, vel tanquam a forma—

Alio est, filios Dei rone grae habere ius in visionem Dei: filius enim adoptionis rone adoptionis habet ius in hereditatem paternam; est enim adoptio, teste iurisperitis, personae extraneae in filium legitimae assumptio; assumitur autem quis in filium, quod illi legitime, sive teste iuris dispositione, pro voluntate extranei extraneae personae, contingat in hereditate. Cum enim filius nlis vi generationis, teste iuris dispositione, habeat ius ad hereditatem, et hac generatione careat adoptivus, adoptione supplente vices generationis, per adoptionem tale ius eidem confertur—

Atqui hereditas Dei est visio Dei: hereditas enim complectitur possessionem omnium bonorum Patris: est enim hereditas successio in universum ius, quod defunctus habuit, ut de verborum significatione, l. nihil aliud, et l. bonorum eodem titulo. Sola autem visione Dei possident omnia bona Dei, cum ea sola possideat Deus, qui est summum bonum, in quo omnia bona continentur, quod hoc aequivalet esse omnia bona alia, et infinite praestantius omnibus illis:

g. f. erg. sive adoptiōez Dei ɔfert ius in vioez Dei —

D. c. dices 1°., q.ª n ex eo q.d qs heat ius in hereditē alterig ē filius adoptiug alterig: frater .m. het ius in hereditē fratris ab intestato defuncti, nectn ē eig filig adoptiug. Insup extraneg heres in testam°. institutus n ē filig adoptiug testatoris: g.° ex eo q.d gra tribuat ius in vioez, sive hereditē Dei, n ɔstituet filiū adoptiuū Dei. D.ª 2°., q.ª pdestinatg, dy pdestinatg ē, het ius ad vioez, sive hereditē Dei, ult. m. Deg hanc illi ɔferre, qug voluerē ipsū iustū, fuig iure: d. adhuc dy pdestinatg ē n ē filig adoptiug Dei: sepe m. in fu cozposito pdestinaoīs ē sine gra, et in pecco mortali: g.° ex eo q.d gra tribuat ius in vioez Dei n tribuit filiaoez adoptiug Dei —

Ret ad 1ū, ɔd.do ant, et dir g.do colus, ex eo q.d gra tribuat ius ett.ª possesido, ex eo q.d tribuat ius cy fuito adoptiōis, n.°; ius .a. q.d gra tribuit ē cy fuito adoptiōis: quonig cy adoptiō, eig qs fuitg, gry sint de iure pouo, talis ē adoptiō, qualis a Prinpe institut.; Deg .a. ex pscientē, qug statuit sibi filiōs n adoptare nī pqualitē, qug in orne fugnlisit participao D.i ng, ty ex ē phiez, ty ex ē morale: cy qs hoc heat gra sola, inde ē vat ad gliq qug in illa fundat, in gra fuito adoptiōis fundari —

Vnde pt ad 2ū, cuig marg diquo, pdestinatg ett.ª q.do fundatū ci fundabo adoptiōis, q.do n, ɔcedo; sess fundatū in fuito adoptiōis n.° Pdestinatg vel pdestinaoīs het aliquale ius ad gliq, pster firmg ɔstantg voluntatis Dei, qug n patit mutaog in eo q.d semel decreuit; q.d si pdestinaoī accedat gra ius eig fundatū ē in fuito adoptiōis, quonig hentibg gra Deg ɔfert adoptiōg in gliq; si v.° pdestinatg cadat gra attū fuitū adoptiōis, remanet tn cy iure n fundato in fuito adoptiōis, d.in Dei ymutabilitē, et constantia —

D.ª dices 3°., q.ª pt Deg hōg iustū in gterng conservare sine glia; k. adhuc eēt filig adoptiug Dei: g.° n ē de roe filiaoīs adoptiug Dei

ad ac-

ad actiue ~~Dei~~ conferre ius in hereditatem Dei. 2.º q.ª potest Deus de sua absoluta conferre hominibus gloriam sine gratia: d. hic esset filius adoptiuus Dei sine gratia: esset enim heres Dei, q.ª non stat sine filiatione: ergo gratia non est filiatio adoptiua Dei: non enim potest dari effectus formalis sine forma—

Respondetur ad 2.um concedo maiorem, et nego, et nando consequentiam: licet enim nunquam possideret hereditatem Dei, haberet tamen ius ad illam; non ius stricte iustitiae, cui Deus non satisfaciendo, esset iniustus, neque fidelitatis, quod sufficit iusto tali Deus non promisisset gloriam: alioquin non posset iuste in aeternum gloria spoliare: haberet quod ius supernaturalis exigentiae, quam habet gratia, vt subito, in qua in aeternum est, aliquando conferat gloriam—

Sic quod si reliqua adsint, esset filius adoptiuus Dei, vbi iuris quod haberet ad paternam hereditatem Dei, qua spoliatus in aeternum viueret—

Ad 2.um concedo maiorem, et distinguo minorem, esset filius adoptiuus Dei 2.a 2.a aliquid potentia, concedo, 2.a presenti, nego: 2.a hanc enim nulla est adoptio sine gratia; neque obstat talem hominem esse heredem, quia vt videmus, stat hereditas sine filiatione. Neque deinde consequentiam, quia licet filiatio adoptiua que est effectus formalis gratiae non possit dari sine gratia, que est propria forma talis effectus; potest tamen dari diuersa alia filiatio conueniens a diuersa forma—

Dices rogas, quenam sit forma constituens filium adoptiuum in ratione talis? Respondetur esse voluntatem eam, qua 2.a legem disponentem, his adsciuit personam extraneam, in locum filij. Adoptio enim vt habetur lege 77.a de Regulis iuris, est autem legitimus, quo in locum filij adsiscimus, eum, qui nobis extraneus est. vbi lex legitimus denotat, non quamcumque voluntatem sufficere ad adoptionem, sed eam solam, que est 2.a legem dispositionem; 2.a presenti autem, cum constat Deum legem tulisse de non adoptandis filijs, nisi per gratiam—

Lex autem in locum filij adsiscimus denotat, adoptantem in omnibus se debere ita erga adoptatum habere, ac si filius naturalis esset, excepta earum gratia, in reliquis sic est: ideoque adoptatum debet speciali amore prosequi

sequitur

sequi, eum alere, eiusque, quod est ex se, praestare quantum requiritur ad beate feliciterque vivendum, coendum vel vitam felicem et beatam; tandemque det eundem instituere sui heredem: sic enim, et non aliter Patris muneri, et officio plene satisfacit. quae omnia cum sufficientissime a Deo praestentur homini per gratiam: per eam enim ipsi ubi conferuntur vita supernalis gratiae, quae alitur, et nutritur per virtutes infusas, quibus mediantibus tandem iusto consequitur vitam beatam sive hereditatem Dei, quae est ipsius visio.

Restat dicendum, an gratia habitualis hanc filiationem adoptivam Dei conferat ex se, et ab intra sive ex natura sua; an vero solo conferat per favorem extrinsecum, sive voluntatem Dei omnino indebitam gratiae. quare in re 1.a sententia est: Scotistarum affirmantium, gratiam a favore Dei, sive a voluntate extra, indebita eidem conferret filiationem adoptivam Dei.

2.a vero sententia est Thomistarum affirmantium, gratiam ex se, et ex natura sua, sive ab intra, et non per favorem sibi indebitum, sed per voluntatem Dei sibi connaturaliter et iure suo debitum tribuere huiusmodi filiationem. Thomistas sequuntur communiter nostri D.D.es, si Cardinalem Belarminum et paucos alios excipias, qui aperte stant pro Scotis. Pater vero Ripalda medius viam ingressus est, affirmat gratiam ex se, et ex natura sua hic requiri quamdam rationem cuius ei debeatur hereditas, sive visio Dei; hanc tamen ei non deberi absolute vere sive debito connaturali: ideoque gratiam partim ex se rationem congruitatis intrinsecae, partim ex favore extrinseco Dei conferre filiationem adoptivam Dei.

Sect. 2.a

Gratia ex se, et ab intra confert filiationem adoptivam Dei.

Probatur, quia per gratiam tanquam per formam constituimur filii adoptivi Dei, ut constat ex concilio relato sect. 1.a; praeterea quoniam non gratia esset forma huiusmodi effectus frustra esset gratia, quae in ordine ad hunc effectum formaliter infunditur a Deo, quamque propterea Tridentinum agnoscit, et vocat non solum causam formalem, sed etiam unicam causam formalem iustificationis nostrae: sed nisi gratia ab intra conferret filiationem adoptivam Dei, per eam non constitueremur filii adoptivi Dei: ergo gratia ex se et ab intra confert filiationem adoptivam Dei.

P. nor. q. ca fralis ex se, et ab intro p̄stat effm fralem, quem p̄stat: p̄stat m. effm fralem se ipsa, et p sui exhibitionem, quae intra sit ipsi subiecto. Insup ca fralis cat effm fralem, illum intra [illegible]; nil a intra [illegible] n. p identitatem sobi intrum; d. gra e fra quae ?fert filiaõm adoptionem Dei, qua hic filij adoptiui ?stituimur: ergo n. ab intro, et ex se ?ferat hanc adoptionem Dei, p ergo n ?stituamur filij adoptiui Dei.

?frat: q. id q. ?fert nobis filiaõm adoptionem Dei, l. e ipsa intra na ergo, l aliqd. rr. distum ab illa. Si l., ergo gra ab intro ?fert filiaõm adoptionem Dei: nil m. magis intrum rei, neqs illi ex se magis m̄ens, quae cuiqs sua ipsius na. Si 2., ergo gra n ?fert filiaõm adoptionem Dei: q. m. distum e a gra n e gra. Ideoqs n p ergo d. p aliqd. distum a gra ?feret nobis filiaõ adoptionem Dei.

Rebis cum Scotis, gra ex se et ab intro huiusmi effm phice n p̄stare; p̄stare tn illum mor., quatenus p voltatem extrm Dei ad eum p̄standum instituit, et elevat, quae voltas lo phice sit extra gram moral. e eius intra: p eam enim voltatem tantum potens e gra in ordine ad hunc effm, q. potens eet, si ab intro, et ex natura eet phice potens ad eundem. Sicut m. moneta, quae ex se phice nil aut parum valet, p voltatem Principis phice extrm, et mor. intrm monetae, valet, et multum valet; similiter gra, q ex se phice n ?fert filiaõm adoptionem Dei, p voltatem Dei phice extrm, et mor. intrm, ?fert huiusmi filiaõm.

P. ca. e l.: q. hinc sequitur, nam et entitas phica gre ee omnino supflua: toto enim ergo l., q. huic e, n p̄star ab ea phica entite, d. a voltate Da, quae aeque p̄ste eum effm p̄staret sine entite phica gre, ac p̄stat cum illa, q. d e evidentissimum sit supfluitatis: d. ex approbe. tenorum Shie ergo l. entitas sua phica ee omnino supflua: ergo etiam Shie, l. entitas phica n p̄stare huiusmi effm.

Ultra 2º, q.ª effus siue phici, siue morales inseparales a fra tribuunt entiti eius intrẽ, et n̄ voltati extrẽ, n.ª a voltate extra cõstet gue-
nire: d. filiãõ adopua Dei ẽ effus inseparalis a gr̃a: neutram cõs p̃sen-
tes grãs in pura crea separat ab alia, vt ẽ in ostẽsso ẽ apud oẽs: g.º filia-
ão adopua Dei tribuenda ẽ entiti intrẽ grẽ, ab eaqꝫ ab intro et ex na
rei gvenit. Dr mari: qꝫ in 6.ª in phicis pt, q.ª calor na sua reddit cali-
dũ, frigꝰ frigidũ, et n̄ a voltate extra; et alijs. —

In moralibꝰ etiã pt, q.ª iniuria ex se et ab intro offendit, et
n̄ a voltate extra; laus honorat, virtus reddit bonũ fientẽ, vitiũ malũ; ob-
sequiũ ẽ dignũ præmio et gratitudine; delictũ v.º punitione. Dixi in ꝯpletto
hmoi effus tribui entiti intrẽ, nisi cõstet a voltate extra gvenire, q.ª
plesꝫ effꝰ, qui oĩbꝰ ab intro n̄ inuunt, nec apparet aliud p̃ter extra volta-
tẽ, a quo guenire, p̃ptereaqꝫ voltati extrẽ tribuunt, talis ẽ valor in mo-
neta; malia in comestione carnis p̃hibita; nec n̄ bonitas moralis in ie-
iunio p̃cepto; atqui effꝰ grẽ n̄ cõstat cõpetere grẽ a voltate extra, ne-
qꝫ cõstat ab eadẽ guenire: g.º cõpetunt grẽ ab intro, et ex na rei —

Rebis deinde cũ Pᵉ Ripalda, grã ẽẽ excellentissĩ qualitẽ,
vt pote partiõnẽ moralẽ nẽ D.i; p̃pterea qꝫ cõgruũ ẽẽ, vt Deꝰ attendendo tantã
excellentiã, illũ eleuet, et cõstituat adoptiuũ Dei; hanc in eleuationẽ, siue cõstitu-
tionẽ n̄ petere ex na sua, et ab intro: q.ª gl̃ia, quæ det filiaõi adopuæ Dei ẽ
hereditas adeo excellens, et p̃sa, vt entiti grẽ, quæ minꝰ p̃sa ẽ, n̄ possit
deberi —

D.cª ẽ 6.ª q.ª id de mari p̃bare gl̃iæ, qm̄ sit p̃sb grẽ cui tota
responsio incubit, flsũ ẽ, vt videmꝰ q.ª 6.ª sect. 5. §. d. quidq. dicendũ: De-
inde flsũ ẽ, q.ª cæteris paribꝰ p̃stior ẽ entas, quæ participat nã D.i p̃ cõnã sibi gl.ª
et nalẽ, qm̄ quæ participat p̃ purũ cõnã innalẽ: melius m. ẽ, et p̃stiꝰ ens sim-
pl.ʳ tale

pl.r tale, qm innal.r tale: ppterea ho pfior e in se, qm in cogne, qm repa-
t, q.a in se e supl.r ho, in cogne a. so innal.r. Atqui gra partipat nq D.a q.
mq supl.r et nalr cy illa, in q.o e radix ois honestatis moralis, que partipao
moralis dit, n q.a vna supl.r et nalis n sit, d. q.a e in orne ad mores,
siue ad aus libera; vio a. nq D.i so partipat innal.r in q.o e illq repras:
g. glia siue vio Dei n e excellior gra; qn imo gra e pfior qm glia—

D.a 2.o q.a ad exigeq phicq vnq rei alterq parq refert, vnq
ee minq pfq qm sit altera: sic m. maa l.a 2.o se, siue vltimo disposita ad
frq exigit frq, fra pp illi det, cy tn fra sit multo pfior qm maa: g. lt gra
eet multo minq pfa qm glia, posset adhuc 2.o suq entitq intq gliq
exigere, sicque pp possit eidq deri. ide pt in spe uisa creata Dei et ppli,
q si daret de facto, lt eet minq pfa, qm vio Dei, illq exigeret, eidq qz
vio deberet—

D.a 3.o, q.a mia n dent subto, n q.a finis eidq debet: cym
mia n sint pter se, d. ppter finq, repugnat ea deri, n debito fine. g. posset
pluribq ofari, q.a levibq ppterea debet motq sursq, et n deorsq, q. motq
iste e mq ad occup.m locq sursq, qui e finis debitq levibq, in quo qui-
escunt; gpbq q.a vt finis quietq n det locq deorsq, ppterea eidq n det
motq deorsq, qui e mq ad pdictq finq—

E d.a 3.o, gravibq det motq deorsq, qui e mq ad occupan-
dq locq deorsq, q.a locq iste quies e, et finis debitq gravibq. Atqui grq
dent mia ad gliq, siue viog Dei, q 2.o P.m Ripalda, e finis grq, quq etiq e
moralis partipao D.i nq, quanq ei dent virtutes supnles, que pculdubio
st mia ad viog Dei, que vio e possessio, siue finis <u>quo</u> Deq, qui e finis <u>qui</u>
possidet. g. grq det glia ea roe, qua dent dona supnalia, que st me-
dia ad gliq—

Dtra 4.o q.a inseparabilitas vnq ab alio, tq in phicis, qm in mo-

ralibq n so arguit requisitq vnig ad aliud, d. etiq exigit vnig rei alterig, vt pt in explis allatis c.a Scotus, supra § 2.a 2.o q.a esse: d. 2.z psente q.q, gra et filiao adopua Dei, sut esse inseparales, ut ibiq dixing: g.o gra n so het requisitq ad filiatoq adopuq Dei, v.z etiq eaq exigit, l. e ipsa adoptiua filiatio.

Sect. 3.a

Proponunt adversariorum arg.a

1.z, q.a n repugnat qualitas, que n ex na sua, d. ex fauore extro Dei sit filiao adopua Dei: sicut enq in creatis filiao adopua ostit in voltate extra; sic in D.o pt aliter in voltate extra Dei eleuante qualitq aliqm ad id munq: d. si polis e, talis e que de facto dat: n m. e sentq asserendi qualitq, que de facto dat, ex na sua e, l. petere filiaoq adopuq Dei: g.o talis e n ex na sua, d. ab extra voltate Dei.

Cfr. 1.o q.a adoptio inter hoies sit p voltatq extrq adoptantis; imo difficile e apprehendere politatq qualitis create, que ex na sua oferat filiaoeq adopuq hoie: d. eadq e rao filiaois Dei: g.o vtraqq e voltate extra, et n a qualite ex na sua eq oferente. Cfr. 2.o, q.a in cretis voltas extra Princpis dat nobilitq subditis, valorq monete, et alia hiuqmi, hec qq absqq vlla qualite exigente ea ex na sua: g.o sic esse filiaoi poterit Deq oferre p qualitq, que eq ex na sua n exigat.

2.z e, q.a grq ex na sua so competit, q.d sit radix supnalis virtis, v. g. Fidei, spei, et charitis, qqbq iustq possit Deo credere, in eq sperare, et eundq amare: d. hec, qmuis aliunde gra sit partipao nq D.e, n pbant grq ex na sua ee, l. oferre filiaoeq adopuq Dei: vnq m. hoie alterq hec oia het, scltq.d possit ei credere, in eq sperare, et eundq amare; nec tn ex na sua het filiaoq adopuq alterq: g.o nec gra ex na sua het q.d sit filiao adopua Dei, l. q eam oferat.

Resp. q. maior est proportio credentis, sperantis, et amantis in actu 1º cum filiatione adoptiua, quam habet potentis in actu 1º: potius enim deberet gratia adoptare in filium amantem se in actu 2º, quam potentem amare, et sic de aliis: Sed actus 2.us amoris, et idem est de aliis, non est ex natura sua adoptio Dei: ergo neque gratia, quae solum habet se in actu 1º.

3.º est, quia si gratia ex natura sua esset filiatio adoptiua Dei, eidem ex natura sua deberet visio Dei: filiatio enim ea ratione qua filiatio est, ex natura rei debet hereditas, qualis est visio in filiatione Dei: Sed gratiae non debetur ex natura rei visio Dei: quod quia enim debetur alicui ex ratione inseparabilis alicuius ab eo; cum tamen gratia de facto separetur a visione Dei: ergo gratia ex natura sua, siue ex natura rei non est filiatio adoptiua Dei. Resp., quod magis perfectum non debetur minus perfecto, non aliquando minus perfectum, siue magis perfecto esse otiosum: Sed gloria est magis perfecta quam gratia, et aliunde haec non esset otiosa sine gloria: operaretur enim actus supernaturales, radicaretque habitus eius de omnibus: ergo gratiae non debetur gloria.

4.º est, quia merita iusti non habent proportionalitatem naturalem ad gloriam, Sed solum qualitatem proportionis cum gloria ut multis probat Ripalda d. 16 de ente supernaturali, et confirmatur ex Paulo ad Rom., ubi ait, non sunt condignae passiones huius temporis ad futuram gloriam, quae reuelabitur in nobis: Sed si gratiae deberetur gloria, merita iusti haberent proportionalitatem rei ad gratiam cum gloria: merita enim gloriae inducunt essentialiter gratiam; cui si deberetur gloria tanquam proprietas, proculdubio gratia esset proportio cum gloria, cum omnis natura sit proportionata proprietati: ergo gratiae non debetur ex natura sua gloria, siue hereditas Dei, consequenter ex natura sua non est filiatio adoptiua Dei, neque illam confert.

5.º est, quia connaturalis proprietas substantiae eidem debita ex natura rei, et consequenter, non potest cadere sub meritum substantiae, ut patet in risibilitate, quae non potest cadere sub meritum hominis; quod ulterius multis probat Ripalda d. 85 de ente supernaturali: Sed si gloria deberetur gratiae, connaturalis proprietas caderet sub meritum: iustus enim ut praemium confert gloria: ergo gloria ex natura sua non debetur gratiae. Resp. quod saltem de potentia absoluta gloria potest cadere

sub meritis; d. ad meritum supponit gratiam: nullum enim meritum sine gratia est supplicium tales.
ergo gratia ex se non debetur gloria: alioquin daretur ut praemium gratiae id quod aliunde debetur eidem gratiae.

6º, quia excellentius donum est gloria, quam perseverantia in gratia, quam perseverantia in gratia non iustis: d. iustorum ratione gratiae non debetur ex natura sua perseverantia in gratia: ergo neque ratione gratiae ex natura rei debetur gloria. Ubi quod magis est filius homo hominis ratione naturae, quam iustus Dei ratione gratiae: d. homini non debetur ex natura rei hereditas alterius: ergo neque gratiae ex natura sua debetur hereditas, gloria, sive visio Dei: non ergo est gratia ex natura sua filiatio adoptiva Dei.

Sect.º IV.

Resp. ad argumenta

Ad 1um respondendo maiorem et negando minorem: extant enim supra nostrae conclusionis 1ª enim ea qualitas de potentia censenda est supernaturalis, cum nihil conducat ad effectum adoptionis, dicto quod est fit per voluntatem extrinsecam Dei absque ulla huius exigentia ex parte qualitatis. Deinde cum a qualitate quae modo datur fit inseparabilis effectus adoptionis, dummodo nobis non obsistit, effectus hunc habere ab extrinseco, dicendum est, cum habere ab intrinseco, et ex natura sua.

Sicut enim licet non repugnet calor, qui ex natura sua non petat producere calorem in aliud, d. absque ulla exigentia intrinseca in aliud calorem producat, per voluntatem extrinsecam Dei; nihilominus dummodo talis est hunc calorem in passum nobis non obsistit, dicendum est, cum ex natura sua, et non ab extrinseca voluntate Dei in aliud calorem.

Ad 1am confirmationem respondeo maiorem, et nego minorem. Sicut enim, licet adoptio inter homines fiat sine productione qualitatis intrinsecae in adoptato; Deus tamen sic non facit; similiter licet in creaturis fiat adoptio per meram voluntatem extrinsecam, taliter non fit adoptio Dei; posita a qualitate intrinseca per quam fiat haec adoptio, et qualitas supernaturalis in hunc effectum, et illum habet ex natura sua.

Ad 2am confirmationem respondeo antecedens, et nego consequentiam: quia licet Deus possit filiationem adoptivam

nus sui, conferre per meram favorem extrinsecum, sed per qualitatem ex filiatione non exigentem; cum in coetero operetur ad exigentiam caeterarum 2°, dum oppositum nobis non conferit, hinc dum est, dum ad petitionem qualitatis internae conferat sui filiationem adoptivam, ex conferre ad exigentiam talis qualitatis internae.

Ad 2um argumentum nostrum marg: in supra. m. habet gratia esse filiationem adoptivam Dei; sicut m., quia cum gratia inseparabiliter infunduntur ea dona, asserimus ex natura sua esse eorum radicem; similiter quia cum gratia inseparabiliter coniungitur filiatio adoptiva Dei, asserimus, sed esse filiationem, sed ex se, et non ex mero favore extrinseco illam conferre. In supra gratia habet esse participationem, et consortium Divinae naturae, amicitiam et gratiam Dei: habet gratia naturae qualitas, quae gratia nuncupatur, proptereaquod non esse radicem fidei, spei, et charitatis.

Ad confirmationem dicimus marg: maior est proportio etiam in adoptione humana, concedo, in Divina, nego. Ratio est, participationem proprie et nunc humana non dare ius ullum sive physicum, sive morale in adoptione alterius hominis; alioquin cuilibet homini deberetur adoptio alterius; cum quod amor de redamatione petat, adoptio quaedam humana sit amor, sed effectus amoris, maior est sequutus amoris in actu 2°, quam in actu 1°, qui solum est in natura humana per se ad adoptionem humanam.

At cum potentia amandi in actu 1° primus radicis donum supernaturalium qualitatis recipit in gratia, si ipsa conferat exigentiam visionis Dei, ideoque ius physicum, sive exigentiam naturalem adoptionis Dei; inde est, in hunc adoptionis marg esse proportionem potentiis amare, credere, et sperare in actu 1°, quam haec omnia potentiis in actu 2°.

Ad 3um dicimus marg: si gratia etiam eidem deberetur visio Dei per aliquo statu, concedo, per se, nego: adhuc m. filiationi naturali non debetur haereditas pro statu, et pro eo, in quo Pater vult, sed pro eo in quo pater moritur: cum quod Deus sit immortalis, filiationi eius adoptivae, qualis est gratia, debetur haereditas pro eo statu, in quo Deus vult illam conferre. Vult autem pro hominibus in tempore sequenti instans mortis; pro Angelis autem voluit in tempore illo, quod Deus, imo et ipsi Angeli sciunt.

Ad 4um argumentum nostrum marg, quia ut diximus sectione superiori, magis per

fr. pot dici minus glosa. Nō deinde mirum, q.a ut etiam ibidem diximus, glia nō est magis glosa, quam gra

At 2.am pot nari mar cum P.e Arriaga, et alijs, qui Phy intelligunt de operibus prout elicitis a voltate, nō vero prout dignificatis a gra: hac m. roe opa sunt condigna vita eterna, et illis equalia equaliter reiadeq.

Pot deinde nari mir, q.a glia nō est proprietas grē prout dignificantis opa, d. prout informantis subiectum; hac m. roe glia est heredas grē, seu quasi proprietas; altera vero est merces et praemium illius

Neque obstat grā esse gloriosiorem glia, et meritum includere grām, et proinde meritum esse gloriosius glia. Nō, inquam, obstat, q.a licet gra in proprio subiecto, extra opus subiectum, sit gloriosior glia, nō tamen est talis prout iuncta cum merito, q. dignificat: meritum m. quatenus dignificatum a gra, est q.d cito transiens, glia vero permanens, meritum imperfectum, et undequaque subiectum voltati, nō vero glia. Et, ut alia mittam, meritum adhuc, ut informatum gra, d. est radix quasi physica illius, que est perfecta excellentia grē, que eorum radix est solum prout est in subiecto

Nec inauditum est formam gloriosiorem ex se, reddi minus glosam per coniunctionem cum alio, ideoque ut sic iunctum excedi in perfectione a forma, quam ipsa ex se excedebat: sit in essentia D.a, q. perfectione fr. excedit omnem perfectionem sive increatam, sive creatam, eadem prout iuncta cum perfectione creata, minus perfecta est ipsa: se ipsa m. est perfectio tantum increata, ut tamen iuncta cum perfectione creata, est increata, et creata; proinde quodammodo excedit a perfectionibus D.is, quas fr. excedebat, quoniam licet adhuc sit fr. nam, et saltem identice creatam

Cuius rao a priori est, ex coniunctione frē cum subiecto, tot iam perfectiones posse supervenire frē prout in subiecto, ut cum ipsa ex se illis careat, sit perfectior ex se, quam eadem prout in subiecto, ut pt in na D.a, que cum ex se sit naria, eadem prout iuncta cum perfectione creata, est contingens. Ad rem ergo gra ex se etiam in proprio subiecto perfectior est glia; eadem vero ut dignificans, et quasi informans meritum, minus grata est, quam glia

Ad 5.am

Ad 3m dico maiorem, concessi ppriae debita esse proportionis otio, ut debita proportionis, nego minorem et ipsam seqq. dicimus gratia Dei n. dicatur esse proportionis, uti ipsi proportionis, inde in sequi proportionis ut possit cadere sub meritum; adopti filiatio cum proportione dicatur hoc, inde est q. n. posset cadere sub meritum hois. ostam proprietas debitum proportione posse cadere sub meritum, quaplos theologi affirmant prop., discrimine eius ultimo consensu proprietas debitum dupliciter, uno debito condigni, et alio vero tulo debito connaturali, q. probabiliter n., nec respugnaret q. consequentia ei conferat gloria duplici titulo; uno hereditatis connaturalis debito, vel alio ita mercedis, ex eo vero est meri debito.

Ad confirmationem ostendam, quia plerumque nam, concedo deinde minorem, et distinguo coneram, quia ex se n. det gloria, proprietas concedo, proportione nego, n. est per se gloria cadere sub meritum, proportione posse ita, pro quo n. det. Neque proinde inquit n. dicitur, et non dixi, n. q. de hereditatis debitum, est, et confert, dein enim, et conferri ad meritum, et contraria.

Ad 6m et minorem: sequela minorum eius quia gratia sit tintinuyta usque ad fingendum; esse in se perfectam, et excellentiorem gloria, sine dixi. Distinguo deinde minorem, inde vero q. n. det esse debitam iustitiae, fidelitatis, do, debito malitatis vero q., ne mo violenti, et cum exceptis q., hoc destruit, nam est q. nulli deat de condigno, de congruo vero q. sequela in ea, ipso tamen q. det n. debitum in ut allata ipsi q. propter ex natura sua plat sua gratiam, et dignitatem sua quantitatis aliam entas, quantumvis vilissima, sui consensus, et ipsius appetit. N. deinde cons. q. perfecte debitum subito, q. excellentiae est, et n. decet q. minus excellens est. Sic modo n. det. hum. nire; det tamen discurrere; q. excellentibus.

Ad confirmationem concedo maiorem, et minorem, et nego cons.: licet enim adoptio Dei fundet in filiatione, quae habet gratia cum natura D., nos tamen cum probabiliter, gratia ex natura de adoptionis Dei, libitus exigere, q. est filiatio Dei; maior enim est filiatio Angeli cum Deo, quam filiatio gratiae, nec tamen Angelo natura sua est adoptio Dei libitus exigit. Probabiliter ergo q. gratia est talis filiatio, quae, ut fide constat, confert adoptionem

Dei

Dei, unde intelligimus, eam sibi conferre; quod si sibi servat, ex natura confert, fama non praestat effectus formales, nisi quos ex natura sua exigit praestare. Quod ut diximus initio sectionis allatis, qui veniant ad mare, seu nomen similitudinis conferimus —

Ubi non possumus non notare, inefficacissima esse argumenta, quae a filiatione adoptiva creata assumuntur ad Deum: Dicunt enim excellentiorem esse creatam, antiquam quae connectitur cum hereditate Dei, quia creata cum hereditate creata. Verum enim adoptio creata nihil ponit intrinsece in adoptato, ponit vero adoptio Dei — etc.

2° adoptio creata non confert jus in hereditatem, quae est collectio omnium bonorum Patris, sed solum in quandam legitimam nuncupatam: Jure enim Romanorum, sive communi, potest Pater de 3a, et 5a bonorum parte pro libito disponere, residuum autem debetur filiis; quod si plures sunt filii, residuum per partes aequales inter eos dividendum. At adoptio Dei confert jus, non in omnia bona Dei, sed in ipsum Deum perpetuo aeternum possidendum, qui est super omnia bona ipsius, quique adeo integre, et insolidum a quolibet possidetur, ut nihil possessionis diminuatur per aliorum filiorum possessionem —

Quae cum ita sint, non solum comparatione filiationis adoptivae creatae, sed etiam comparatione filiationis naturalis creatae sequitur, adoptionem Dei, excepto quod sit filiatio naturalis fundata in generatione naturali, in reliquis utramque longe excedere, utpote habentem aliquid commune cum adoptione creata, nempe quod versetur circa personam extraneam, hoc est non genitam a principio coniuncto in similitudine naturae —

Quod solum est de ratione adoptionis ut sic, quae dividitur in adoptionem fundatam in favore adoptantis, quales sunt ceterae adoptiones creatae, potius quam adoptio Dei. Et in adoptionem, quae non sit favore solum adoptantis, sed natura sequatur qualitas intrinseca adoptato, qualis est adoptio Dei, quae modo datur per gratiam habitualem intrinsecam —

Sectio V.a

Conclusiones corollariae doctrinae huius quaestionis —

1a conclusio, gratia Christi de se passive spectata, et Christi sua gratia essentialis,

non est ipsa

fralis adoptio Dei. Adoptio m. vt dicebamus Sect. V. § d. rogas, e voltas, qua quis
sonus extraneus adsiscit in locum filij; d. gra n e voltas, ql. essentialiter D. g. ip-
sa V. ... et fundus sua grata essentia n e fralis adoptio Dei —

... alt. tu gra fimtalis adoptio Dei, n quo mo ddt. d. gre. Fimtalis
m. et gre filiao ea e, ad cuius ponus narro, et nal. resultat ipsa fralis ado-
ptio ... fimtalis, et gre filiao nalis e generao, q. adhuc ponus nar
... nal. resultat filiao fralis nalis; d. ad ponus gra in subiecto narro re-
sultat, saltus na ssitate nalitatis, in Deo voltas deferendi, et reliqua
da supplia, q voltas e fralis adoptio: g. gra e fimtalis adoptio Dei, n
quomodo, d. gre —

2. vt dis: gra ex se, et ex na sua e fra reddens subiectum
in quo e amicum Deo. Pt, q. 2. Trident. sess. 6. cap. 7. ubi gra fit ho-
ex inimico Dei amicus; d. n gra ex na sua eet huius na fra, ubi gra n
fieret ho ex inimico Dei amicus, d. ubi id q. gra supadderet. Praeterea gra
supplieret in hunc effectum, vt sup. negabamus agentes de filiatione adoptiua. g.
gra e fra, q ex se, et ex na sua reddit subiectum, in quo e, amicum Deo —

vnde seq. gra ex se et ex na sua reddere hoem, l Angelum gra-
tum Deo. Amicus m. eo ipso q. fit amicus, gratus e amico: d. gra ex se, et
ex na sua reddit hoem l Angelum amicum Deo: g. et eidem gratum. Dtia filis
tudo, quo specialior, tum in ee, tum in operari, e caa maioris amicitiae, maioresque
gratitudinis siue beneuolentiae: d. in hac rerum uniuersa nulla e specialior similitudo, tum in
ee, tum in operari, similitudo gre cum Deo: e m. gra specialis participatio tum phica,
tum moralis Dtiae: g. gra ex se n sola caa amoris, et gratitudinis inter Deum
et hoem, d. specialis gratitudinis, et amoris: g. ex se reddit hoem amicum et gratum Deo —

Quis integra sit de gratitudine, et amicitia fimtalis ... (vt sup.
dicebamus de filiatione adoptiua) cui debet amicitia, et gratitudo fralis Dei,
qui e aut liber D. voltati, cui gra ex se grata e, et amica, et roe illius, sub-
tum in

q. in quo e(st), eidem equalis, et amicitia

D. ad dicendum, quod quamvis infinite inferior Deo, et habitualis,
qualitas gratiae Deo infinite inferior Deo: dicimus, nego Phil., e(st) in-
ter equales: quia non constituit amicitiam Deo, necessario subiectum, in quo e(st), red-
dit eidem amicum. 2.o quod Angelus liber ex se, et ex natura sua sit Dei amans;
nec elaborant eius amicum dum non e(st) utroque mutua [illegible] e(st) [illegible]-
uni cum Deo, nec ullus amor reddit amicum Deo: [illegible]
[illegible], quod [illegible] non [illegible]

3.o quod amicitia nessessitat ad amicum amorem: dico gratia non pot-
est nessessitare Deum ad suum amorem: nil enim creatum potest Deum [illegible]
liberum ad suum amorem nessessitare: quia gratia ex se non reddit hominem amicum Deo.
4.o quod nulla e(st) potens qualitas creata, quae ex natura sua reddat [illegible]
amicum Regi: quia neque potens e(st) qualitas, nam [illegible] reddat suo amicum Deo:
major enim e(st) distantia hic, quam illic.

5.o quod gratia ad suum potest exigere Deum in ea complacere et
[illegible] in subiecto, in quo e(st): dico hominem satis e(st), ut ipsa ex se sit amica cum
Deo: hanc enim complacentiam exigit quaelibet intellectualis crea(tura), imo de facto Deus
in illa complacet, iuxta illud: vidit Deus cuncta quae fecerat, et erant valde bona;
nec tamen quaelibet e(st) Deo amica: ergo ex se non e(st) amica cum Deo.

Ret. ad 1.m 2.do mag. et n.i minor Phil. non [illegible] docet, amici-
tiam inter homines nec facilem esse, nec securam, nisi inter equales: tale enim afferunt omni-
nem, ut vix possit [illegible], nisi inter equales reperiri. 2.do quod tamen inter equales rep-
eriri, ut [illegible] experientia [illegible]: Deus quia sua infinita bonitate, et sapientia fugit
[illegible] amicum facilem, et securam, quia [illegible] voluit, et fecit.

Ad 2.m 2.do mag. et minor et n.o cum: amicitia ex parte, de qua
hic loquimur, [illegible] e(st) dignitas ad hoc, ut quis amet propter se, propter bonitatem
[illegible] in se: hanc autem potest quis habere a [illegible] inferiori, ut experientia patet: habet enim

in hominibus

in hoibus a scia, pulchritude, et sic de aliis; ubi fra inferior ptat effum qd
n pot ptare fra superior.

Ad 3m nr marg, q amicia fundatr, qualis e gra, postulat
dignitg, et ad summum exigit subto, ut propter bonum sibi inexistens, amet; hoc
n n nassitat ad amorm amicab. affectu aiunt, qualis e redamans se teneri ex
pte subti redamantis n nassitat alterum neq ad illa amandum, qd supponit al-
terius amorem, neq ad pseverandum in amore; q adhuc si subtum ill amantis
reddamet, pot ill amans cessare ab amore: nulla gr amicia nassitat ad amorm.

Pt deinde maximum q illa subtlis nulla posse ab ille Deum nassitare
ad sui amorem efficacem, quo tenent ipsi producere, at ex suppoe q sit, n vr re-
pugnare, q Deus nassitet ad sui complacentiam: sicut enim peccum ex suppoe q sit,
Deum nassitat ad sui displicentiam; sic vr n repugnant gra, q ex suppoe q extat,
Deum nassitet ad sui complacentiam.

Neqz hinc sequitur, Deum n posse destruere gram illam: nam q
amat, adhuc in suo oposito amoris pot destrui: sicut Deus summe amans
Xpm Dnm, et in eo maxe complacens, eum morti tradidit, qm hoc ille destructio e.
Huius rao e, amorem illum n ee efficacem de toto obto, d solu simplex complacentia in obto,
qtis cum quo pot voltas effax n ex obto.

Neqz inde sequitur, obtum id, dum destruitur, odio heri a Deo: q ll
velle malum alicui, qd hic malum e destructio, e odio here; q id tunc e, qn talis voltas
oritur ex displicia in obto, n vero si aliunde oriatur, ut pt in eodem exo Xti Dni, cuius
mors n fuit effus odii Dei, q n oriebat ex displicentia Xto Dno, in quo Deus summe com-
placebat, d aliunde, vlt ex voltate reparationis generis humani.

Ad 4m R et nando ant; hic n loquimur de amicia pura, sive de ob-
to illo q trahat amorm amici: q a n involviat trahibilis qualis qi in quacumq hoc
ponat, illorum omnium amorm exigat, n videa impossibilitatem qualitatis p se exigentis amici-
iam regiam, et sic sit in hoc plebeio. N deinde coaz, q mar e onexio hois cum Deo
qm

52 quam plebeij cum Rege; unde sicut gratia ex se petit procedere, et conservari a Deo, sed forte repugnaret qualitas, quia plebeius homo petat procedere, et conservari a Rege; similiter repugnaret qualitas, quia plebeius peteret amicitiam Regis, in tantum sequitur requirere qualitatem, quae exigat amicitiam Dei.

Ad 3. dico maiorem: gratia vi illius exigit, ut homo gratus, et in quo complacet Deus, quia per ipsam ipse homo in aliquo [illegible] quam per illas Deus possidet, in qua [illegible] ipsius continetur; quare gratia [illegible] quomodolibet dicitur ipse a amicitia Dei [illegible] amicitiam facit [illegible].

Deinde dico [illegible], hoc ex se satis est, ut sit amicitia singularis et ipsa, id est, ut sit naturalis et ipsa, ut Deus quae possit cum qualitate creata intuitive complacere in eius bonitate contrahere amicitiam, et ipsa cum illa: non enim potuisse Deus contrahere amicitiam cum creatura, et si eas in puris naturalibus reliquisset, nec ad ordinem gratiae elevasset. Cum ergo si creatura esset sine peccato, et in ea Deus complaceret, propter bonitatem eiusdem intuitivam, eadem creatura esset amica Dei, quae amicitia esset, quo per eius ad maius bonum naturalis communionem creata [illegible].

Dixi autem si creatura esset sine peccato, quia si esset in peccato, [illegible] ipsum peccati, et peccatum [illegible], vel tolleret Deus complacentiam in creatura, vel saltem obstaret, ne esset amicitia. Dixi insuper hanc amicitiam esse ipsam, quia non est intelligendum de [illegible] abstracta: nihil enim est in Deo abstracte ipsum, et quod intelligimus [illegible] respectu, quamvis amicitia haec non esset tam ipsa, quam est ea quae de facto Deus contrahit per gratiam supernaturalem.

Sect. 6.

Aliae conclusiones collorariae.

1.a conclusio, gratia ex se, et ex natura sua est iustitia: quia iustificamur, et sumus iusti. Probatur quia [illegible] ex eodem [illegible]: iustificatio est unde homo ex iniusto fit iustus, et ex inimico amicus: unde per quod homo ex iniusto fit iustus est iustitia, sed gratia, et cum iis sufficienter homo ex iniusto fit iustus est iustitia. Atqui nisi gratia hoc potest ex se, et ex na

sua

[illegible] gra n erit iustia, et id quod ergo procedit sequitur; et ergo quia gra erit supplementum sup-
agentes de adoptione dicebamus: et ergo non est [illegible] et ex radice [illegible]

D. 6a. est utrum quaelibet iustitia vult [illegible] tribuentes, de gra n est [illegible]
modo [illegible] gra n est iustia. 2a. quia si loquimur de iustia [illegible]
est per quam [illegible] obligationi, sive debito legis satisfacit: de gra talis n est: hinc n debito sit
satis n. per complexum omnium virtutum, quae est quod dictum a gra: ergo gra n est iustia. 3. [illegible]
[illegible] sive iustia dicit carentiam omnis peccati saltem mortalis: de gra n est [illegible]
quod [illegible]: ergo n est iustia [illegible]

Resp. ad 1. dicendo maiorem, iustia lata parlando, et communitatem,
de [illegible] n. [illegible] tribuit unicuique quod suum est, [illegible] satisfacit omni debi-
to, sive reddendo unicuique quod suum est, sive obediendo [illegible] legis. [illegible]
de [illegible] gra n est [illegible] voluntas actus [illegible] n. [illegible]
[illegible] voluntatis, sit [illegible] concurrens ad omnes actus [illegible] voluntatis, quorum est [illegible]
reddere unicuique quod suum est, inde est gra esse [illegible] iustia: parlando voluntas
posita in dispositione virtutum n signat [illegible] et [illegible] quae [illegible]
in habitibus, [illegible] illud, verba in dispositione n dicuntur [illegible]

Ad 2. [illegible] maiorem, et n [illegible] n. per complexum omnium virtutum fit sa-
tis omni obligationi legis, ut per gram [illegible] fiat satis tali obligationi: ut [illegible] dicebamus
[illegible] 2a. sect. 8a. [illegible] illa est, gra [illegible] ad omnes [illegible]
quae [illegible] fit satis a debito legis. [illegible] gra esse radicem omnium virtu-
tum, quae complectitur iustia [illegible] ut dicebamus eadem q. [illegible] sect. 2a. [illegible] illa est [illegible]
[illegible] quae fiunt per virtutes in [illegible] radicatas [illegible] quae fiunt per
[illegible] [illegible]

D. [illegible] Ad 3. [illegible] maiorem, iustia [illegible] 2. [illegible]
[illegible] per [illegible] infusionem gra, et [illegible] dicit carentiam peccati, quae [illegible]
[illegible] gra [illegible] tanquam [illegible] peccati, [illegible]
esse peccati, [illegible] Neque obstat [illegible] gra est [illegible]
iustitia-

iustificationis nostrae hujusq. ᵃ lot. scilicet de iustitia e 2 q. ᵈ l. 1 quae importat atq. gr[...] ug: hujus q. ᵃ, quia gra exigat hujusmodi non esse pecc.; merito moralitatis non esse pecc., eidemq. tribuit, quamvis illud intrinsece constituat —

4ᵃ. ratio, gra ex se, et ab intrinseco est sanctitas. Prob.: q. ᵃ sanctitas iuxta S. Dionysium, quem theologi sequuntur est puritas, et munditia a pecco. Deinde Propheta psalm. 50 de gra alloquens Deum inquit, lavabis me, et super nivem dealbabor. Denique Ap. ad Ephes. ᵃ de gra tradit, esse Spiritus S. promissionis, quo abluimur, signamur et unguimur. quae omnia convincunt gram esse munditiam, et puritatem a pecco, et consequenter eandem esse sanctitatem —

Atqui non gra ex se, et ab intrinseco sit puritas et munditia a pecco, licet eam exigat, gra sanctitas non erit, & id erit sanctitas, quod fuerit haec puritas, licet exigerit: ergo. gra licet ex se est puritas a pecco, licet illam exigat. Gra ergo ex se est sanctitas, non quod sit ipsa contrarius natus carentiae pecci, sed quia talis carentiam exigit: ideoque est formalis, et gra sanctitas, quae sunt est formalis, et gra filiationis adoptivae Dei, quae illam exigit. Vel eius mod. potest dici formalis sanctitas, quamvis licet non sit ipsa carentia pecci, in qua consistit ultimo sanctitas, quam ea connectit, ratione cuius connexionis, quae per propria sunt talis carentiae possunt tribui ipsi grae —

In moralibus m. non solent tribuuntur saepe effectus illi, qui ab ea ym. et fr. provenerunt, d. et tag illos qui provenerint a fra, quia cum connectitur: sic conspicitur passim remissio pecci tribuitur dilectioni. Xᵒ illud, remittuntur ei pecca multa, quoniam dilexit multum; cum tamen remissio pecci non sit fr. immediate a dilectione, d. a gra, l. a voluntate Dei, quae habet dilectionem —

5ᵃ. ratio, gra ex se et ab intrinseco est pulchritudo a. Prob.: quae quamquam in Cantico Canticorum dent de pulchritudine sponsae, nam P. P. intelligunt de pulchritudine aeternae generalis, l. de singulari B. Virginis pulchritudine, ratione grae singularis, quam habuit a ... conceptionis inst. de singularissima

larissa pulchritudo animae Christi, quae gratia unionis hypostaticae. Ergo gratia habitualis est animae pulcher-
rimum decus.

Confirmatur 4.a gratia inter alia significat pulchritudinem, juxta illud, *fallax gratia, et va-*
na est pulchritudo: sed gratia habitualis rationem suae formae dicit gratiam absque alio addito, l re-
strictione: ergo quaedam est animae pulchritudo. Confirmatur 2.o quia ut habet catechismus Romanus, ex Conc. auc-
toritas magna est: est autem gratia qualitas divina in anima inhaerens, ac veluti splendor
quidam, et lux, quae animarum nostrarum maculas delet, ipsasque animas pulchriores, et splendidio-
res efficit: ergo gratia ex se est pulchritudo animae: nam nisi ex se talis esset, l pulchritudinem ex-
igeret, ut sic per ipsam in quacumque gratia pulchritudo non esset, sed id quod gratiae per exigen-
tiam suam adderet.

6.a conclusio, gratia ex se, et ab intrinseco est ens supernaturale. Probatur quia id tale
dicitur, quod est supernaturale exigentiae et debitum totius naturae, ut ipsum non supernaturale indicat; sed ta-
le est gratia: illius enim effectus qualis est filiatio adoptiva Dei, exigentia supernaturalis visio-
ne Beatifica, supernaturalis remissio peccati, et sic de aliis, sunt supernaturalia debita, et exigentiae
totius naturae; alioquin effectus ipsi non erant intrinsece supernaturales: ergo gratia ex se, et ab intra
est ens supernaturale.

Confirmatur, quia ut habet Augustinus lib. 12 de civitate Dei cap. 9 *quae in scriptura sacra*
dicuntur de charitate, gratia, et gloria, quae sunt supernaturalia dona Dei, non minus de Angelis quam
de hominibus [illegible] omnia: ergo sicut Angelus, gratia ex se est intrinsece supernaturalis, ut Angelis, et ho-
minibus, et contentum [illegible] naturae physicae, et theologicae, ut late explicuimus in lib. de vi-
sione Dei disp. 2 q. 26 fere per totam.

Q.o IV.a
Quaenam sit status essentialis gratiae habitualis?
Sect. 1.a
Explicationes aliquae praemittuntur

Vidimus, gratiam esse qualitatem supernaturalem, intrinsecam, et permanentem, quae nos intrinsecus
reddit participes divinae naturae, 2.o quod haec est radix supernaturalis, sive meriti, et moris,
honesti moralis [illegible], gratiam esse ex se filiationem adoptivam Dei, et gratum
ingratitudinis, et amicitiae; ac tandem esse nostram actualem iustitiam, sanctitatem, et pulchritudinem.

Cum igitur haec nobis constent de gratia, et aliis quae diximus supra quaestionibus
omnibus, ut morem geramus recentioribus plurimis, quaerimus, [illegible] modo [illegible]
ista, utrum sint essentiales gratiae, an aliquae tantum, [illegible] alias [illegible] generatim
explicet

explicet essa met.ᶜ grę? Dixi essa metᵃ, quoniam cum obtineret vi-
cet ista omq sint idem, certum est omnes eos pertinere ad essam realem, sive phicam grę.

1ᵃ grę explao, sive defio essę metᶜᵃ grę ea est quam tradidit ... Thos-
tus, scilt, gra est participatio D.ᵃ nę ut D.ᵃ na est, hoc est, ut na D.ᵃ est aus purum
et aus infitum, et a scᵈ. Ret talis est, qᵃ partcipat nam Dᵃ, ut hęc ex-
cedit infitum, scilt ut excedit omnes substas creatas, et creabiles, quarum nume-
rus est infitus, et quorum nulla est radix visionis Dei.

D. cᵃ hanc defioem est 1ᵒ q. dicimus q. 2ᵃ. Sect. 4, et 5ᵃ. De-
inde contra est, qᵃ ad participandum nam Dᵃ, ut hęc est aus purus infitus, non
satis est eum participare, ut excedit numerum infitum: substa in creata viiules
participat nam Dᵃ, ut hęc excedit omnes substas non viventes, quarum numerus est infitus;
nec tn est participatio nam D.ᵃ ut hęc est aus purus infitus: ergo lt gra participet nam
Dᵃ, ut hęc excedit omnes substas creatas, et creabiles, quarum numerus est infitus, non
tn propterea erit participatio nam D.ᵃ, ut hęc est na D.ᵃ, et ut hęc est aus purus infitus.

2ᵃ defio grę est, qᵈ sit, adęquatio pro affectum creaturę intu-
alis cum 1ᵃ regula honestatis; q. defio satis celebris est inter rcᵒˢ, aliis eam
oppugnantibus, aliis propugnantibus. D. cᵃ est 1ᵒ, qᵃ dato qᵈ p. 3 esset idem qᵈ in
defioe assentur de gra, adhuc pereum non explat totum eum essalis grę, imo omit-
tit excellentissimum, scilt qᵈ gra sit na in ordine supnli, 1ᵃ radix nullam
priorem supponens; et insuper omit, qᵈ grę sit onalis et debita visio Dei: ergo
defio non est bona: non mtalis est quam omitit, nec explat eum essalem, plenum, pcipuum.

D.ᵃ 2ᵒ, qᵃ aus nalis supnlis, quo quis vellet se adęquare cum
1ᵃ regula honestatis, est affectiva adęquatio voltatis, lege intualis cum 1ᵃ regu-
la honestatis: est in adęquatio cum illa pro affectum; d. talis aus non est gra hualis, ut
patet per se: ergo differentialis a defito, qᵈ idem est ac defioem non esse bonam.

D.ᵃ 3ᵒ, qᵃ collectio omnium auum quia a Deo pcipiuntur, et omnio omnium
quia a Deo phibentur est adęquatio pro affectum cum 1ᵃ regula honestatis: nil enim ma-
gis ... pro affectum pt excogitari lᵃ regulę honestatis, quam affectus qui
exequitur quod ea pcipit, et omit quod eadem phibet; d. pdicta collectio,
et omnio affectuum non est gra hualis: ergo per hanc adęquationem affectuum, sive pro affectum non be-
ne explat eum essalis grę hualis.

3ᵃ defioe est, qᵈ gra sit quasi substalis fra detrahens sub-
tum ad honestum, et pone excludens ab eodem omne graviter inhonestum.

D. cᵃ est 1ᵒ

D. c.ª e 1º, q.ª hec def.io tradit p. 3tz l.ty gr.e: prius enim est e gr.e ee id q.d est
q.m ee sicut aliud, q.d ver.ª n e, pptereaqz p.mo d.et explari q.d ver.ª sit
gra, q.m explat q.d sit sit fa substalis, q. ver.ª n e; sicut prius d.et expla-
ri q.d Pr.o sit albe, q.m q.d sit sut Pl.o, imo male explaret quiddite
Pr.o ut albus p hoc q.d ee sit silis Pl.o albo; d. beret explari p hoc q.d heret
albedo, siue p.g disgregatiua visus, qui 3tg sit priores 3tra silitudis Pri
cy Pl.o albo: g.o male explat gra p 3tz q.d sit q.z fa subst.e, qui subse-
quit ad eius 3tz quidditiue, qui e ipsa gra.

D.ª 2.ª q.ª n pt ee detrac ad honestu id q.d e copatile
cy oss.ie oi honesti: n m e detrac ad sig. id quod pt copp.icari sig.
d.ug gra pt copp.i oss.ie oi honesti: qui enim e in gra n sep operat
honeste, d. q.do cy gs inferent, q.q. inhoneste venial.r, q.q. n.il operat: g.o p
hanc detrac.e n recte explat ess.a gre.

D.ª e 3.ª q.ª s.e gra 3tedat q.d sit detrac ad honestum, s.e det-
trac ad honestum, d. ltiam p detrac.e ad illud: q.d.d m detrat se hendo
ex pte aut l.r qual.r. s.e hec gra m aut ad honestum p.e detrat, d. ltig p de-
trat ad ay l.z: d. gra n e p detrac ad ay l.z honestu: hec m tollit indiffe
et libertate ad oppositu q.ª ada v.ȝ e, ut pp.terea ples et meliores Thosse au-
xiliu effax, q.nus volent phil p mac.e, remant ta illud dicere phig
p detrac.e, ig.r gra n e detrac ad honestu.

4.ª aliorum def.io, scl.t q.d gra sit Tra detrans ad oe honestu
grauiter preceptu, ea ide, fere p cetg. reicit. et ltrug d.º e 3tra, q. gra etig
detrat ad sug honesti grauiter phibiti, v. g. si p aliqua diff.a ltgrauis
phibeat altus aut amoris dei, nec.a gra detrahit ad oss.io grauis amo-
ris, qui e fuga ab honesto; d. hec fuga ab honesto n exprimitur p hanc de-
fi.e: g.o p n explat 3tz essalie grae.

D.ª 2.ª, q.ª melior ita in illa, et p.ta scripta a P. gr.e ge-
rantia, poul dubio e honesta, adeo qz aut illa applecente honestu;
d. p.ter gra detrat ad sug huiusmi honesti, ut q.do phibet in quadra-
ges.ª, l alijs dieb.g, siue etig ante sup.tioe lucis: g.o gra n s.e detrat ad ho-
nestu grauiter preceptu, d. etig ad sug honesti grauiter phibiti.

Ad s.ta satisdandu, posita phibioe, ea obstat. n ee hone-
sta, d. in honestas. D.ª in e, q.ª adhuc sit in s.e honesta, et s.e extr.e a
roe

roe phibiõis inhonesta; d. adhuc gra n̄ detrat ad ea, d. potq adlior̄y fugaz: q.º n̄ e detrao ad honesty, d. so ad il, q.d honestuz ēsse pcepti, l phibitū grauis: q.º gra n̄ bet desiniri detrão ad honesty grauiter pcepty; d. detrao ad grauiter pcepty, et fuga a grauiter phibito, siue il 2.y se, et ab intro sit honesty, siue inhonesty, siue omnino indifferens.

Otra ē 3.º, q.ª gra n̄ ē ming essale eē detraog ad honesty grauiter pcepty, qm eē praty ōis ag honesti supnlis, siue ijs grauiter pcipiat, siue n̄: phuos n̄ hus gqué elicit aur pcepti supnles honestor, ac n̄ pceptor; d. huius 2ty n̄ explat p desoy; eē m. detraog ad honesty pcepty n̄ ē fr. eē priy honesti n̄ pcepti: q.º desio ē insufficiens, vt pote n̄ explans 2ty essaly adeq.º gra.

5.ª tandē ē aliory desio, q.d gra sit, *pulchritudo supnlis substy inualis*. D. c.ª ē 1.º, q.ª desio ē obscura; lt. m. facile videat pulchritudo malis, p eaq 2notaoy spualis, et supnlis det explani, n̄ tn facile explat, in quong 2stat malis pulchritudo: q.º desio hec ueiscd.ª ē ex hoc capº, q.d sit explio obscury p obscury: 2.ª e 2.º; q.ª hi p analogiā ad malē pulchritudine spualis, et supnlis sit explanda, hec n̄ pōt 2stere in sola gra, d. in collectiōe hay supnlity: pulchrit.º m. malis tria reqrat essali.º, 1.y party integrit, 2.y eary pportio, 3.y coloris nitory: d. gra se sola, et sine huiy supnlity n̄ het p.º 3 integrit, consequenter neq eary pportiones (vt nitory coloris nitory, que n̄ ē facile in gra inuenire): gra m. sine huiy n̄ ming informis eēt, ac aīa sine potiis, corpus sine organis: q.º gra n̄ bene explat p supnlis pulchrit.

Sect. 2.ª

Definitio nra pponitur, et exponitur

Ex impugnatoe desioy excogitatary ab alijs facile ingit, qm sit difficile, X.ª regulas simmulitudinas, gra essali.º desinire: eā nihilominus sic arbitror simmulitudie desiniendaz.

Gra ē 1.ª *qualitas* supnlis, et pmanens radix vrous Dei, et supnly oiy, quibuscq talis vīs *inuestitur*. Pandq oes desiois ex dictis notq ae: in 1.is m. ē qualitas, q.ª ē spual.r pfitiens substaz intra-

intualis: deinde est supernaturalis quae est indelebilis omnino ...

Dices: 2a qualitates quoniam in anima supernaturales sunt nullum aliud supponunt: quod si quae qualitates praeterea praecedunt, verum contrariae sunt ... ut praecedunt actus fidei, spei, doloris de peccatis, et caeteris ... quae praecedant per modum dispositionis, vel obstant, nam gratia sit qualitas supernaturalis ... quia gratia est prior aliis in genere causae formalis; dispositiones autem praeter formam ad quam sunt ... quae adveniente gratia, tales autem a gratia sunt effective, sicut in naturalibus dispositiones ad formam ... introductae sunt efficienter a forma: gratia quae est ... interna supernaturalis, sicut naturalis est ... in ordine naturali, ut ante complementum ... dispositiones aliquae praecedant in anima.

Dicitur ergo radix vitae Dei, sive fons, quae ... Scripturis, nullibi et ...; gratia est semen gloriae, fons aquae salientis in vitam aeternam; sive ... explicant ... quod gratia sit radix vitae Dei, gloriae sive vitae aeternae radix ... fons et semen ... ideo ... radicem explicant ... in Deo ... radix quam semen, quia radix permanens est ... producta permanet ...; semen autem ... transit ... sive ... fructus afferendo.

... gratia potius dicimus radicem quam semen, ... quia gratia in anima supernaturalibus ... et ... potius explicatur per radicem ... quam per semen aut fontem ... supernaturali ... quam per semen aut fontem explicari.

Neque obstat, neque est radix ... sive ... fructibus ... in arboribus, quarum radices ... tempore opportu-

no. Hz etiā q.a in oīe nali n° semp invenit^r na cū ea, q̄ae ea pra-
dicant, ut pt in na humana radix discursus, et amoris, q̄ nec sem-
p discurrit, nec semp amat, sed in statu opportuno, et in opportu-
nit ... n.m. dormiens discurrit, n° in statu infantiae,
aut si sit in statu amentis: g.o g. radix ē vicir, licet illa n° semp
ferat; n° q.do gra ē summata, sive in Patria.

Tandem gra dicit^r radix cons supernalium, quibus
connectit^r visio Dei, quoniam visio Dei n° sit haereditas filio-
rum per gram, dicit^r etiam cons merces, et corona, ut tales oneret^r meri-
tis supernalibus, per quorum inaequalitate ipsa gloria inaequalis ē; mita
a. per aut honesti supernales, quorum radices connatur rōe sui ēē gra,
et connatur rōe sui, probatum ē q. 2.a sect. 7. et 8.

Hanc a. defin. ēē rectam inde prob^r, q.a in 1.a radix
per actus essales ēē enim radices grati^a essale ē ... sicut ē
... exigit a necessaria sit ... hac
rōe ē essale ēē ... et in subsit^a, cum hac rōe ē essale ēē
... sive ... = Deinde vero ad ... opera-
ces essaliter ... cum ē essale ... rationa-
cinia, et sensationem, ideo ... definit^r per hunc ... definit^r al
male, sive ... sentiendi, et ... ratiocinandi: g. dum gra
definit^r ... ad visionem Dei, et ad operationes honestas, q̄ sunt ope-
rationes ... per ... essales definit^r.

Semel ... hoc ... essale ēē, pt recte
defin. quoniam dat^r per ... genericum, et differentiam, ... q.
definio ... et non alt, ut ... discurrentia per ...
... recta defin.: ... aliud
requir^r ad rectam definitionem n.° obstante ēē ... omnire

ri; et soli definito: hac in re, et in aliis ab roale erecta hor

definita. D. dicendi definitio est recta sit dei ultimae differentia ultima

et generis illius proximi; propterea non recte definiret homo vivens rationale, quia

vivens non est genus proximum rationalis. Insuper homo non recte definiret

vivens sensibile [illegible] non est differentia ultima hominis [illegible]

generis definitione non est assignabilis ultima differentia: [illegible] ult.

quidem ultima differentia competit substantiae singulari, quem [illegible]

[illegible] lib. de vita Dei, quod substantia non est [illegible] definitio.

Deinde vero esse qualitatis, esse [illegible], esse [illegible]

genus [illegible] tali [illegible]; non enim omnis qualitas est [illegible], neque est [illegible] qualitas. Insuper [illegible] qualitas [illegible] se

mutuo excludunt. ergo [illegible] definitio non recta, [illegible] non [illegible] differentia ultima, et generis illius proximi. — [illegible]

Ret[illegible]nando [illegible]: de [illegible] recte definitur [illegible]

est quod explet totum esse rei, quod ex [illegible] erit, si detur per differentiam ultimam et genus illius proximum; contra hoc non solum [illegible] potest res &c

[illegible] explanari [illegible] et definiri: si ubi res explet [illegible],

[illegible] divisive [illegible], et collective differentiales: sic in [illegible] definitur, unum aptum esse in pluribus, ubi [illegible], aptitudo, et pluralitas [illegible]

[illegible] divisive [illegible], [illegible] est genus proximum differentiae [illegible],

[illegible], quod non [illegible] aliquo [illegible], [illegible] collective [illegible] divisive communiter. —

Quare definitiones [illegible]

[illegible] quod non dantur per differentiam ultimam, et genus illius proximum, [illegible] non explanant totum esse [illegible]; propterea competent aliis

a definito. Ad rem [illegible] definitio [illegible] explanat totum esse [illegible]

divisive [illegible], et collective differentialis: recta est. [illegible] definitio [illegible]

[illegible] explanare totum esse definiti. —

Sed 3.

Sect. 3ª

Difficultates contra nostram definitionem superantur.

1ª est quia si nullis signalibus constet, non connectitur cum aliquibus signalibus honestis, et consequenter non est aptior habitis: ergo frustra ponitur in definitione gratiae, quod sit connexa cum signalibus, quibus [illegible] Dei [illegible]. Probatur antecedens: quia unio Dei naturaliter conferri potest per modum hereditatis absque operibus meritoriis, et [illegible] absque ullo honesto: ergo unio Dei non connectitur cum aliquibus signalibus honestis neque cum hoc signali.

Contra 4º quia potest esse unio in statu innocentiae sine signali: ergo de ratione gratiae non est radix eorum, quibus connectitur.

+ respondet = Respondeo quod unio Dei, quae per se [illegible] tamquam per modum hereditatis: confertur iis nullis praecedentibus meritis: ergo saltem huiusmodi unio est connexa cum meritis signalibus.

[illegible] Respondetur secundo: unio Dei libera ut hereditate est, et ut coronae, non [illegible] deinde [illegible], et eodem modo [illegible]. Nec inde infertur frustra poni praedictas partes in definitione gratiae, quia ne frustra ponatur, satis est quod naturaliter conferri [illegible] praecedentibus meritis, et cum connexione cum illis, [illegible] confert per modum coronae, et tunc gratia exigere est eorum radix, ut talis [illegible] et talis gratia debeat integre definitione explicari. Si enim homo naturaliter moriatur in infantia, vel in amentia, in qua non [illegible] ratiocinari, quamvis posset id in aliis statibus, valet id obtinere in eius definitione, [illegible] appendicendo [illegible] sit talis [illegible].

Contra: unio Dei ut hereditas non connectitur cum aliquo signali, quia [illegible] adhuc [illegible] ut hereditas, connectitur cum [illegible] quae exigit, ut naturaliter producatur. Immo, et ut hereditas, con-

Contra

conect cum lumine gloriae, quod exigit, ut connaturaliter producatur. Imo et ut hereditas, connectitur cum reliquis habitibus supernalibus: ita enim est hereditas, ut sit hereditas, quae augeri petit posse, ut corona, licet de facto per accens sit non augeatur. Propterea quod parvuli, adhuc si in parvitate moriantur, infundunt habitus supernales, quia illis conferenda est visio, quae licet de facto non sit corona, petit tamen posse augeri per modum coronae =

Ad 1um confirmationem respondeo, ans. de visione diversa a visione praesentis gratiae, et nego consequentiam: tum quia defectio est contra visionem praesentis gratiae, non contra visionem diversam, et alterius gratiae: tum etiam quia defectio est contra visionem, cuius radix est gratia, non contra visionem, cuius non est radix, quae cum non spectet ad gratiam, nec etiam ad eius spectat id quod connectitur, licet non connectitur talis visio. Ad 2um confirmationem respondeo ans., et nego consequentiam, quia eiusmodi visio petit posse augeri per modum coronae, licet de facto per accens sic non augeatur.

2a est, quia posset esse substantia identificata cum lumine gloriae, et omnibus habitibus supernalibus: dicam haec substantia esset gratia substantialis, nec tamen esset radix omnium supernalium, quibus cum connectitur visio Dei: visio enim connectitur cum ipsa substantia, quae non est sui radix, et connectitur cum eius habitibus, sive potentiis, quorum etiam non est radix cum identificet cum illis: ergo defectio non convincit gratiam.

Respondeo ostendendo materiam, in qua plura continentur digna examine longiori: non enim est facile conferre res speciei ordinis supernalis, et breviter statuere earum repugnantiam, licet non repugnantiam ad identitatem. Dico quod deinde de materia. Haec esset gratia substantialis distincta speciei ab ea quae de facto datur, et tamen eiusdem speciei, nego. Hic autem non definimus omnem gratiam substantialem possibilem, sed eam solum, quae de facto datur, definiendo eam usque ad ultimam eius differentiam. Ideoque definitio eius ut recta sit, non debet aliis speciebus convenire = ostendi autem eam substantiam esse gratiam substantialem, quia attenta proprietate vocis, et stricta eius significatione, substantia ea non gratia substantialis, sed substantialis gratia esset nuncupanda.

Sectio 9a de gratia sanctificante.

3.ª é, q.ª gra é accens: é.m. qualitas: d. accens potiùs det defi-
niri in orne ad subtũ, qũ in orne ad aliã: totũ. m. eẽ accis é inẽẽ
subto: g.ª gra ñ recte definit in orne ad viõẽ. d. det definiri in or-
ne ad subtũ, q.d reddit gratũ, sanctũ ett.ª 4fr. q.ª excellentissũ grẽ gra-
tũ é eẽ particip.ẽ D.ñẽ: d. hoc gratũ ñ exprimit p hanc defiõẽ: g.ª
ea recta ñ é. 5fr. V.. q.ª gra 2.ẽ huj ∂tũ essalẽ, é filiao adoptiua Dei, e
iũ dg amitia, et gratudo; nẽ intualis sanctitas, iustia, et pulchritu-
do: d. ∂tũ isti ñ explant p nrã defiõẽ: g.ª ea adeq.ª et bona ñ é.

Ret ∂d.do marẽ, et dis.do norẽ; accens ett.ª q.do potissé defi-
nit 2.ẽ ∂tũ accis, ∂do; q.do 2.ẽ alios, n.º: sic.m. albedo defita 2.ẽ ∂tũ ac-
cis é ens in alio, vbi totũ eẽ illiq é in orne ad aliud; ac 2.ẽ ppriũ ∂tũ
é disgregaua visũ. Gra g.ª defit in psenti 2.ẽ ∂tũ accis, cuiq eẽ in
orne ad subtũ satis exprimit dindo, eẽ qualitẽ: totũ enĩ eẽ qualitis
é afficere subtũ; reliqui v.º ∂tũ sũt peculiares, et ppriĩ grẽ, quos ñ
é nesse in orne ad subtũ exprimere.

Ad 1.ẽ ∂fraoẽ d.º grã tmarẽ, excellentissũ ett.ª partiipa-
tũ, partiĩ extũ, ∂do; adeq.é intũ, n.º, et dis.g.º norẽ, hoc gratũ ett.ª, 2.ẽ ex-
tũ q.d dit, ∂do, 2.ẽ intũ, n.º. et n.º. coẽ, q.ª defiõ essalit bet eẽ p grata
intra, n.º v.º p extra: g.ª eẽ particip.ẽ D.ñẽ dicit supportat, l. sgnẽ
eẽ radicẽ viõis, q.d exprimit p nrã defiõẽ, q.d q intũ é grẽ. 2.ẽ é,
nẽ D.ẽ eẽ radicẽ suĩ viõis, q.d extũ é grẽ: ideoq ∂ pntẽ defiõẽ
essalẽ ñ debuit explare.

Ad 2.ẽ n.º marẽ: filiao m. adoptiua Dei l. é fnalis, et
∂stit in amore D. l. voltatis, et ñ é essalis, l. 2.ª é fuentalis, et ∂stat in
eo fuito, q.d mouet ad talẽ amẽ, q.d fuitũ tt n. sit ipsa essa grẽ, intra
fr. et metaricé: sic.m. é fr. bonitas quedã spialit gñ quẽ se-
quit metaph.é spialẽ nẽ et essẽ grẽ, sicut bonitas in coĩ sequit
nẽ, et essẽ entis in coĩ.

Idq dixeris de amicitia, et gratitudine, q̃ sunt simplicit. sunt aut D. voltatis, qui sunt extra essq grae; sive fantali. humanit. sunt spiales bonites grae, q̃ metaph. oriunt ab essa grae, n̄ minq q̃m bonitas in coi ab essa extiis in coi. quia etiq roe dicendq ē, iustitiq, sanctitq et pulchritudq nq intualiis n̄ ēē ptq essabr essales metaphisicē grae. sunt enim fr. quqdq bonites spiales, q̃ eo ipso p supponē stitutq essq ēre hualis —

Sect. 4.ª

Pr multiplex sc.m magis exponunt ptus essales, et attributales grae hualis —

1.ª sc.º, ptus ille in quo gra simplic.r mit cq na D.ª, et roe cuiq dit eiq spialis partipao ē, q.d sit ens nullq supponens radicq, inq aus ē vio Dei. Pr, q.a hoc pratq cq oi pprietate mit nq D.a et grae: vtraqz n. ē pprie ens, vtraqz nullq suppt radicq; vtriqz pprie ē vio Dei: quonq vio, qua Deq videt se, n̄ so ē aus pprie, v.z etiq ē aus purissus; vio a. qua crea videt Deq, ē aus grae cq oi pprietate, ab ea immatē, l inatē pcedens p hac supplex —

D. ptq iste ali n̄ mit n.r nq D.a, et grae: in Dnis m. so na D.ª, q intualis ē p vioq actualq. In creatis a. lt vio sit a etq luminis glie, hoc tn p suppt grq vt radicq phicq, ideoqz hoc pratq lumin n̄ mit. g.o grq ēē ens n̄ suppens alq radicq, et vioq Dei ēē aq eiq, ē pratq, in quo gra simplic.r miat cq na D.ª, et roe cuiq spial.r dit illiq partipao: id m. pratq denoat spial.r nq vnq alterq partipoq, q.d vtriqz ē coe, et alteri n̄ mit —

Hoc pratq coiter explant theol dicendo vtramqz ēē radicq vlois Dei, qqpq morq gerimq q. 2.ª p totq: tq q.º ex pte obi idaq

idq. intendunt significare, q.d nos in presenti significamus hic, uti q.a quomo-
et qua ratione utraque sit radix, satis ibidem explicuimus sect. 6.a q.d suf-
fit, ne in q.re de voce, qualis e' de significatione de radicis in natura D.a
recedamus a communi sensu, cuius e' vocibus significationes imponere, et auferre.

Dico 2.o, idem iste status radicis visionis Dei, et omnium supernalium, quibus cum connectitur haec visio, e' fundatum proximum adoptionis Dei. Prat, q. id e' fundatum proximum talis filiationis, quo intellecto statim intelligitur resultare adoptionem: d. talis e' praedicta radix: ea. n. intellecta statim intelligitur Deum here voluntatem conferendi hereditatem visionis, nec non quascumque naturales ordinatas ad talem visionem in ordine supernali, et universaliter intelligitur in Deo voluntas se gerendi erga hentem eum, ac si esset filius naturalis: ergo huiusmodi radix e' fundatum proximum talis filiationis.

D. dict, eo ipso q.d q.s heat ius ad hereditatem alterius, et ad hoc ut alter se gerat erga ipsum, ac si esset filius naturalis, cum re vera filius naturalis non sit, intelligitur esse filius adoptivus alterius: d. praecise posita hac radice in natura intellectuali, hec intelligitur here ius ad hereditatem sive visionem Dei, et ad haec supernalia, per quos se gerit Deus, ac si se gereret erga filium naturalem: ergo huiusmodi radix, sive gratia non solum e' proximum fundatum adoptionis, verum etiam ipsa filiatio adoptiva.

Hoc argumento potest defendi satis probabiliter, gratiam non solum esse fundamentalem, d. etiam formalem adoptionem Dei. Ceterum cum significatio vocis adoptionis desumpta sit a iuris peritis, nec isti agnoscant aliam, praeter eam, quae desumitur a voluntate extra, cum eis loquendum, et dist.a maior. eo ipso q.d q.s heat ius etc. intelligitur filius adoptivus alterius, sumpta adoptione late, conc.do; stricte, n.o. Adoptio late e' quaecumque filiatio, quae naturalis non e', et hoc ratione gratia pot dici adoptio, quatenus e' filiatio, saltem fundamentalis, quae filiatio non e' naturalis.

Ahó

Alio modo sumitur adoptio stricte, et hec desumitur a vol-
tate extra alterius, ut dicebamus q.3. sect.1a. § d rogas, et hac ratione
gra nit dici adoptio Dei naturalis, ut dicebamus ibidem sect.5a. §
1.3e, Et non inseque. in alia a sect. gra possit dici formalis adoptio.
Dei, ut ibidem dicta sect. 6a. § atqui non gra.

3a. rel°, idque iste coniugit radicis visionis Dei etta. e fitus
proximus amitie D.i Pr, qa. ide fitus proximus amitie, quo quis reddit dignus,
qui het propter se, siue propter bonitatem inexistentem sibi, et acceptet ad bonorum commu-
nicationem. Non.m. alia roe sapia, et virtus, et sic de alijs, sunt proximus fitus amitie
in humanis: d.roe predictus radicis suppositus intuale reddit dignus, qui propter
ter se amet, siue propter bonitatem sibi inexistentem: het.m. roe huius radi-
cis similitudinem cum na Dei; hoc eiusdem collectis omnium horum sigulorum, qui vir-
tute sunt; quia reddunt subiectum maxime dignum, qui propter se amet: ergo coniugit
iste radicis e fitus proximus amitie cum Deo —

Pr. qa. in humanis similitudo vniusque cum alio, tam in esse, tam
in operari reddit vnum dignum amititia alterius, ita ut pro mari similitudine
mar sit dignitas ad amitiam, et ad marem amitiam: d.roe huius radicis
magna e similitudo nec intualis cum Deo, tam in esse, tam in operari, ut vidimus
q.2a.: ergo gra qa. e huiusmodi radix, e fitus proximus D.i amitie —

D.ca. dicas, qa. nisi subiectum sit integrat carens pecco non in-
tegitur dignum Dei amititia: ideoque manente in pecco in subiecto sul
cum gra, subiectum non e amicus Dei, neque dignum Dei amititia: ergo gra non e
fitus proximus D.i amitie: ergo fundus m. proximus ad formam id so e, quo posito,
nil desiderat, propter formam —

Retornando ans, sit m. subiectum, in quo sul cum punt gra
et peccatum, non sit amicus Dei, d. inimicus, proptereaque detestabile Deo;
atque dignum e Dei amititia, qa. proxime dignum e, ut Deus auertat ab eo
tale odium, et complaceat in subiecto; que auersio odij Dei, et complac.

sit

st amicitia D.ei: gratia g.o in subiecto n. propriis principiis, q.d Deus cesset ab odio, et deinde amet, ... quem t.o utrumque exigit. q.d si Deus renuat, q.a liber e., subiectus ... maneat inimicus Dei, hinc ... br, ergo n. ee. formalis amicitia Dei, n. v.o n. ee. sufficiens amicitia, et ... xam dignitatis ad illam.

D. nota, cum dicimus, ... istius radicis ee. ... gratiae adoptionis et amicitiae D.i, n. ita intelligendum ee., ut talis radix, ... formalis radicis, sit ... praedicta ... formalis ... spiritualis bonitatis, q. tanquam passio ... sequitur praedictis radicis. quoniam in ... radix e. ... filiationis, et amicitiae, in qua ... trahit, sive movet Deus ad filiationem, et amicitiam formalis, ... voluntatis: d. id q.d ... trahit l movet ... voluntatis, e. ... bonitas, et n. aliud: g.o gratia n. ... radicis, d. ... bonitatis spiritualis e. ... adoptionis et amicitiae D.i

Sectio 5.a

Idipsum amplius explicatur

4.a conclusio: gratia ... radicis omnium supernaturalium, ... conveniunt ... qui ... explicatur ... gratia sit, radix omnis virtutis supernaturalis, et carentiae peccati, gratia, inquam, ... e. iustitia. ... q.a gratia ea ratione ... subiectus potest operari omne honestum, ... nihil pt operari inhonestum, et q. in subiecto e. incompatibilis cum omni inhonesto, sive id actuale sit, sive habituale, ea, inquam, gratia e. iustitia: sut. m. aut omnes virtutes supernaturales collective acceptae cum carentia peccati, n. possunt ee. iustitia actualis, cum reddant subiectum adaequatum cum 1.a regula honestatis, et satisfaciens ad ... debito omnis legis supernaturalis; sit etiam radix omnium eorum n. pt n. ee. iustitia permanens, et habitualis: g.o gratia ... praedictis radicis e. iustitia.

D.c.a

D. ca. dices 1º, qa gra p huiq̃mi rty radicis sõ dat subto posset elicere oẽ iustũ: d. sõ posse elicere oẽ iustũ nõ ẽe fr. iustũ: ho m. quãtumvis iniustus pt elicere oẽ iustũ nalẽ, nec tn pptera ẽ iustus nalr: gº. gra p huiq̃mi rty radicis n ẽ iustia. 2º, qa lt gra rẽ eo qd sit radix oĩs honesti, nec possit ẽe radix alicuig inhonesti, sit iustia, et hac roe sit etiã impeccalit, sive impeccabilitas: sicut n pptera reddit subtũ ipeccale, ita nec reddet iustũ: gº. gra 2ʒ istũ rty radicis, n ẽ iustia qua iustificamur.

3º qa ho p hus viciosos n solũ ẽ potens elicere iniustũ, d etiã ẽ facilis ad eũ: d. n pptera ho hons hus vitiosos ẽ iniustus hualr: sæpe m. ho oq huiusqi ẽ in gra, et coẽnt iustus: gº. gra p rty radicis n ẽ iustia nec iustificat nos.

Rẽ ad 1ũ nando marg. dat m. infug omnũ munditũ, sive carẽ pecci: ẽ m. radix oĩs honesti: coenterqʒ expulsiva oĩs graviter inhonesti: vnũ ẽnũ ex honestis ẽ caria huiq̃mi inhonesti, sive id habuale, sive actẽ sit; qd si radix n ẽet huiq̃mi honesti, sive honestũ carẽ, n ẽet fralis iustia. Unde dis gº. norẽ: tantũ pẽẽ elicere ettª hendo peccũ, rdo, ut caria pecci, nº: ideoqʒ ho pens elicere oẽ iustũ nalẽ, adhuc n ẽ iustus, qa het iniustũ pecci; + iniustũ qd si ea careret, posset aliqualr dici iustus naliter.

Dixi hualr, quoniã inter virtutes morales et supnles ẽ magnũ discrimen: virtutes m. nales n dant posse simplicr: d. facile posse; ẽ ctra vº supnles infusæ n dant facile posse, d. simplicr posse, ideoqʒ pens elicere

aĩs

aus iustis realis n denominat iustu; si tn facile possit, he-
at qz inclinaones in tales aus, iustu denoat. At pene su-
pnlr elicere iustitia, supnlr iustu denoat, qa hec posse sip-
plr, qd n e nisi a virtute supnli: ideoqz infans recens a
virtutibg supnlibg iustg e supnlr, cu tn nulla sit talis natr ~

Ad 2m n. aus: dato m. qd gra n so sit iustia, d.
etia ipeccabilitas, pt reddere subtu iustu, qn reddat illud ipec-
cale; qr sicit vnit vnioe pportionata ad reddendu subtu
iustu, n vo ad illud reddendu ipeccale: de roe m. iusti
so e, qd possit elicere ac honestu, et qd n habeat grauiter
inhonestu, qd hec subtu eo qd gra illi vniat, siue mobilit,
siue immobilit vniat; at subtu ee ipeccale vltera i-
portat pditu sua vnire imobiliter subto, eo m. ipso sub-
tu n pt peccare; quare finge si gra aliqu subto immo-
bilr vniret, ita vt tale subtu n posset a se gra abijcere;
cu consequ n posset peccare, quonia cu pecco n pot gra com-
poni, subtu id procul dubio n so eet iustu, veru etia eet i-
peccabile ~

Ad 3. 3cdo neg, et neg. et disguo cons: gra
ppe pditu sua radicr etc. 2m qd hic dr pciue posse ad
aus iustg, 2do; 2m qd vltera supaddit exclusoe ois pec-
ci, n. Facile posse ad iustu, qd dant has virtutes comp
cu gra, q e vo iustia, pp qd qdo gra adest, n reddunt
subtu sipplicr iniustu, d. ad primu 2m qd, hoc e, facile
ad iustitiaq. at posse ad aus iuste, qd dat gra, e incompat.
cu oi pecco graui, qd so e sipplicr iniustu: ideoqz hoc
posse positu in subto reddit illud sipplicr iustu ~

D. rogas

D. rogat, qnnã sit tr9 ille, cui gra equale red- 37.
dens, l sub[ti]s adequans obtinet n[omi]n iustitiae? Ret q. istas
equivalere huic, q.[re] collectio oĩũ virtutũ dicit iustitia. Cum in
ma de hu[mani]b9, et virtutib9 facile ret, q.[o] p talẽ collect.m
fit satisfi debito, q.[d] quisque bet, reddet q.s illi equale, sive
q.[d] idẽ e iustũ, talẽ collect.m dici iustitia—

D. statũ subori alia q.[o], q.[d]nã sit oe debitũ,
q.[d] quisque debet, cuius fact. satif., et equale reddit per aus
collectioĩ oĩũ virtutũ? Cum etiã facile ret in ma de actib9
humanis, bitũ hoc ẽe honeste operari, et ñ operari in-
honeste = D. subito alia nascit q.[o], q.[d] sit operaoẽ ẽẽ
honestã? Cum ibidẽ ret ẽẽ sformẽ 1[ae] regulẽ totiũ honesta-
tis, cui difformẽ ẽẽ operaoẽ e eandẽ ẽẽ inhonestã—

Vnde sit resp.[o] ad rogaoẽ positã de tr9 illo,
cui gra equale reddens, et subtis adequans obtinet n[omi]n
iustitiae? Ret -m- talẽ trũ ẽẽ 1[am] regulã totiũ honestatis.
Q.[d] si ñ quiescat, et subroget 1.[o], qnnã sit 1[a]. regula
honestatis? 2.[o] an sformitas aũs honesti cũ 1[a]. regula
honestatis beat ẽẽ cũ ea reduplane, l so specificane? 3.[o]
an beat ẽẽ sformitas cũ 1[a]. regula superiori, l prohibente,
l satis sit cũ 1[a]. regula quomodolt. regulante? 4.[o] an
beat ẽẽ sformitas cũ 1[a]. regula 2[am] se, l cũ ea ut propo-
sita p conscientiã—

Ret oes istas q.[nes] ẽẽ importunas in hac ma;
pertinẽ cũ ppriẽ sedẽ heant in ma de bonite, et ma-
litia humanorũ aũ, nec ñ in ma de sciẽntia.
Ne m hic longe petita in hac nra ma decidereñt
breviter ad q.[nes] propositas reti—

Ad 1[am]

Ad 1.q, regula 1.ª honestatis esse D. voluntatem libere operantis: cum enim ea voluntas sit ex se honestissima: quod cum ea conformatur, et per eandem regulatur, sive dirigitur, honestum est; cumque aliunde Divina voluntas non supponat honestum aliquod prius, per quod reguletur, per dicta Divina voluntas libera est 1.ª regula totius honestatis.

Ad 2.m ret, conformitas actus honesti esse cum 1.ª regula specificative, non reduplicative. quoniam 1.ª regula honestatis reduplicative includit ipsum actum honestum, per quem per illum regulatur: enim Divina voluntas dirigens actum honestum creatum; actus autem non conformat, nec regulatur per se ipsum. Restat ergo esse conformitas actus honesti cum 1.ª regula specificative, non reduplicative: quemadmodum similitudo Petri cum illo, similitudo non est cum illo reduplicative ut simili, sed cum eo specificative simili.

Ad 3.m ret, conformitas actus, ut honestus sit cum 1.ª regula, debere esse cum ea ut praecipienti, prohibenti, ut suadenti, vel dissuadenti. quoniam eo ipso, quod caeteris integris sit libertate, iudicio, et reliquis integrat actus conformis cum 1.ª regula praecipienti, prohibenti, suadenti, vel dissuadenti, integritur honestum: ergo honestas actus consistit in praedicta conformitate. quod si difformitas sit a 1.ª regula praecipienti, vel prohibenti actus est inhonestus: praecipue enim integra hac difformitate, actus integritur contra legem, consequenter integritur inhonestus.

Secus se res habet, si actus non se conformet cum 1.ª regula suadenti, vel dissuadenti: inde enim non evadit inhonestus, sed ad summum non est adeo honestus, ac esset, si hac etiam ratione cum 1.ª regula conformaret. quoniam ab operatione 2.m suasiones, vel consilium legum regularum maior est honestas, vel pro operantis; nulla tamen malitia ab eo, quod operatio non sit 2.m consilium; alioquin fere omnes operationes nostrae honestae essent inhonestae, cum vix nulla attingat ea devotioni, et charitati perfectionemque, et intentiones

sioes, quas Deus nobis suadet.

Qd. si desit in Deo praeceptum, prohibitio, consilium, et dissuasio, actus iste qui tunc elicitur, neque honestus est, neque inhonestus, sed omnino indifferens. quoniam cum tunc non adsit circa illud regula honestatis, per quam reguletur, actus neque conformis, neque difformis potest esse regulae, consequenter neque honestus neque inhonestus: est ergo iste actus omnino indifferens. qd. verum est, etiamsi conformetur, vel difformetur actibus aliis honestis Dei voluntatis. ab istis m. nulla honestas, vel inhonestas derivatur in actus creatos, ut patet in volitione Christi Domini recusantis mortem, quae inhonesta non erat, quamvis non conformaretur volente Dei de morte Christi, ea voluntas pro tunc neque erat praeceptiva, neque prohibitiva, neque suasiva.

Ad argumentum, conformitas actus honesti cum 1a. regula, bene esse cum ea, non tamen per se, sed cum ea, ut per conscientiam proposita. quoniam conformitas actus cum 1a. regula, debet esse conformitas nobis possibilis; alioquin nobis non imputaretur, ad esse honestum, vel inhonestum: sed solum conformitas cum 1a. regula, ut per conscientiam proposita, nobis est possibilis: nihil m. volitum, quin praecognitum; non praecognitum a. 1a. regula, nisi per conscientiam: ergo conformitas actus cum 1a. regula solum debet esse, ut proposita per conscientiam.

Sect 6a.

Conclusionibus aliis quaestio clauditur

5a. conclusio, gratia tamen status talis radicalis, quae infert non esse peccatum, est sanctitas accepta. Probatur ut dicebamus quaestione superiori, sect 6a., §. 1a. conclusio; sanctitas stricte accepta est puritas a peccato: sed gratia ut est radix indifferens non esse peccati, est puritas a peccato: tamen status iste

.m. statum

-on- nty n praemittit pecty in subto, ideoque tanquam mundities, et purificat subtum, reddit illud mundum, et purum: ergo gratia, ut illa est, est sanctitas stricte accepta

Dixi, esse sanctitas stricte accepta; quoniam sanctitas late etiam accipitur pro amicitia, filiatione, iustitia, ut hos, et, iam explicuimus, quia non gratia competat esse sanctitas. Dixi insuper, esse sanctitas stricte, quoniam sanctitas late etiam significat confirmationem in bono, qua ratione esse sanctitas solum competit gratia confirmatis, sive in Patria: quia hi enim soli qui sunt in Patria, ut pote impeccabiles, sunt confirmati in bono, ideoque sancti in hac acceptione. In qua etiam ~~et~~ sancti in via fuerunt B. Virgo Maria, Apostoli, et si qui alii fuerunt Dei singulari privilegio in gratia confirmati; quorum confirmatio in gratia in impeccabilitate consistisse, satis probabile est apud theologos

6a. conclusio: gratia ut praecise est radicalis virtus, et omnium supernaturalium, non est formaliter pulchritudo supernaturalis, sed ad summum radicalis. Probatur, quia pulchritudo non est bonum utcumque; sed omnibus membris aptum, et taliter perfectum, ut nil ei desit ad suam integritatem: si enim quodcumque bonitas esset pulchritudo, et quodcumque bonum pulchrum, omnia entia essent pulchra; consequenterque bonum pulchrum non esset specialis perfectio. Atqui gratia ut praecise est radix, non est undequaque perfecta, et omnibus membris apta, sed ut sic, et sine habitibus integrantibus imperfecta, et desiderans ad suam integritatem perfectiones horum supernaturalium: ergo gratia ut praecise radix, non est formalis pulchritudo, quia claudit omnium horum supernaturalium integritatem, et collectionem: ergo solum erit radicalis pulchritudo, hoc est radix pulchritudinis, quae coalescit ex integritate horum supernaturalium

D. c.

D. cª. dicer: qᵈ. bonũ, et pulchrũ sunt idẽ: d. gra ꝗ̃ ratiõe ra-
dicis é bona metª. phice, et moral., et insup. mens nẽ intuali:
ergo ey ratione radicis é pulchritudo, et pulchra. Confr. qª. ut constat ex
PPbus, et Phis, Deus pulcher é, imó ipsa pulchritudo, ea qs pulchri-
tudó creata pulchritª: d. ñ het abrasq ulla pfecti integrite: g. ratione ra-
dicis in gra é pulchritudo absq huius integritate —

Resp. disg.do majorem, bonũ lttª. undequaq pfectũ, concedo;
ñ pfectũ, nº.; alioqui arbor sine frondibus pulchra eet, et disgª. minorem,
gra lttª. bona é bonité ñ pfonido, pfai nº. Ad confirmaoem disguo ma-
jorem, Deus pulcher é eminenter, concedo: in eo n. continetur in supre-
ori virtute oīs pulchritª. fralis; pulcher é fr, nº.: pulchritudo m.
fralis stricté accepta claudit ipfiões partium, et pportiões quarum
Deus é incapax.

Dixi stricté accepta, quoniã pulchrũ, et pulchritª.
laté, quæ so important pfm, et pfoẽ, cum ñ dẽe, fr é in Deo. In
qua acceptióe sunt mar. et mir. confiaoi concedi; nanda tri é cum
qª Deus pidentis het tales actamq pfióes, ut nulla ei desit. At
gra, nᵉ pvniões ey hitus, ñ het pfioẽ, quæ integra, et undequa-
qs pta; et deficiente hac unióe, dẽe illi pfió virtutis supernaly; in-
deoq sine illis, neqs é pfta, nec pulchra —

Ad 3ᵐ. scilᵗ., nec participanti nẽ Dẽ, sunt alii amicitiæ,
iustitiæ, sanctitis, et pulchritudinis in gra fr. dicuntur. Prat:
qª. ratio illi fr. dicuntur, qui connotant rot dibos, ut pt maiali, et ro-
ali ñ alia re fr. distr: d. pdicti ratio sic se hent: participaō natæ
Dẽ connotat naṃ Dẽ; adoptio connotat aṃ Dẽ voltatis adoptantis, et
insup adoptióes creata, in ore ad qm explatis; amicitia connotat aṃ Dẽ
voltatis amicabilis, et insup amicitiã creatam, tri ordine ad qm exponr;

iustitia

iustia, ɔnotat l.ᵃ regulæ honestatis; sanctitas carentiam pecci; ac denique pulchritudo radicalis collectionem harum trium; quos tres, ɔstat esse distos, aliós ex. aliis virtualiter: ex pdictis ɔtra in gra ß. distinguuntur. ⸗

Ubi notandum, ɔtra sanctitas, cuius ɔnotatum est carentia pecci, esse ɔtra transcendentem reliquos oes ɔtra: quoniam non pest integrari, gram esse spialem moralem partisipem Dei, nisi integatur, eam participare ut exclusiuam pecci; neque esse fundalem adoptionem, amicitiam, iustitiam, et radicalem pulchritudinem, nisi integatur, eam esse exclusiuam seruitutis, inimicitiæ, iniustitiæ, et deformitatis pecci: ergo ɔtra sanctitas ferè transcendit, siue includit in reliquis ɔceptibus gratiæ: tamen unum ɔtra includi in alio, quando aliud non pest integri sine ɔnotato proprio unius: præterea animal includi in hoc, quia hic non pest ɔcipi sine ɔnotato proprio alius, qualis est sensatio; cum ho desideat animal rationale, siue quod idem est, principium sensationis, et ratiocinij.

Disp.º 2.ª

De oppositione gratiæ habitualis cum peccato

Ex dictis disp.ne sup.e, inter alia duo ɔstant, l.um gram esse sanctitatem, 2.um sanctitatem esse puritatem, et munditiem à pecco. Unde pt gram habere oppoem cum pecco: purum nam et mundum à pecco importat carentiam impuritatis, et immunditiei pecci; fma a. et eius priuatio, siue carentia, procul dubio opponuntur: quanta a. et qualis sit oppo gratiæ cum pecco, scopus est, et ma huius disputationis. ⸻

Q.º 1.ª

An gra, et peccatum opponant ex se, et ab intrinseco?

Sect. 1.ª

§ Præsupponuntur nonnulla

1.ª e;

1.ª é, pecc. ēē, ac. liber. c.ª legem Dei. Ubi n.ª aut ..... intell. ac. form. contra legem prohibentem, v. ..... cipientem, sive offi.o sit pura, sive n., q.d mo n. dis puto. Nm̄ a lege Dei intell., tm̄ legem æternam existentem in Deo, tum temporalem existentem in creã, sive ea nalis sit, sive positiva; sit m. lex crea, et temporalis vis het obligandi, qua ē participatio legis in creatis, et æternæ Dei, a cuius 1.ª et increã iurisdictione dir creata iurisdictio pendit.

2.ª é, pecc. ēē duplex, unum actuale, alterum habituale. Actuale ē pecc. actu phice existens: habituale v.º ē pecc. actu phice non existens, existens tn̄ moral.r D. quid ē pecc. existere moral.r? Resp. ..., ēē privatione gr. inductam vi pecci actualis. D. quid sit de veritate huius ..., ea in psenti n. admittit. ..... m. locum infra subijciendus, cu certum sit, gram et eius privationem ab intro pugnare, nec posse compon.i ulla pot.

Ut ergo pecc. moral.r existere, pecc. aliquando fuisse phice, et mo n. ēē remissum. Nm̄ a remissione intell., tm̄ eam q. fit p. merum condonationem extr. ... m. posse q.d pecc. actu aliquando fuerit phice, mo phice n. sit, et insup remissum n. sit, intelligit pecc. moral.r existens, sive habituale; quolibet autem horum ..... lato, n. intelligit pecc. moral.r existens, sive habituale: ergo in his pecc. habituale constit, sive q.d idem ē, in hoc constit pecc. moral.r existens et n. existens phice.

3.ª é, duplex ēē rerum repugnantiam, aliam ex se, et ab intro, et aliam ab extro. Repugnantia ab intro illa hent, q. ... eas intrãs entitates petunt simul n. compi in eodem subiecto, d. q.d ad unius introductionem alterius expellat. Sic opponunt, et hanc repugnantiam

quorum hent. assur, et dissur ccª idem obtum, amor, et odium e-
quiddem objectum calor, et frigor, siccitas, et humiditas in summo
gradu.

Repugnantia ab extrinseco ea hent, quae ex se, et intrin-
secas entitates, non opponant, nec se excludant ab eodem sub-
iecto, roe tamen alicuius extrinseci, non compatiuntur in eodem sub-
iecto, sed introductio unius est expulsio alterius. Sic videntur oppo-
sitiles supernaturalis humani, et supernaturalis actus, quoniam Deus ad praesi-
pientem statuit destruere alterum fidem; cum aliunde inter hos,
et alios oppositum sui; per seipsum habeat per unum posse non videat
esse intra repugnantia; et idem est, et eadem roe, de pecco desperationis,
et hu. spei supernaturalis.

4ª est, duplex adhuc esse repugnantia rerum, una phi-
sica, et alia moralis. Phisica est, quae fundatur in entitatibus phisicis eo-
rum, quae repugnant, ut repugnantia frigoris, et caloris. Moralis,
quae non fundatur in entitatibus phisicis, sed in moralibus, ut servitus, et
nobilitas; quarum oppositio moralis est, quoniam tam nobilitas, quam
servitus sunt entia moralia.

Quod si unum extremum phisicum sit, et alterum morale,
repugnantia est mixta, vel absolute moralis, sumpta denominatione
a parte minus perfecta, sive debiliori, ut oppositio quae intercedit inter
scientiam, et eius vilipendium, quae vel mixta est, vel absolute moralis, sum-
pta denominatione a vilipendio, quod est ens morale, in quo so-
pest esse 1º-2ª- de voce.

5ª est, repugnantia ab intrinseco plerumque posse esse repugnantia
phisica, quod videlicet morbus fit, quae phisice repugnant, qua-
rum repugnantia intra est, ut patet in frigore, et calore, et in omnibus

quae nat.

---

eiusdem

que naliter variant; plerumque dixi, quoniam sunt aliqua, quae ex natura sua, et ab intrinseco opponant, adhuc tamen physice non opponunt: quod si. m. vegetus, surditas, et Episcopatus, ab intrinseco, ex se, sive ex natura sua videre inter se repugnare; cum tamen physice non repugnent, cum neutra sit entitas physica, sed utraque moralis —

At repugnantia, quae solo est ab extrinseco, semper moralis reputatur; quoniam cum non fundetur in physicis entitatibus rebus intrinsecis, tandem debet fundari in voluntate aliqua extrinseca nolente, invenire ea duo extra in eodem subiecto, vel aliter comparari; sive coexistendo, sive etiam minus spectando. quia vero opponunt fides singularis, et heresis; coexistentia corporis, quomodo sunt, cum aliquo ente reproducto; subiectum panis, et corpus Christi sub eisdem speciebus panis. quorum omnium repugnantia moralis est; quoniam tota ea fundatur, non in physicis rerum naturis, et entitatibus, sed in voluntate extra Dei —

6.a est, ergo, et peccatum actuale non habere ullam repugnantiam physicam: quia gratia dicitur tota quod dicit physice, sit compossibilis naturaliter cum tota entitate physica peccati actualis: si. m. furtum committatur indeliberate, vel in circumstantiis in quibus non urget praeceptum non furandi, tunc tota entitas physica peccati furti compatitur cum gratia: tunc. m. entitas physica furti non est peccatum. quod non accedat deliberatio, et adsint circumstantiae in quibus urget praeceptum non furandi, furtum non compossibile cum gratia: ergo tota repugnantia entitatis physicae gratiae non est cum entitate physica peccati actualis, sed solo cum eius malitia, quae est entitas moralis, consistit quae in eo quod aut sit liber, et prohibitus —

Quod supposito notandum est comparando gratiam cum peccato habituali: cum in hoc nihil physicum sit, sed purum morale, repugnat gratiam habere repugnantiam physicam cum entitate physica talis peccati; non minus quam repugnat saltem qui

qui, q° nulla ē, hīc ē oppoē phicā cū grā sensali. quare si qui D-
D.es adstruant oppoē phicā inter grā et peccm, intelligendi sunt
de oppone intrā per pprias entites, et q. illa n. dimanat a de-
creto extrō Dei; n. vo de oppoe phica enti phici cū ente phi-
co, quonia, ut iā videbimus, phicū grē nullo mō repugnat cū phi-
co pecci.

Deinde supponendum, grā, et veniale n. habere ul-
lā repugnantiā; quam, et peccm veniale sepe iunguntur: iu-
stus enim, ut inquit Scrā, septies in die cadit, qui casus ē in
venialia, alioquin qui cadit n. eet iustus. Quod si in Xto Dno,
nec fuit, nec potuit ee peccm veniale, id n. fuit rōe grē habitualis,
d. grē unionis ad Verbum, cuius sanctitas ē incompatibr cū ullo pecco
l levissimo. Insuper in Beata Virg. nunqm lt levissimum ex-
titit peccm, n. rōe grē habitualis, d rōe auxiliorum efficacium; quibus
ab oi pservabat, intuitu maternitatis Dei.

Quibus positis, q. ē, an entitas intra, et phica
grē heat opponem cū entitate morali intra pecci ex se, et ab in-
tro, vel potius tantum oppo sit extra a voltate Dei, nolente sibi iungi grā,
et peccm? Deinde dato, q.d utriusque oppo sit intra, an sit ita tanta,
quanta ē inter cōtraria phica, v.g. inter frigus, et calorem; l tanta n. sit, d.
minor, qualis ē ea, q. coiter versatur inter cōtraria moralia, ut inter ser-
vitutem, et nobilitatem, inter Episcopatum, et scurrilitatem.

1a sña ē Scotistarum negantium oppoem esse inter entitatem
phicā grē, et pecci: pro qua sña stant nominales, quibus favent ex
nris P.P. Lessius, et Coninch, docentes totam oppoem inter grā, et
peccm oriri ex institutione Dei decernente, nunqm iungi in eodem sub-
to utrumque hinc extrum. Quo oppoem explicant, cōsiderando in grā rōnem

qualitatis

qualitas, et rōe grā; rōe qualitas, inquiunt, non opponit peccato, qª ea ē entitas phica grǣ; at opponit rōe grǣ, qª hēc involuit institutionem Dei, q̄ nō ē compatibilis cum peccato.

2ª sīa ē com̄, et Thostarum affirmantium vtq̄ oppoem̄ interentitatem phicam grǣ, et peccatum, ita vt gra ipsa in ēē grǣ, et prtr involuit Dei, dicitur etiā in ēē qualitatis opponat peccato. Thostas coiter sequuntur nrī DD.es Suarez, Vazq.e, Arriaga, et alij cum Ripalda, qui oēs, hoc vno excepto, affirmant, tantā ēē marcē ēē oppoem̄, qūn ea q̄ intercedit inter frigus et calorem in summo. At Ripalda docet nō tantā ēē, lin̄ tra sit, d. nom̄, et moralem, quatenus dignitas, et pftō grǣ exigit non iungi cum indignitate, et ipsa fōe pecci, sic lpis compatur exigit non iungi cum seruilitate.

Sect. 2ª

Gra ex se, et ab intrinseco opponit peccato.

Pr, 1º, qª posita entitate phica grǣ in subto, statim expellit peccatum si ad sit: qª si nō adsit, et introducatur gra nō introducer peccatum nī gra expellat: dicitur nō, pt se heret, nī gra ex se et ab intrō opponeret peccato: ad nullum fit, pfsq alia expellit, nī pter oppoem̄ intrā, q̄ ē inter vtam̄ vt pt in frigore, et calore, et in oībs frīs ctrarijs, et in hīs, q̄ incompatiles st in eodē subto, q̄ nō aliā rōe mutuo se expellunt ab eo: ḡ. gra ex se et ab intrō opponitur peccato.

Mar ē certa: nunqm̄ nō sst sil gra et peccatum in eodē subto. Pz qª peccatum ē trī a quo iustifcōis; gra a. trā ad quem, vt docet Trident.s sess.e 6ª cap. 5º, iustifcōem ēē translaoem ab stu pecci ad stum grǣ. trīr a quo et ad quem nunqm̄ compunt; d. ille expellitur, hic introducitur. Tum etiā, qª hēc ppō, charitas pfta pt ēē sine remissiōe peccorum, damnata ē á Gregorio XIII, et Pio 5º in Michaelis

Baij

Baij: q. posita entit.e phica grē in subjo statij expellit peccm, si adsit —

Rep, posita entite phica grē expelli peccm, n roe entitis phicę grē, d. roe D.i institutionis, qua Deus statuit, grā nunqũa compoñi cu pecco. D. ca e Ius, qa hinc sequit, id, qd expellit peccm n ee intrȳ hoi: sola enim entitas phica grē e intra hoi, n vo institio Da. q e aus Di voltatis, extrā hoi: d. id, p qd expellitur peccm e intrȳ hoi, e enim id, p qd iustifat; id a. p qd iustifat e qd intrȳ, et inhęrens, docente Trident.o sess.e 7a cap. II., hoes iustificari p grā, et charite q in cordib eorum diffundit, atq illis inhęret: q. id, qd expellit peccm, e entitas phica grē, et n so institutio Di —

Da 1o., qa Xa Trident. roe intrē inhęrentię, et iustifamur, et expellit peccm, ut ostat ex mo dictis: d. institio Da sive aus Di voltatis nobis n inhęret: tum qa nobis extrā e: tum qa ei repugnat inhęrentia: q. n expellit peccm roe institionis Di, q nobis n inhęret, d. roe entitis phicę grē intrē inhęrentis —

Da 2o., qa mar e pportio grē Ium phicę entitis illius cum expulsoe pecci, qm sit albedis cum eadm expulsoe; alioqn sicut albedo p accens, et concomitanter se hęret ad expulsom pecci, id, Deo remittente, ad psig albedis; silit grā p accens, et conomitr se heret ad restioem pecci, id Deo remittente ad psig grē: d. hęc mar pportio stat in eo, qd entitas phica grē oppat cum pecco; alioqn se hebit grā, sicut albedo: q. phica entitas grē ex se oppitur pecco —

1o. sr: qa qui ex se iustus, et sanctus e, intrē e iustus, et sanctus; alioqn intrē n differet ab iniusto, et peccatore, pterqm n hebt iustitiā, et sanctitā intrē 2a ctillum: d. n pest ee intrē iustus, et sanctus, n i fra, q illi e intra, sit intrē sanctas: illi m. fore e

intrȳ

intus forma intrinseca, et quod intus est forma, non vero quod forma extus est: ergo en- 43.
titas physica constituens se, et intrinsece opponitur peccato: cum m. sanctitas sit in-
compossibilis cum peccato, ergo opposita, eadem, quae forma est sanctitas, et
eadem opponitur peccato.

Confirmatur: quia alia ratione aliquid est sanum, alio medicina, haec ex-
trinsece, illud intrinsece, quia scilicet illud format sanitas, quae intrinsece essentialiter est sanitas,
habet intrinsece; haec quia format quae intrinsece, et essentialiter est sanitas, non habet intrinsece, sed tantum
extrinsece, et denominative, quamvis scilicet habet virtutem producendi sanitatem: sed nisi
entitas physica constituens, quae se intra est sancto, sit intrinsece sanctitas, iustus non habet
formam intrinsecam sanctitatis: ergo neque erit intrinsece sanctus. Ergo ut intrinsece sanctus sit,
ut revera est, necesse est habere intus formam, quae intrinsece sit sanctitas, et opposita
peccato; cum quia sola entitas physica constituens sit illi intra, sequitur hanc esse in-
trinsece sanctitatem, et oppositam peccato.

Respondeo, iustum non esse physice intrinsece sanctum, sed solum moraliter: ideo
quia non habere formam, quae sit physice intrinsece sanctitas, sed solum moraliter: propterea quia
entitas physica constituens non esse physice intrinsece sanctitatem, sed solum moraliter a Deo insti-
tutam, sive voluntate, quae illi physice extra est, intra tamen moraliter: hoc quia suf-
ficere, ut iustus sit intrinsece sanctus, quoniam sanctus est non physice, sed moraliter.

Dices contra est vero, quia Deus praesentis prius id quod physice extrinsecum est, non fit
moraliter intrinsecum in ordine ad effectum formalem sanctificandi, ut patet in sanctitate Dei,
et Christi, quae quamvis sint intrinsece sanctitas, quia tamen sunt extra physice homini,
non fiunt illi moraliter intra, ut illum sanctificent, ut constat ex dictis supra;
ubi decernimus hominem non iustificari per iustitiam, qua Deus iustus est, neque per
sanctitatem, qua Christus sanctus est: sed iuxta X.a solutionem entitas physica constituens physi-
ce solum est extrinsece sanctitas: ergo eadem non fiet moraliter intrinsece sanctitas in ordine
ad sanctificandum. Dices 2.o, quia X.a hanc solutionem, facile possent hae-
retici definitiones concilii eludere, dicentes se doctrinam catholicam tradere:

quomodo affirmando, homines iustificari per iustitiam Dei, et Christi, id non docent de ea, ut est physice in Deo, et in Christo, quatenus mere extra est hominibus; sed de ea ut moraliter intra eosdem, qua ratione etiam moraliter intra illos influeret ratione voluntatis Dei talem iustitiam hominibus imputantis: sed hoc ex tribus absurdis: tota enim controversia inter catholicos, et hereticos fuit de ratione: ergo sanctus non solum moraliter est intra sanctus, sed etiam physice.

Obiectio 3a. quia si sanctus sit solum moraliter intra sanctus a sanctitate voluntatis Dei physice extra qualitatem gratiae, et solum moraliter intra, sequitur qualitatem physice intus esse omnino superfluam ad effectum expulsionis peccati: ea enim qualitas ex se non sanctificat, neque petit intrinsecum sanctitas a voluntate Dei, neque aliter ullo pacto voluntatem Dei ad sanctificandum.

Quod est qualitatem illam superfluam esse, sicut albedo superfluae ad productionem hominis: ideoque non audiret qui diceret hanc albedinem esse conditionem vel dispositionem moralem ad productionem huius hominis: sed falsum est ad effectum sanctificandi qualitatem gratiae esse superfluam: non enim ad hunc effectum produceretur a Deo; sine fructu enim diceret Deum producere aliquid superfluum: ergo sanctus non solum moraliter intra est talis, sed etiam physice a qualitate gratiae.

Contra est 4o, quia ut constat ex dictis 1a. q. 3a. sect. 5a., et 8a., gratia ex se est amicitia cum Deo, iustitia, et sanctitas: sed hoc ex eo ponitur inimicitiae, iniustitiae et peccato: ergo gratia ratione physica quam habet ex se, et non sola ratione morali quam habet a voluntate extra Dei opponitur peccato: non ergo reddit hominem solum moraliter intra sanctum, sed etiam physice.

Obiectio est 5o, quia qualitas gratiae, ratione sanctitas, non habet ab extrinseco esse charitatis, neque fides habet ab extrinseco esse fidei, et idem est de reliquis donis supernaturalibus, quae ab intrinseco sunt talia: ergo neque qualitas gratiae habet ab extrinseco opponi cum peccato: maxime enim est connexio qualitatis gratiae cum expulsione peccati, quam reliquorum donorum supernaturalium cum eorum effectibus: imo et

quin

q̄m gr̄a au charitas: siquidem supe qualitas gratiæ extit, quæ eliminat aɣ charitas, nunquam tn̄ quæ expellat peccatum—

Sect.o 3.a

Sa P.is Ripalda proponitur, et impugnatur—

D.r iste tomo 2.o de ente supernali disp.a ultima, sect. 16.a, qua solet perspicuite, et profundite docet, gratiam ex se et ab intro + habere oppositionem cum peccato, neque tantam, q.ta est inter calorem, et frigiditatem, d. so moralem fundatam in excellentia gratiæ, quæ tanta est ut Deum valeat inducere ad remissionem, sive expulsionem peccati; et ex eo, quod Deus illud non remittat, nulla vis physica inferat gratiæ, propterea quod remissio peccati sit favor omnino extrinsecus, et gratuitus, quem Deus possit suspendere omnino libere, quin propterea operetur contra physicam exigentiam gratiæ—

+ non tn physicam, neque stricta

In sa ista probabilissima plura placent, et nonnulla displicent. In 1.o placet, gratiam ex se, et ab intro opponi peccato. Deinde placet, oppositionem istam esse moralem, pro quo peccatum extremum alterum oppositionis sit ens morale, 2.o moraliter per se oppositum peccato. 3.o placet, hujusmodi oppositionem fundari in excellentia gratiæ. Displicet tn in ea sa, hanc oppositionem non esse tantam, q.ta est inter calorem, et frigiditatem in summo; remissionem quoque peccati esse favorem extrinsecum, et gratuitum Dei, quem possit suspendere omnino libere, quin propterea inferat vim aliquam exigentiæ physicæ gratiæ—

Displicet, inquam, 1.o quia possibilis est qualitas, quæ habeat tantam oppositionem cum peccato, quanta est inter frigiditatem, et calorem: in hac enim qualitate nulla apparet contradictio, praeterquam in ea nullum latere, constabit ex solutione argumentorum: d. talis est gratia quæ de facto datur: ea enim nequaquam compatitur cum peccato, qualiter non compateretur qualitas illa, nec compatiuntur calor, et frigiditas; insuper nullum effectum concipere mus contra expulsionem peccati

pecci in entite illa, quez effu n cogcamq in gra, q de fac dat:
g. hec est illa polit, exigitqz expulsz pecci n minq qn calor
exigit expulsz frigiditis —

Otra 2°, q.a expulsio pecci nil aliud requirit, qm a-
ctu liberu Dei, quo remittat peccu: ex m. [illegible], q. aius iste ponat,
expellit peccu. d nulla e repugnia in eo q.d gra exigat actu liberu Dei
tanta exiga, q.ta calor exigit n ee frigiditu. tanta m exiga exigit gra
actu liberu Dei, quo velit ee subiu in quo ipsa e, et actu liberu, quo velit
oseruare cu gra da subiecta: g. gra tanta exiga exigit n ee
peccu, q.to calor exigit n ee frigiditu: q. horu oiu equalis e repugna —

Otra 3°. q.a n. gra ex se exigat expulsz pecci tanta exi-
gia, q.ta calor expulsz frigiditis, nulla erit indecentia in eo q.d
gra, et peccu sul coexistant; neqz gra spialr valebit mouere Deu ad
remissioz pecci: d. hoc e fls: iq m. gra et peccu ex se nullu herent oppoz,
q e fta secti, qm D. iste ipbat: g. gra ex se petit expulsz pecci n
minq qm calor expulsz frigiditis —

Pr. mar: q.a iq tota indecentia reducit ad excellia gre,
ad qm etiq reducit vis moua ad remioe pecci; d. nulla e indecentia,
neqz spialis vis moua, n. gra ex se petat expulsz pecci sicut calor
exigit expulsz frigidiat; e. m. mar excellia creq intualis, Angi v.g.
quo e? q tn ab rqz vlla indecentia coexist cu pecco, nec het viz vllaz
spialr moua ad remiios pecci: g. nisi gra ex se exigat expulsz pec-
cati ltd. —

D.a e 2.°, q. vt ostat ex dictis disp. l.a q. 3.a per totq, gra
ex se e filiao adoptiua Dei, salus suntalis, et gra: e insup amicitia,
iustitia, sanctitas, et pulchritudo spualis aiq; peccu. a. e seruitu demonis
inimicitia, iniustitia, impuritas, et feditas eiusdem aie, hoc ex se, et ab intro:

n. m.

n. m. hęc absurdissima, et indigna Deo, hēt peccy á voltate extra Dei.

Atqui filiaō adoptiva Dei, et servitᵹ diaboli; amitia, et inimitia; iustia, et iniustia; sanctitas, et inmunditia; pulchritudo, et deformitas n̄ minᵹ oppunt, q̄m calor, et frigiditas, vt pᵗ ex ipsa horū appreh.ᵉ: ḡ. gra et peccy ęquè oppunt ac calor, et frigiditas

Rēt Pʳ. Rigalda, grā ex se seclusō favore, et voltate extra Dei, hēre p̄dicta grata in au lᵒ. et sufficient, n̄ vᵒ. in au vᵒ. et efficaciter; ideoq̄ oppoēe illi cū peccō tantū n̄ēē, q̄ta ē inter frigiditē et calorē. D. cᵃ. ētᵒ. q.ᵃ lt gra ex se n̄ hēat ea grata in au vᵒ. et efficacit., d. sō in au lᵒ., et sufficient; hēt tn̄ ex se exigēᵹ horū gratorū in au vᵒ. et efficacit. d. hoc suffit, vt eiᵹ oppoo cū peccō sit tanta, q.ᵗᵃ ē oppoo caloris, et frigiditis; calor m. ex se n̄ ē in au vᵒ. et effac. n̄ēē frigiditis, sive expulsiuᵹ frigiditis; d. sō in au lᵒ. et sufficient, cū exigᵃ tn̄ au vᵒ., qui ē n̄ēē frigiditas: ḡ. gra, et peccy ęquè oppunt ac calor, et frigiditas

Pr mor, q.ᵃ ca in au lᵒ. et sufficient p̄contin̄ere aliquē effy, l grāty, ita vt inseparabᵗ talis effō, l grāty comittet eg, hēt exigēᵹ talis grati in au vᵒ., et effac., vt videre lt in oībᵹ cais naralᵇᵘˢ: hac. m. roē ignis hēt exigē in au vᵒ., et effac. cōburendi; aqua madefaciendi in au vᵒ., et effac., et sic de aliis: d. grā sēᵹ comitant p̄dicta grata filiaōis amitiē etcᵃ.: ḡ. ex se, lt ea grata n̄ sint n.ᵒ in au lᵒ. et sufficient, ea tn̄ exigit in au vᵒ., et effacit.

D.ᵃ vᵒ., q.ᵃ gra lt ex se n̄ hēat dona supernaturalia virtutū, n.ᵒ in au lᵒ., et sufficient, exigit tn̄ ea hēre in au vᵒ. et effac. et ita exigit vt n.ᵒ miraculosē, et violenter n̄ possit eis spoliari

r̃. ñ alia roe, n. q.ª nl̃ ꝓhibet hunc ni superaliy nexum, et exigẽ: et aliunde eg suadet [illegible] mundg in se paralitas; d. eadem ẽ ro connexionis int gr̃, et expulsionem pecci ꝑ ꝑetuo se se comitant: q.º opp.º gr̃ et pecci tanta ẽ, q.ᵗᵃ ẽ caloris et frigiditis: ñ.m. hic alia roe opponunt, ñ quatg rng exigit expulsioem alterig.

Sect. 4.ª

Probationibus P.ʳⁱˢ Ripalda occurrit.

1.º pr. ꝯ.ª nos, q.ª pecc demeritorié expellit grã: peccor. m. dignq ẽ ꝑbaoe grã, et amicit. D.ⁱ; q.ᵈ adeo v.ẽ, vt doceat Suarez a nullo Theolog ẽẽ negatu: d. eo ipso pribaõ grã q.ᵉ ẽ pena pecci ñ beẽẽ naãõ debita pecco. Deg m. ñ pt punire hos peccores pductõs sui vitiosi, sut nec præmiare beneoperantes ꝑ riete aliqua, q.ᵉ ex na rei beat sit operanti: ẽ.º peccq ex se ñ expellit grã, ita vt beat ei priuao grã, sut calori debet priuao frigiditis.

Ret ꝯdendo marez et nando norez. Nec deinde Deus ñ posse punire peccorez pductos sui vitiosi naãõ sibi ꝯsequenti ad aut vitiosor; insuper nõ ñ posse præmiare præmio ex na rei debito merenti: pt m. sic premiare; tunc praemiu dabit dupli titulo, vno naturalitis, et altero mercedis: qua roe pt punire incomodo debito male operanti, tuneq id incomodu dupli titulo inferret sibi, vno naturaliter, et altero pene, siue supplicij. Sicq credidere, bonam valetude, alioq debitã ambg nalibg temperantiã ẽẽ illorum premiu; et pessima valetude, mortẽq immaturã, alioquin debitas ambg intemperantiã, ẽẽ eoru penas.

2.º pbat; q.ª expulsio pecci ẽ effus ꝑᵗⁱˢ superans in extimatione morali ꝑfsig grã: ppterea: m. pt q.ˢ de ꝯdigno sibi mereri, l.ẽ

alteri

alteri augm^tu grę; n̄ tn̄ p̄t mereri de cōdigno sibi, neq; alteri remiss.
pecci; d. effect. 2us n̄ p̄t cōtineri in ca formali ignobiliori: tũ q.a gr.a n̄ e
polis qualitas creata, cui beat. vnio hypostatica, tũ q.a in ca efficienti
n̄ p̄t cōtineri eff. nobilior: q.a expulsio, siue remissio pecci n̄ p̄t ēē ef
fs 2us debitus grę debito connaturalitatis —

Obiic., q.a gra n̄ aliter infert remissioē pecci, n.i quatenus
Deus complacet in eadē grę: dr hac rōe n̄ infert naturaliter remissioē
pecci: ad hoc m. necessu erat, maius ēē complacentiā Dei in gra,
q̄ sit eiusdē displicentia in pecco; cum tn̄ Deus plus displiceat pec-
cum, qm̄ ipse complaceat in gra: e m. malitia pecci altioris ordinis; i
deoq; l simplic.r, l fundus q.d infita: ideoq; gra n̄ infert natu-
remissioē pecci, necessitate, q.ta calor infert expulsioē frigiditatis —

Resp. ad 2^dum margine nando norā; cum m. eff. 2us cap
formalis n̄ caūt ab illa p vī productiō, d. so p exig., n̄ repugnat
effectu 2us cōuenire á caa ignobiliori. Neq; exemplu vnionis hypo-
staticę vrget: quoniā hęc n̄ ideo repugnat deberi qualit. creatę, q.ta
eff. 2us n̄ possit ēē á fa ignobiliori; d. q.a affert secū p̄sonali-
tę infinitā, q so p̄t deberi nē simplic.r infinitę, qualis nulla na creata
e polis. Neq; exemplu alterius cap efficientis, q.a cum hęc vere dat ēē effui
repugnat eā ēē ignobiliorē, et ad q.a causare eff.; at ca formalis ef-
fectu 2us so caūt p exig.; n̄ repugnat a nobilius exigi ab igno-
biliori, vt p̄t in fa cōali nobiliori, q.a exigitur a dispōnibus ignobili-
oribus. ——

Ad cōfrmaē n.i marg; gra m. infert remissioē pecci,
q.a adhuc seclusa Dei complac.a in gra, hęc exigit n̄ ēē pecca
in subto, sicut calor petit n̄ ēē frigiditē: ideoq; sicut calor infert
voluntatē Dei nolentis cōseruare frigiditē, q.a hęc voltas natura

e

ē, vt expellat frigiditatē, similiter gra infert voluntatē resistiuā pecci,
q.a hęc resistio naria ē, vt expellat peccm: ergo; gra. a. hoc mō
expellere peccm, sicut vt calor frigiditatē, constat ex nris probationibus

3.o probat, q.a si gra et peccm heant huiusmōi op-
poēs, ea bet ēē roe effus formalis oppositorum quos caant: n.m. se op-
punt, n.i roe effuum formalium oppositorum: d. gra, et peccm ex se, et
ab intro huiusmōi effus n caant: si m. ex se eos effus formales op-
positorum caarent, quicquid illi sint, adhuc diuinitus gra et peccm
n possent componi: vnius enim effus ex se inuoluit negoēm alterius,
cum tn mār, et melior pars doctorum nrę sięe teneat, gram et peccum
posse diuinitus componi: ergo. gra, et peccm ex se n hent oppoēs, qua-
les hent calor, et frigiditas

Ret. nando marem: in vi.m. causalitis, n oppunt
se roe effuum formalium oppositorum, d. e contra effus formales oppunt, q.a antece-
denter se ipsę inter se oppunt, vnaquę immatē, et fr. exigit n ēē
alterius, licet vm sit hanc oppoēm a nobis n cogci, n.i ex oppoē effu-
um formalium

Distinguo deinde norem, gra, et peccm ex se, et ab intro
ltt.a immatē, cdo, mediatē; n.o, v. g. calor immatē caat effum formalem
hentis calorem, quem caat per meram sui exhibitionem subiecto; mediā-
tē v.o caat n ēē frigiditis, exigendo tale n ēē: ideoque licet nal.r calor,
et frigiditas n possint componi, punt tn diuinitus, q.a effum illum na-
rium, quem calor matē et 2.io per exigm caat, pt Deus contra caloris
exigm conseruare n expellendo frigiditatem

Gra ergo. ex se, et ab intro, posita in subiecto, reddit
illud hent filiaoēm Dei, eius amicitię, iustię, et sanctitę formalem, ex-
igitque expulsionem seruitutis diaboli, inimicitię Dei, iniustię, et im-
munditię

mundi, q sequitur, et immunditia pecc: ideoq expulsio huiusmi pecci e effus fialis V., et matus grae, quem pt Deus de pot absta n caare, n expellendo peccum, neq amuendo tali exigtiae grae, n tn de pot ordinaria, q. V. hanc, semp Deus amuit exigtiae grae, peccum q expellit; d. de hoc itenu infra.

4.o pbat, q. nulla e qualitas creata, quae cogat voltatm creatam ad remissiones iniuriae, quas illa infallibilr inferat, ex ofsa condigna satisface: g. neq erit qualitas, etsi sit supnlis, quae cogat voltatm D.i ad remissiones iniuriae, illasq infallibilr inferat: q. que'm. libera e voltas D., imo et multo liberior, ac voltas creata. Psr: q. posita creatura, q in omne nali heat, quod requir. ad strahendam amitiam nalem cum Deo: d. si aa peccaret, peccum componeret cum eo omni, q.d se tenet ex pte creaturae, neq ex pte huius eet alid, q.d p connexionem nalem inferret remissiones pecci: g. idem dicendum erit de amitia supnli Dei, q mo e p grm——

Ret ad 2.do ans, et nando cons. Ro disparitis e, n constare nobis de qualite aliqua infallibilr inferenti remissiones iniuriae aduersus hos; constare v. nobis de qualite grae infallibilr inferenti remissiones pecci, siue iniuriae aduersus Deum: cumq Deus semp opperet ad exigtiam caarum V.m, et n p libito, inde e, q.d remittens peccum ad psig grae, ad eius exigtiam ille remittit. Ad sfos n. cons. q. in amitia nali talis creae nil ponit infallibilr inferens remissiones pecci; at gra eas infallibilr infert, ideoq at eas exigit——

~ Sect. 5.a ~

—— Aliorum argta c.a nram Sram ——

1.m e, q. gra e ens phicum; peccum. a. e ens morale: d. ens phicum et morale ex se et ab intro n oppunt: ens. m. morale de

le de fsi nihil e, q.d ft in pecco h[abit]uali, q.d de fsi nihil e, vt supra vidimus; ant. a. phicus de fsi alid e: g. gra et peccu ex se nō opponunt: n. m. e integre oppōo inter ea, quorum vnu alid e, aliud v. nihil

Ri. q.a hec oppōo n integre qualis sit: nēmp e contraria; quia peccu cōsertur ack, et gra n se habeant tanqm fa, et priuao; et insup in habitibus fa tq acte, qm habitualē pecc vitant in pouo. Neq3 e contraria: horū m. oppōo e inter ea, q sunt sub eod3 gēe; peccu a. et gra n sunt in eod3 gēe: illud m. e in gēe moris, hec a. in gēe phico. Neq3 insup e oppōo relaua: gra n. m. ad peccu, l e contra, nulla e specialis relao: g. gra, et peccu ex se nullā habent oppōoez

Rest dist.do marez; gra e ens phicu, et sil morale, cōo; pure phicu, n.o. vidimus m. disp. 1.a q. 3.a sect. 6.a § atqui nisi gra, gra morali ee ipsa fals sanctitas, et illa ode iustia, et filiaoe, q fralis sanctitas phice nihil e intra gra, d. tantū ex extrinsec exigē phice gre, scit caria pecci. Deinde dist. norz; ens morale de fsi nihil e pouū, et intrū, cōo; negatiuū, l extrū, n.o.: semp m. ens morale e de fsi caria aliqua, l denoao extrā vt ft in pecco huali, q.d de fsi duplē naoem importat, vnā cōdignē satisfaois, et alterā cōdonaois. N.o deinde cōq.; q.a inter id, q.d ppriē alid e, et id q.d ppriē alid ne, siue nil e, dat strictissa oppōo, qualis exerat inter fra pouā, q ppriē alid e, et inter eius naoem, q ppriē alid ne, siue nil e

Ad cōfraoez n.o ant.: hec m. oppōo e contraria: gra m. et peccu sunt sub eod3 gēe qualitis moralis, et in eo nīmu repugnant, qm in gēe qualitis phice calor, et frigiditas. vidimus gra ita ee sub gēe phico, vt sit etiā sub gēe morali

Dato tn

Dato tamen, quod non sit una ex dictis oppositionibus, potest dici esse quoque aliud oppositionis innominatum, et incognitum ab his, qui eas non cognoverint, nec oppositionem eius cum peccato cognoverint, vel nominaverint. Sive etiam verius potest ad Scotistas, quorum est argumentum, gratia et peccatum opponi relative relatione incompatibilitatis similis relationi illi, quam ipsi ponunt in Spiritu Sancto et Filio in hypothesi, in qua Spiritus Sanctus a Filio non procederet, in qua hypothesi dicunt Scotistae, non alia ratione Filius, et Spiritus Sanctus opponuntur, nisi ratione relationis incompatibilitatis ——

2. dicitur est, quod si gratia ex se opponeret peccato, non minus exigeret remissionem peccati, quam calor exigit expulsionem frigiditatis. Item aliter tollit peccatum, non per remissionem: dicitur hoc non: quia gratia ex se non opponitur peccato. Probatur nunc: quia maior est distantia inter Deum, et hominem, quam sit inter hominem plebeium: dicitur nulla est qualitas creata, imo nec forte est possibilis, quae ex parte hominis plebeii exigat remissionem offensae regiae: ergo neque ex parte hominis est, quae exigat remissionem peccati, sive Dei offensae ——

Argumento hoc vetustissimo usus est contra nos Pater Hipalda, ut vidimus sectione superiori. Ad quod itemque recte respondendo maiorem, et negando minorem: ad cuius probationem respondendo maiorem, et negando consequentiam quod ad 1 partem, et nunc consequentiam; quia nulla est qualitas creata, cui sit infallibiliter annexa remissio offensae regiae; gratiae vero est infallibiliter annexa remissio offensae Dei. Nego deinde negationem quoad ad 2 partem, scilicet non esse possibilem qualitatem, quae exigat remissionem offensae regiae. non tamen capio impossibilitatem qualitatis creatae aequivalentis condignae satisfactioni pro offensa regia, quae non minus quam haec exigeret remissionem offensae regiae ——

3. dicitur, quod remissio peccati est simpliciter infinita: ergo tamen non esse, seu ablatio peccati; quod cum sit simpliciter infinitum, non potest tolli, nisi per ablationem simpliciter infinitam. ex apprehensione tamen trorum constat, infinitum non tolli

n. tolli n.² p ablaoe simpliciter infinitum; d. eo ipso remissio pecci n. posset ee effus grae, nec a gra exigi: cum sita, qualis e gra, n. pot causare effum simpliciter infinitum, neque illum exigere: q. gra ex se n. exigit expulsioem pecci, neque illi opponit.

Ret. nando marg. Neque obstat peccum ee simplicr infinitum; qd mo adversariis permitto, et remissioem ee n. ee pecci. Qa lt ex apprehe tory constet, infinitum r. numerum, intensioem l extensioem, n. posse tolli nisi p ablaoem infiniti; constat tn efficaci roe, infinitum r. pfioes, l impfioes posse tolli p ablatione finitam: sim. a Deo unica sola continentia unius creae tolleret, q. continentia r. numerum finita, Deus n. eet simplicr infinitus r. pfioes, et eadem e rao de infinito r. malitiae, sive r. impfioes, siqd tale sit excogitabile, a quo si sola unica malitia, l impfio tolleretur, n. maneret infinitum simplicr.

Cuius rob: infinitum r. pfioes inter alia exigere continentiam ois pfiois possib, ideoque l minima eius pfioe ablata, n. manet simplicr infinitum. et idem dicendum e de infinito r. malitiae l impfioes, scilt auffeern p ablaoem cuiuslt pfis constituentis eius malitiam, qmvis parv sit et finita: potuit q. remissio pecci lt finita auferre malitiam pecci, etsi simplicr infinita.

Illa tn data, l ollae mani dico q. noie: eo ipso remissio pecci n. pt ee effus grae effus pmus cap vel efficentr, 2do; pmus sic exigitiue n. sim. Deus in subito, in quo exist infinitus calor, introduceret q. gtus frigiditis, hi lt finiti, n. minus exigerent expulsioem infiniti caloris, qm calor infinitus expulsioem frigiditis; qd si Deus ancueret exigit frigiditis, hoc pes modus forme causaret effum simpliciter infinitum, qua sola roe gra caat expulsione pecci simplicr infinitam =

Sect. 6.a

Sect. 6.a

Illatio 2.a Lorcam

Doctor iste, quem suggessio nra. refert P.r Suarez, vocatque modernum n. indoctum, ausus est affirmare, absque ullo Theologico, l. philosophico fundamento, 2.o oes theor. usa fuit eiusdem Suarez, in 1.o insti, in quo committit peccm nal.r componi cum gra, q. expellit p 2.o insti. Caeterum sa haec, q. ab alijs temeraria, ab alijs erronea censet., ex dictis facile refellit., quoniam q. ex se, et ab intro pugnant, p nullo insti possunt nal.r componi, ut pt in frigore, et calore; d. gra, et peccm ex se, et ab intro opponunt: g.o nal.r p nullo insti componunt, nec possunt componi.

Deinde sa haec impugnr 1.o, q.a in transitu tres a quo, et ad quem p nullo insti componunt: est m. transitus desitio, sive desertio tri a quo, et adquisitio tri ad quem: d. in transitu iustificatis, q. semper fit p gram, peccm e tres a quo, et gra tres ad quem, docente Tridentino sess. 6.a cap. 5.o, iustificatio esse translatio ab statu pecci ad statum grae: g.o gra, et peccm p nullo insti componunt.

2.o impugnr, q.a si gra, et peccm p aliquo insti componerent, p eo v.m esset dicere, charitas pfa pt esse sine remissione peccorum, quoniam p eo insti, cum sit gra in subto, q. e charitas pfa, l. hanc het inseparabiles comites; et aliunde cum sul sit peccm, q.d dm e in subto, sine remissione e; alioquin peccm n. esset in subto, cum tollat p remissionem, sequit. pdicta ppositio esse v.a: d. n. e v.a: e m. damnata a Gregorio 13.o, et Pio V.o c.a Michaelem Baium: g.o gra, et peccm p nullo insti componunt.

D. p Pe.o de Lorca dices 1.o: q.a gra, et peccm inter se pugnant, et repugnant: d. pugna, et repugna n. e nisi inter ea, q. sul fit: nullus m. pugnat cum eo qui n. e: g.o gra, et peccm cum pugnent, et re-

et repugnent in eodem subto, p aliquo insti pt sul — in eodem subto. 2°.,
q.a in insti reali, in quo gra expellit p peccm p priori nã ñ e não grã; aliô-
qui hec não eẽt ca expulsiõis grã; d. eo ipso é gra: ñ m. dat mẽ inter
grã, et eius não ẽ: g. p insti eo coexistunt gra, ẽ peccm——

3°., q.a ñ gra, et peccm p aliquo insti possint componi,
qui hẽt grã, ñ poterit peccare: ñ enim potens ẽ ad hoc subm hens aliqd
incompatile cum sua: d. qui hẽt grã pt peccare, et de facto peccat: g. gra,
et peccm pnt componi p aliquo insti——

Rel ad 1m, ɔcedendo maiorem, et distgdo norem; d. pugna, et
repugna ltta effectiua, ɔdo; fralis nº. Cum duo effectiuê pugnant. v.g.
callidm, et frigidum ad inuicem ɔtrarias qualites pducdo, necesse ẽ v-
trumque extere: ñ m. pt ca agere, siue pducere, nº extat: cum duo pu-
gnant fr, ñ ẽ necesse vtrumque existere, d. vnum, et ad eius exigẽ al-
terum ñ extere: sic m. calor vt octo, q.a in pprio subto pugnat fr. cum
frigidite vt vnum, et ẽ ɔa, in tantum vtrumque pugnat, in qtum ad exigẽ
vnius desinit eẽ alterum, qn necesse sit vtrumque sul eẽ: g. cum pugna
grã, et pecci sit fralis, inde ẽ ad eorum pugnam ñ requiri vtrumque exte-
re, d. potius ad vnius exm; alterum ñ extere, siue desinere——

Ad 2m ɔdo maiorem, et ñ norem: cuius pbarem distgo: inter
grã, et eius não ñ dat mẽ quad eẽ, ɔdo; quod caare, nº: necesse enim ẽ q. lt
eẽ, l eius não, Xa illud, q. lt ẽ l ñ ẽ; ñ tn necesse ẽ q. lt causare, l eius
não. Pr m. nec caat albedo, neque negatio albedinis——

Ad priori g. nã ad expulsionem grã ñ ẽ não grã, q.a vt
bene notat in arguto, não grã ñ ẽ caa expulsionis grã; ceterum eadem
ro ɔuincit p priori nã ñ eẽ grã, q.a gra ñ ẽ caa expulsionis grã; ipso
priori g. illo, qd ñ ẽ instans, siue signum eendi, d. caandi, neque ẽ gra,
neque não grã: nunquam g. gra, et peccm compnt p aliquo insti reali——

Ad 3m

Ad 3.^m n.^o mares, cuiq potentia dicitur: n̄ ē potens ad frig subiectum etc.^a, si heat fraz incorruptibiliter, siue immobili.^r, et ideo si illaz heat corruptibil.^r siue mobil.^r, n.^o. sic Xp̄us Dnus n̄ pt peccare, q.^a vnioēz hypostaticaz, q̄ ē fra incompoli.^s cum pecco, het incorrupt.^r siue immobil.^r, at ḡraz hent incompolz cum pecco, eaz het corrupt.^r siue mobil.^r, ideo qs pt peccare.

Q.^o 2.^a

An de poa Dei abta gra, et peccatum possint componi?

Nant thoistæ, quos ex nris sequunt Pr Vazquez, Becanus, Compton, et alij. Affirant Scotistæ, quos sequunt Pr Suarez, Arriaga, Ouiedo, et recentiores innumeri.

Sect. 1.^a

Gra, et peccum de poa Dei abta possunt componi.

Pr, q.^a ea de poa abta possunt componi, in quorum compoe nulla inuoluit, l sequit ɔtradiō: Deg m. vt pote omnipotens, pt ea oīa facere, q̄ n̄ inuoluunt ɔtradiōes, et ex qqbg ɔtradiō n̄ sequit: d. in compoe grę cū pecco nulla inuoluit, l sequit ɔtradiō: gra m. ē t.^a qualitas supnlis, et in hoc oīe instar nę, pecci v.^o ē aus liber ɔ.^a legem Dei, q̄ extra cum poneq sint, nullaz inuoluere ɔtradiōem, ex tris pt: si qua a inde sequit ɔtradiō, eam assignent aduersarij: ḡ. gra et peccum de poa Dei abta possunt componi.

Dicas 2.º In, eē filium adoptiuum Dei, eig amicū, iustum, et sanctum; et n̄ eē filium adoptiuum Dei, amicum, iustz, et sanctum, l sunt ɔtradoria, l ɔtradiōem inferunt: d. si gra, et peccum componant in subto hęc sequunt: in l.^o m. subtum roe grę erit filig Dei, eig amicus, et insuq erit iustum, et sanctum; deinde v.^o roe pecci n̄ erit filius, amicus etc.^a: ḡ. ex compoe grę

cum

cum pecco sequitr ɔtradiō

Pr. 1°, qa gra ē munditia a pecco: ē m. sanctitas, ē infusa iustia, et supnlis pulchritª, vt a nobis pbatū ē; peccū vº ē inmunditia, iniustia, et deformitas: d. munditia, et inmunditia, sanctas, et iniustitia, pulchritª, et deformitas ɔtradiōes inuoluunt: g. gra, et peccū eandē inuoluunt

Pr. 2°, qa vt dicebamus, idē subtū nīt ēē mundum a pecco, et eodē inmundum, iustum, et iniustum; pulchrum, et deforme: d. eēt si gra, et peccū componerentr: g. nequeunt componi. Pr nor; qa idē subtū herēt pulchritudinē, iustiā, et munditiā: herēt m. grā, q ē fr. hec oia: deinde vº herēt deformitā, iniustiā, et inmunditiem: herēt m. peccum, qd ē fr. hec oia; g. idē subtū eēt inmundū, iustum, et pulchrum: eē m. hec prata ē herē iustitiā, pulchritudinē, et munditiem, et eēt inmundum, iniustum, et deforme: eē m hec prata ē herē inmunditiā, iniustitiā, et deformitatem

Pr. 3°, qa sanctas, et sanctum sūt ɔcreta, et abstracta q differunt sola vocis ratiōne, et idē ē de iustitia, et iusto, et sic de alijs: d. sanctū, adhuc de poa Dei abta, nīt coponi cū pecco: n. m. d sanctū, nī qd caret pecco: g. sanctitas, iustia, siue gra adhuc de poa Dei abta, nīt coponi cum pecco

Pr. 4°, qa gra ē vita supnlis aiē, peccū vº ē eiusdem spūalis mors, vt ɔstans ē apud Patres; sicut et apud eosdē ɔstat, grā eē lucē aiē, peccū vº eiusdē tenebras: d. mors, et vita, lux, et tenebre, adhuc de poa abta nequeunt in eodē subto componi: g. neque gra, et peccum.

Quorū oiū ē rō a priori, qa sic idē quarū effectus tales essentialr opponunt, adhuc de poa abta, nequeunt in eodē subto componi:

effus m. fralis nil aliud ē, qm subtu, et fra; cumq. subty, secy ipso n oppeat, nesse ē, oppōes essalr effuum fraliu ēē roe oppoit essalis frarz. d. effa frales grē et pecci essalr oppunt, vt ꝯstat ex dictis: g. gra, et peccy essalr oppunt: g. adhuc de poa abta nequnt in eodē subto componi—

Rn ad argūm ꝓ dices ꝯa, ꝯcedendo marē, et nando norē: n. m. id subtu roe grē erit fr. adoptiuus filiq, l amicq Dei ellta, d. so suntalr grē, quatq het fq grē, cui bet ressio pecci, et acceptao in vita ęternae, ꝓ qua id subty fr. ꝯstuit in ēē filij, amici ellta. erit g. id subty n filiq, erit inimicum, et iniustum ellta, quatq het fr. frq ꝯtrary horu effuum, scilt peccy moralr pseuerans, q. ideo pseuerat, qa nec dum remissy ē, nec ꝓ eo ꝯdigne satisfactuz—

Ad lq ꝯfraoez disq. marez, gra ē munditia suntalis, ꝯdo; fralis, no: hec m. ē remissio pecci, qualis n ē gra, n. so suntalr, quatus ressiōe exigit. At peccy ē fralis inmunditia, qa se ipso ē fr. ꝯa naz roalē, illiq q. dicta men. Vnde disq. norē, munditia fralis, et inmunditia fralis, et sic de alijs, ꝯtradictōe inuoluunt, ꝯdo; munditia suntalis, et inmunditia fralis, no. illa m. pōsse ꝯstit in exiga carię inmunditię, siue pecci; exiga a. carię pecci, et ipsy peccuz n inuoluunt ꝯtradictionem—

Ad 2q ꝯfraoez, eodē mo disq. marē; idē subtum nit ēē mundum fr., et idē ē de alijs, et inmunduz fr. ꝯcedo; nit ēē mundum suntalr, et inmundy fr., no. Pōst. m. de poa abta idē subty ēē mundy suntalr, hoc ē, exigens munditią fralē, et inmundy fr. hoc ē, carens munditia frali, q. ꝯstit in caria pecci—

Sut m. de poa abta idē subty pōt ēē n frigidy suntalr, quatq hens calorez vt octo exigit cariā frigiditis, et ēē frigidy fr., quatq ꝯa ꝓpriq exigē, necdy het cariā ois frigiditatis; similiter

∴ siliter pt idem subiectum ēē mundum suntalr., quatq̄ het grā exigentem caria3 pecci; et ēē inmundum fr., quatus 3a p̄dicbg exig3, necdum het cariam pecci ——

Quare dicg: norem; d. eēt lla. vnum fr., et altery suntalr., 3do; Vtrumq3 fr., no.: heret m. munditiam, iustitia3, et pulchritude3 so' suntale3, q' ē gra; et insup heret inmunditig, iniustitig, et deformitatem frale, qa heret peccy, qd ē fr. hęc oia. Ēt g. ide3 subiecty oia p̄dicta; cętery quędq fr., quędaz so' suntalr., in quo nulla ē stad. ——

Ad 3.3 otto marg, et, dicg nore3; sanctum lla. fr., 3do; sancty suntalr. no.: hoc m. so' dit frg here, cui beat ressio pecci, cui debito cy Deus ñ teneat satisfacere ni de lege, et poa ordinaria, pt de abta ñ ponere ressioe3, coent q3 de hac poa punt componi sanctitas, et peccy. Ēt ide3 de iusto, filio adoptiuo, et reliquis, scilt hęc oia fr. importare caria3 pecci, ideo q3 cy illo ñ posse componi; posse tn hęc oia suntalr. componi cy pecco, vt sit so' important exig3 carentię pecci ——

Ad 4.3, p̄terqm marē purē metaphorica, dicg. ea3, gra ē vita supnlis lla. suntalis, 3do; fralis; no.: et idē ē de pecco, qd ē mors supnlis aię, ñ fralis, d. suntalis. Gra g. ñ ē vita pp̄rie, qa ñ ē actus intlus, neq3 voltatis; neq3 insup gra viuit p̄ actus quos p̄ducit, cy p̄ eos ñ intelligat, neq3 amet: gra g. ñ ē pp̄rie vita; ē tn aliquo mo suntalr. vita supnlis aię, quatus dantur pria supnlia, siue ea sint huis intrinseci, siue auxilia extra, a qq̄bg effectiuē p̄ueniant actus supnles, qq̄bg aia inan 2o. supnlr. viuit ——

Peccy vo. ē aliquomodo suntalis mors aię, quatq̄ exig3t priuatoq̄ grę, q' mo p̄dicto ē supnlis vita aię; ipsy vo. in se ñ ē

n̄ ē priuaō grē, alioquin vt notabamꝫ Sect. 1ª. qᵒⁿⁱˢ superioris p̄cludit locꝫ q.ⁿⁱ: n̄ m. adeo insipimꝫ, vt affirmemus posse adhuc de p̄oa abta componi grā, et priuaōꝫ grē. Punt ẽ. ea sōroe componi, quatꝫ grā ē quasi vita supnl.is funtalis aiē exigens carīꝫ pecci, et peccꝫ ē q.si mors funtalis exigens priuaoeꝫ grē, supra quas p̄t Deus de p̄oa abta operari—

Sīliter grā ē quasi lux funtalis aiē, quatus ex p̄te intlus exigit auxilia, qqbꝫ aiā supnl.ʳ illuminet, peccꝫ v.ᵒ ē q.si tenebrē funtales, quatꝫ exigit carīꝫ huꝫmi illustraoꝫ, in qqbꝫ spiritualis et supnlis lux aiē ꝫstit; in eo a. q.ᵈ sul componant, saltē de p̄oa Dei abta, f̄ra exigens sp̄uales illustraoes, siue illuminaoes, et f̄ra exigens carīꝫ earꝫ nulla ē ꝫtradictio; sut ea n̄ ē in eo q.ᵈ dispoēs vltimē ad f̄ras oppositas, de p̄oa abta in eadē ma sul recipiant—

Ad roꝫ á priori ret̄ ꝫced.ᵈᵒ maioꝫ, et nãdo minꝫ de effaibꝫ f̄ralibus intrinsecis, vt ꝫstat ex dictis: n̄ m. effus f̄ralis intrinseci grē sst carīa pecci, neqꝫ cuꝫ illa essal.ʳ nectunt, d. ad summꝫ debito ꝫnaturalitatis; neqꝫ ē ꝫ.ᵃ effꝫ f̄rales intri pecci sst carīa grē, l cuꝫ illa essal.ʳ ꝫnectunt, d. sōrnal.ʳ, ideoqꝫ p̄unt de p̄oa abta componi, l naliter n̄ possint—

Sect. 2ª.

Instat ꝫ.ª doctrā Sect.ⁿⁱˢ superioris

Qª. 2ꝫ Trident.ꝫ, vnica ē ca f̄ralis iustificaois nrē, scilt grā; d. nisi hēc se sola redderet nos iustos et sanctos f̄r., n̄ ēēt grā vnica ca f̄ralis iustificaois nrē: n̄ m. ē vnica ca f̄ralis effꝫ f̄ralis, q. se sola effꝫ n̄ p̄stat: ẽ. grā se sola reddit nos iustos, et sanctos f̄r.: ẽ. ad- huc de p̄oa Dei abta, cꝫ grā n̄it componi peccꝫ. repugnat. m. essal.ʳ subiꝫ ēē iustꝫ, et sanctꝫ f̄r., et sul hēre peccꝫ—

Ꝯf. V., q.ª si grā, et peccꝫ possent componi, infusiō

solꝫ

solius grae n. esset remissio peccati; alioquin comp̄arerent peccatum, et illius remissio: d. infusionem solius grae n. esse remissionem peccati est, grā n. esse unicam cam. fmalem iustificationis nrae, siquidem ca. fmalis iustificationis nrae inuolvit remissionem peccati, q. n. est gra; q. gra et peccatum nullo modo sunt compossibilia.

Dices 2°, quia infusio grae, et remissio peccati, l. sunt idem omnino, l. duo distincta? si 1um: q. impossibile est infundi gram, et n. remitti peccatum, consequenter impossibile est componi gram et peccatum. si 2um: q. iustificatio nra est a gra, et a remissione peccati, tanquam a duobus: ergo gra n. est unica fma iustificationis nrae, d. duplex est fma, scilicet gra, et remissio peccati.

Dices 3°, quia in tantum gra esset unica ca. fmalis iustificationis nrae, in quantum, licet sibi requirat remissionem peccati, illa hanc exigeret: d. hoc n. sufficit ut sit unica ca.; intellectus enim exigit species ad productionem intellectionis, nec tamen est unica ca. intellectionis; et idem est de fma capitis, quae est in equo, quae licet exigat reliquas fmas partiales, quae sunt in reliquis partibus, n. tamen est unica ca. fmalis equi, d. est ca. partialis cum aliis partibus: q. gra n. est unica ca. fmalis iustificationis, licet exigat remissionem peccati; d. haec et gra erunt duplex ca. fmalis partialis iustificationis.

Respondetur ad instantiam distinguendo maiorem unica est ca. fmalis etc., quae formaliter et expresse vera sanctitas, et vera iustitia sit, concedo; quae formaliter et expresse n. sit vera sanctitas, l. iustitia, nego. Mens enim concilii est, iustificationem fieri per remissionem peccati, tanquam per fmam extrinsecam: hoc enim sufficit, dum dicit, iustificationem n. esse solum peccatorum remissionem; ceterum cum haec remissio peccati sit aut liber Dei, idcirco q. formaliter l. virtualiter, l. saltem expresse n. sit sanctitas, utcumque requiratur et exigatur sanctitas, quae sit ca. fmalis iustificationis, hancque docet, n. esse eam iustitiam, qua Deus, sive Christus est sanctus, et iustus, d. solum, et unicam hanc sanctitatem, et eam fmalem esse gram habitualem intrinsecam.

Ad 1am confirmationem concedo maiorem et distinguo minorem, infusionem solius

gr n ee ressioes pecci exigunt ri ee unicq fralis extra q ad iustitiam et
fatt, ?do; q vt iustitia sit, ... gr iustifacog ... fuerunt, vny, q vere, et exsse iustitiae, et hoc e sola et unica gratia habitualis,
n iustitia Dei, aut Xpti; altery, q virtualis, fr. l saltq exsse vo iustitia ne, vt ressio pecci, q tanty abe ab eo q excludat a ... ad effy iustifaois, vt potius ab eods suppat, requiri ad hunc effy—

Ad 2.3 ?faoes ?do ans q ad 2q pt, scilt insufficy gr, et ressioes pecci ee duo, et dist. 1 coens, iustificantia ... quory vny sit exsse iustitia, et altery n, ?cedo; quory vtq sit exsse iustitia, mo explato, no.; et eods mo dist. 2 colns, gra n e unica fra etta, q iustitia sit exsse, no.; q n sit exsse iustitia, ?do; ?currit m sl ressio pecci, q exsse iustitia n e—

Ad 3.3 ?faoes no. marg: n m. ppo. gra e unica ca fralis iustifaois nre; d. q vt diximg, nil aliud q sit exsse iustitia, tanqm fra ?currit ad iustifaoes. Deinde dist. nore; hoc n sufficit in phicis otto; in moralibq, no., vt pt in ac amoris, cui ppe in ?ta tribuit iustifao psisse roe debiti, cy tn ei so, vt dispoi, et n vt fre beat iustitia, et ressio pecci. Expla. a. ibi allata sst phica pure, et nil hentia moralits, cy tn iustifao multy heat moralits: n ppo pbant, nec sst ad rem—

Obstr. a. nores in phicis, q lt in eis plerqqq d e a duobus, uni so tanqm prio, l unicq frq n tribuat roe exigentiae l biti, vt bene pbr. ibi; at q do pp q e a duobq uni so tribuit, vt pt in generoe, et corrupt., q fr. e a duobq, sclt ab ee vniq frq, et a n ee alteriq, et tn sola generoi tribuit tanqm vnicq caq X. vulgatq axioma: generao vniq e corrupao alteriq—

iustifao q. sehet hucqui, ideoqq tribuit grq, tanqm vnicq caq, q infussio grq e qsi generao, cy sit motq ad tm poiq;

ressio vo

ressio v. pecci e qsi corruptio, q. e motus ad term, saltem loge navus ex [illegible] pecci: idem qs sibi gr. tanqm vniq sbi tribuit tota nitisao, q e ab ipsa, et a ressioe pecci

Sectio 3a

Argutum difficile c. nrq. cluoez

Deus n pt ee ca p se pecci: id m. repugnat eius infinite bonit., et sanctit.: d. si de poa abta componerent gra et peccm, Deus eet ca p se pecci: q. nequeunt componi. Prat nor: q.a illius effus Deus e ca p se, cuius pductio, l. cseruatio e supa vires totius nae: cum mris effus heat eu p se eo ipso, q.d effus n sit a na, vt a ca p se, sequitr ee a Deo, qui solus e supa oes nae; d. pductio, l. cseruao pecci sul cu gra e supa vires totius nae: alioqn gra, et peccm naturalr. componerentr.: q. si componerent de poa abta, Deus eet ca p se pecci

Pr. Va.: q. effus, qui e a Deo vt omnipotente, e a Deo vt a ca p se. Omnipoa m. e virtus, roe cuius Deus e ca p se eoru omniu, quoru e ca p se: d. pductio, l. cseruao pecci cu gra e a Deo vt omnipotente: e m. a Deo vt operante de poa abta, q poa e idem ac omnipoa: q. si peccm et gra compterent, Deus eet ca p se pecci

Pr. 2o., q.a e effus miraculosus e a Deo tanqm a ca p se, illique ps tribuitr; miraculu m. so pt ee a Deo, tanqm a ca pciali; ipsa qs eidem n quomodocunqs, d. pcialiter tribuitr; d. compoo gre cu pecco, nec n eoru cseruao, effus miraculosus e: alioqn posset naturalr. contingere: q. si gra, et peccm componerent, compoo hec, et cseruao pecci tribueret Deo

Argum hoc male torquet rr. ingenia, cuius poss. reformidantes, facile in doctus, potius qm in illius solutioez diffundunt. Ad id q. ret cced. mares, et nando noreg, ad cuius pbaoez dicq.

marg

mares; illius effus Deus é ca ps se, cuius pduct.° alt.a tus abté, quin ex sup-
pone, 2do; cuius pducto lt abté sit sup.a vires totius nae, n tn altalis
ex suppone, n.° explo res explicat; si Petrus in hoc insti hic pali, et in
seq.ti peccet Romae, peccus hoc sup.a vires totius nae é abte et nulla facta
suppone; at si supponamus, in seq.e insti Deus collocare Petrus Romae, n é sup.a
vires totius nae, q.d Petrus peccet Romae; neqz peccus illius eo q.d abté sit sup.a
vires totius nae, é a Deo tanqm á ca ps se, q.a ea suppone facta peccus pce-
dit á Deo tanqm á ca ps se.

Ad rationem, pduct.°, l conseruao peccati gra abtée
sup.a vires totius nae, q.a gra exigit, ne Deus in succo pso illius paret con-
cursum indifferentus ad peccus, neqz id pmittat: ideoqz abté n é
ca creata á qua ps se possit peccus actuale tus pcedere, cu peccus n pt
componi á crea, n.i Deo pmittente, et parante concursus indifferentus. ex
suppone v.° q.d Deus n obstante hac exig.a gre, paret concursus indifferen-
tus, et pmittat peccus, crea pt ponere peccus, et hoc ab ea est tanqm
a ca ps se, et hac roe peccus actuale de per abta pt componi cus gra,
qn pp.a pcedat á Deo tanqm á ca ps se.

Sili etiam mo peccus habituale pt á crea tanqm á ca ps
se conseruari in consortio gre: q.a hec posita in subto exigit, Deus tale
peccus remittere, conseq.r ps n ee, nec moral.r conseruari á crea; ideoqz
habituale peccus n pt abté conseruari á crea in consortio gre; caeterus ex sup-
pone q.d Deus n animat exigentus gre, nec peccus remittat, peccus pseue-
rat, hic pp ca moralis conseruatiua creae, á qua l.° pcessit, q.a lt hec in
consortio gre abté nequeat conseruare peccus, pt tn ex suppone q.d Deus
adhuc extente gra in subto, nolit peccus remittere.

Ad l.° confracus, 2do mains, et n.° nores: peccus
.n. n é á Deo neqz inferri, neqz in conseruari, ideoqz neqz é ab o-
omni pona

mi ipsa. Neq; obstat, corpore illius cum gra n̄ stingere de pōa or-
dinaria, d. de abta, q. stingit de pōa abta conveniēti ad se, l. intermit-
tente hualē, n̄ v°. stingit de pōa abta operante, l. servante: q.ª sup-
posita Dei cōmissione, l nacione ressionis, erea sua ordinaria pōa pdu-
cit, l. osēriat peccm̄ in cōsortio grē—

Ad 2.ᵐ cōparaōem dicēs. mare, effcs miraculosus ett.ª,
tq abte, qm̄ ex suppoe, n°: ideoq; lt eēt effcs abte miraculosus, q.ᵈ hō-
mo existens Hispali, in instī seq.ⁱ blasfemaret Romę, n̄ tn̄ blasphemia
eēt à Deo tanqm̄ à ca. p. se, q.ª ex suppoe q.ᵈ in tali instī Romę collo-
caret, n̄ eēt effcs miraculosus, q.ᵈ ibi blasfemaret. Q.ᵉ dices. norq: cor-
pore grę cum pecco ō effcs miraculosus ett.ª abte; cōdo, ex suppoe, n°.
vt iā explatū ē, et n°. cōq, q.ª effcs qui ex suppoe n̄ ē miraculosus, n̄
ē necesse à Deo vt a ca. p. se, neq; illi tribui, vt ex dictis cōstat—

D.cº dicet: q.ª n̄ sō ē à Deo tanqm̄ à ca. p. se, ipsiq;
tribuit; q. tq abte, qm̄ ex suppoe miraculosus ē, v.ʒ etiā id q.ᵈ sō abte ē
miraculosus, quamuis ex suppoe tale n̄ sit; v.g. naō cōbustiōis in i-
gne Babylonico Deo tribuit, ē q; à Deo, mō sibi pportionato tan-
qm̄ à ca. p. se, eo q.ᵈ abte sit miraculosa, lt ex suppoe q.ᵈ Deus derega-
uerit ignē cōcursu ad cōburendū, talis naō n̄ fuerit miraculosa,
d. naīe, et naliss.ᵉ subsequuta ad talē denegaōem cōcursus. lt idem
ē de ōībus fere effcibus miraculosis, qui eo q.ᵈ abte tales sint, qm̄uis
facta suppe D.ⁱ cōcursus huius denegōe, miraculosi n̄ sint, sūt à
Deo tanqm̄ à ca. p. se, ipsiq; tribuunt: ē. siliter corpore grę et pecci,
eo q.ᵈ abte miraculosa sit, qm̄uis ex suppoe talis n̄ sit, erit à Deo tan-
qm̄ a ca. p. se, illiq; tribuet—

Res dicēs.ᵈᵒ ant., n̄ sō ē à Deo tanqm̄ à ca. p. se
ett.ª, si miraculosus id pōt eē effcs p. se D.ⁱ cōnīōs, cōdo; si talis
n̄ pōt

n̄ pōt ēē, nīs. futuua illi qq.ᵃ creaty ē facit ilex p̄s a Dᵒ omnipoa, n̄ tñ cuilibet creati ē ca p̄ se, neq qᵈ creaty Deo tribuit, et p̄-id, qᵈ p̄t p̄ se p̄cedere a Dᵒ omnipoa, illeq p̄ peccy n̄ ē a Deo tanqm a ca p̄ se, neq Deo tribuit. Similiter qᵈᵒ peccy, facta suppoe miraculosa, nalr. p̄cuit aut p̄servat ā creā, Dey n̄ het ca p̄ se, neq illi tribuit.

Expla a allata in instā exp̄la p̄t effecty eory, qui p̄ se p̄tinet p̄cedere a Dᵒ omnipoa, illeq ab eo p̄t, tanqm a ca p̄ se, Deoq tribuunt, siue p̄cedant a Deo abte tanty, siue etia ex suppoe: quocyq m. mo sint a Deo p̄t tanqm a causa per se. miraculose

Sect. 1.ᵃ

Fit p̄gressus ad alia argūta

1.ᵐ ē, qᵃ gra ē partip̄ao nē Dē: d. hæc ē puritas p̄essa de nulla poa inp̄atibilis cy pecco: q. et gra: qᵃ m. ahenī fit vnit p̄essa partip̄ari eadē vnit p̄ partip̄os, vt p̄t in lune lumine, cuius lux essalr. expellit tenebras, qᵃ ē partip̄ao solaris essalr. expellentis tenebras.

Dfr. 1.ᵒ, qᵃ repugnat essalr., siue de illa p̄cessa supnls iungi cy errore, p̄phetia cy mendatio, lumen glie cy falsite: d. rōe ē, ēē partip̄oes Dē veritis essalr. incōpatibiles cy huiusmī imp̄fonibus: q. eadē rōe, qᵃ gra ē partip̄ao Dē nē essalr. incōpatilis cum pecco, eadē erit essalr. incōpatilis cy illo.

Dfr. 2.ᵒ, qᵃ p̄pᵃ charitas supnlis ē essalr. incōpatilis cy odio Dei, qᵃ ē partip̄ao Dē charitis essalr. incōpatilis cy tali odio, d. gra ē partip̄ao Dē nē essalr. incōpatilis cy pecco: q. et ea dem taliter erit.

Rñ ad argūty dis. qᵈᵒ marē: gra ē partip̄ao Dē

ex eo quod hoc e radix adiu, amoris et similium, ideo; 2o quia dicit e

qualitas essalis, et essaliter incompatibilis cum peccato, non. Sicut enim gratia

non e omnino perfecta, licet sit participatio nature Dei, quae e radix omnium operum, quia non

e eius participatio, ex eo quod talis radix e; similiter gratia licet sit participatione

Dei essaliter incompatibilis cum peccato; ipsa tamen talis non e, quia non e eiusdem par-

ticipatio 2o hoc gradu.

Quaeres ideo nomine, et non contra: quia sicut participanti solum vult

ex participatione illa, quod essaliter viget sic participatus, 2o quod hoc sic participat,

non vero 2o alios modos. Neque exemplum lucis e ad rem, quia tenebrae sunt pri-

vatio lucis: ideo ubicumque hoc sit essaliter illas expellit, quia sic et privatio

de nulla potentia potest componi; at peccatum non e privatio gratiae, ut bene hic suppo-

nitur: non ergo e eadem utriusque ratio.

Ad 1am confirmationem non mare: sicut enim fidelis errare, prophetam

mentiri, et Beatus falli; de facto autem hoc non contingere provenit a voluntate

Dei non permittentis hoc contingere, non vero a nali oppositione horum actuum cum his

habitibus, quibus cum de facto non iunguntur. Nullus enim hic sive se habeat per

modum potentiae dantis posse simpliciter; sive per modum puri hic facilitantis,

habet oppositionem nalem cum actibus istis, ad quorum contrarios dat posse, vel facilitat.

Ad 2am confirmationem non mare, quia illa e rationis suppositio, scilicet charitatem

de potentia absoluta non posse componi cum odio Dei. Charitas enim singularis solum e habitus

se habens per modum potentiae in ordine ad actus singulares amoris Dei; potentia autem ad amorem

obiecti, non solum de potentia absoluta, verum etiam de potentia ordinaria potest componi cum odio eius-

dem obiecti. Potest ergo charitas de potentia absoluta componi cum odio Dei; quod vero non potest

componi de potentia ordinaria provenit ex eo quod gratia sit comes inseparabilis

charitatis, et gratia de potentia ordinaria non potest componi cum peccato, quale e odium Dei.

2a ratio e, quia repugnat idem subiectum refferri ad duos ultimos fi-

nes totales; alioquin quilibet eorum esset totalis, ut supponitur, et non esset totalis: de

ratione enim

roe m. finis ultimi totalis e, q.d sit unicq, et n admittat cõsortiũ alterius; aliqn ex uno, et altero tanqm é duobq partialibq fit unus totalis: d. si gra. et peccũ componerent in eodẽ subto, hoc refferret ad duos fines ultimos totales: q. gra, et peccũ n pnt componi in eodẽ subto ——

Pr nor: q.a in 1.is gra refert subtũ ad Deũ, tanqm ad ultimũ finẽ totalẽ. Cum q.a iustus sic refert ad Deũ roe grẽ, tũ q.a eadem ut poté qualitas honestissima, n pt respicere aliũ finẽ: atqui peccum refert subtũ ad creã tanqm ad ultimũ finẽ totalẽ: tam q.a iniustus, sive peccator sic refert ad creã: tũ q.a peccũ, ut poté malũ inhonestũ et pessimũ, sic refert ad creã: q. si gra, et peccũ componerent in eodẽ subto, hoc refferret ad duos ultimos fines totales ——

Dsr., q.a p gra cõuertit subtũ ad Deũ, tanqm ad ultimũ finẽ; p peccũ v.o auertit a Deo tanqm ab ultimo fine: peccũ m. é auersio a Deo, et cõuersio ad creã; d. repugnat idẽ subtũ cõuerti ad Deum tanqm ad ultimũ finẽ, et ab eodẽ auerti: q. repugnat in eodẽ subto compom gra, et peccũ ——

Rep dist.o 2.do maiorẽ: repugnat idẽ subtũ etc., si ad eos referat p relaões, quarũ utraqz se habeat p modũ actus, cõdo; p relaões, quarũ una se habeat p modũ actus, et altera p modũ habitus, n.o. Repugnat q. subtũ habere sub duos actus, unũ amoris, quo Deũ super oia diligat, ad eũ qz oia referat, et alterũ quo creã super oia diligat, ad eã qz etiã referat oia: sic m. subtũ referet ad duos ultimos fines totales, relaoe se habente p modũ actus ——

N v.o repugnat, subtũ habere habitũ charitatis nalis, quo fit facilis ad Deũ nalr amandũ super oia, subtũ qz reddat p modũ habitus relatũ ad Deũ, ut ad ultimũ finẽ totalẽ; et insuper habere habitũ ebrietatis, quo fit facilis ad potũ, ad eũ qz referat p modũ habitus tanqm ad ul-

ad ultimum finem totalem (si forte peccator conffessus quod peccet, collocet in creatura rationem ultimi finis, quod modo non dicit puto). Neque etiam repugnat cum supradicto habitu charitatis naturalis iungi actum ebrietatis, ita ut per illum referat subiectum habitualiter ad Deum tanquam ad ultimum finem totalem, per istum vero actualiter referat ad totum ——

Quorum ratio est, quia, et facilius ad unum actum non opponi cum falsitate et propria ad actum oppositum; neque cum ipso actu, quamvis actus inter se opponantur. Cum ergo gratia solum referat subiectum ad Deum tanquam ad ultimum finem totalem per modum habitus, et non per modum actus; peccatum autem habituale referat subiectum ad creaturam tanquam ad ultimum finem totalem per modum habitus, et peccatum actuale per modum actus; inde est, saltem de potentia absoluta posse componi utrumque cum gratia solum per modum habitus referentis ——

Unde patet ad contrarios, cuius maior distinguitur: per gratiam conversio et aversio se habente per modum habitus, concedo; se habente per modum actus, nego. et distinguo minorem, repugnat subiectum etiam si utrumque sit per modum actus, concedo; si unum sit per modum actus, et alterum per modum habitus, vel utrumque per modum habitus, nego. Gratia est conversio ad Deum, convertitque subiectum ad Deum per modum habitus; peccatum vero actuale est aversio a Deo per modum actus; quod si habitualis sit, est aversio, avertitque a Deo per modum habitus, ideoque neutrum saltem de potentia absoluta est incompatibile cum gratia ——

3.^m est, quia actus communicativus gratiae est actus perfectae dilectionis, efficax, et fecundus, non supponens, sed faciens obiectum sibi congruum, sed cum huiusmodi actu non potest componi peccatum in subiecto: non enim potest diligi a Deo subiectum, cui inest peccatum, neque efficit congruum dilectioni Dei: ergo gratia, et peccatum de nulla potentia possint componi —— Pro dicto 2.do maior; actus communicativus etiam, quando coniungitur cum actu remissivo peccati, concedo; quando cum illo non coniungitur, nego: tunc enim non est actus perfectae dilectionis, sed solum quasi inchoative: quia licet tunc per actum illum Deus aliquo modo diligat subiectum, quatenus vult ei donum

ei donum grã; n. tn perfecte, et absolute diligit, cum rõe pecci subtus idem odio habeat.

Ideoque actus iste e. efficax, et fecundus, quando grã producit; insuper e. actus h. supponens, D. faciens obtus sibi congruum; qa producat grã, qua subtus redditur congruus n. so pdicto actui, D. etiam perfectae dilectioni, qm grã exigit per exigentiam remissionem pecci; ceterum si Deus huic exigentiae n annuat, nec remittat peccatum, subtus manet congruus D. dilectioni perfectae, n vo. a Deo perfecte dilectus; qa Deus perfecte n diligit subtus illud, qd lt sit congruus suae dilectioni, adhuc ab eo odio het rõe pecci ——

Ad 4m. e, qa differentia iusti ab iniusto e alid positivum, n m. minus differt ab eo, qm sapiens ab insipiente, cuius differentia e e alid positivum: d. tale n eet, si gra, et peccatum sibi componerent: tunc enim iustus hens grã, et carentiam pecci differt a illo iniusto hente grã, et peccatum p solam carentiam pecci, qm n e alid positivum: g. gra, et peccatum n possunt componi ——

Ret distinguendo maiorem, differentia illa. quoque, concedo; semper, nego. quando m. het iustus grã, et iniustus eam n het, ille differt ab hoc p aliquid positivum; quando vo. iniustus het grã, ille differt ab hoc p aliquid naturale, scilicet p carentiam pecci, quae carentia e aliquid naturale saltem logice. Dixi logice, quoniam lt carentia pecci semper sit nao physica, quando e in iis qui numquam peccarunt, semper tamen e nao logica, et positivum physicum, ut patet in iis qui aliquando peccarunt, in quibus carentia pecci e remissio pecci, l condigna satisfactio p illo quarum utraque e alid positivum physicum ——

Neque obstat, n minus differre iustum ab iniusto, quam differat sapiens ab insipiente: n, inquam, obstat; qa si sapiens differat ab insipiente p positivum, et naturale, et in-

stut ab iniusto so' p naos; qua roe plq differt sapiens ab insipiente;
ea tn differentia so' e phica, n moralis: in ee m. moris, et qstimaoe
prudentu plq differt iustus ab iniusto p. so' xceptu nauy, qm sapi-
ens ab insipiente, ut differat p. pouy, et nauy—

Dixi xditionate si sapiens differat: quoniā q. do quae
absolute loquendo sapiens ab insipiente so' differt p ony nauy: si m. pona-
mus Petru cu sapientia, et carentia ois erroris, Paulus sapiens erit,
cu in Plo cu eadē sapientia admixta pluribq imperfectionibq erga a-
lia obiecta; n sapiens absolute, d. insipiens, cu bonu, quale e sapiens, n
sit n ex integra causa; malum u a., quale e insipiens, sit ex quo-
cuqs defectu. Unde qua roe eodē mo so heat differentia iusti ab iniusto,
et sapientis ab insipiente, et utraqs sit natura, et utraqs sit natura;
semp tn in ee moris mar e differentia iusti ab iniusto, qm q. d sit de
differentia in ee phico—

S. 3 e, q a potes sft qualites proq, q adhuc de pot
absoluta n possunt coponi in eodē subto; ut assens, et dissens eiusdē obti in
eodē intellu: amor efficax, et odiu efficax eiusdē obti in eadē vol-
untate: d eadē ero de gra, et pecco: g. adhuc de pot absoluta n possunt
coponi. Pbr: q a potis e gra adhuc divinitq incompatibilis cu pecco:
d. talis e, q de facto datur: nullu m. fundu hemq ad oppositu affirmandu:
g. ea talis e. Pbr sequela: q cu visione Dei, de nullae pot e compat e
peccu: illa m. e summa felicitas, hoc v o summa miseria: d. mar
e ro de gra: hec m. longe excedit visioē, e qs participao phica nae
Di, cu illa so' sit innalis: g. gra, et peccu de nulla pot possunt co-
poni—

Ret ott. do marem, et nando norem: si m. sint ta-
les qualites, hebunt inter se essalr annexu mutuu negaoq, qm n

here qrq, et peccy, cstat ex hue vsqs dictis. Incompossibilitas assensus, et dissensus eiusdem obti in eodem intu tan n vr ee, qa contrar supposit: ltm. nal. repugnant, qa n gt intus assentiri euentu simul, quale e duplex iudicium, cui assentiret intus, eidem obto simul assentiendo, et dissentiendo.

Hoc tn n pbat, n posse diuinitus componi: si m. ex suppone assus, Deus infunderet disy, intus qu haberet disy, n tn dissentiret: qa vnu ex essal. requisitis ad hoc vt intus dissentiat, e ne pcipiat assentiens, qual. mo suppbt. qd si e ca intui dissentiens Deus supnal. infunderet assy, intus n assentiret; qa vnu ex essal. requisitis, ad hoc vt intus assentiat, e ne psupponat dissentiens. qd si ppe h. Deus assy, et dissy infunderet intus neqs assentiret, neqs dissentiret obto, s. maneret suspensus: qa etia vnu ex requisitis essal. ad hoc vt intus assentiat, l dissentiat, e ne simul vtraqs sipe qltas infundat.

Plura aliqual. silia hemus expla, tum in supnalibus, tu in naliby. In illis m. gra, q e filiao adopua, filiu adopuu n cstuit, n ex suppone nae filiaois nalis in subto, qm qa in Christo Dno n suppbt, eundem filiu adopuu n cstuit. In naliby a. silitudo cernit in accessu, et recessu p motu localem adpy: n m. ad ey accedit subty p moy ab intro, nisi ex suppoe q.d p moty ab extro pqua velocitate n moueat ad tmy ctrariy, vt pt in eo qui in naui versus tmy orientalem se mouet, ad quem n accedit, nd ex suppoe qd eqa velocitate a naui n moueat versus tmy occidentalem &c.

Que expla, lt n oino silia, satis explant, quare de pca obta possint ee assus, et dissus, qn pparea

intus eidem obiecto assentiat, et dissentiat, nec sibi persuadeat duplex contradictionem, quale sibi persuaderet, si qualitates contrariae aut disparatae essent in subiecto quas naturaliter petit esse in subiecto, ut sic unumquodque contrariarum expellat suum contrarium effectum formalem a se exacte producere. quia etiam per potentiam naturalem diversis de amore, et odio, quae sunt de potentia absoluta generant in voluntate, non propterea voluntas amabit efficaciter, et efficaciter odio prosequetur, de uno, et altero contrariabit, vel ab utroque se suspendet

Ad 1.um contra 2.do merum, et non eorum; ad nandum autem tales positiones in gratia satis fuisse est, non esse firmum ad eam asserendam. Contra vero quia probandi affirmantis est, non negantis: propterea qui asserit hominem posse volare, id debet probare, non vero qui id negat. Ad alterum contra nostrum mere: dicimus enim ratio Dei summa felicitas per nostrum esse nec sine radice cuius satis est, quod debeat expulsio peccati commissi, quale est peccatum; non oportet necesse, quod adhuc divinitus sit incompatibilis cum illo

Q.° 3.ª

An peccatum possit expelli per merum condonationem extrinsecam, siue, an possit remitti sine infusione gratiae habitualis, nec non sine retractatione, siue poenitentia peccatoris, Deo solum ex sua voluntate remittente, siue condonante peccatum

Sect. 1.ª

Praesuppositiones ad quaestionem, et Doctorum sententiae

1.ª praesupposita sit, de potentia ordinaria, et lege praesenti, peccatum non expelli siue remitti nisi per infusionem gratiae: ita enim saepe ex Tridentino docuimus, peccatum non expelli, nisi per iustificationem, quae non est solum peccatorum remissio, sed interioris hominis renovatio per susceptionem gratiae, et donorum. Tum quia peccatum est re-

mittit n. per sacram.ta Baptismi, et poenitentiae suscepta in re, l in voto, ubi ex doctrina eius Tridentini: l. res sacram.ti est eius gra, ut de aliis sacram.tis definit ibi diuersis; ergo eius per lentis puis, et de pona ordinaria peccatum n. remittitur sine infusione gratiae.

2.o sit, eius causa pro, et puis, peccatum n. remittitur sine retractatione peccatoris: n. m. remittitur sine poenitentia, sine ratione docente Trid.o sess. 14, contritionis motus ad impetrandam veniam peccatorum fuisse quouis tempore nary. Nec n. uullo e retractatio commissi peccati, q.d adultus habet, aliud peccatum remittitur, quin remittitur sine p dicta ratione, poenitentia siue retractatione.

Dixi praeter orig.e, quoniam hoc remittitur paruulis absq ullaeorum retractatione, l dispositione; adultis a esti n. remittatur sine actibus fidei, spei, et reliquis, nec remittitur tamen sine motu retractationis, dum sacram.d Baptismi suscipiunt; ry m. hoc peccatum eius propria voluntate voluntarium n. fuerit, ergo eius e, ab eis n. exigit eius retractationem; q.d per propria voluntate n. commiserunt.

3.o sit, q.m pterea pcedere de pecco habit., siue id personale sit et proprium, siue origin.e, et coe: de utroq. m. eadem difficultas, eius neutrum de presenti sit aliquod ponus phicum, d. tantum morale; q.d morale, quaerimus, an possit Deus tollere nil phicum intrinsecum ponendo in peccatore, d. tantum extrinsece id morale extrinsece condonando. quae ro n. militat in pecco acti; eius m. de psi sit aliquid phicum, et dum e, nario sit, nec pit sul n. e; dum actu e; neq. per infusionem gr., neq. alio mo ur posse remitti; d. de hoc infra; interim m. ne quaestionem confundas, de illis condonare mere extra nil statuo.

4.o sit, peccatum habituale ee peccatum actuale n. phice, d.

ce, d. moral.r perseverans: si m. phice perseveret, v.g. per quadraa-
gen. peccatum actuale et habituale; qd si phice transierit, et moraliter
non perseveret, neque peccatum est actuale, neque habituale; ideo quos iustificet
post peccarint, vere mundissimi a peccato, et illius expertes; quia in
iustificato neque phice, neque moral.r perseverat peccatum

Quia sit haec morale perseveranti non consistere in
eo quod peccatum quod aliquando phice fuit, modo non sit retractatum. quoniam
quantumvis quis per attritiones supernales extra sacramentum, vel contritiones
naturales, si hoc sit possibile, peccatum retractaret, adhuc peccatum moral.r
perseveraret. aliquin sic retractans non haberet peccatum: cum neque
peccatum, ut supponimus, per eum, non tollatur, sive remittatur; non per infusionem
gratiae, sic retractans, per actus mere naturales iustificaret, sive consequeretur
gratiam, quae haeresis est Pelagiana, vel saltem semipelagiana

Neque insuper peccatum habituale, sive quod idem est, actuale
moral.r perseverans consistit in privatione gratiae habitualis: si enim ab
hoc habente gratiam, Deus de potentia absoluta auferret gratiam, ut potest auferre,
is haberet privationem gratiae, et non haberet peccatum habituale: hoc enim
numquam est quando praecesserit actuale, quale non praecessisse supponimus:
ergo peccatum habituale non est privatio gratiae

Quod si dicatur, non quamlibet privationem gratiae esse peccatum
habituale, sed eam quae inducitur per peccatum actuale. Contra est 1o: quia privatio
eiusdem formae semper est eadem in subiecto, sive ab hoc, sive ab illo proveniat,
sed privatio non inducta per peccatum actuale non est peccatum habituale:
ergo neque per illud inducta

Contra 2o, quia peccatum originale non numquam inducat privationem
gratiae, quam privationem vitae naturalis sive mortem corporis, et privationem
omnium donorum, quibus appetitus subiiciebat rationi, et ratio Deo, necnon

aliar

alias privao et sanitas, voluptatis, et caeteras: ita privatio iustitiae peccato originali adhuc habitualis, et si per peccatum originale sunt inductae, manent in iustificato, in quo proinde non manet peccatum originale, cum fides docet, in Baptizato sive renato nihil odisse Deum, sive non manere peccatum; ut docet Tridentinum: ergo privatio eadem est sive per peccatum actuale inducatur, sive non, et quod in se peccatum non est, quantumvis per peccatum actuale inducatur, vel ab eo per originale peccatum non est, quale est habituale ——

Et quod peccatum habituale, sive peccatum morale perseverans, peccatum quod aliquando physice fuit, et modo remissum non est, neque a remissum, quatenus pro eo condigna satisfactio non est exhibita, vel etiam a Deo, adversus quem commissum est, condonatum non est. Cuius ratio est, quia eo ipso quod intelligatur quis aliquando peccasse, condigne non satisfecisse, nec Deus condonasse, intelligitur durare peccatum, etsi non in actu, cum hic iam physice transierit: ergo in habituali ——

Explicatur exemplo desumpto ab humanis: si enim quis a Petro centum nummos auferat, peccat actu in Petrum, eique infert iniuriam actu, quod peccatum, et iniuria adversus Petrum tamdiu moraliter perseverat, quamdiu Petro non fiat satis per condignam satisfactionem restituendo ei centum, vel quamdiu Petrus liberaliter non condonaverit ——

Similiter dum quis legem Dei transgreditur, peccat actualiter in Deum, eidemque iniuriam vel offensam infert, quod peccatum, iniuria, sive offensa tamdiu durat moraliter, quamdiu pro eo non offertur condigna satisfactio, vel Deus non remittit. Quae remissio an petitur ab eo per meram extrinsecam condonationem, nullo intrinseco posito ex parte peccatoris, quod est sententia Scoti, sicut docet, remissionem peccati non esse possibilem nisi per infusionem gratiae sanctificantis. Sic ceteri Thomistae, quos sunt ex Nostris Valentia, Vazquez, Meratius, et alii apud Rigaldum tomo 1.o de ente su-

ente Suarez, lib. 6. disp. ultª. sect. 2ª. — 1ª. sententia docet, non esse possibilem remissionem peccati sine retractatione peccatoris. Sic Soto, Vasquez, et plerique apud eundem Ripalda. 2ª affirmat possibilem esse remissionem peccati per purum et merum condonationem extrinsecam absque infusione gratiae sanctificantis, retractatione peccatoris, imo absque ullo physice intrinseco ex parte peccatoris; sic Suarez, Arriaga, Ripalda, Lynch, et alij.

Sect. 2ª.

Potest remitti peccatum absque infusione gratiae

Pr. 1º, quia peccatum est inimicitia cum Deo, ratione peccati, et non alterius, sit homo inimicus Dei; gratia autem est amicitia cum Deo, ratione cuius sit homo amicus Dei, ut satis supponimus a nobis explicatum: sed ad tollendum inimicitiam non est necesse ponere, sive infundere amicitiam: datur enim medium: quod scilicet neque est amicitia, neque inimicitia: ergo ad tollendum, sive remittendum peccatum non est necessaria infusio gratiae.

Pr. 2º quia peccatum est servitus, et captivitas diaboli; gratia vero est filiatio, et adoptio Dei: sed ad remittendum sive tollendum servitutem, et captivitatem, non est necesse assumere servum in filium adoptivum per filiationem et adoptionem: datur enim status medius, qui neque sit servitutis, neque filiationis: non enim eo ipso quod quis servus non sit, eo ipso filius est; neque eo ipso quod filius non sit, servus est: ergo potest remitti servitus, sive peccatum absque infusione gratiae, sive absque assumptione in filiationem.

3º pr. quia peccatum est injuria, vel offensa Dei: in hoc enim stat totum quod in peccato remittendum est, vel saltem hoc est pessimum peccati; sed non est necesse ut injuria remittatur, injurianti inferre aliquid intrinsecum, sed potest remitti per merum condonationem extrinsecam, ut passim inter homines contingit: ergo ut Deus peccatum remittat, non est necesse infundere gratiam, vel dare aliud intrinsecum, sed potest illud remittere per meram condonationem intrinsecam. Confirmatur quia

atta phoe

atta ꝑfide, et vi intrã, ñ minꝰ gfa, et vigorosa ē voltas Dª se so-
la ꝯsiderata, qm voltas creata; d. hęc se sola, et absqȝ vllo admi-
niculo se tenente intrẽ ex pte iniuriantis, l offendentis, ꝑt iniu-
riã, l offensã remittere, et ꝯdonare: g. et poterit Dª voltas absqȝ
vllo adminiculo intrẽ se tenente ex pte peccoris, siue id gra sit,
siue aliud quidquid, ꝑ solã extã condonaõẽ remittere peccm—

Dices, disparẽ ẽẽ roẽ, inter voltatẽ Dij ꝯdo-
nantẽ, et humanã: hęc eñ intrẽ mutetr ꝑ ipsã ꝯdonaõẽ, ñ ẽ ne-
cesse, fieri aliqm intrã mutaoẽ in eo, cui remittitr offensa; at cũ
Dª voltas sit immutabilis, necesse ē, fieri mutaoẽ intrã ꝑ grã
in peccore: impole m. ē, imo et inintelligle, qd peccor transeat
de peccore in ñ peccorẽ, et Deus de infenso peccori in ñ infensũ,
nulla facta intra mutaoe, saltẽ in peccore—

D. cª ē Vª: qª hęc ñ tã ē argti solutio, qm ꝯfugium
ad difficillimũ mysteriũ actũ liberorũ Dei, vt ibi argti difflas ñ
tã soluat, qm obscuret, et ꝯfundat. Qd euenter ꝑt, qª si Deus li-
bere vellet ꝑ actũ liberos a se rr. dictos, et ꝑ illos ẽẽt mutabilis,
ꝯuinceret argtũ, posse Deũ remittere absqȝ infusione grę ꝑ solã ꝯdo-
naõẽ extã, qmadmũ hō ꝑ eã ꝑt remittere sibi offã, l iniuriã, eo
qd sit intrẽ mutabilis, et mutetr ꝑ suos actus liberos: d. Deus ñ vel-
le liberẽ ꝑ actus a se rr. dictos, neqȝ ꝑ eos ẽẽ mutabilẽ, ē myste-
riũ actũ liberorũ Dei, qd a pluribus difficilius censet mysterio Tri-
nitatis: g. solutio q tota incumbit huic immutabilitati, ñ tã ē so-
lutio argti, qm ꝯfugium ad hoc mysteriũ, vt ibi ꝯfundatr, obruetr,
et inglicetr difflas argumti—

Dª 2ª, qª qd impole, imo et inintelligle ē in crea,
ꝑole ē, et intelligile in Deo: impole m. ē, imo et inintelgle

qd creatura libere velit, remittat offensam iniuriã sine sui intra mutatione;
dr nihilominus hac pote e et integre in Deo, q.do remittit peccata p
infinitionem gratiae: remittitur sine mutatione sui intrinseca: ergo quamvis incre-
ati potestate et in integre sit, vix alteri remittere offensas sine mutatione, sal-
tem ex parte unius; potentia integri in Deo, qd remittat offensas sine sui l
creaturae mutatione.

Dico 3º, quod arbitrium liberum Dei propter suam eminentiam et
infinitam perfectionem, in propria linea habet quidquid perfectionis est in arbitrio libero cre-
ato, seclusis eius imperfectionibus: sed arbitrium liberum creatum habet potestatem remit-
tendi iniuriam sine indigentia alicuius intrinseci, ex parte illius, cui fit
remissio, et aliunde dicit imperfectionem mutandi voluntatem, cuius est arbitrium
liberum: ergo arbitrium liberum Dei sine imperfectione mutandi voluntatem Dei habebit
perfectionem remittendi peccata, absque indigentia mutationis intrinsecae ex parte
peccatoris, idest gratiae sine infusione gratiae.

Quinta ratio eludat dicenda, arbitrium liberum Dei,
non libere perfectionis simpliciter, pendens neque infinitum, quod repugnare non est
praesenter institui, instaurat facile in voluntate Dei. quia voluntas Dei non
sit infinitae perfectionis continet quidquid perfectionis est in voluntate creata, seclu-
sis hanc imperfectionibus: sed voluntas creata potest remittere sine indigentia
alicuius extrinseci, hoc est nulla perfectione; et aliunde progressio non proprie
imperfectionem mutet: ergo Dei voluntas potest remittere sine indigentia alicu-
ius extrinseci, quin propterea per remissionem intrinsece mutetur.

Dico 4º, quod ut integrat arbitrium Dei liberum, satis est in-
tegri esse ad extra; sic enim integri Dei libere velle mundum per-
que ipsius mundi; sed sine infusione gratiae potest integri esse ad extra
connexio cum remissione peccati: si enim Christus Dominus efficaciter vellit, opera
sua acceptaria a Deo, non solum ut meritoria fuit gratiae, sed ut satis-
factoria

sfaōria fit p pecco in aulo., hic voluit Xpus Dni p se mereri cum remissioe pecci: oblata m condigna satisfe p pecco, eaqz acceptata, statim cessat peccm. Ergo si adhuc aret Dei liber exigat mutaoz ad extra, pt Deg remittere peccm sine infusioe grae

Dices 2o. ad argt, disparitatem esse, inter hoies et Deum remittentes offensae sibi factae: quoniam ho dum remittit, o(r)e remittit, qui p offa nil intrinsecum amisit, ideoqz pt remittere nil intrinsecum ponendo in offendente; at Deus remittere peccori; qui p peccm grm, et dona supernalia intra amisit: ppt. qz n posse ei peccm remittere, ni grm intus illi restituendo, sive infundendo

D. co. e. 1o.: qa vt offendens remittat iniuria, l offa, n e nesse eidem restitui ea q roe iniuriae l offae amisit, vt pt in eo qui roe iniuriae alterius amicitiam amisit, cui remittit iniuriam, qui ppt. nam in amicitiam Xpti amissam restituat: ergo vt peccori remittat peccm, n e nesse eidem restitui grm quam amisit: eam quam amisit e extra, l intra offendente, param conduct ad remissioe iniuriae: Si m. ad hanc n e nesse restitui bona extra, nescio qua roe pbet, bene restitui bona intra

D.a 1o. qa si servus, vt se Dno inutilem reddat, manus, l pedes sibi abscindat, infert iniuriam Dno, amittit qz bona extra, imo magis intra, qui gra e intra hoim: dupt Dnus servo huiusmi iniuriam condonare, qui eidem manus l pedes restituant: imo et si servus aliunde heat bona, quibus p hac iniuria satisfaciat, pt Dnus satisfacoz n exigere. Ergo etsi p peccm bona intra grm peccor amittat, poterit ei remitti peccm absqz restitue grae

D.a e 3o.: qa hinc sequit, qd si henti grm, eam Deus sine pecco hentis auferat, vt pt, sequit, inquam, huic in

posterum

postery peccanti posse remitti peccy absq3 infusione grae: pt m. illi
remitti peccy, qn eẽ deletu ad q. ꝑ peccy n̄ amisit: ideo in alijs n̄
pt remitti peccy absq3 infusione grae, q. ꝑ peccy amiserunt gra:
d. iste n̄ amisit gra: g. isti absq3 gra pt remitti peccy

Rn. ẽ qo: q. priuao grae induxit in pena pecci:
peccy m. Deus iustissime punit priuaoe grae; d. vt remittat
peccy, n̄ ẽ nesse restitui gra, cũq3 priuao in pena pecci in-
ducta ẽ, vt pt in peccato originali: q. remittit, qn nobis restituan-
tur ipsi, sicut dona felicissimi stat innocentiae, q. ꝑ peccy amis-
simus: n̄ m. restituit nobis subiectio appetitq ad roẽ, immor-
talitas, et reliqua: g. vt remittat peccy n̄ ẽ nesse restitui gra

Sect. 3a arguit ꝑ contraria sa

1o. q. vt peccy remittat, nesse ẽ fieri aliqm mutaoe
in rery na: Deq m. transit ab infenso peccori in n̄ in-
fensq eidq; et peccor transit de inimico Dei in n̄ inimicq ẽ-
ligds, q. ex appreh.e tory mutaoes fit in rery na; d. hec mutao
n̄ fit in Deo: Deq m. ẽ immutabilis: g. nesse ẽ fieri in pec-
core; cy q3 n̄ sit alia fra ꝑ qm possit fieri, nesse m ẽ fie-
ri ꝑ gra: q. ẽ m. alia fra n̄ ẽ remissiua pecci

e. Rn: q. Da volas n̄ pt mutari in se ipsa: d.
Dy adonando peccy, incipit diligere peccorẽ, fit aliqua mu-
tao: oir m. inceptioni ẽ mutao rei; inceptio m. ẽ l. ẽe rei,
q. immediate ante n̄ fuit: g. hec mutao bet fieri in peccore;
ꝑ infusioẽ scilt gratie

2o. arguit, q. remissio pecci ẽ spialis dile-
ctio Dei erga peccorẽ: ẽ m. paccatio, siue pax Dei cum pec-
catore, q. in integilia fit sine spiali Dei dilect.e; dilectio spialis Dei
erga

erga peccatorem non potest non ponere aliquid intrinsecum in peccatore: dilectio namque sive amor Dei, ut D. Thomas, est amor efficax, non supponens bonitatem in amato, sed eam causans; at amor creatus est sterilis et inefficax, supponens, et non causans bonitatem in amato: ergo remissio peccati ponit aliquid intrinsecum in peccatore, scilicet gratiam.

3° quia remitti peccatum sine infusione gratiae, et fomentum donatum ex operibus, est peccatum non imputari, sed hoc est error hereticorum nostri temporis asserentium, iustificationem solum per non imputationem peccatorum, et non per infusionem gratiae: ergo sine huius infusione nequit remitti peccatum. Dices: quia propter Pater Suarez asserit, posse corpus de potentia absoluta simul esse in diversis locis, quod sic asserunt defendentes hereticorum, contra corporis Christi in Eucharistia: sed similiter nam posse remitti peccatum sine infusione gratiae, asserunt defendentes haeretici, iustificationem fieri per infusionem gratiae: ergo illud posse fieri non est negandum.

Respondetur inde: quia ea opinio est eligenda, quae magis adversatur erroribus hereticorum: sic enim contra eos magis firmatur veritas catholica; sed opinio negans posse remitti peccatum sine infusione gratiae magis adversatur, quam opposita, errori iustificationis sine infusione gratiae: ergo magis quam opposita est eligenda.

4° arguitur, quia impossibile est tolli privationem, nisi per formam, cuius est privatio: sicut impossibile est tolli tenebras nisi per lucem, neque caecitatem, nisi per visum; sed peccatum habituale saltem in suppositione denariae in fine supernaturali, est privatio gratiae: alias in ea tali suppositione tenemur gratiam non amittere, sed quantum in nobis est conservare; ideoque voluntaria privatio gratiae, peccatum est: ergo impossibile est tolli peccatum nisi per infusionem gratiae.

Dices 1°: quia macula peccati, et peccatum habituale ipsa est transactio peccati actualis, manet alterius maculae, quod dicitur peccatum habituale:

d. macula

d. macula pecci é privao grę: tunc q.ª é munditia; tunc q.º id
p̄r manet é macula, manet a privao grę: ergº n.¹ p.ergº d.ᵖ p̄t
tolli pecc̄m h̄ale, q.ª macula pecci ex se, et ex natura pro-
venit a pecco; d. ea q̄ p̄t pueniunt n.' tollunt p̄ solā volūtatē
Dei, d. p̄ intrys pecc̄m, vt ea mortis, tenebrosis; q̄ nrās pecca
tollit, nisi p̄ pōnem intrym grę.

Sect. 4.ª

Responder ad argumenta

Ad 1.ᵐ dico n̄o neg., vt pecc̄m remittat, necesse é fieri
aliqua mutaōm intrm̄ f̄alē, l. virtualē, ǭdēr. debetē f̄alē, n.º 3.ºmar-
ditq. Deus remittens pecc̄m de h̄ensō, peccori in ā. inferens é-
ts p̄ mutaōn inq; n.' f̄alē, d. virtualē, q̄ enim voltas creata pro
sui infonsioē p̄stat, d.ª libere vult, et libere retrahit, p̄ mutaōm
f̄alē, id ipsū Deus, per sui infinitē p̄fectionē, sine ne fōe p̄stat in
solā mutatione virtuali sue voluntatis ḡr. n. neg.: l. m. Deus p̄fectus
mutatione f̄alī ò e tn virtuali mutabilis, q.ª virtualis in eā mutao
in Deo, sufficit, ut per eā peccor extra se mutet, transeat q̄ de
inimico Dei, in amicum, q.ª ex inimicis Dei p̄ carere h̄ualī é
in peccore de nōvo extra desumpta á natē ǭdonaōis, et pecco
actualē ǭfecito

Ad p̄baōem dico n.º neg. q.ª volūtas n.' p̄t mutari á
se ipsa f̄aliter, ǭdo virtualiter, m.ª et sic dico neg.; d.ª ǭdonando illa
fit aliqua mutao virtualis, ǭdo f̄alis, n.º enim p̄baō dico ǭ
magno f̄alis é mutata ǭdo, in ǭceptō virtualis n.º hoc m. sō é mutao
virtualis, q.ª parte n.' ǭmutata, ǭcipit q̄ n.' é l.ᵐ ex f̄ale, et d. hīc ex
virtuale rei, vel atq. q̄ ante n.' fuit virtualis, fuit v.º f. q.ª difficil-
lima eē fateor, n.' rōe ǭdonans extrā, d. aut liberē Dei q̄ ǭdonatur
ǭdonao

ɔdonao extra, cuius difflar insuperabilitē, in tal creato nali in-
telligenti.

Ad 4.m arg.m ɔdo maior, et sbg.m nors: dilectio
eĩ n q.t n ponere alid intr. physicu, l morale, ɔlo; de nati phi-
ei, n.o: si m. amo saltē aliqd morale intr. ponat, insequen-
ter n ē aliq eq. q merg respōcy physicē q͠ndo exteg, et mor.
intg peccatori, amōreq ponat intg in peccore, dilectio
intr. ponit in illo. Nec v.r ē amorq D.s seq caare boniqq gma-
mat: amor m. quo Deq se amat, n eat, d. suppit boniqq qm a-
mat; eniq est de gaudio quo Deq gaudet de pœnitentia pecca-
toris, q.d ē amor pœnitentiq, nec in illq casq d. supplet.

Ad 5.m n.o maiorq; peccatū m. remitti ē id v.e n
eē peccatū, sut in hemit nullus remitti lt. so gressiōes extrq ɔ.
vere igitur n eē; at peccatū n imputari ... expla-
nē; peccatū v.e eē, a Deo tamē occultari, et n puniri ... ,
hæreticos in duobq errare, 1.o q.a docent in iustificatione pecca v.e n
remitti. 2.o quia docent, de facto iustificari sine infusione grā in-
hærentis, neutrū nos dicimq: ideoq ... n ē ...
putao hæreticorū.

Ad 6.m ɔfaoe n.o maior: P.r m Suarez tomo 3
in 3.m p.m d.sp. 48. sect. 1.a littera C, D, hæc hēt: ē mihi ...
mo n sō ... ad respondendū hæreticis, et veritatē catholicā
tuendā; L. etiā iudicio meo, tq ratio, tq ɔsequens consequi
illq, ut incredibile sensq mihi visū fuerit, ɔ.ang sq gravissimi the-
ologis persuaderi potuisse, ubi pt, potiūs potestate corporis in duplici
loco circumscriptivé, ideo ... defendiā P.r Suarez, q.a sic
... defendit veritas catholica pars corporis christi in pluribus
locis

locis definitive, d. q. ex hac verite chatolica euenter inferr, tanti D.D.ri iudicio, illa poditor ——

At hac verite chatca, de fcto fet resiões pecci ... non sequit, euent, imo nec probabile q. sine gra ... posse remitti pecca. De fco in fide chatolica certu e, adulty nullu iustificari nec saluari sine ... dispositibg fidei, spei, et ceteris: nec tn probat euenre, de pot. abta, Deu n posse adultu iustificare, l saluare sine pdictis dispoibg, imo potiy certissimu e, posse ——

... n. mag. n. ... q. magis opponit hereticis, ... ut pt in opione Durandi ... concursu Dei ad operaoe creatus q magis oppit errori hereticoru affirmatu, Deu eodem no ee ca ... ad pecca, ... cedens Deo ... concursu ad ... operaoes creatus, et tn ... e et recepta, illa fa, et reiecta. ... opinio viro theo elig. a, q mai anthoritatis, et mai ponderis ... stat, siue ea magis, siue minus recedat ab errorib hereticoru, eisque aduersetur ——

Ad ... otto mag, et ... Cum ... ... n amittere, eo q. ... seruare precepta, ... annexa e ... gra ... exitet ... ... de gra n amitt ... Nulla ... priuao gre in se ipsa e pecca, ut bene aduertit Erano. 1a 2e ... 6a tract. ... disp. 1a sect. ... n. 10 ... si arg. aliq. probet, pbat etia pecca actuale ... priuaoe gre: ... hoc nobstante priuao gre n e pecca ... actuale, neque erit tuale. ... priuao ... gre poena pecci ... inflicta, et volita a Deo: ideoque in se ... n mala, d. indifferent

d. indifferens attingi pr aut bonos, et malos, vt homicidiũ q.d priuata auctorite pr peccũ malũ e. Bonum autẽ publica, qr in eo malitia possit existere, d. in aut qui' mo indebito ca. illud versat—

Ad 1ũ Dfraõẽ otto marẽ, qm in ea vsalitate nat trad. supra n. 11, et n.o nrõ: macula .m. pecci é ipsum peccũ acte moral. pseuerans. Neque obstat graz ẽẽ munditiã, q.a é etiã alia munditia scilt extra ɔdonao, pr qm cũ remittit peccũ, mundamur á macula pecci. Neqz insup obstat, id q.d manet ẽẽ maculã, q.a lt maneat macula, n' tn oe q.d manet, é macula; manet m. reatus ad pœnã, qui macula n' ẽt manet q. priuao graẽ, n' tanqm á macula, d. tanqm pœna, l effect maculæ—

Ad 2ũ Dfraõẽ dicẽ q. marẽ; macula pecci ex se eff.a, manente pecco, ɔdõ; illo n' manente, n.' cũ q. posita ɔdonaoe, n' maneat peccũ, q.a vnũ ex eiũ ɔstutiuis é nao ɔdonaois, inde é, pr pooẽ ɔdonaois tolli peccũ, et maculã pecci. q.re n.' Deus ɔdonaret peccũ, n' posset pr voltatẽ mere extiã tollere peccũ, siue eiũ maculã; q.d adeo v.z. é, vt adhuc infusa gra, n.' pcederet ad ɔdonaoẽ, n' tolleret pecci maculã; staretqz macula pecci, sublata priuaoẽ graẽ. q.d ɔuincit priuaoẽ hanc, adhuc partial.r n' ɔtiere maculã pecci, siue ipsũ peccũ—

Sect. 5.a

Peccatũ pest remitti sine retractatione peccatoris—

Pr 1.o, q.a peccũ é iniuria, l offa aduersus Deum: d. hęc pt remitti sine retractaoe peccõris, vt pt in humanis offis, q. sic remitti pnt: si .m. vnus alterũ offendat in honore, l in pecunijs; si alter remittat, offendens, absqz vlla offę retractaoe ad nullaz satisfaoẽ tenet, eo q.d p remioẽ offensi, offa sit remissa, l extincta: q. sine retractaoe peccatoris

catoris pt. Deus remittere peccu. Nec valet disparitas desumpta ab eo qd. in creatis p remioe intre mutet remittens, n v.o Deus q.do remittit, ideoqz nariq ee retractaoe peccoris p qm hic intre mutet. Nzinqms valet, q.a disparitas ee nullq stat ex sect. 2a., a § D.ca e lo.

Praeterea alij dicunt, peccu ee quoqz iniuria et offa s.a remp. roale, et 2u hanc roe n posse tolli p extra Dei remioe, d. nariq ee retractaoe intra peccatoris. D.ca e lo.: q.a multa sit pecca, q. n sit iniuria neqz offa contra remp. roale, illa nimiru in qqbz quis n aduertit, se offendere remp. roalo, qualia sit sereoria peccata: vix m. erit vnus, qui du peccat memor sit talis reip.: g. saltz huiqmi pecca poterunt remitti a Deo p remioe pure extra sibi, qu n sit offe s.a remp. roale, p qua offa so exig. retractatio peccatoris.

D.a 2o., q.a hinc sequit peccu n remitti p infusioe gre 2u qd. e offa reip. roalis, d. so 2u q.d e offa Dei: d. hoc e fals: gra m. mundat aiq ab oi eo qd. het vi rois pecci, et illud radicitus euellit: g. eo ipso qd. Deus remittat peccu, 2u qd. e sui offa, id etiq remittit 2u qd. e offa s.a remp. roalo. Pr mai. q.a offa aduersus aliqu tunc so extinguit, l remittit, q.do p ea offert sdigna satisfao, l offus ipse remittit gratis: d. gra n e sdigna satisfao, vt e offa s.a remp. roale: n. m. tenet ista hent gra statu sui offe remittere, sut nec particularis psona, q adhuc ab hente gra Dei pt exigere satisfaoe offe s.a sui honore, l pecuniae. Neqz infusa gra e liberalis remio, qua res publica roalis remittat sui iniuria: n. m. e aut liber ipsius, qualis bet ee liberalis remio: g. hinc sequit peccu n remitti p infusioe gra 2u qd. e offa ca remp. roale.

insug.t gra

Qd. si dicas

Qd si dicas, eo ipso q.d Deus, qui caput e reip. ra-
lis gram infundat, et per eam remittat peccm, ut a sui offo, praesumi
reip. ralis illud remittere, uno sui quoque offo, eo q.d haec reip. teneat
se conformare cum suo capite. Similiter dicendum erit, eo ipso q.d Deus peccm
remittat, sive per gram intra, sive per extra se condonatam, praesumi remp.
ralis illud remittere, q.d hoc [illegible], et ubique debet conformare cum suo cape —

Qo 3a.: q.a sicut Deus sicut iniuria sine offo potest re-
mittere sine ulla retractatione peccoris, ita et resp. ralis potest remittere;
n. m. haec e de tenebris condo, qm privata persona q. sic potest remittere q.
[illegible] Deus, et ea resp. remittant, peccm Vm q.d e offa Dei, et Vm q.d e offare-
ip. ralis potest remitti sine retractatione peccatoris, q. in persona se con-
dimus, solt peccm Vm totum q.d importat remitti posse sine p[re]dicta retra-
ctatione —

D.a 4a., q.a qqd sit, an peccm sit offa contra remp. ralis
Deus perfectus Dnus e huius reip., et omnium iniuriarum ipsius, de quibus pt
pro libito disponere; d. resp. ralis sine retractatione peccoris pt sui
offm remittere, quidem pt privata persona: q.l et Deus, qui de iniuri-
bus, et aoibus resp. ralis aeque ac haec pt disponere, poterit remitte-
re peccm sine retractatione peccoris —

R. 1o. resp.: q.a op[or]t. requit ad remissionem peccati retra-
ctatio peccatoris, qa peccm e voluntarium, et voluntarium tandiu moral.
perseverat, quandiu n retractatur: d. n. e voluntarium moral. perseverat,
quandiu n retractatur: Sim. p[ro] tribus, l quatuor abhinc mensibus volu
it offendi, huius qs alterius sp. singula peccm, qm uis haec voltates ex se n
retractaverit hodie moral. n perseverant, nec pt dici poni sufficienter
ad valorem, et fructum sacramti: q. quamvis peccm fuerit voltarium, et n
fuerit ex se retractatum, n perseverat moral. perseverat: q. poterit peccm
sine retracta-

sine retractatione peccati moraliter non perseverare, et consequenter remitti, si-
ve tolli sine illa —

Dices: quod quantumvis aliquis per actum valeat absolute sine attri-
tione retractet peccatum, hoc adhuc moraliter perseverat; alioquin per eos attritus, vel
contritus iustificaretur. Resp. consequentia neganda quia peccatum non habet perseverantiam iustitiae
est; de hoc supra dictum; alioquin utriusque non posset hic iustificari, quod solus semi-
pelagianismus docet retractatione peccatoris. Resp. de per accidens se habet, ut ma-
neat, vel non maneat moraliter peccatum —

Ad deinde, quod potest Deus de potentia absoluta infundere gratiam pec-
catori, nulla interveniente huius retractatione in hoc non nulla est
repugnantia; nec aliquid prohibet, tales gratia infundi a Deo peccatori
communicari, de tunc remittere illius peccatum: gratia nam et peccatum solum de
potentia ordinaria nequeunt componi: ergo sine retractatione peccatoris,
potest huius remitti peccatum —

Nec retorquendo, ergo est retractatio peccati, eo quod
rectificet eum, et ponat quod peccatum deordinaverat, non, inquam, vel. 1o
quia gratia non est retractatio ipsius peccatoris; de in casu ... est opera-
tio solius Dei sine ... peccatoris: ergo absque huius retractatione potest
remitti peccatum. 2o quia gratia non est saltem retractatio peccati, de ad summum
virtualis, qualis asserit pro retractatione sufficienti: de huius non
retractatio per accidens se habet ad remissionem peccati: nam habet quicumque
habet auxilia a Deo parata ut retractet peccatum; nec tamen propterea
iustificatur; alioquin omnes peccatores essent iusti, cum habeant auxilia
parata ad retractationem, et poenitentiam peccati: ergo sine illa potest
remitti peccatum —

Sect. 6a

Arguitur pro contraria sententia

1o. quia

Nec q. q^d immate n̄ pendet a voltate Dei, id sola
voltate Dei n̄ p̄t tolli: peccatum n̄ pendet immate a voltate a
voltate Dei, d. s^o a voltate peccatoris; g̃ sola voltate Dei n̄ p̄t
tolli. Cf. q^a qualiter manet ea adq̄ alicuius, ita ...
... manet effectus; d. ea ... peccat. a volunt. peccatoris:
ergo ... illa ... peccatum ...

S^o ... manet peccatum ...
... ē in re ... non ... : ... ē ...
... bonum, ... manet volt
... retractatus ... peccatum ...
... ; ey adhuc p. sui ... n̄ tollit. g. peccatum n̄ p̄t tolli n̄
p. retractatum peccatoris. Cf. q. peccatum ... sua ... hoc conversio-
ne ad Deum, vt ad finem supnalem, et ... vt ad finem nalem: d. tunc
ha ... peccatum manet privatum conversione ad Deum vt ad
finem nalem: manet in absque vlla conversione ad Deum, vt ad finem
nalem: g. donec retractet peccatum, manet peccatum.

Ex q^o peccatum ē sua natura ... ē in-
... a peccato ... externa ... a peccato exten-
re ... d. ... tollitur a ... habitualiter, sic
... sit: g. ... tollitur ... n̄ ē tollitur
retractatus peccatoris: n̄ ē aliud intrīq. p. q^d possit tolli.

E q^d peccatum ... aversionem inordinatam
ad creaturam: d. aversio inordinata ad aliquod bonum n̄ tollitur n̄ p. aversio-
nem ab eodem: g. nec peccatum tollitur sine aversione a creatura, ē retra-
ctatio pecci. Cf. q. religiosus qui hodie vovit obedientiam cras-
nam crat censet in eadem voltate ... manere, donec eam re-
tractet: g. et peccator hodie inordinate se convertens ad creaturam

Anse-

perseveret in eadem volitione virtualiter manente, donec eam retractet.

Hinc quando amicitiam [illegible] virtualiter semper [illegible], neque eius bonitas moralis potest tolli per contrariam volitionem alterius: et eadem est de actu peccaminoso: neque enim eadem [illegible] fieret, ut prior bonus sit, alter malus, quia distincta ad generandum moralitatem [illegible] malitia moralis peccati [illegible] tolli sine retractatione peccatoris. [illegible] S. Thomas in pluribus est remissio peccati sine infusione gratiae, eo quod [illegible] peccatum possit tolli sine sacramento poenitentiae, nec sine [illegible] poenitentis, sed retractatione [illegible]

Sect. 3ª

Occurrit argumentis

Si dicas: major [illegible]: peccatum non dependet immediate a voluntate Dei, tanquam objectum volitum, sive causatum [illegible] tanquam objectum permissum, vel remissum, [illegible]. Peccatum [illegible] ut sit, non dependet [illegible] tanquam objectum volitum, quia Deus non vult peccatum; de sola creatura: ut tamen actuale peccatum sit, dependet ab eo quod Deus illud permittat: non enim erit peccatum, nisi Deus illud permittat. Ergo [illegible] peccatum habituale, ut sit tale, dependet ab eo quod Deus illud non remittat; [illegible] Deus illud remittat. [illegible] quo modo peccatum actuale et habituale dependent immediate a Dei voluntate, [illegible] possunt tolli.

Ad confirmationem dicendum [illegible]: quoties manet [illegible] ut nulla [illegible] neque physice neque moraliter, [illegible] physice, vel moraliter, [illegible] Dei remissio [illegible] voluntas peccatoris posita in remissione, voluntas quae antea peccatrix erat, [illegible] peccatrix non est: inde [illegible] cessatione [illegible] propter mutationem non physicam, sed moralem [illegible]. [illegible] sufficere hanc mutatio-

nem

ly morale in ea; ut esset eius effectus moralis, pt in eo qui alteri ho-
norem, l. pecuniam subtraxit: quamquam ablatio, sive voluntas auferen-
di effectus moralis est obligatio restituendi, q cessante eo qd offensus remittat
hanc obligationem, per condonationem, licet physice moraliter mutatur voluntas
auferendi —

Ad 2m respondetur, dico maiorem et distinguo minorem: tandiu ma-
net voluntarium, quamdiu non retractatur physice l. moraliter, concedo; quamdiu ta-
cite non retractatur physice, nego. Licet ergo quando Deus remittit peccatum per me-
ram condonationem, peccator physice nil paret, nihilominus physice non retrac-
tet peccatum, ipsa condonatio est moralis retractatio peccati, quamquam per eam
[illegible] Deus erga peccatorem, ne [illegible] retractavisset peccatum, quamvis
odit peccatorem propter peccatum, qui imo hoc [illegible] physice [illegible]
peccatori, quod odium peccati, cum moraliter dicatur afficiat peccatorem, nulla
est sit maior peccati remissio, quam eius odium, sequitur peccatum quamvis manere
in [illegible] voluntarium, et [illegible] in esse peccati.

Quod si instes, hoc odium peccati non [illegible], quo ipse pec-
cator odit peccatum, id, quo Deus illud odit: [illegible] adhuc manere ple-
cum voluntarium peccatori. Respondetur, hoc odium esse odium quo peccator [illegible] physi-
ce, moraliter tamen odit peccatum, ideoque [illegible] moraliter peccatum non esse voluntarium pec-
catori. Deus enim ut potest [illegible] et [illegible] intellectualium
voluntates in se moraliter continet, proindeque pro libito potest eorum voluntates
reddere involuntaria, et [illegible] reddere, ac si [illegible] fuissent [illegible]
Quod enim potest tutor erga pupillum scilicet voluntatem eius [illegible] contractus irritare, [illegible]
quod voluntas pupilli in eius [illegible] continet; potiori iure poterit Deus erga
omnes creaturas intellectuales, cum eas et proinde omnium voluntates in se contineat, pos-
sit pro suo libito de eis disponere —

Ad confirmationem, concedo maiorem et distinguo minorem; dum ho
non retra-

n[on] retractat illa neq[ue] physice, neq[ue] moraliter; 2o d[ic]o; d[a]to q[uod] n[on] retractet physice, retractat t[ame]n moraliter, n[on] ... q[uia] ut utriusq[ue] remissio pecc[at]i sit moralis retractatio pecc[at]i, et n[ecess]e pecc[at]i, inde e[st] q[uo]d ... peccatum tollebat conversionem ad Deum ut ad finem n[atura]lem; remissio pecc[at]i q[uae] e[st] pecc[at]i et moralis retractatio illius ponat conversionem hab[itu]alem ad Deum ut ad finem naturalem ... q[uam]vis ... retractet physice peccatum ... maret moraliter sine conversione ad Deum, ut ad finem n[atura]lem —

Ad 3m dic[itur] q[uo]d manet peccatum actuale extra, intra sub-... habituale extra intra, subsistens moraliter, ... physice, n[on] ... [illegible] peccatum actuale, q[uo]d physice ... physicum e[st], ... moraliter ... [illegible] moraliter ... e[st] ... physice, sive remissio pecc[at]i, q[uae] ... moraliter intra, moraliter ... intra peccatorem ... peccatum actuale ... physice intra ... q[uo]d includit ... moraliter intra, et physice extra, ut libertatem, legem cui opponitur et alia ... [illegible] natur[a]le peccatum ... physice intra peccatorem —

Ad 4m ... d[ic]o ... conversio inordinata ad aliquem ... n[on] tollit ... aversionem, ... physicam ... moralem; 2o d[ic]o; ... aversionem ... physicam, n[on] ... remissio q[uia] pecc[at]i avertit moraliter peccator a creat[ur]a, q[uia] ... e[st] in Deo ... pecc[at]i, ideoq[ue] n[ecess]e, sive carentia conversionis inordinatae ad creat[ur]as ... ut di-ximus, ... sit moraliter intra peccatorem ... —

Ad ... religiosus ... physice q[ua]m moraliter immutabilis manebat, ... si saltem moraliter ... n[on] ... mutabilis ... moraliter ... in voto ... ut si fiat per-niciosa aut inutilis: tunc enim n[on] manet obligatio voti in qua mor[aliter] ... generabat ... voluntas obedientiae: ideoq[ue] ... ea voluntas neq[ue] physice, neq[ue] mor[aliter].

neq; moral. pseuerat. Siliter neq; moral. neq; phicè manet pec-
cy pteritq; posita remiõe, q.a tollit odiy Dei aduersus peccatorem,
in quo odio qt in esse morali pseuerabat —

Ad S. 9 n.o marg. Si m. aus bonus phicè trans-
lerit, nec vllus effus illg maneat, n. pt intelligi, qua roe maneat
in roe boni, et vltarie reddat qs subty boni; qmuis phicè n.
sit retractatus. Si q. aut bonus moral. maneat, eo q. roe illg Deg
exceat aliqm cõplacentiã erga subtã illg vt rev. roe talis cõpla-
centiæ pt manere; eo ipso q.d Deg a tali cõplacentia cesset, aus
bonus n. manet moral. bonitas qs illius tollit p merã extrĩseca vol-
tatis alterig. Ad 3a aũt ret S. Thom. loqui de pot ordinaria,
et Cy pentes cuig, in qqbg id v.y e; n. v.o de pot abta, et oy ali-
q. ?ag, in qqbg pcedit q.a

Sect. 8

Peccatum pt remitti p meram cõdonatõe extrã.

Pr. q.a si aliq.d requireret, pter eã, ad remiõe pecci, l.eet gra
habitualis infusa, l retractao peccatoris n.d m. aliud pt excogitari intrĩsecu ex
pte peccatoris, simplic. nãq; ad remiõe pecci, d. retractatiõ requirit, vt
cstat ex superioribg sectiõnibg: q. peccatum pt remitti p merã cõdonatiõe
extrĩ. Cfr q.a vt cstat ex q.ne superiori, de pot abta pũt cõponi gra,
et peccatũ, d. adhuc eo cõpossibilis pt Deg remittere peccatũ, n. m. eggit gra;
q. p merã cõdonatiõe extrĩ pt Deg in ea hyp. remittere peccatũ, ali-
oquin stante gra intrã subto, opg eet alia gra intrã ad remiõe pecci.

Dr. c.a obijcit celeberrimg ... argũty. Cõdo-
natio extrã nil aliud e; quoniam D.s volens cõdonare peccatũ, sive destru-
ere n. ee peccatũ: nil enim pt aliud excogitari, in quo cõsistat hæc cõdo-
natio extrã; d. huiusmodi aus e impossib. q. et mera cõdonatio extra pecci

Pr. nõ:

Pr nor: qª impobi é aũs voltatis se ipsu, et nil aliud dem, q obta, q¹ p-
terqm pt ex tris

Dfr. 1º: idq qui eẽe ȝdonaos, et n eẽ peccu ali-
oqn peccu immaté etfr. n tolleret p ȝdonaos: d. ȝdonao vul n eẽ
peccu: q. vult se ipsu. Dfr. 2º; qª peccu huale, de quo sgªliter
pcedit q: ȝtrit? p hoc q. aliqdo fuerit, p naos ȝdigne satisfaci,
et p naos ȝdonaeti: d. ȝdonao n vul peccu aliqdo n fuisse: n m-
vult aliqd impobe, neqs vult n eẽ negaos ȝdigne satisfacit. vel-
let in poni ȝdigna satisfaoz, qª sty é, cu hic n ponat, pterqm pe-
ccu p istu tolleret, et n p merg adonaos extra: q. so restat, ȝdona-
os velle n eẽ naos ȝdonaoris: atqui n eẽ ȝdonaoris, é eẽ ipsu ȝdo-
naos: q. ȝdonao extra vult se ipsu eẽ, et nihil aliud

Ad solune argum suppono duplex eẽ ȝdonaos ali-
am directu, sive in au exercito, aliu reflexu sive in au signato. 1ª é,
p qm immaté et fr tollit peccu, et per cuius naoe n tollit peccu; 2ª
é, p qm Deus reflexé vult hanc directu, et exercitu ȝdonaos pecci,
qª quemadmu in nobis é duplex amor obti Petri v.g. vnus quo di-
recté et exercité amamus Petru, et p quem immaté, et fr. tollit
naoa amoris Petri; et alter quo reflexé, et in au signato amamus
amorem Petri; et p quem fr et immaté n tollit negao amoris Petri;
similiter in Deo é duplex ȝdonao pecci; directa vna, qua exercité
tollit peccu, et alia reflexa tracta ad hanc directu, qua Deus reflexé
amat hanc directu, et p reflexu immaté et fr. n tollat peccu

Est aũs ȝdonao directa, et exercita aũs quidã D.i
voltatis, quo Deus a se suspendit odiu Petri pter peccu, vix etiã o-
dit peccu, qª malu é Petri; eo m. sensu q. Deus suspendat odiu Petri
pter peccu, et oderit peccu pter malu q. infert Petro, integit ex-
ercité ȝ-

ercite condonare peccatum, et illud tollere directe. Sicut enim in humanis, seo ipso quod aliquis alterius non iniuret, satis illum non odere, sed potius oderit in hunc specialiter est malum [illegible] censetur condonare iniuriam, nec ad aliud tenetur, nec praeceptum Evangelicum praescribentis remissionem iniuriarum; similiter Deus equivalenter aut integrè remittere iniuriam sibi factam, sive condonare peccatum.

Condonatio reflexa est aut alter D. voluntatis, quo Deus vult praedictum actum directum, quia condonatio dicitur reflexa, eo quod respiciat tanquam obiectum actum D. voluntatis: nomen est in ipsis Summulistis actum tractum ad actum aliquem post eum reflexum, ut ergo cognitio cognitionis, et volitio volitionis existentis in eodem subiecto. Ad rem ergo, remissio directa tendit ad peccatum, et ad Petrum, itaque est enim obiectum pecci, ut malum est [illegible], condonatio vero reflexa tendit ad praedictum odium. Unde condonatio non se habet pro obiecto, sed una condonatio habet aliam pro obiecto, et hic peccatum et Petrum; sed quoniam utraque est condonatio, inde oritur equivocatio, quod condonatio habeat pro obiecto condonationem, et contendit se ipsam.

Unde iam facilis, et plana est solutio ad argumentum contra D. Thomam obiectum, cuius maior distinguitur, condonatio extra est reflexa, concedo; directa, nego: hic enim est obiectum pecci, in quo est malum Petri. Undelo quia condonatio directa non consistit in voluntate volente condonare, destruere; sed non est peccatum quare nego; ad cuius probationem dicitur maior, quoniam non vacat disputare, et nego minorem licet enim praedictus actus habeat pro obiecto esse pecci; eo tamen peccatum non constituatur per naturam condonationis reflexae, sed gratiae eius condonantis directae, sequitur actum volentem destruere peccatum non habere pro obiecto, sed habere pro obiecto condonationem directam.

Ad 4.um contra distinguo maiorem, ad quam si est esse condonationis directae, et non esse peccatum, concedo; esse condonationis reflexae, et non esse peccatum

caty, nº: ꝯdonao m. reflexa n̄ e negãão, sive n̄ eē pecci, d. ans ill-
lud inferent, sic ani reflexiu quo ulla amorꝫ Petri n̄ e n̄ eē ne-
gationꝫ amoris Petri, d. ans inferent tale n̄ eē, et dicꝫ, norꝫ ꝯ-
donao vult n̄ eē tt.ª reflexa, ꝯdo; dubito nl: hic m. sr. sē co-
dicꝫ pecci, vt malꝫ e peccatorib. qr sr. qdqm exprimat de destru-
ctione, ꝯdonao, sive n̄ eē pecci, q. oia sibi exercite sibi
ꝯdicꝫ expressꝫ pecci.

Ad 2ꝫ ꝯfuaezꝫ dicꝫ. norꝫ, q.ᵗ ad illꝫ qᵗ, peccꝫ ꝯ-
stuit p̄ naoꝫ ꝯdonaoi directꝫ, ꝯdo; p̄ naoꝫ ꝯdonaoi reflexꝫ, nº:
et dicꝫ. ratio; sic restat ꝯdonaoꝫ velle n̄ eē naoꝫ ꝯdonaoi di-
rectꝫ, ꝯdo; n̄ eē naoꝫ ꝯdonaoi reflexꝫ, ratio eꝫ ng huiꝫ naoꝫ n̄ tolli-
at peccꝫ, qt volle n̄ eē peccꝫ, qn sicꝫ vellit, d.ᵒ ꝯdonaoꝫ directꝫ.

ꝯdo deinde norꝫ subsumptꝫ, et nºcq, q. ꝯdonao re-
flexa n̄ vult sē ipsꝫ extere, d. extere ꝯdonaoꝫ directꝫ, q. eꝫ, vt
sq indicavi, etiã dicat ꝯdonao, et ceñ ꝯdonao velit ꝯdonaoꝫ, ro eꝫ
quiuocaiª vn ꝯdonao se ipsꝫ velle; eꝫ tn n̄ sempᵉ velit, d. reflexa ve-
lit directꝫ, q. sr. l virtualiᵉ alia reflexa.

Tandꝫ obijcit, qª si ꝯconꝫ.ᵈ peccꝫ huale ꝯstuiª
p̄ naoꝫ ꝯdonaoi, inferingꝫ posse Deꝫ p̄ morꝫ ꝯdonaoꝫ tollere pec-
cꝫ; etiã infert, Deꝫ eē eꝫ p̄ se peccatiualit; d. hoc e sꝫ; ꝯdꝫ m.
nullꝫ pecci eē ca p̄ se, et sꝫ e. Deꝫ posse tollere peccꝫ p̄
morꝫ ꝯdonaoꝫ eꝫ. ꝯmori q.ª ca p̄ se alicuiꝫ ꝯstutiui eē ca
p̄ se ꝯstui, vt pt in hoc ca p̄ se hōis, eo ipso q.ᵈ sit ca p̄ se vni-
ois, q. e vnꝫ ex ꝯstutiuis hois; d. si peccꝫ ꝯstuiª p̄ naoꝫ ꝯdonaoi,
Deꝫ erit ca p̄ se alicuiꝫ ꝯstutiui pecci: hꝫ m. nao e a Deo tan-
qm a ca p̄ se: n̄ m. hꝫ aliꝫ ca p̄ se: q. Deꝫ erit ca p̄ se pecci,
si hoc ꝯstuat p̄ naoꝫ ꝯdonaoi.

ꝯfr. 1º,

Resp. 1° q. a ab eadẽ ca p se, a qua ẽ ãnt pom̃ libr,
ettã bo est libera, ẽ sicut nati eius ad rat ut plia sit ẽ audiendi
audiendi sacrã q. ẽ ab eadẽ voluntate, tanquã a ca p se, a qua ẽ etiã
voluntas audiendi sacrã; d. vltimo pecca ẽ a Deo tanquã a ca p
se, nullg in alig poter Deg, p remittere peccatum. q° nao remissio
pecca ẽ a Deo tanquã a ca p se.

Resp. 2° q. odiũ Dei his peccatori ẽ verũ corum,
q. claudit nao remissio, siue ẽ donatio. d. odiũ Dei ẽ a Deo ut a
ca p se, q° nao ẽ donatio ẽ a Deo ut a ca p se, et si haec sit impers
ẽ slutatur p aliud ticabit, sequitur remissio peccati habitualis ẽ a Deo ut
a ca p se.

Hic arguit impugnatur aliqui pecca. habitualis, qui
p alig hic suppõnit, qui dicit etiã Deũ ab ambo soluendi
ẽ in pecca actu: si in ũ actu in pecca, nesse ẽ, quod aliq poena
saltẽ diuiserit ẽ a Deo, qualis sit antea, q. placeam, et illa poe
na ei ẽ liberet. Contra q°. qua roe peccatum n. sit a Deo tanquã a
ca p se, eã roe etiã et poena sint a Deo. Sicut peccatum actualiter in
rõe, quod aliq illud sit eadẽ ẽ d. illas, ẽ in alia roe peccatum ẽ a
crea, ut a ca p se, nisi quatẽ poena ei ẽ a crea; d. illa poena
tãq ẽ a Deo: q° et peccatum erit a Deo, Deg q° erit ca p se pecci.
Contra q°. qua roe, et poena pecci sit a Deo et a crea, nam
aliq sit a Deo, neqs a crea, et non et nil sit, nulla indiget
ca p se; roe, inq. q° Deg n. sit ca pecca, sit v° crea.

Contra q° ad angendo magis, dicũ q° haec
dicũ: ca p se ambiq ẽ statuit alia in ca. remansit, nisi in libe-
rũ, ut: etiã ca libera sit a p se ambiq esse, n. satis ẽ concur-
rere ad p̃ esse, nisi neqs ad totũ esse, d. ulterius requirit ũ-
rũ ẽ

[illegible] intendere effect, l. tenen aliqua lege ad impe-
diendum eff. alt. [illegible] in eo qui [illegible], [illegible] nec-
[illegible] conferat v. furanti [illegible] furandi [illegible]
pecc. [illegible] pecci, [illegible] intendit tale pecc. [illegible]
q. [illegible] tenet [illegible] impedi-
re pecc. v. furari; q. docta [illegible]
[illegible] ad pecc. acle, sive
[illegible] pecc. [illegible], vt ea libera concurrat, et [illegible]-
[illegible] intendat, neq. impedire teneat, [illegible]-
currendo ad [illegible]
ia concurrere, et n. condonaq, vtat iure suo [illegible]
[illegible] pecc. [illegible], inde e, neq. [illegible], nec actualiter pec-
[illegible]
intendit [illegible]
[illegible] fin. c. can. [illegible], [illegible] in potestate [illegible]
as suas malas facere, d. malas opera [illegible] bona. [illegible]
[illegible]
um [illegible]
[illegible]

Vbi breviter [illegible] docet [illegible] ipsa [illegible]-
[illegible] Dei, [illegible] a Deo [illegible]
l. [illegible] impediente, [illegible] impedire teneat. [illegible] pec-
[illegible] honor. Dei [illegible], q. [illegible] intendit, [illegible]
[illegible] mali [illegible]
[illegible] Dei [illegible] bon. —
41.

Vnde [illegible] Dei, in pecc. [illegible]
[illegible]

cidio, dicitur ea, quod est causalitas per se, vel cuius potest peccatum, non minus proprie tribui Deo, quam opus bonum. Nego: negatur, in peccato causalitas alia, quam huiusmodi non sit, sed causalitas per accidens, qualis est concursus quem exhibet in peccato actuale, ut possit satisfaciat muneri causae universalis, sive qualis est, quae spectat in peccato habituale, illud non condonando, ut stat iure suo, quod habet adversus eum —

Dices instat: erit ergo Deus causa per accidens peccati: ergo et simpliciter causa peccati. Causa namque per accidens est simpliciter causa, cum vere influat in effectum: ergo et proprie causa peccati. Causa enim simpliciter est proprie causa: ergo Deus absolute, et sine addito est simpliciter causa peccati; patet, quod simpliciter convenit subiecto, absolute et sine addito de subiecto enunciatur —

Respondeo concedendo antecedens modo explicato, concedo deinde consequentiam, quod bene ibi probatur, cum addito tamen per accidens, et concedo 3. sequentiam cum addito per accidens, nego tamen ultimum consequens, cuius probationem distinguo, praeterquam quod simpliciter convenit subiecto etiam quando enunciatio absoluta non sapit haeresim, concedo; quando illam sapit, nego: licet ergo vere sit modo explicato, Deus esse causa simpliciter per accidens peccati; dicendum tamen non est absolute, Deus esse simpliciter causa peccati; quia haeretici docent Deus esse causam per se peccati, illud efficere in nobis sine nobis, ad illud nos incitare, et cogere per se propositos istos; Deus est causa peccati se explicant, quam propositionem catholici debent repellere, ne in verbis sentiat cum haereticis, quibus in re ab eo dissentit ab eisdem —

Ad 1. confirmationem concedo totum, in quo nihil contra nos. Ad 2. concedo negationem condonationis esse a Deo ut a causa per se causae, quae Deus autem est a Deo ut a causa per se; sed virtualiter, quia etiam integro indie est in terminis confirmationis. Nego tamen hinc sequi, Deus esse causam per se peccatorum habitualium, quia causa per se constituendi in casu libens, sed est causa per se constituti, quando constituens

stitutus intendit, l tenet impedire constitutum, aut constitutus, ut supra explatum est in responsione ad argumenta

Sect. 9a

Conclusiones collorariae

1a esto, peccatum actuale in eo instanti, in quo physice est, potest a Deo remitti; sic Ripalda, et alii contra Patrem Suarez, et alios. Probatur quia peccatum tunc remittitur, quando condonatur iniuria, et offensa, quae est in eo adversus Deum: sed in instanti, in quo est physice peccatum actuale, potest Deus condonare suas offensas, et iniurias, quae est adversus Deus: potest enim in eodem instanti cedere iuri odii in peccatorem, et in eius aeternam punitionem: nihil enim prohibet hanc cessionem: ergo peccatum actuale potest a Deo condonari in instanti in quo physice est. Probatur quia in instanti in quo est physice peccatum, potest Deus displicere, quod malum est peccatori, et quod Deo tribuit quod est in se, ius ad odium consequenter peccatorem, et ad eundem puniendum in aeternum: nulla enim in hac displicentia est repugnantia, sive contradictio: sed hoc est condonare peccatum et remittere, ut supra diximus: ergo peccatum actuale in eo instanti, in quo physice est potest a Deo remitti

Confirmatur deinde, quia in eodem instanti in quo est physice acommunionosa contra legem potest ille illum remittere, v.g. in instanti in quo Rex a Paulo realibiliter invito aufert pecunias, et honores, potest Paulus eidem condonare obligationem satisfaciendi, et cedere iuri, quod habet ad exagendum ordinem satisfactionis: ergo et Deus in eodem instanti in quo peccatum actuale physice est, potest illud condonare

Dices contra dices 1o, quia repugnat in eodem instanti esse peccatum, et non esse peccatum: deinde si hoc remitteret in instanti in quo physice est, in eodem instanti esset, et non esset: esset enim ut supponitur, et non esset quia peccatum condonatum non est peccatum; alioquin in instanti, quorum peccatum fuit condonata

adhuc essent

adhuc eent pecca: ergo repugnat peccm acle in inst.i in quo e phice remit-
ti. Ro. q proprie peccati e remio iniurie, l offe contra Deu: sic enim principum qd
Deus remit, qdo peccm remit, et eent obligatos ad poenam totalem, l partialem: ergo
repugnat in eo inst.i, in quo phice e offa, l iniuria, ee eiusdem remios: eet
m. ut supponit, et n eet, qa iniuria, l offa tollit per remios: ergo repugnat
peccm acle remit in inst.i, in quo phice e —

3o. qa remitti a Deo ros offa, et rspe de roe iniurie,
e offm aliquando fuisse; qd m. nunquam fuit, n remittit; et insuper, roe re-
mios offm n ee: offa m. q adhuc e, vere remissa n e: d. dus peccm acle
e, ro offense n fuit: supponit m. nunc l. ee; neque vi remios n e: sim.
n fuit, neque e, nil e qd remittat: ergo peccm acle in eo inst.i, in quo phi-
ce n e n pt a Deo remitti.

Ret ad l. 2do mares et n do nore ergo ad l. 3 prob.,
cuius probaos ... peccm habituale condonatum n e peccm, cdo; actuale, dus
an phice e, ro. Cuius roe, peccm acle consistere in hoc qd fit aus
liber contra legem Dei, qd q, pt ee condonare, ideoque dus au phice e, si-
ne condonat, sive n, peccm acle e; at habituale inter alias status ex-
portat natus condonant, ideoque hac posita tollit habituale —

Ad 2m disting. maiorem, remio pecci e remio offe
abtee talis, no., condonate talis, cdo. Peccm ergo acle e offa Dei,
quatenus Deo tribuit ius odio prosequendi peccores; qd si in
eo inst.i in quo e phice Deus cedat tali iuri, ut cedit per condo-
naos, peccm n e iniuria abte, d. tantum conditionate. Qre disting. mi-
nor; repugnat in eo inst.i, in quo e abte iniuria ee eiusdem remio-
em, concedo; in eo inst.i, in quo e condonate iniuria, no.: iniuria m.
condonata n tollit per condonaos, d impedit ne transeat in abtum —

Ad 3m no. maiorem: remittit m. offa, que n fuit,
d. tantum

d. tantum modo est condonatum, remittit, inquam, quatenus per remissionem impedit, ne sit absolute offensa, vel iniuria. Quare quod numquam fuit, dum modo sit, vel foret, remittit; at per remissionem, vel non auferat, quod sit offensa condonate, impedit tamen esse offensam absolute, ideo quia offensa, quae iam est condonata, qualis est peccatum actuale, cum physice est, transit ad remissivum, per eam cum non est offensa absolute. Quare condonatur quoad 1um punctum, et non quoad 2um: remittitur enim offensa absoluta, non quae fuit, neque quae est, sed quae esset, nisi remitteretur.

2a conclusio: peccatum antequam sit, potest a Deo condonari. Probatur, quia antequam peccatum absolute sit, Deus illud providens futurum, potest cedere iuri sibi ipsi obventuro, recipiendi indignationes adversus peccatorem, et eundem in aeternum puniendi: nihil enim prohibet talis iuris cessionem; praesertim cum adhuc inter homines vulgaris sit cessio iuris, tunc adquisiti, tunc acquirendi: sed hoc est condonare peccatum, antequam sit, ut patet: nec dum enim est peccatum, et ideo est cessio iuris ex peccato potentis resultare adversus peccatorem, quae cessio est condonatio: ergo peccatum, antequam sit, potest a Deo condonari, sive remitti.

Contra hanc conclusionem eadem sunt argumenta, quae contra 1am, 1um, peccatum remissum non esse peccatum. Ad quod respondetur, non esse peccatum habituale; esse tamen actuale, per ea differentia temporis in qua iam physice est, quia adhuc si remissum sit, est aut liber contra legem Dei. 2um, iniuriae, vel offensae remissae non esse iniuriae, neque offensae; peccatum autem esse offensa, vel iniuria. Ad quod respondetur peccatum sic esse iniuriam quantum est ex se, vel offensam condonatam, nec transire in absolutam, non per rationem condonationis. 3um, condonationem praesupponere offensum fuisse, quam non potest praesupponere condonatio ante peccatum.

Ad quod respondetur, id verum esse ut plurimum, non tamen semper, quia condonatio anticipata tantum abest ab hac praesuppositione, ut potius i-

psa

ipsa supponat ad effectum, non absolute, quam removet, de conditionatis, quas respicit. Quod explicatur exemplo solutionis, quae licet plerumque supponat debitum, anticipata tamen illud non supponit, de removet, verbi gratia. Petrus habet centum aureos solvendos mense decembri, cum nihil habeat mense Ianuario; si tamen tunc solvat, mense scilicet Ianuario, solutio non tunc supponit debitum, quod illud, quod esset, removet, sive impedit.

3a. conclusio: possibilis est remissio peccati, quae neque sit peccati actualis amphysice existentis, neque habitualis habitualiter existentis. Probatur, quia Petro peccante in instanti A, potest Deus remittere peccatum in instanti B immediate sequenti, in quo physice non existit peccatum actuale: nihil enim prohibet hanc remissionem: de haec remissio non erit peccati actualis physice existentis: supponitur enim amplius physice non existere; neque est remissio peccati habitualis habitualiter existentis, quoniam hoc solum habitualiter existit, quando remissio non est, supponitur autem remissio in illo instanti: ergo possibilis est remissio peccati, quae neque sit peccati actualis physice existentis, neque habitualis habitualiter existentis.

Dices contra: omnis remissio peccati vel est peccati actualis, vel habitualis: de praedicta remissio non est peccati actualis cum in illo instanti non sit peccatum actuale, neque habitualis, cum in illo instanti non sit peccatum habituale, quando adest eius remissio, ut modo supponitur adesse: ergo praedicta remissio est impossibilis. Respondetur concedendo maiorem, et negando minorem: est enim remissio peccati actualis, non quod actu sit physice, de quod fuit: peccatum enim actuale, licet cum prius non remittitur in instanti, in quo physice est, de in sequentibus. Deinde est remissio peccati habitualis, non sit, at fuerit, deinde esset, nisi per talis remissio impediret.

4a. conclusio: de potentia absoluta, et licet prius extraordinarie potest a Deo remitti unum peccatum sine alio. Probatur, quia potest Deus suspendere alium

ceptum adversus Deum propter unum peccatum, non suspenso odio, respectu pec- ter aliud: cum enim actus isti sint liberi, et inter se inconnexi, potest u- nus suspendi sine alio: remittitur enim peccatum, quando cessat odium con- ceptum ratione illius, et non remittitur, quando adhuc ratione illius perseverat odium adversus peccatorem: ergo potest Deus remittere unum peccatum si- ne alio.

Confirmatur: quia potest homo alteri homini remittere unam of- fensam sine alia, v.g. ex duobus furtis unum, non vero aliud: ergo et Deus potest remittere unum peccatum sine alio; eadem enim u- triusque est ratio: peccatum enim est offensa, seu iniuria adversus Deum. Di- xi tamen in conclusione de potentia absoluta et Dei potentia extraordina- ria: quoniam Dei potentia ordinaria, et præsenti providentia, cum Deus non remittat peccatum sine infusione gratiæ, et hæc eandem oppositionem habeat cum omnibus peccatis, nec possit opponi uni, quin alteri; sequitur Deum ex lege gratiæ operando, qualiter operatur, cum operatur Dei potentia ordinaria, non posse unum peccatum remittere sine alio, sed omnia, quæcumque peccata sint in subiecto, debere re- mittere.

Secundo dico: potest de potentia absoluta peccatum remitti condi- tionate, hoc est, sub conditione, quod homo iterum simile peccatum non committat; quod si committat, remissum peccatum iterum redeat. Probatur, quia peccatum est iniuria, seu offensa Dei: sed offensa pro dicto modo conditiona- te potest remitti: si enim Petrus centum aureos abstulerit a Paulo, potest iste eos remittere, sub ea conditione, scilicet, ne Petrus auferat alios centum; quod si abstulerit, teneatur bis centum restituere, quod est, centum primos sub conditione remittere: ergo potest Deus de potentia ab- soluta peccatum conditionate remittere.

Dixi etiam

Dixi de pña abta, quoniā de pña ordinaria, et ūs prsentē quolibet peccatū ita absolute remittitur à Deo, vt semel remissum, nunquam redeat, vt communiter docent theologi ex Gelasio Papa de pœnitentia dist. 4. q. 4. can. si illic dicit, Diuina clementia dimissa peccata in vltionem ultra redire non patitur, qui locus desumpsit ex Ezechiele 18 oīū iniquitatum eius non recordabor amplius. et ex Paulo ad Rom. 11. sine pœnitentia sunt dona Dei.

Dices: ea res dicitur vere esse semel destructa non redeat, nisi iterum reproducat, at peccatum remissum est esse destructum, nec reproducitur: in p.ᵐ m. nō à Deo, quia Deus non est causa peccati; neque à creatura: hoc m. non ponit idem peccatum, sed aliud: ergo peccatum non potest ita conditionale remitti, vt iterum redeat. 2.º quia stante condonatione non stat peccatum mortale: hoc m. inuoluit essentialiter negationem condonationis: sed semel posita condonatione, hec semper stat: Deus m. est immutabilis: ergo peccatum semel condonatum nunquam potest redire.

Resp. ad 1.ᵐ concedendo maiorem, et negando mīnorem, quia licet nō possit moraliter m. reproduci à creatura idem peccatum, dum ponit illud, sub cuius negationis conditione illud remissum fuerat: posito m. 2.º illud tantum valet agnoscendum, quod valeat, si nunquam fuisset remissum. Ad 2.ᵐ distinguo maiorem, stante condonatione et absoluta, concedo; conditionata, subdistinguo; stante condonatione conditionata, et conditione, non stat peccatum mortale, concedo; stante condonatione conditionata sine conditione, nego: sine conditione m. nihil valet condonatio; ideoque adhuc cum condonatione illa stat peccatum.

Quia peccatum mortale essentialiter inuoluit negationem condonationis absolutae, et condonationis conditionatae compositae cum conditione, non vero diuisae à conditione. Et quod Deus sit intrinsece immutabilis,

tabilis, eius condonatio potest modo expellere peccatum, modo non; quia ad hoc sufficit mutationem fieri in conditione, quam respicit condonatio, et a qua dependet, ut peccatum expellat, vel non expellat.

Disp.o 3a.

De dispositionibus ad infusionem gratiae habitualis, eiusque causis.

Ex dictis disputationibus superioribus constat, ut poste[...] praecipue, duplicem mutationem fieri in peccatore, dum illi infunditur gratia. 1a a privatione gratiae ad gratiam; 2a a peccato ad carentiam peccati. Insuper constat has mutationes, de potentia ordinaria esse inter se connexas, nec unam esse sine alia; non vero de potentia absoluta, cum ut hanc, possit remitti peccatum sine infusione gratiae, vel haec infundi sine remissione peccati.

Insuper constat ex Trid.o sess. 6a cap. 7o, in duplici asserta mutatione, sive motu consistere iustificationem. Postquam in cap. 6o egerat de dispositione ad iustificationem, cap. 7o incipit: hanc dispositionem iustificatio ipsa consequitur, quae non est sola peccatorum remissio, sed et sanctificatio et renovatio interioris hominis per voluntariam susceptionem gratiae et donorum, unde homo ex iniusto fit iustus, et ex inimico amicus, ut sit haeres secundum spem vitae aeternae. D. quae sit dispositio illa, quam iustificatio consequitur, materia est praesentis disputationis.

Q.o 1a

An infusioni gratiae habitualis praecedant aliquae dispositiones in subiecto, et quales?

Sectio 1a

In adulto, ad eius iustificationem, sive infusionem gratiae habitualis praecedunt aliquae dispositiones.

Dico 1.o est de fide

Dicto de fide, habetur in Trid.o Sess. 6.a cap. 6.o supponentes adultos aliquos, dum excitati Dei gratia, atque adjuti, fidem ex auditu recipientes, libere moventur in Deum, credentes vera esse, quae divinitus revelata, et promissa sunt. Ubi aperte disponit, in adultis ad justificationem fidem esse necessariam dispositionem. Per fidem autem dispositionem se tenentem ex parte intellectus, sequitur moveri alias dispositiones tenentes se ex parte voluntatis, scilicet timorem Dei, justitiae, spem remissionis donandae per Christum, amorem Dei, odium peccati, sive poenitentiam, propositum inchoandi novam vitam, servandi mandata; ac tandem propositum suscipiendi sacramentum Baptismi, vel poenitentiae, quae capacitas subjecti, quod ad justificationem disponitur.

Probat autem eandem rem D. Thomas, quia Deus unumquodque movet, ut est natum, et videtur suum: sed subjectum liberum libere, et naturam naturaliter: Deus movet adultum a peccato ad justitiam, movet subjectum liberum: ergo illud libere movet: quod ita movet ut ipsum se moveat; liberum enim ita potest moveri, ut ipsum se moveat, sicut in motibus V. primis.

Dices: quod ex adultis, quidam justificantur, quidam non: et alia non vera, nisi quosdam se disponere ad justificationem, quosdam non: positis auxiliis sufficientibus, quae Deus communiter offert, in voluntatis potestate esse justificationem consequi, vel non consequi. Ergo adulti ad justificationem sive infusionem gratiae se disponunt. quaero, et consequenter probant de lege ordinaria, et ut praesentem infusioni gratiae praecedere in adultis aliquam dispositionem. Adhuc tamen de potentia absoluta, et ut aliqui putant, potest Deus infundere gratiam, nulla in adultis praecedente dispositione: in

hoc enim

licet enim nulla appareat repugnantia

Ablne pt 1um dicitur dispositionem habere non esse physicam, nec mo-
ralem, nam moralem non ponit, physicam in essentia nihil aliud
est quam dispositio libera, quod aliud significat, quod est in ordine de
vbre, et non ad ea, quae praedicta dispositio moralis dicitur, co
cum DD., qui moralitatem in libertate ponunt, hoc dicunt
ut physica radice omnis moralitatis: de praedicta dispositione libera
pt, vt constat ex re, et effectu: ergo haec dispositio moralis
est, et non physica, physica inquam, prout opponitur liberae,
non vero prout physica opponitur vere et proprie existenti, quo sensu
dispositio illa physica pt appellari

Vsg pt, in paruulis, et perpetuo amentibus
nulla dispositio requiritur, et illis infundat gratia, et iusti-
ficentur sola enim susceptio Baptismi in illis requiritur:
ergo quae dispositio ordinis ad iustificationem requisita est moralis, vt con-
stat ex dictis; de praedictis non sunt capaces dispositionis alicuius
moralis non enim possunt libere operari: ergo in illis nulla
requiritur dispositio. Confirmatur quia si quae requireretur maxime
fides actualis: haec enim adeo necessaria, vt a Trid.o, et
P.P. (?) sunt iustificationis mater, et de hac in paruu-
lis non requiritur: ideo enim Tridentinum sess. 7a can. 13.
anathemate ferit eos qui dixerint, <u>Paruulos,</u>
<u>eo quod actum credendi non habent, suscepto Baptismo,</u>
<u>inter fideles computandos non esse</u> ergo nulla dispositio
in eis requiritur

Resp. 1° cum Card. mota Christi tan-
quam dispositionem namque ad eorum iustificationem requiri. D. cit.°

q~q° é de

qa. q. e de dispone, q. sit propria parvulorum, sicut adultorum di- 77.
spoo propria e horum d. mota Xpti n sit propria parvulorum di-
spoo, l. coes parvulis, et adultis: ergo Solutio e extra qm.
D.a e 2a, q.a Sacram.um Baptismi n e dispoo ab ...
... parvulorum, d. ea effectiva illius: ergo nec mota Xpti da...
sit dispoo ab illius, sit morito roe cuius Sacram.ta caut
gra; id a q. e virtus, roe cuius da eat effus, n e dispoo
ad effum, d. ca pricalis effus, l ca ut quo illius ——
D.a e 3a q. ahuic gratia, ag dispone, quae so-
lus divisive, l simul cum aliis collective iustifao infallibi-
liter sequitur illius numero de qua dict. ord. hanc dis-
spone iustifao ipsa consequitur: d. talis n sit mota Xpti:
ecce in pque respiciunt eis parvulos, cum hi plus n
iustificent: ergo mota Xpti dici n sit dispoo ad iusti-
fao parvulorum ——
Ret ad cum Thostis ... ante-
cedentis, dispone hanc e quemadmodum ornatus ... D.a e 1a
q.a ornatus iste sine fundo asserte: n ... ex S.a, ...
hiis, P.P.bus, l roe: ergo talis ornatus n e dispoo ad gram. D.a
2a, q.a lt sit subtilis nales exigant dispoi phicas in
subto, n inde infertur, ea exigere gram hualem, ut sit in
subto: tunc q.a n lt ... subtralis, d accent... hunc
q.a dispoei phicas ad frar subtiles sensibus ... ;
ornatur a. pcedentis gra mellus, l levissime extra ...
...: ergo neque ornatus iste e, neque ..., cum parvuli dispo-
nunt ad iustifaom ——
Ret 2o cum Capreolo, et Paludano; hu-
iusmi

21. iustum disponit, et caracterem quem Baptismus infundit.
D. c. ét., quia si caracter sit dispositio ad iustificationem, per-
tinet dispositio ultima, non è alia, in parvulis, ubique infallibiliter
infert iustificationem, dato non è ulta dispositio: haec enim ubique
quod sit infallibiliter, ad quam est ulta dispositio; at tamen caracter
non inferat ubicumque ex iustificationem: adulti enim peccatores,
et sunt in peccato lethali, habent caracterem
Baptismi, nec tamen habent iustificationem, sive sunt iusti: ergo
caracter non est ulta dispositio ad iustificationem.

R. 2°, quod de potentia ordinaria, et lege praesente gratia, sola numquam introducitur sine ulta
et dispositione: gratia sola introducitur de potentia ordinaria, et lege praesente numquam absque caractere: quod quia a
dultis, in ante realem susceptionem baptismi, in voto illius per votum et per contritionem iustificantur, habent gratiam,
haec quae illis introducitur sine caractere, qui numquam introducitur, nisi per Baptismum susceptum in re: ergo caracter non est ulta dispositio ad infusionem gratiae, sive iustificationem.

Ad 3um, quod de caractere vix aliud sit
conjuncto asserere, nisi esse signum spirituale, singulare, et indelebile, quo designantur domestici Christi, redduntque idonei ad suscipienda reliqua sacramenta, si caracter sit Baptismi, quo milites Christi designantur, si
caracter sit confirmationis; vel quo designantur ministri
Christi, et dispensatores mysteriorum, sive sacramentorum,
redduntque idonei ad ea conferenda, si caracter sit
ordinis

ordtur: q. sine fuit asserit esse dispo ad grām

Resp. 4°., dispos ad infusos grā tā in par-
uulis quam in adultis esse dona supnlia, q semp grā comi-
tant. Illa m. accña sunt dispōes ad frā, quibus cum frā bene,
et male se het, nec pt sine illa naliter subsistere, ut pt
in dispōibus nalibus; q realiter sunt dispōes ad frā. do-
na supnlia, q semp grā comitant sic se hent: enim
q. nunquam dona sine virtutes, aut hec supnles dis-
poēs ad infusos sunt. sic tenet ppricitate dicendi
nalli theolog. l.

Dic. a e, ut dicebam d. 1a q. ne 2a sect.
7a, hec supnles sbūe dimanant a grā, sicut ab
ea efficienter pcedunt, et in ea recipiunt. d. dispō
ad frā n pcedit a frā, neq in ea recipit. dispō omē
pnotsa, et id, n quo res pcedit, et in quo recipit e pri-
us pcedente et recepto. q si idz n eidz possit esse di-
spō, pcedens, et receptu, utrāq ad unicq potentia esse
prig, q est ex appēte bonq repugnat. g. dona sup-
nlia n sunt dispō ad grā

Nec v. est, illa accña esse disp. ad frā,
quibus cum frā bene et male se het, nec pt sine illis na-
liter subsistere: ar m. sic se het ne ponq in Eucharistia sia distin-
cte ab ea; nec n sunt dispōes [illegible]
dagm n sunt dispōes. Ro. a a priori, qdq esse accña, q pcedunt frā
et sine quibus frā esse n pt, q dispōes dicunt; alia v. esse, q frā sub-
sequunt, et sine quibus frā esse n pt, q passiones nominant, qua-
les sunt hec supnles n grā, qui ppterea n sunt dispōes ad grā.

Dicere m.

3°. Dicere in eos hanc procedere arg., ut sit dispositio ad illa, et eandem subsequi, ut est eiusdem, paradoxum est, et improbabile, ut videbimus quaestione 3a.

Resp. 3° fidem Ecclesiae, eiusque voluntatem esse dispositionem ad iustificationem parvuli, licet intrinsece physice habet extra parvulum, moraliter tamen est intra, quod sufficit, ut in eo sit dispositio ad iustificationem, quae plurimum habet entis moralis. Haec doctrina videtur esse expresse D. Thomae, ut videre est apud Valentiam t. 4 disp. 4 q. 3a puncto 2°; et quod plus est, insinuatur a Trident. sess. 7a can. 13 ubi anathematizat dicentes praestare omittere parvulorum Baptisma, quam eos non actu proprio credentes baptizari in sola fide Ecclesiae.

Ad 2am. Sane explicare nihil est quod audeant, imo nec quod sciant dicere, cum non videant esse contra nostram assertionem docentem in parvulis nullam physicam, vel moralem dispositionem requiri ad iustificationem. Resp. loqui nos de dispositione propria et personali parvulorum, non vero de communi, quae illis propria et personalis non est, sed communis toti Ecclesiae, qualis est huius fides, et voluntas.

Sect. 2a.

Fides est dispositio simpliciter necessaria ad iustificationem adulti, sola tamen non sufficit

Fidem adulto esse simpliciter necessariam probatur pluribus Scripturae locis. Marc. ult.: qui vero non crediderit, condemnabitur. Ad Hebr. 11: sine fide impossibile est placere Deo. propterea et Trid. sess. 6a cap. 6° fidem tanquam initium, radicem, et fundamentum iustificationis statuit, eo quod primum locum inter dispositiones ad iustificationem teneat.

Hanc a.

Hanc a. fide se sola ad iustificationem non sufficere, et vltra alias dispositiones requiri apertissime Scriptura testatur, siquidem Iacobi in Epistola Canonica dicit: videtis, quoniam ex operibus iustificatur homo, et non ex fide tantum. Sicut enim corpus sine spiritu mortuum est, ita fides sine operibus mortua est. Definit Tridentinum sess. 6. can. 9. vbi anathematizat dicentes, sola fide impium iustificari, et nulla alia re necesse esse, eum suae voluntatis motu praeparari atque disponi. Est autem motus isti voluntatis illi, quos supra sess. 6. memorauimus scilicet timor Dei iustitiae, spes remissionis donandae, et caetera.

Rogat, quae sit fides quae dicitur simpliciter necessaria ad iustificationem. Respondet cum Trid. sess. 6. cap. 6.: esse fidem, qua credit vera esse, quae diuinitus reuelata, et promissa sunt: non autem diuina illa, haereticorum fiducia, qua quis sibi absque vlla formidine persuadet sibi remissa esse peccata propter merita Christi, vt sess. 6. cap. 9. can. 12 definit Tridentinum: de de his videndi D. Doctores controuersiarum contra haereticos, nobis enim haec libasse satis est.

Rogat deinde, an vt quis ad iustificationem disponatur sufficiat vniuersaliter, et confuse credere vera esse, quae diuinitus reuelata, et promissa sunt? Respondet cum communi, negatiue. Vlterius enim necesse est expresse credere, esse vnum Deum, eumque remuneratorem, quod Paulus insinuat, ad Heb. 11.: accedentem ad Deum oportet credere quia est, et quod inquirentibus se remunerator sit. Vlterius necesse esse, credere explicite mysteria Trinitatis, et Incarnationis, plura afferentes de his tamen ad materiam de fide.

Interim tamen ambiendum sae, vtrum fides non solum necesse esse explicite credere fidei Mysteria, quae publice in Ecclesia celebrantur, multi censent cum D. Thoma; alij vel-

alij multos excusari ignorantia; praesertim cum deest qui doceat, sufficereque illis cum Baptismo credere, quod credit Ecclesia: quia opinionem, etsi adhuc solebam improbare, nunc non ausim: quid enim dicemus, ne perire infinitam Christianorum aliorum bonorum multitudinem, quae de Mysterio etiam Trinitatis, et Incarnationis vix quidquam recte norunt, imo perverse sentiunt, si interroges. Potius crediderint condemnari istorum pastores ob negligentiam docendi. Haec ar... praedictus Doctor in aphorismis datis prelo anno 1599.

De ceteris actibus spectantibus ad voluntatem hoc certum est, eos regulariter praecedere iustificationem, tamquam eius dispositiones, quod constat ex Trid. sess. 6a cap. 6o. Deinde constat ex Scriptura: de timore enim dicitur Ecclesiastici 1o: timor Domini expellit peccatum. De spe Math. 9o: confide fili, remittuntur tibi peccata tua. De amore apud Lucam: remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum. De odio peccati sive poenitentia actorum Act. 2: Poenitentiam agite etc. in remissionem peccatorum vestrorum, et accipietis donum Spiritus Sancti. De proposito inchoandi novam vitam, 1. Reg. 7o: praeparate corda vestra Domino. De proposito servandi mandata, Math. ultimo: docentes eos servare quaecumque mandavi vobis. ubi susceptio Baptismi, poenitentiae, eiusque propositum includit.

Verum certum est, licet non adeo quam illos, inter totam tenentes se ex parte voluntatis expresse requiri odium peccati receptum ex illius detestatione, prout quod sit offensa Dei, si iustificandus aliquod peccatum personale commiserit: si enim non habeat peccatori-

peccatum originale, satis est ei ad iustificationem amor Dei supernaturalis efficax, et excludens omnem voluntatem peccandi, qui est dispositio ultima sufficiens ad iustificationem, ut adhuc extra sacramentum in re susceptum illam infallibiliter quoque, ut diximus lib. de sacramento poenitentiae, disputatione [illegible], ubi varii amoris Dei supernaturalis, et poenitentiae, sive contritionis perfectae; et imperfectae fuisse disputavimus.

Ubi duo notanda. 1um, dispositionem quamlibet ad iustificationem, sive ultima dispositio sit, debere esse supernaturalem, ut constat ex Concilio Arausicano, et ex Tridentino sessione 6a can. 3o, si quis dixerit, sine praevenienti spiritus sancti inspiratione, atque eius adiutorio hominem credere, sperare, diligere, aut poenitere posse, sicut oportet, ut ei iustificationis gratia conferatur, anathema sit. ubi illa spiritus sancti inspiratione, et sicut oportet, ex communi theologorum consensu supernaturalitatem significant.

2um, eam dispositionem, quae ultima est, et efficax, sive quacum infallibiliter coniungitur iustificatio, debere esse liberam, ut dicebamus sect. 1a § [illegible] contra Calvinum, et insuper constat ex Tridentino supra can. 4o, si quis dixerit, liberum hominis arbitrium a Deo motum, et excitatum nihil cooperari assentiendo Deo excitanti, atque vocanti, quo ad obtinendam gratiam iustificationis se disponat, ac praeparet: neque posse dissentire si velit, sed veluti inanime quoddam nihil omnino agere, mereque passive se habere, anathema sit. ubi illa posse dissentire si velit aperte desiderat libertatem dispositionis saltem ultimae ad iustificationem.

Quaestio 2a

An supernaturales dispositiones sint ex se, et ab intrinseco tales, seu ab extrinseca Dei ordinatione.

Sectio 1a

Quaestionis explicatio, et D. Thomae sententia.

Inter dispo-

Inter dispositiones ad gratiam quaedam sunt remotae sive non ultimae, quaedam proximae sive ultimae. Dispositiones non ultimae sunt illae, quae positae in subiecto non sequuntur infallibiliter in eodem id, ad quod disponunt, v.g. fides et spes sunt dispositiones non ultimae ad iustificationem, quia adhuc positis in subiecto non inferunt infallibiliter iustificationem; quippe manent regnantes in peccatoribus; e contra vero dilectio Dei super omnia, et aut contritio perfecta disponunt sunt ultimae ad iustificationem, quia positis in subiecto eam infallibiliter inferunt —

Ubi notandum, non esse idem has dispositiones esse morales et non esse ex se, et ab intrinseco tales, [illegible] competunt subiecto moraliter quin ex se, et ab intrinseco non competunt, ut oppositio gratiae, et peccati, quae moraliter [illegible]: est [illegible] oppositio moralis, et tamen eis ab intrinseco non [illegible] [illegible] aliquis [illegible] Theologi neoterici praedictae dispositiones sint ex se et ab intrinseco tales debent eis non esse morales, d. physicas —

sive ut physicae dicantur, sive morales, quod est an earum connexio cum iustificatione, sive gratiae infusione [illegible] sit talis quam est connexio dispositionis ultimae physicae cum forma physica, v.g. caloris ultimi cum forma ignea ita ut citra violentiam, et miraculum posita contritione perfecta, et amore Dei super omnia Deus non possit suspendere infusionem gratiae, et de potentia absoluta possit —

Quae quidem propter [illegible] [illegible] cum alia, an v.g. gratia ex se et ab intrinseco petat ad sui infusionem huiusmodi dispositiones in subiecto: stat [illegible] optime has dispositiones exigi a gratia, et gratiam non exigi ab his dispositionibus; sicut de facto creatura exigit [illegible] Dei: nec tamen Deus exigit [illegible] [illegible] [illegible] gratiam exigit [illegible] cui inhaereat, nec tamen naturaliter exigit gratiam sibi inhaerentem: non ergo est idem, dispositiones exigere gratiam, et hanc exigere di-

igere di-
spositiones.

nem exigere dispoem. De 1.a q. questio nunc, de 2.a vero deinde tractare ext.

1.a q. sa affirat huiusmodi dispoem ee ex se, et ab inco tlem, hanc q. ee con-
nexioz ulma dispois cu justifie, quanta e dispos caloris ut 8. cu forma ignis. ... sic com Theolo-
gorum sequuntur Vaz. et Torres apud Rigaldum tom. 2. disp. ulma, sect. 34. 2.a sa affirat
huiusmi dispoem ee tlem so a volto exca Dei, sic volentis. Sic prdictus Rig. qui se refert
aucts quos ipse retulerat disp. 99. sect. 4., et peculiaris pro eadem sententia, totum fere ordinem
gre ad excam Dei volunt. referentes.

Sectio 2.a Huiusmi dispoem non ex se et ab inco tales.

P. 1.o q. huiusmi dispoem sunt vere tlem inord. ad justificaoz, v.g.
amoris Dei, cum idio ... ut cstat ex Trid. sess. 6. cap. 7. ubi cum 6.o cap.e egisset de dis-
poib. ad justifoz caput 7. incipit: hanc dispoz ipsa justifoc ipsa seqr &. Sed vere dispoem
non cent, nisi ex se, et ab inco dispoem cent; id m. q. so ab exco e tle non e vere, et proprie
tale, sed so 2.m q. ut pt in hoc altero, quod vere non e ho, q. so tlis e ab exco scilr ab hoc vero
quem repraesentat: q. dispoem, que vere dispoem sunt inord. ad justificaoz, ex se, et ab inco sunt dis-
poem adeq.

Resp: q. dispoem ad justificaoz disponunt, quam ince inferendo subiectum id coaptant ad
illam; disponunt m. ut actus vitales, et lib.; sed nisi ex se, et ab inco cent dispoem, non sic dispo-
nerent, disponerent quam ipsae instituntur a Deo, ut coaptent subiectum &. &.

Resi pot. has dispoem ex se, et ab inco non habere ee dispoem, nec coaptare sub-
iectum ad justificaoz, hoc sed habere a volto exca Dei, quae tamen lt sit eis physice extrinca, moralr.
tamen e inca, q. sufficit, ut sint vere dispoem ince, et coaptent subiectum ince, ince intus, non phy-
sice, sed moraliter. Hanc solnoz exhibent Scotistae, ut defendant quam ex se, et ab inco ee
filiaoz adoptivam Dei: ut vidim. disp. 1. q. 3. sect. 2. § rebus pro Scotistis, que eisdem raoib. quibus
ibi impugnabant, et hic.

1.o q. hinc seqr eiusmodi dispoem ee oio supernaturales ad justifoz; si m.
sua Deus illas instituit, non instituerer, eque naturaliter fierent in statu sic illis, ac nunc fit,
q. sane e evidens supernaturalis illarum; sed nunc albedine supernaturale instituerer Deus, ut dispoz
ad introduoz aiae raoalis, q. eque nalr. se ea, ac cum ea introducitur forma raoalis; sed
sic e ee supernaturalis; nl m. supernaturalis e in naa: q. huiusmi dispoem ex se, et ab inco sunt
tales.

 2.o

2°: q. entas inseparabilis ab alia, et cum illa perpetuo iuncta ex se, et ab intrinseco hoc habet, et non ex voluntate extrinseca Dei, quod tam in physicis, quam in moralibus, esse c. 3 ibidem probavimus §. 3 a 2°; sed huiusmodi dispositiones sunt inseparabiles a gratia, et perpetuo cum illa iunctae; illas enim infallibiliter sequitur gratia ex Concilio Trid. *hanc dispositionem instrumento ipsa sequitur* &c. ergo huiusmodi dispositiones ex se, et ab intrinseco sunt habentes et non a voluntate extrinseca Dei.

3°. probatur ratione: quod non repugnant aliquae dispositiones, quae ex se, et ab intrinseco sint habentes, tum in statu, et in productione gratiae; in hoc enim nulla involvitur repugnantia, urget quia a paritate formarum naturalium, quae se habent per modum naturae, quales sunt formae substantiales, quas praecedunt dispositiones, quae ex se et ab intrinseco sunt habentes, cum gratia in ordine supernaturali se habeat per modum naturae non videtur esse repugnantia in eo, quod cum illa, sint aliquae dispositiones, quae habentes sint ex se.

Atque nullae sunt aliae, quam quas proponimus, de quibus est quaestio: tum quia cum gratia sit filiatio et amicitia cum Deo nullaque ad eam videntur dispositiones magis congruae, quam fides, spes, et charitas &c.; tum quia cum sint possibiles dispositiones ex se, et ab intrinseco habentes supposito decreto Dei consequuntur illas habere, et elegisse eas, quae solum sunt habentes ab extrinseco, praesertim cum reliquas formas non introducat, imo nec possit naturaliter introducere, nisi praerequisitis dispositionibus, quae ex se, et ab intrinseco sunt habentes. Ergo praedictae dispositiones tum in iustificatione ex se, et ab intrinseco sunt habentes et non a voluntate extrinseca Dei.

Unde infero 1.° gratiam de se non exigere huiusmodi dispositiones; sic communiter nostri Doctores apud Arr. disp. 48., sect. 4., et iam P. Gonet. tract. 3. de gratia disp. 4. art. 3. ubi dicit stare pro se schola D. Thomae. Probatur illud quod de se non exigit aliud quod sepe sine miraculo, vel violentia separat ab illo, hac enim ratione homo non exigit de ratione albedinem, vel eius negationem, et sic de aliis, sed gratia saepe sine miraculo aut violentia+ separatur ab huiusmodi dispositionibus, ut patet in parvulis, quibus sine ulla eorum dispositione infunditur, et de eorum theoria sic idem est de excepto Domino. Ergo gratia de se non exigit huiusmodi dispositiones.

aut violentia+

Infero 2.°: gratiam tamen ut infundendam adultis ex se, et ab intrinseco exigere huiusmodi dispositiones. Probatur quia ipsi nunquam infunditur sine huiusmodi dispositionibus, ut constat ex Trid. saepe relato, annectentibus sibi iustificationem adultorum huiusmodi dispositionibus; sed quoties iunguntur sibi cum alio, id fit ratione exigentiae, quae ex se, et ab intrinseco unum habet cum aliis, ut saepe diximus. Ergo gratia tamen infundenda adultis ex se exigit huiusmodi dispositiones. Alii hoc ipsum probant Ripalda sectione 33., quos vide; tum quia apud ipsum videri possunt; tum etiam, quia revera non probant exigentiam intrinsecam gratiae cum harum dispositionum, sed solum congruitatem, cum gratia sine eis infundatur.

Ubi notdy, ut bene advertit ibi Rigaldx, constans q. e apud Theos. oes, quos vidi de hac re ex gtesto differenteal, qrq inadulto, q peccy gprie, gsonale n̄ omittit, tn̄ hēt peccy ee originale neq. ex se, neq. ad exca colore dūi exigere penitz. Pr.º q. penitd. pprie, et stricte acceptta e dly, et detestao peccī gsonali pprie ā a se commissi; si m. extenderet ad pecca ab alio omissa, in recedaret penit. stricte, qcy Deq oderit, et detestet oē peccy; penitz á pprie, et stricte in Deo nant oes Theī; P.º q peccy gsonale n̄ omittit, n̄ pōt. peccy gsonale detestari; detestaret m. ut a se omissy, q.º vē n̄ n̄ omittit, q.º satz imprudentiss. eet: Cq. in huiusmi adulto gra nullo mō exigit hanc dispoz, alioqn gra exigeret dispoz imprudentiss.

Ceteral q. dispoēl fidei gsonalis, spei vite aeqne, et amoris Dei pgria, deq. egi q.ne Spiri, et mō, quo ibi dixi ee naturl at insfaoz, arbitror ea hā gra ex se, et ab inco exigi; id m. ut minimy pbar rao huiz 2.º illaes desupta ab inseparabilit infusiōis gre in adulto a pdictis dispoib. De arguctis a q extant 2.ª hanc exigēs, q multa st., & n̄ magni momenti, dicq infra, agatis prīs difflatib. 2.ª pleiq cmgsclz.

Sectio 3ª. Ostend. huiusmi dispositiones n̄ ee ex se, et ab inco tlē.

1.º q.º iustao ē benefiy disty a penit. et dispoe peccoris, ut multis pbat Rigal. disp. 99. sect. 4.; q̄q pt. q.º satz dequo adeo pōt. uny separari ab alio; sd n̄ eet bene ficiy disty, si gnit. penitd. rq. eet ex se, et ab inco dispōsio ad insfaoz: illi m. beret iustao, q.º rugnat cy rao beneffij, q.º bene ōio inbity: Cq. penit., et idq ē de reliqs dispoib, n̄ pōt. ee ex se, et ab inco dispoo ad insfaoz.

2.º q.º otrio se hēt p mȳ meriti de cgruo rāgre, et cessiōs pecci, ut cstat ex Trid.º s.e 14. c. 4. deffientz; Otrios ertz quovis tpre fuisse naiy ad impetrandy veniq peccatory; sd merity, et ipetrao n̄ onectunt cy eo cuiy merity, et ipetrao st: sc. gmiy m. ē dony, q.º ex gvīoe meriti libe decernit a remunerante; et idq ē de dono collato pp ipetraoz, q.º ez libere decernit a cferente: Cq. otrio n̄ onectitr ex se cy infusise gre, et loeny ex se, et ab inco n̄ ē dispoo ad illq.

Hory l, Rlly argory nomi. ty disp.ª 1. q. 3. sect. 3. §. 5. ty disp. 2. q. 1. sect. 4. ad ea, q. respondi qty satis erat p sualla maa. Modo á ret ad 1.y ostendo mary et ndo miry; lt m. iustao deat penit. adhuc pōt. ee benefiy disty ad ipsa cy n̄ deat debito metaphco, neq. morali ex iustitia, d. Rly

bito

debito physico, bity cm. physicy q tollit raoz beneficij, q. adhuc ex supp. talis debiti pot. remunerator sive benefactor s. iniuria, sive iniustitia denegare beneficiy, alioq debito titulo physico.

Sic cm. bona valetudo, longebitas vitae, fructuy ubertas, aeris, et pluviarum temperies, lz sepiy contingant vario ex suppoe creaois, et sine bita physica exigijs caary 2ary adhuc p. beneficia dicta a benef. creaois, pqq orandg e Dey, eidq q. grā agenda, n alia raoe, cu q. et si sine bita physica, pot. Dey-tra ulliy iniuriy denare. cy q. Dey lz beat exige physica gemit. iustaoz posset s. ulliy iniuria ey donare; inde e iustaoz ee benef. dicty a genit.

Ad 2y cto mary, et dispno mirz meritz, eizgetraz etc. n conectuntur conexione mephia, l, morali ex iustitia, cdo; ex conexione quasi physica cnd. L. q. conexio meriti ey pmio s e physica l, quasi physica, significans, n debita fore conexione poni libe n cferre pmiy, q. illud cst libere cst, ideoq pot. remunerare fli pmio, perti, si aliunde illud ex iustitia n beat. cy q. conexio ctriois ey iustaoe sit s quasi physica, et Dey n beat ex iustria ctriit, de ccrito iustaoz, inde e pse cstre hanc ppy illy, tang ppy merity de cgruo, et tang ppy izgetraoz.

S. si conexio eet mephia iny ctrioz, et iustifaoz, tunc illa n eet izgetraz, neq. merity de cgruo cu huiy, q. ex supp. illy n posset Dey iustifaoz n cferre, ideo q. hanc libe n cferret, gliy cdet cfendy dony ppy merity, l, izgetraoz; ideo q. stulte qs diceret izgetrari a Deo, l, mereri ppy merity apud Dey, qs hoc facta suppoe, q. sit al raoale, sit, q. ho het conexioz mephiz cyali raoali.

Sectio 4a. Ostend. grā inadulto ex se, et ab inco nullaz dispoz moralz exigere.

Illao 1a. sectionis spiriis erat grā ex se, et ab inco dy 1o. infundit adulto dispoz moralz ibi explary exigere c. q. arguit l. q. dispositio recipit in eodz subto, inquo recipit fra ad q disponit; alias n disponeret subry fra ppriy, sd aliud; sd pdicta dispoi n recipiunt in eodz, inquo recipit grā; hec cm. recipit

recipit in aia. illa q. in infante, et adulto: Ergo gratia in adulto ex se non exigit huiusmodi dispositiones. Respondetur distinguendo maiorem, et concedendo minorem; cum enim in nostra sententia potentiae identificentur cum aia dispositiones receptae in potentiis; et gratia recepta in aia in eodem adulto recipiuntur. Ad illa a maiorem; quia sed data distinctione potentiarum ad aia, dispositiones receptae in una potentia possunt aliam inde disponere ad receptionem propriae formae, ut patet in adulto, quod dilectionem receptam in intellectu disponit ad receptionem volitionis, quam enim voluntas vult, non intellectus intelligat.

2°. quia forma eadem easdem dispositiones exigit in omni subiecto, ut patet in formis physicis; nam enim forma ignis unam dispositionem exigit in materia A, et diversam in materia B; sed gratia non exigit radicaliter dispositiones in omni subiecto, ut dicebam sect. 3ª § unde in ... 4ª: Ergo gratia ex se in adulto non exigit huiusmodi dispositiones. Respondetur negando maiorem, cum enim eadem forma in diversis subiectis componentibus unum totale non eodem, sed diversam exigat dispositionem, ut aia rationalis, quae exigit diversam dispositionem in capite et in corde; non repugnat eadem formam in diversis subiectis 3° unum non componentibus non eadem, sed diversam dispositionem exigere. Neque urget exemplum formae ignis, quia ab uno singulari non bene arguitur ad omnia.

3°. quia dispositio, quae exigit forma ad sui introductionem, eadem exigit ad sui conservationem, ut videre est in formis physicis; sed gratia ad sui conservationem non exigit in adulto huiusmodi dispositionem; licet enim in eo nunquam credat, speret, vel amet. Ergo adhuc in adulto gratia talem dispositionem non exigit. Respondetur negando maiorem; forma enim rationalis ad sui dispositionem in materia aliquam exigit dispositionem ab ea, quae exigit, ut in ea conservet, introducitur enim in materia parva, nec conservat nisi in magna; et insuper diversam dispositionem exigit in infantia, in adolescentia, et ceteris etatibus, qua diversitate non existente non conservat materiam.

4°. quia gratia est participatio divina: sed haec nulla exigit dispositionem, ut patet. Ergo neque gratia. Respondetur concessa maiori, et minori, negando consequentiam: gratia enim cum non sit adaequata participatio naturae divinae, sed inadaequata non convenit in omnibus, cum ea sed in aliquibus videlicet in esse radicali amoris, et visionis Dei, quae quod sit de reliquis.

5°. quia forma accidentalis nulla praeexigit dispositionem in subiecto, cum enim procedit immediate in formis accidentalibus; sed gratia est forma accidentalis: Ergo nulla praeexigit dispositionem in subiecto. Respondetur negando maiorem; si illis sub includatur omnes forma accidentalis; nam enim earum praeviam dispositionem exigunt; ... qua ratione non procedit in infinitum; gratia autem est radix earum, quae exigunt praeviam dispositionem, ut constat ex

parte

operatur natura, et deinde, q. cum in ord. supernali heat se infirmat, sive contra Judicelis, ea potius, q alia bet propria dispoz exigere in subro.

6°. q. dispositio, q gra exigeret, eet participatio natd., ea cum majore praecedens grã eet radix oium supernalium; sed hoc repugnat, ig cum ea dispõ eet contra facta, loannes q. gra sitnalis eet perpetua. Cq. hoc nulla dispoz exigit in ullo subto.

Rer. negando maiorem; radix cum in radicati het racionem, l. quasi racionem primi actus, et parvi, qualis racionem cum het dispõ adaeq.; illa cum é a. gdg cito transiens, hoc vero. sitis ex se diu permanens.

7°. q. gra petit ee radix oium auxiliorum, et sitium supernalium; inord. cum supernali é 1°. radix, et se het instar natae; ergo eo ipso nulla exigit dispoz in subto, alioq cum illi exigeret ee prior, ut pote radix eius, et posterior, ut pote contra subsequuta ad dispoz. Cq. gra ex se nullam exigit dispoz in subto.

R°. dispõ maiorem: gra petit ee radix oium 8. exceptis sitis, gs. dispõ adisp., cõ; sitis n exceptis, nõ; sicut cum contra substantialis, si radix sit oium, q special. in subto, non tñe radix eorum, q. dispõ adispg; sic gra in ord. supernali radix é oium supernalium, nõn eorum, q. dispõ adipisc, eorum, inquam radix noñ é in aũ 2°, in aũ 1°. á radice eorum, ea q. continet, ppter ea q. in oib, instans, qui 1°. infusionis grae, si praeverent, a gra producunt, et servant, ideo q. et in ea radicant.

8°: q. gra sitnalis é donum excellentius, et magis proprium liberalitatis Dei, q gra actualis; sed haec nullam exigit dispoz in subro; hoc cum é proprium oib. meritis impetrans, et dispõs supernalis. Cq. neq. gra sitnalis; si cum hoc ex se exigeret dispoz in subto conferret subto ad exigend. dispoz, et ut bira eius, loannes q. nõ eet donum magis proprium liberalitatis Dei, q gra actualis, q conferat absq. ullo bito.

R°. negando maiorem, q cum adductis pro 3, scilicet gra sitnalis ee donum magis proprium liberalitatis Dei, q sit gra actualis; licet cum illa sit donum excellentius, hoc tñ é donum magis proprium liberalitatis; id cum é donum magis proprium liberalitatis, q. magis gratis conferat; proprium cum é liberalitatis dari gratis; cum q. gra actualis confertur nullo praecedente merito, l. dispõe ex parte subti, gra vero actualis praecedente merito, l. impetrato, saltem de congruo, inde é qua sitnalis ee donum magis proprium liberalitatis Dei q sitnalis.

Q. 3ª. An aus charitis, q tanq dispositio procedit in statum, procedat effi-
cienter ab habitu Charitatis.

Actum charitatis qui dispositio est ad instans ab habitu charitatis procedere certum est inter Theol.
cum enim habitus infundantur a Deo, ut per eos actus moraliter efficiantur, et non prohibeat actum charitatis, qui dispositi-
onem non disponit a proprio habitu efficienter procedere, sequitur ab eo sic procedere. ideoque hoc controv.
difficultas de actu, qui est dispositio ad instans eiusdem q.

Sectio 1ª. Aliqua praenotanda, et Doctorum sententiae.

1. Ut sit in nostra sententia quae conuenimus communiter effectiuum dicit gratia in actu supernaturali, de quo
disp. 1. q. 2. sect. 8. eadem est difficultas in concursu habitus cum actu charitatis disponentis ad gratiam, ac in con-
cursu gratiae cum eisdem actibus. hic enim propterea ut non possit procedere ab habitu, qui est dispositio ad gratiam
prior habitu charitatis dimanante a gratia, siue physice, siue moraliter, unde ut eum esse priorem
cum habitus charitatis, ideoque ab eo non posse procedere, sed est prior gratia; dispositio enim prior est
forma ad quam disponit: ergo nec poterit efficienter procedere a gratia. ergo in nostra sententia eadem est difficultas
in concursu effectiuo habitus, et gratiae cum ultima dispositione ad gratiam.

Ideoque quaestio generalis proponitur, scilicet an actus charitatis, qui est ultima dispositio ad gratiam efficienter ab ea
procedat? sed quia istis abstinuimus, ne aliquis nimis longa mora tereret tractando influxum gratiae in actum
supernaturalem, quod potius esset difficultatem eandem solvere; conclusio locum non habet sub istis a nobis praefixis
difficultatibus controvertitur, cum influxum effectiuum habituum supernaturalium in proprio actu Theologi vel Philosophi. Addo
in materia de charitate difficultatem sub istis praedictis communiter controverti.

2. Et est celebre esse in philosophia quaestio an ultima dispositio ad formam sit effectiue a forma, ad quam disponit.
v.g. an calor ut 8. qui est ultima dispositio ad formam igneam sit a forma ignea in qua cum Thomistis communiter...
Ratio est eius obiicitur dispositionem esse natura priorem forma ad quam disponit, non ergo erit effectiue ab illa, alioquin erit prior forma,
et posterior prior, cum omnis effectus sit posterior causa, a qua effectiue procedit, quod repugnat. Et explicatur. si
hoc ita obiicitur, verum dispositionem esse priorem forma in genere causae materialis, eo quod conspiret subiectum ad recipiendam formam.
Nullus est priorem forma in genere causae efficientis, quia ab illa effectiue procedit; nullum autem esse repugnans in eo, quod idem sit
prius, et non sit prius in aliquo individuo genere causae.

Bona est et. quia ultima dispositio ad formam habet causam, a qua effectiue procedat, et formam ad quam disponit, est prius
effectum forma: ergo frustra recurrit ad formam tanquam ad prius effectum, nostramque hanc prioritatem quam non inueniri...

[illegible]

fieri. D.a 2.o: q. nulla e forma, qm maal.r causando se vicissim, se praecedat a forma, nulla enim e maa, quae conc. et effal.r constituat se forma, qbz constituit exigit caalitat formalis, neq. ulla forma, l. maa, qm maal.r l. sr causat causam efficientem, a qua procedunt, l. assignet ea; sed hic 4. cau. indiviso ge cau.: q. vicissim se n. causant, q. n. sto regnat mutua caalitat, sive prioritat ineodem ge cau. se ex indiviso.

D.a 3.o: q. si dispos. procedunt formam, aeq. disponunt in ge cau. mali, q. disponunt, et aptant subiectum adreceptionem formae, ex procedunt eadem in ge cau. efficientis, sicut enim causam efficientem, et hac rate illa coaptant adefficientiam: d. q. procedunt formam in ge cau. maalis nequeunt ineodem ge procedere a forma: q. q. procedunt ex in ge cau. efficientis effective n. procedunt a forma.

Ex praenotatum 3.o eandem difficultatem, q. e de processione act. charitatis a gra, l. hitu charitatis esse ex de processione v.i act. fidei ab hitu fidei et actum spei ab hitu spei, dum infidelis disponit ad fidem, et desperatus ad spem; q. ineodem inst., in quo e act., a quo disponit, infunditur hitus ad quem disponit; at v.o in aliis actib. n. e eadem rao, q. dum peccator elicit actum Religionis, l. oved., et sic de aliis virtutibus, hitus infundi. quoniam ex hitus fidei, et spei velut inseparabiliter comitantur gram, ideoq. potius eliciunt a peccatore in sua forma; et in Physica p̄ ineq. qlitem n. permanentem, qlis e hitus, se transeuntem ey ipso au.

Quib. praenotatis 1.a sa docet actum charitatis ultimo disponentem ad gram effective procedere a gra, et ab hitu charitatis, ab illa ut a prio radicali, et ab hoc ut a prio pxo. Sic coin Thistae, quos sequuntur Valentia, et Vazquez. 2.a sa negat actum charitatis fal.r procedere a gra, aut hitu charitatis; sic coin Rs. cum Suar. Arr. et aliis, quos sequuntur nobiles Thistae, Joan. a S.to Tha, Aradi, Philippus a S.ta Trinitate. 3.a sa, quae e P.is Ripalda, et mea simul utramq. asserat, posse de poa abta, et in alia prov.a actum charitatis disponentem ad infusionem effective procedere ab hitu charitatis, n. v.o de facto sic procedere; quoniam t.a pars huius se nititur decretis qq. tamen D.nis dissiunctivis, quib. Deus decernit actum charitatis, n. decernendo de tate prius, a qq. act. effective procedit, e, q. de ea se disputa hunt q. prius sedem in maa de incar.e, de hac sa quantum ad t. ptem nil statuo, huius in decretorum examen ad praedictum ma. defero. Non possum tn. tibi n. notare solidis, posse defendi processionem talis act. ab hitu charitatis de poa abta.

Quia

Quia non repugnat tlis aux inst. insti, in quo producit per auxilium excit
disponit q. adhuc in fuaz, non repugnat, in q, in eodem insti. stare cum eadem, habitus m. p
vincet ay, potest illy operari in 2°. in insti. [illegible] : deinde aut quantumvis perfectum
pot. de pot. absta non aliq stare, ni q. obest de hac pot. ulma dispositio adque effective procedere
a gra, et habitu charitatis: o tlis omnibus sit ig

Sectio 2a. Aut charitis, qui e ultima dispositio ad iustifionem non proce-
dit effective a gra, neq. ab habitu charitis.

Pr. q. aut charitis illig. extens, anteq gra, et habitu illigant extenentia: sed q.
e dispositio ad iustifam, q. excludit gra, et habitu charitis: sed q. Co. Trid. in sessione ... p.
dicit dispoz; R. id, q. illig. extens anteq alius extens illigar n procedit ad alio; nl m.
e q. alius agat in priori extenti; si q. m. agerit [illegible] effect exa, dicy pilligar acta aiy,
ab e rio pplua: q. tlis aut n procedit effective a gra, neq. ad habitu charitis.

Pr 2°. q. ay illig. aut disponens ad iustifoz bene procedere oel eius
cao et coiuny caa effiens, nullus m. effect illig. extens, ni oel eycao pilligant extens,
so dy 2°. illig. extens aut disponens n pillig. extens gra, l, habitu charitis; aliog me-
ntri, eet disp. tlis aut, frustra m. disponeret ad ext. ey, q. extit prig. illigar extes
tlis dispositio: q. tlis aut n procedit effective a gra, neq. ad habitu charitis.

Pr 3°. q. si dispositio ad sig posit ee effect eidem, et ab ea ingeretao
effientis effienny procedere, illectio poterit ee dispo ad illecty, et volio ad volity, quo
rey effect st inge cao effientis, pinde que carens illecio, et volre disponer ad utrgque.
poq paut pdicio, quo nl absurdi excogitari potest: q. n pot. aus, q e dispo ad gra
procedere a gra. 2. e m. aut, cui pot. e habitus charitis, et sic ut se hent in naalibus illec-
tio, et volio ad intey, et volez, ita se het in supnalib. aus charitis supnali aocighuty.

Mirum e qty se torquent Thoste, ut ad argum. J, et [illegible] rane reani.
Rene, q. 2°: gratia, et idq e de habitu charitis, posse dupliciter considerari, 2. in rane an-
xilii, qua rane e priy effecty aut, nec suggerit hunc tang dispoz. 2°: pse conside-
rari in rane cre sanctantis, et hac rane suggere ay tang dispoz, ee que eodem posteriorem,
in quo nulla involvit. repugn.; [illegible] m. duo ad invicez in diverso ge, et 2y diversa cralitate.

Gratia

∴ gra q. 2.ª rõne auxilij ē prior aū in gē cāe efficientis, et eadē 2.ª rõne fr̃e ē posterior eadē in gē cāe materialis: dispositio enim reducit ad gen. cāe materialis.

Sed d.ª ē 8.º q. repugnat aliq. rē producere 2.ª unā rõne, et n. 2.ª aliā; aliōq idē rē produceret, et n. produceret, q. rix in D.ᵗⁱ illiq. rãoe distiōis virtualis; sed si gra eet prior aū 2.ª rõne auxilij, et posterior eadē 2.ª rõne fr̃e, aliq. 2.ª unā rõne rē produceret, scil. gra 2.ª rõne auxilij, et sīdē 2.ª aliā rõne n. produceret, scil. eadē gra 2.ª rõne fr̃e; 2.ª hanc enim ē posterius aū; posterius a quo postē n. producit prius: q. repugnat grā 2.ª rõne auxilij eē priyā eoruj aub, et 2.ª rãoē fr̃e eē eff. p eīdē caaty ad eodē tang a cāa mali dispōna.

D.ª 2.º q. si gra sit prior aū charitis, n. solū erit prior illo 2.ª rõne auxilij; sed eē 2.ª rõne fr̃e; sed nō repugnat p.ª instatal: q. et grā eē priorē 2.ª rõne auxilij. P.ª mār: q. gra n. causat aū charitis nisi ut unita subto; cāat enim sue prius inexe subto, illud ince elevanto, et intrē participanto; qua rãoē ē fr̃a, et rõnalitas fr̃e in ea relucet. sed gra ut cāat aū charitis ē prior illo: cāa enim ut cāa est effu prior ē effu: q. si gra ē prior aū charitis, n. sō prior eo erit 2.ª rõne auxilij, sed eē 2.ª rõne fr̃e.

D.ª ē 3.º: q. aus charitis n. sō ē dispō ad grā 2.ª q. ē fr̃a, sed eē 2.ª q. ē auxiliū; cū enim utraq. rõnalitas sit idē rē in grā repugnat rē disponē ad unā qn. eē disponē ad aliā; sed q. ē dispō ad grā, ut fr̃aē, nequit rē ad illā pcedere: q. q. eē ē rē dispositio ad eandē, ut auxiliū ē, n. poterit ad eadē ut auxiliū ē pcedere.

D.ª ē 4.º: q. prius ē grā eē in subto, q. in eodē operari; tū q. mar ē connexio grē cū eā in subto, quā cū opare istingtī, q. sē aū charitis; sicdē gra n. pot. conalr. extere nisi in subto, pot. ā eē sē opare istingtī; tū eē q. gra opāt in subto, ut eidē applicata; applicar ā illi p informationē, sive unionē; sed gra ut applicata, sive unita subto ē fr̃a, ut illud enim informat, nec her aliū modū inservandi p. unionē: q. gra n. sō ut auxiliū, sed eē ut fr̃a ē prior aū charitis. q. cū aliunde ut fr̃a sit posterior p dicto aū, 2.ª eadē rõne eet prior, et posterior illo, q. absurdū reputat a DD.ⁱ

mui,

huius solutionis, et ideo q. conantur illud in primo tollere.

Resp. 2º. gratiam dupliciter posse considerari. 1º. in fieri, et secundum hanc rationem esse priorem, et priorem effectum actus charitatis. 2º. in facto esse, et hanc rationem esse posteriorem actu, illumque supponere, ut dispositionem praecedentem in genere causae materialis. Probatur 1ª pars: quia gratia in fieri est actio producens gratiam; res autem in fieri, est fieri, seu productio rei, et res in facto est terminus talis productionis, sive fieri; sed actio producens gratiam non est prior productione actus charitatis; actio enim non est nisi gratia producenda, sed ratio formalis producendi, sive productio: ergo gratia in fieri non est prior effectus actus charitatis.

2ª est 1º, quia quod praecedit rem in facto esse, eadem quoque praecedit in fieri, tum quia non est alius modus praecedendi rem praeceditur natura, de qua nunc loquimur, nisi praecedendo fieri rei. Tum quia ratio formalis huius praecedentiae est fieri, sive actio rei, quae solum constituit priora in facto esse ea, quae ipsa est posterior; sed actus charitatis est prior gratia in facto esse, ut dictum in solutione: ergo est prior eadem in fieri: ergo actus est prior, et posterior gratia in fieri, quod absurdum reputatur ab adversariis.

Resp. 2º ex antiquis Thomistis actum, ut productum a voluntate praecedere ut dispositionem ad gratiam, eundem vero ut productum a gratia eandem subsequi. Probatur 1ª est 1º, quia secundum Thomistas repugnat duplex actio totalis circa eiusdem effectum et productionem de potentia absoluta; et quia fore ex omni natura repugnat, per se sufficientem unius, vel alterius: sed secundum datam solutionem duplex actio totalis ponitur circa eiusdem effectum; una a voluntate, quae ita sufficienter producit actum, ut possit esse dispositio ad gratiam; et altera a gratia quae trahit adaequate ipsum praeexistentem tanquam dispositionem: ergo repugnat actum ut productum a voluntate esse priorem dispositionem, et priorem se ipso ut productum a gratia.

2ª 2º, quia actus praecedens a voluntate illius extensive et extra omnes suas causas illius non ut disponens, quia illius non tolleret, nisi per dictionem non illigat, non vero disponit non dum extensive et adhuc intra suas causas; sed id, quod per aliquod ipso illius extensive, neque a posteriori illius praecedere ad alio; praeterea enim ab hoc accipit extensionem, quam ipsum habet: ergo actus, qui dispositive praecedit a voluntate extensive, neque a posteriori illius praecedens ad situm, vel gratia.

Resp. 3º ex aliis Thomistis: habitum charitatis, sive gratiam dupliciter posse considerari, 1º. secundum rationem genericam qualitatis spiritualis, et secundum hanc rationem praecedere actum, et priorem illi, 2º secundum rationem specificam, sive gratiae, et secundum hanc rationem subsequi actum, tanquam sui dispositionem; Probatur 1ª est 1º, quia omne prius praecedens effectum in eodem, praecedit secundum rationem genericam, spiritualem et spiritualem, praecedit enim ut extensum actu rei,

existentiam

existit a r[ati]one [con]tu generice, s[ed] in sp[eci]fico, et singulari, et quadam[m] effectu [pro]ducitur n[on] in

singulari, a[c]tu q. erat [et] singularis; dic[itu]r gr[ati]a [non] rogat ... in singulari, nec ab ei,

oritur nisi ab eo ut singulari, et [com]plectente [con]t[ra] o[mn]es usq[ue] ad singularitatem, s[ed] a[d] hanc [c]ontra orit[ur]

ab habitu [in]tegra: q. [con]seq[uens] sit gr[ati]a, a quo orit[ur] ab eo orit[ur] et ratione sp[eci]fica et singu-

laris: q. et hoc o[mn]ia [con]tr[ar]io [pro]cedit, et n[on] s[ol]o et ratione generica.

3.a 2.o q[uod] q[uando] q[uod] sit dona, in[ter] h[abitu]s, et c[aritat]is, [con]scindant [ratio]ne vere una formali-

ter ab alia, quaecu[n]q[ue] re[alite]r identificant, ac[tu] tam physice n[on] [con]scindunt unum formaliter ab alia,

s[ed] [non] [pro]cedunt a tota [ratio]ne entitate, et ab o[mn]ib[us] ei[us] formalitatib[us], s[ed] in habitu charitatis, et

gra[tia] [ratio]ne generica, et sp[eci]fica formalitas re[alite]r identicate, u[niversa]l[ite]r m. g[ra]tia sp[ecific]a re[alite]r identificatur

et ad, qua [pro]ducit[ur] a, e[st] ad [con]i[unctio] physica, et c[aritat]is: q. habitus, n[on] s[ol]o [pro]ducit, et [pro]cedit et

formaliter generica [con]s[tituti]s s[upernatura]lis, s[ed] et generica, et sp[ecifi]ca, singularis q. t[ali]s habitus;

[pro]cedit [enim] causa eff[icien]s et o[mn]es formalitates, q[uae] [pro]ducit eff[ect]us

Ad 4.o a[d] charitatis ellicitu[m] [per] auxiliu[m] s[upernatura]le [pro]cedere gr[ati]a, e[st] q. ei,

dispositio; e[ius]d[em] c[aritat]is ellicitu[m] [per] gr[ati]a, s[ive] habitu s[upernatura]l[i] hunc et illum subiectum; s[ed] 2.o e[st] q[uod]

a[ctus] ellicitus [per] auxilium exc[itantem] illius exten[sio]s, et extra o[mn]es suas causas; illius [enim] dispositio, q[uan]d[o]

e[st] neg[ati]o, [non] extensus; s[ed] eo ipso n[on] p[otes]t. ellici in eod[em] in[stan]ti ab habitu; ig[itur] [enim] traheret [con]trali-

c[ati]o a[c]tu trahat, q[uod] s[ubst]a[nti]a natural[ite]r repugnat: q. repugnat a[d] in in[stan]ti in quo e[st] dispositio ad gr[ati]a et

ellicitur [per] auxilium exc[itantem] in eod[em] ellicit[ur] gr[ati]a, [ve]l habitu; repugnat in q[uo] de p[otenti]a ordinaria, quoniam

de abs[olu]ta n[on] [ex]plare, ig[itur] notabimus s[upr]a.

Resp[onde]o. 5.o a[d] charitatis e[st] disp[ositi]o ad gr[ati]a, et ea priore, ideo q. ab ea effective

[non] [pro]cedere; [non] t[ame]n e[st] disp[ositi]o ad h[ab]itu[m] charitatis, neq[ue] illo priore; ideo q. ab eod[em] [pro]cedere, e[st] q[uia]

ed[em] a p[ost]eriori in quo nulla e[st] repugn[anti]a; ig[itur] [enim] un[u]m [con]s[tituitur] c[ausa] ei[us]d[em], s[ed] n[on] div[er]so[rum] e[st] gr[ati]a, et

p[ost]p[ositi]o. s[ed] 2.o e[st] v[erum]; q[uia] a[ctus] n[on] s[ol]o e[st] disp[ositi]o ad gr[ati]a, s[ed] et ad h[abi]tu[m] charitatis, et reliquas virtutes

s[upernatura]les, ut [enim] [con]stat ex Trid. sess. 6, relato; a[ctus] e[st] disp[ositi]o ad inn[ovati]o[n]em renovat[ionem] n[on] s[ol]o, q[uae] fit

[per] infusionem gr[ati]a, s[ed] et [per] infusionem donorum fit; s[ed] q[uod] e[st] disp[ositi]o ad infusionem, sive susceptionem

gr[ati]a n[on] fit a gr[ati]a; q. q[uod] e[st] disp[ositi]o ad infusionem donorum [non] fit ab ullo dono, q[ua]le e[st] habitus charitatis.

3.a 2.o: q[uod] gr[ati]a q[uae] illigat extens[io] habitus illius extens[io] gr[ati]a. ab hac [enim] ut extenti di-

manant habitus s[upernatura]les, sive physice, sive moral[ite]r; s[ed] gr[ati]a q[uae] illigat extens[io] gr[ati]a illius extens[io] aut

charitatis

charitis, é cm. dilig̃oñ ad grã; h. illius. procedere ad vita, vel cm. illius. procedere adeo, cui supervenit extrins. 2ª ē 3ª; q. nã, et eius pot. sunt proportionale indivisibile arg. opant, coronam q. gra, q. e instar nat, et illis habitus spualed, q. s. instar potentiaz, q. ejdz arg. opant; s. aut n̄ ē efficere a gra, ut d. in solutione: q. neq. ad habitu, aliq. opabit yon gratz, ppt opant nã.

Sectio 3ª

Adversariorum argumenta.

1. ē q. de ratõe aut vitalis, q. procedat pxo vita, ut principio radicali; s. aut charitas ē aut vitalis spualis: Joannis cm. 4. d. Translati sumus de morte ad vitã, quoniã diligimus. Et infra, q. n̄ diligit manet in morte.: q. de ratõe aut charitatis est, q. procedat ad habitu charitatis, pro pxo vitali, ut principio grã, q. ē vita radicalis spualis. 2ª. q. De, n̄ pot. supplere z̃mtr defectu prij vitalis: unde si innumz moveret corp. mortuum, motus ille n̄ eet vitalis: q. nec pot. supplere defectu grã, et charitatis, q. s. pria vitalia spualia.

3ª. q. aut fidei, et spei eliciti a peccatore carente grã n̄ s. proprie dicti vitalis spuali, ut constat ex Jacobo 2º. Sicut corpus s. spũ mortuumē, ita fides s. operibus mortuaē: q. aut charitatis ut pote pfe vitalis, deb ēē a prio pxo, et radicali vita spualis, q. s. gra, et habitus charitatis.

Ret ad arg. 1. ~~unde~~ maior distingo; de ratõe aut vitalis s. hitz prij pxy, q. radicale sive simpliciter vitalia; si sive so 2. q. vitalia, no: gra q. et habitus spualed prevenis gvt. n̄ s. pprie, et simpliciter vitalia pria, s. so 2. q. et i pprie, quan s. opria aia simpliciter vivens in ord. ad aut spualed, q. s. 2ª. et simpliciter vita ~~act~~ in aũ v. spualis, quoniã vitalitas fr s. aia rei, spualitas a grã, et habitib., quare 2ª maior, nat con; ad symy cm. inf. de ratõe aut charitatis ēē, q. procedat ad aia elevata prio spuali, sive id gra sit, sive auxiliũ incũ, l. exiũ.

Unde pt. ad 1. 2ª frang, cuius ans ostir, et nat con: q. neq. gra, neq. habitus charitatis ē prius simpliciter vitale. Ostir a ans; q. li De z̃mtr n̄ pot. supplere defectu subvitalis, hoc ē efficere ut vivat sudry, q. incapax ē vita in aũ v. q. solo n̄ ē vivens in aut. q. so pbat exeply ibi allatũ; pot tn supplere defectu prij vitalis in ge cae efficientis, producto in subre capaci, vivente iste in aũ v. illecitoz amorg, l. motum pgressivu, pquo aut sudry vitl. movere, l. eos efficere n̄ pduceret.

Ad 2. 3

Ad 2.3 d. f[or]ma d[ign]a ac[tu]s: aut fidei, etta. ei h. g[ra]te vit[a]l[i]ter respicere, id est, abre n[on]. Idest hent q. q. regret ad vitam sp[iritu]alem in a[ni]ma v. l. corp[us] vita ei fit e[ss]e g[ra]tia q[uia] vita aut charitas. Neq. obstat loc[us] Jacobi, cum m. v. vitam, eq. sp[iritu]alem q[ua]m formare in a[ni]ma fidei sp[iritu]alis, q[uia] vit[a] s[ine] op[er]ib[us] mortua est, sic corp[us] s[ine] sp[irit]u, q[uia] comparatio l[oc]o intendit, q[uia] sic corp[us] mortuum nullam op[eratio]nem ad vitam conducentem p[otes]t ellicere, ita nec fides s[ine] op[er]ib[us] gra[tiae], et charitatis p[otes]t q. a[ctus] ellicere, q[uod] q[uo]d m[eritum] meriti de condigno conducat ad vitam aeternam, q. nos libenter fatemur...

Inde tn. 2a. Adv. in p[ri]m[is], in ord[in]e ad vitam sp[iritu]alem n[ecess]e est tam g[ra]tia necessaria, q[ua]m ta[m] e a[ni]ma in ord[in]e ad vitam nat[ura]lem. p[ro]nunc Dei, neq[ue] at[tingi]t supplere de f[ec]tum a[n]i[m]ae, ut s[i]c in ord[in]e ad a[li]am vitam, sic neq. in ord[in]e ad a[li]am vitam ... sacris aq. ; ideo q. corp[us] mortuum adhuc de pot[enti]a Dei abs[olu]ta p[otes]t sentire, s[in]e gra[tia] h[abit]uali ellicientur a[ctus] fidei et religi[onis] q. vita sp[iritu]alis ... in ord[in]e ad vitam sp[iritu]alem n[on] e[st] tanta necessitas gra[tiae], q[uan]ta e a[ni]ma in ord[in]e ad vitam naturalem

2.3 e q. inclinatio act[u]s in bonum D. ut e in se b[onum] p[ro]cedere a gra[tia] h[abit]uali, ut a p[ri]ncipio radicali: e[ti]am m. inclinatio nat[ura]e in bonum, s[eq]uit[ur] naturam, ad ea q[uae] effective p[ro]cedit: ideo q. velle D. ni obstituit na[tur]a D., q[uia] dic[itu]r inclinatio nat[ura]e, e[t] q. s[eq]uit[ur], et id e de volivo creare, q[uod] p[ro]pterea n[on] obstituit nat[ur]a creat[ura]e, s[ed] aut charitas e inclinatio act[u]s in bonum D. ut e in se; e[ti]am m. amor Dei p[ro]pter D. bonitatem: q. supponit gra[tiam], cuius inclinatio e, ad eam q. effective p[ro]cedit.

R. nando marg.: s[ed] m. b[onum] p[ro]cedere a n[atu]ra ... elevata p[ri]ncipio sp[iritu]ali in[tern]o, l[ice]t ex[tern]o, p[er]manente, l[ice]t transeunte, 2.3 diversitatem circumstantiarum, in q[ui]b[us] t[a]lis inclinatio ellicit[ur] q[uae] tn. c[on]stanti p[ro]bat n[on] e adeo; et siv[e] sit, n[on] p[ro]bat. Iccirco q. m[ino]rem, et n[ego] c[onsequentiam]: q. amor Dei, n[on] inclinatio s[o]li gra[tiae] h[abit]ualis in Deum, s[ed] gra[tiae], et n[on] n[atu]ralis, l[ice]t h[ui]c cum gra[tia] h[abit]uali l[ice]t cum auxilio in[tern]o l[ice]t ex[tern]o, transeunte l[ice]t p[er]manente...

3.3 e; q. a[ctus] meritorii vitae ae[ter]nae p[ro]ceditur a gra[tia]; s[ed] a[ctus] charitatis q. e d[icitu]r ad gra[tiam] e meritorii vitae ae[ter]nae; tum q[uia] sic docet S. Thom. tum q. alioq[ui] si iustus moreret in in[stanti] iustificationis obtineret gloriam s[ine] meritis, q[uod] e c[ontr]a Trid. definiens gloriam dari adultis titulo h[ae]reditatis, et titulo mercedis, sive meritorum : q. a[ctus] charitatis p[ro]cedit effective a gra[tia]. Hi l[icet], q. n[on] t[a]lis a[ctus] p[ro]cedat effective a gra[tia], erit meritorius vitae ae[ter]nae, q[uia] p[ro]cedit a sub[iect]o h[abe]nte gra[tiam]; s[ed] hoc n[on] sufficit, alioq[ui] a[ctus] mali p[ro]cedentes a t[a]li sub[iect]o e[sse]nt meritorii vitae ae[ter]nae, q[uo]d f[a]l[s]um e: q. t[a]lis a[ctus] p[ro]cedit effective a gra[tia]...

Ad 1o. q. n[on] t[a]lis a[ctus] p[ro]cedat effective a gra[tia] erit meritum de condigno illi[us], cum m. sit meritum de condigno gl[ori]ae, q[uae] e gra[tia] consumata, n[ihi]l obstat e[ss]e eu[m] meritum de condigno gra[tiae] h[abit]ualis, n[on] q. ab ea ut

a prio

a prio procedat. 2º. Theol. acciomia: princ. meriti non cadit sub merito; et talis, cum sit meritum de condigno gratiae, ut constat ex Trid. ss. 6. c. 8. ubi definit, nil eorum quae iustificationem praecedunt iustificationis gratiam promereri: quae talis, efficaciter procedit a gratia habituali, ideoque cum sit meritum illius, quod tale principium meriti non cadit sub merito.

Argumentum hoc suggerit 1º gloriam cadere sub merito de condigno iusti, ideoque istum contrariorum, qua disponit ad iustificationem, mereri 1º gloriam. Dua suggestio in nata ut glab. qualitas. Nam contra argumentum contra cum contrariis, illam mari, nec mir. Nec obstat P. Suar. quod licet dicat dispensare ad gratiam cum merito non gratiae, gloriae tamen exponit de praeparare ad gratiam, ut cont. continuata gloria iusti. Sicque procedente efficaciter a gratia qua ratione meritum de condigno augmenti gloriae quod augmentum est 2º gloria.

Nec insuper obstat adultum morientem in instanti iustificationis obtinere gloriam 1º meriti, nam definit contra omnibus, adultis dari gloriam duplici titulo, scilicet hereditatis, et mercedis, pro. sum. adultum mori cum sola gratia baptismali et absque ullis meritis, cui, licet possit conferri gloria hereditatis titulo, et nullo mercedis, sive coronae. Similiter definit contra haereticos non tangens, opera iustorum, quae sequuntur iustificationem, esse ipsius, et de condigno meritoria vitae aeternae; ideoque adultis sic operantibus esse gloria titulo hereditatis, et mercedis, 1º quidem ad 1º gloriae; 2º autem ad ipsius gloriae augmentum, quod est 2º gloria.

Alia tamen in argumento continetur 1º propositione de merito condigno 1º gloriae ver ad argumentum innado maiorem. Satis enim est, ut actus sit meritorius de condigno alicuius quod sit bonum, liber, supernaturalis, dignificante gratia habituali procedens iusti subiecti, atque his omnibus a talis gratia non procedat et sit ab auxilio excitante supernaturali. Quare nomine 1º dixi: ut actus sit meritorius de condigno vitae aeternae requiri sine processionem a subiecto dignificato per gratiam, quod procedat ab auxilio supernaturali, ut sic evadat in esse supernaturalis, et proportionet gloriae supernaturali.

Ad 2º, contrariorum non maiorem; licet enim talis actus sit meritorius de condigno gloriae, quae est gratia non tamen sequitur esse meritorium 1º gratiae habitualis. Cuius ratio est, dignitas meriti, ratio cuius, hoc sit meritum de condigno principium non cadere sub merito, eadem ratione, qua principium meriti non cadit sub merito; sicut enim principium meriti absolute supponitur ad meritum, ita et dignitas meriti supponitur ad meritum non absolute, sed ut condignum; ergo gratia 1º habitualis non supponitur ad meritum ut condignum, aliter supponeretur ad seipsam; supponatur 2º ad gloriam, inde est hanc posse cadere sub merito de condigno, non 2º 1º argumentum.

Sectio 4ª. Fit progressus ad alia argumenta.

Quorum 1º est, quod gratia et idem est de habitu charitatis possit considerari in fieri, et

in

in facto esse; et in isto 9ptu potest incedere ad posterior fieri, et prior facto esse, ut pt. in relationibus div., in quibus incedit ratio originis est posterior ut constituens personas, et prior eisdem ut personas respiciendo: ergo inn grq in fieri, et eadem in facto esse potest incedere a charitis prior ora in fieri, et eadem posterior in facto esse: ergo et aliquando poterit esse effectus ora in fieri, eius quae pt in facto esse prior dispo.

Confirmatur 1º. quia in remissione pecc. v., quae est ratio auxilii efficacis se tenentis ex parte Dei et in infusione gratiae, quae est eadem ratio se tenens ex parte creaturae mediat ipsius pecc. posterius infusione actua Dei ut parte ab illa effective dependens, et prius infusione gratia, ut parte demeritum, ratione cuius homo fit dignus ratione auxilii efficacis: ergo etiam inn grq in fieri, et eadem in facto esse poterit mediare a charitis prior una ratione, et posterior alia.

Confirmatur 2º. quia dum ventus fenestram agit, et per eam ingreditur inn ingressu venti in fieri, et in facto mediat actio fenestrae: ergo similiter inn grq in 1º fieri, et in facto mediabit a charitis. Confirmatur 3º. quia res in fieri est causa rei in facto esse: sic enim materia, et forma in fieri sunt causa compositi in facto esse: ergo et gratia in fieri est causa gratiae in facto esse: ergo et est causa aut dispositionis ad grq in facto esse; causa enim quae causat esse simpliciter, causat quod quod necessarium est ad ponendum esse simpliciter. Quod ait: quod res in fieri est aliquid habens esse proprium, et realiter in genere rei: ergo potest habere aliquem effectum, quod aliud non est, quod res in facto esse.

Resp. ad arg. concedendo maiorem, et negando minorem; cum enim res in fieri sit actio producta, et res in facto esse sit res producta, et inn actionem et rem productam non potest mediare; actio enim est modus rei, ideo est sine medio efficiens; hinc est inn rem in fieri, et rem in facto esse nil possit mediare per totam potentiam abs.

Neque exemplum relationis div. est ad rem; tum quia relatio ut constituit personam est relatio in fieri, sed permanens aliquid, et quasi in facto esse, quia iam est 9ptu subsistens; tum quia eadem relatio quatenus est origo processio, sive quasi actio, et fieri talis non ita se habet ut constituens, et realiter relationes a se non distinctae, quod neque non procedit. At in ista 9ria ponitur actio orta a re in fieri, et terminata ad rem ipsam in facto esse, quod etiam differt a relationibus div. 9trariis ex dictis.

Ad 1.3 9firmationem non ad. inn voluntatem enim Dei, qua vult remittere peccatum, quae est dr. remissio activa, et rationem auxilii efficacis, quae vero est remissio passiva ratione mediat peccatum, quod peccatum enim 9strictio indignum ratione auxilii efficacis, quod si adesset vitaret peccatum, quod quod sit de

ratio

nāe auxilij efficacis, q coniūdis aliis ziūs; sui ēm. ho. g ay bony, q subsequ auxiliū effx insti
digni illo, nec q. auxiliū effx merer. illius g ay (mly subsequtz nāoz auxilij effus n merer nec dign illa
fit. Ad 2ᵐ, q varz (nōant: ingressus venti in fieri n aliud, q pduo ingress,
sive ubicary q qual vētz colocar intra cubiculy, cuz ē fenestra. ingress, a in fieri ee nl aliud est gq pdicral
indicaoē inq hal a et cary pducō n mat agtio fenestre, nec q. aliud. cyinq pduoz, et qry queim-
mate afficit, nl possit mediare.

Ad a dy vent, q fenestrz q appit ingred. ingress, venti fit gra, q apptio fenestra,
l, 2ᵃ. Ubi disputant. Ct.ᵒ q disputarz duo nobil certiss. ħ. t. utrygq. fieri in eodz inst. rli ingris.
l. Jin duos istos mlty n dari mutuq priorite, nāe: hoc m. rugnat, ut ostat ex dictis, qq. 139
addi sclt gbabili ee ingressy aeris ee priore priorite nāe agtioe fenestra. q. mari ex q. gerao, l, qua-
si gerao prior ē corrute l, quasi corruoe. D. de hiis ey cure philosophica fim.

Ad 2ᵐ. nō ant; rel.m. in fieri ē ac pducu rei; ad a pducta, rei n ē eidez caa, l caalit-
tat. sive aliq rel in fieri ē rel in t. inst. sui ee. hoc ē dy verifat hanc ppoz: nō ē rel, erymtean-
te n sui. ret a in fieri ee ē carz rel durant, q sequend, instand, manifesty a ē rz in t. inst. sui
ee, n ee sui caz q sequend ingris instand; ideo q. rel in fieri n ē caa eidz rei in facto ee, neq. ma,
et cōa in fieri s. caoso in fieri ee, ca aliter, qq. ipory causar in fieri ee.

Ad 2ᵐ 3 x varz secteans, et disquo coens: abs. hiere aliquz effy rū cuiz se heat gmy
caalitis, 2do. rucui, se heat gmy car no: ideo gra in fieri ee respicit a gra in fieri, sive ad abare pduc-
tiva gra cut a caa, cut a caalite, a q ipsa fit, cui caaliti se fundamto adscribit cum, aliq. q.
cuq. caandi, au sclt charitis, l, qucyq. aliy effy. S. si rel in fieri dentur rz in tº. inst. sui ee,
certy ē gra esse caare, n tn ea q cū ipsa s. ipsa, et multo min, de ipsa q sequend, instand.

l. Jarā ē; q. in eodz inst. inquo elicit a charitis in fudunt gra, et hit spuale. ty
q. illa, ē ulo disp. ad gra; tu q. nl ē, q tunc gribcarry injustioz, ideo ipso bo effecte pcedere gra;
tyq. cā naria sufficny applicata pso n abs. ozari; gra a, sive hitul n ē caa lib. d naria, et hec sufficienz ag-
plicaoz, tyez, q aut spuale n gducit osentanee, et mal. n abhitu, gptera q. hic infund. q. illis
a, effecte pcedit ab hitu charitis, sive gratia. q. frig. siaz ducet, q alia insti. oservar a gra l, hitu q
abeitz tº. gducit; eadzn. virtz q suffic ad oservdy, sufficrez ad tº. gducdy.

Ad secd. marz, et nando mirz, cui, t. 3 pbaoz disqua: caa naria n abs. n ozari effus,
quos q priori nāe n suggit gducero, 2do; quos suggit gduceri nō; hos n. frustra, et q tunc gduceret,

cy

cum ijs suppeant aliunde produci; ac à charitis supponit produci, ante infusionem gratiae et illius, et ideo ad eius non produ.

Ad aliud probationis minoris distinguo eam, actus supernaturalis non producunt consentaneè, quando ipse non disponit ad infusionem gratiae quae est, nego; sunt enim accidentia quaedam in corpore viventi, ut in visu et consentanee dum corpus perficit animam non producuntur ab extrinseco, à quo naturaliter producuntur, dum disponunt ad introductionem formae viventis; similiter actus supernaturales, connaturaliter non producuntur ab extrinseco, dum gratia perficit in subiecto naturaliter ab extrinseco producuntur, dum disponunt subiectum ad infusionem gratiae.

Ad confirmationem concedo antecedens, et nego consequentiam, ut constat exemplis supra repetitis actuum, qui quia in primo instanti sunt dispositiones ad formam, ab ea non producuntur pro eo instanti, cum tamen ab ea consequenter conservent; cuius probationem distinguo, eadem virtus sufficit ad conservandum, si ad utrumque habeat eandem expeditionem concedo; si ad unum sit expedita, expedita vero aliud, nego; cum à habitu charitatis habens sufficientem virtutem ad conservandum actum, habeat ad id expeditam virtutem, quia non supponit actum servatum; non vero habeat expeditam virtutem ad illum primo producendum; quia supponit illud productum, inde est illum servare, non vero primo producere, non defectu virtutis, sed defectu dispositionis.

Sectio 5a. Argumentum difficile.

Prima instantia dum urgente praecepto charitatis elicit actum charitatis, et liber efficere procedit ad habitum, et gratia: primo quia haec sunt proportionata illi, gratia, perficit quae in subiecto. 2o quia aliquando actus non produceret naturaliter, produceret enim a priori ex causa quae est ei extrinseca. 3o quia omnia actus supernaturales operari allicerent a infuso per auxilium extrinsecum omnium enim eadem est ratio ac actuum charitatis: cum omnes illi supernaturales [illegible] sint, idem et sint inseparabiles à gratia. Argumentum 4o quia actus est accidentium, non est omnino exigant, eidem quia ut omnino accidentium, per eandem quia gratia producit, sive perficiat sive non—

Argumentum actus charitatis praeceptae est dispositio ad gratiam: primo quia in libera elicitatur ex pellere gratiam, a tergo gratia et acceptum, quia tunc est officio actus praecepti componeret. 2o quia Deus habet decretum servandi gratiam, si liberè actus eliciatur, et vero si non eliciatur, quia de servatione gratiae pendere ab actu ut à dispositione praevia.

3o quia non actus procedat gratiam salutis inde dispositionis non erit liber; erit enim gratia cum illis supponatur omnino; cum quia aliunde ea sit comparabilis cum causa actus praecepti, ut potest peccaminosa, deget actum esse liberum; sed enim actus liber est ille, cuius officio potest poni cum omnibus praerequisitis ad eum potest 2 liberum inanime quia positis praerequisitis necessariis ad agendum potest operari, et non operari, id est ponere actum, et omissionem eius.

Argumentum sane difficile, quia inopportunitas solutionis difficultatis vel. Navarrete cum Rmo cum Lugo, et Arriaga, Merito; bene enim ibi gr. Valentia liber Mariae, nam minor; cuius primo probat totam consequentiam, quia probat dependentiam a priori gratiae ab actu praecepto, non vero dependentiam a priori, et tamquam à dispositione; sicut enim in omni sua necesse est sive forma, nec tamen ab illa pendet a priori vel tamquam à dispositione.

Ad 2am probationem distinguo eam; Deus habet decretum, ita ut eliciendi actum sit conditio antecedens decretum ser-

vandi

-vandi grā, nō; iraue sit ordo subsequens, ordo, q. denotat cservarē grā pendere ab aux^o [illegible] à dissq.^e antē, sed a ordo subsequi, sicut. Deg licet voltē cservandi mag, si heat grā, n . sit cgnhe-at; et idē è deo' esse vagary, de sole nuncius, et sic de aliis; nec tn stae dissq. q diss. ad oservarē mat, et idē è de gñoib, ruesse, de luce cu solis, ordo subsequens cservarē mat, esse et solis.

Ad 3.3 planē cni eq; cnō inss grā tunc fere suppō oīo antē; illa cm. è ho supp. ni ans, c-resquere nē abte in gotesse volis, cy à cresquere grā inertē inst. in quo c gat sit abte in potesse vol-til n ponendo ay [illegible], si q. cgn gos resquere ex supp.^e q. ipsa volrat cy grā gēt, hinc q. è grā [illegible] [illegible] cnē supper oīo antē, d aliquamo conte, quī abte pot. resqui gcarig a, , que ellicit. Neg. ins-ho ille a, è liber, cui, offio pot. sgoni cy oib, griis aul. h cm. olisa, sit liber, pot. quog. a, ee liber, h ei, offio n gois sgoni cy oib, griis aul, offio tn pot. abte tollere griy secy inzgarile.

Neg. inde, obē lib. inaul. ee, q. pōtis oib, sgriis, et reqsitis adzandy pot. ponere ay, et offioz aul, idem. cnē, q.^o aliunde nē in gotesse voltis abiicere aliq. ex griis, l reqsitis adoz-andy; sicm. hoc sit in sli gotesse nē necesse ad lib. esse sponere cy oib, griis, et reqsitis offioz aul.

Ideo q. nri D.^el acerrimi defensores indisse libertis, dū phyca pdetrarē tang libertis ever-triciz z pugnāt ex duplici cag.^e pmotionis, turo z pugnarē desumunt queiy aiqe, sublato ea liberty neuer-teret. 1.us è, q. phyca pmoe pote exgre a, . n gois agonia, adque pmovet. 2.us q. n sit in gotesse volis pmoe abiicere gossioza, adque pmovet. ~~[illegible]~~ sicm. hoc eet in gotesse ~~[illegible]~~ voltis, pcul dubio volrat eet liba, et deyg. necess.^o huic satis pot. cpenire ratō pmois, n necess.^a oio aut; et abte, et aliquamo cont; et ex supp.^e eet.

Q.^o 4.^a An grā hitualis heat causal, et qnz ille sint?

Sectio 1.^a certa pmittunt.

1.us caz finalē ultma grē eē glā Dei, quasi pmig, glā cgri, grā cā. iustarē impii. De cm. infunden grā pximordii iustarē, sibi, hanc à intendit ppr glā cgri, q ultmo resp. in glā Dei: D.^a illud: universa ppr semetipsy opat è Dmn. 2.us è caz grāy effecvg grē ee misericordiz Dey, instrale sacramenta, et inde meritoria, q ad efficienz reducir ee cxpty Dmny, cui, merita inge meris, et meriti negbte inst. valoris sl. cat grabel grā. q. pcugoty è certiss., desumir cm. ex Trid.^o S.^e 6. c. 7.

3.us è cag exelare grē ee nrā D.3. D. q. cāa exelaris è illa, adaui, silude artifex yduci efu. d De, yducit grā ad silituz nat D.^e, ut hge ■ radix virtis, et amoris, nec ōi ois honestatis moralis, quā ratō grā è particigao phyca, et moralis nat D.^e: q. nāa D.^a è cāa exelaris grā.

Dico: gram dupliciter posse considerari 1°. 2°. in eo esse quo salvat immediate invisibilem, qua ratione nullatenus est causa phisica; haec n. agnit cum causa moralis, habita ratione; et invisibilem ñ addit supra gram, alioquin erit invisibile; q. nec gra individualis addit cau(sa)m phisicam. Bene a addit causam moralem, quod aliud ê, a gratia essentiale rei, q. conclusio haec gra quocumque modo consideret.

2°. mo potest gra considerari, scilicet 2°. rei, ingruit, qua ratione concurrat augmentum, et intentionem, et hac ratione habet causam phisicam, scilicet gra concurrentis 1°. 2°. q. causa phisica est, quod aliud q. concurrens cum ea tota constituit, ut pt. in omnibus, et quod hac ratione ñ causa phisica, sed omnis gra gt 1°. concurrens cum eo augmentum, sive intensiorem constituit: q. 2° ipsum considerat gra habet causam phisicam.

3°. dico de facto solum Deum esse causam phisicam efficientem grae 1°. q. omnes supra singillatim enumerans causas gre, solum Deum tamquam phisicam efficientem recenset. 2°. q. hinc sacramentale et gratia[?] esse grae a[?] 2°. et efficientiam et gre, et q. 2°. q. disposition ad grã; huiusmodi accidentia ñ solent esse causa phisica illi, nec cuiusque dicto modo accidunt: ò restat aliud q. posit esse causa phisica gre: q. haec de facto nullatenus causa phisica gre Deus.

Neque obstat causam phisicam ultimae dispositionis ad grã esse causam phisicam gre, ut pt. in tra ignea A, q. quae est causa phisica ultimae dispositionis ad ignem B, haec causa phisica est ipsius ignis B. Non, inquam, obstat; ñ om. inde infertur causam phisicam a contrario ergo auxilium sacramentale esse causam phisicam gre, quoniam cum sit causa phisica ultimae dispositionis est causa phisica gre, q. non erat productiva a causa 2°. phisica, q. sufficiens productivus ita ut ñ ê ut pt. in a causa naturali, et gradu egreditur effective ut a causa phisica 2°. ab ea causa, a qua etiam a causa phisica orit ultima dispositio ad eam.

2°. sequitur velle dicere grã esse causam phisicam gre, sicut sp. ignis est causa phisica alterius ignis, se min. ingruit, et tantum id diceret, quoniam gra in proprio subiecto, cui inest, grã in producit, alioquin se intenderet, q. de nulla qualitate dicitur, nec calor ut nunc v.g. et idem de aliis qualitatibus, se intendat usque ad calorem ut octo, 1°. exgi. Neque in se gra grã producit in alio subiecto: alioquin Angelus genetrat, cum aia naturali, in ea gra produceret, q. absurdissimum est.

Haec certissima sunt, sed restat dubium, an detur alia possibilis causa phisica gra creata? 1ª est com(mun)is Thomistarum sanctorum. 2ª quae ê Pt. Rigaldi, et aliorum R. asserat. 3ª quae Medina, et Cabrera asserat ñ sit esse possibilem talem causam, et de facto dari, humanitatem scilicet Christi, quae est effectiva phisica gre in nobis extitit. Breviter haec sententia in funditus destruitur, 1°. q. Patres testimonia, quae ea referunt, sed probant causalitatem moralem Christi Domini ingrediens in nobis ingrediente, quam eius in nobis, ut causa phisica meruit; ñ v°. causalitatem ñ efficientem. 2°. q. humanitas Christi Domini, eius gra habitualis ñ est eiusdem speciei cum nostris: q. sicut in nobis ñ est causa phisica gre, neque in Christo Domino. 3°. q. unio hypostatica, qua Christus superat nos nullius aliud efficit

her

hec phrasis conunire humanitatem verbo: unioque enim non est unire: quare illi verba non est causa formalis effectiva gratiae.

Sectio 2a. possibile est causam 1am. efficiens, et formalis virtualem gratiae.

Pr. 1. quia ea causa est possibilis ex cuius positione non sequuntur duo gratia contraria; de ex positione causae 1ae. efficientis, et formalis gratiae non sequuntur duo gratia contraria: ut patebit ex solutione argumentorum: quare huiusmodi causa est possibilis. 2o. quia possibile est causa informalis gratiae, quae deo tuo est sacramentum fateatur Adversarius: quare possibile est causa formalis gratiae: tum quia in utroque vix ullum notabile est discrimen; tum quia causa quae est formalis, vel gratiae non extrahitur ergo a conditione creaturae: adhuc enim ea causa producere a Deo, atque subderet in eo, et operari.

Pr. 2. quia origo D. in alia gratia non habet sicut esse causa formalis gratiae; probo 2o. haec gratia est participatio a creatura, ... enim eque participabilis est ac natura D.; cum quia haec ut natura est participabilis a creatura, ... quoque participabilis erit ... dicitur gratia: quare possibile est creatura quae sit causa formalis gratiae, ... enim esse causam participare ... dicitur gratus. 3o. 1o. quia ut facile a nobis explicatum est lib. de visione possibile est substantia formalis: ... huiusmodi substantia potest esse causa formalis gratiae: potest enim substantia esse causa formalis accidentis, gratia autem accidens est: quare possibile est creatura, quae sit causa formalis gratiae. 3o. 2o. quia huiusmodi creatura non repugnat ex parte ... virtutem enim, et participabilitas est infinita: ... neque repugnat ex parte creaturae; huiusmodi enim creatura continet infra ... creaturae, ut insinuabam, in ... argumenti 1i., neque involvit contradictionem, ut patebit ex solutione argumentorum: quare talis creatura non repugnat.

Sectio 3a. solvuntur Adversariorum argumenta.

1o. est, quia creatura, quae est causa formalis gratiae producendo gratiam in subiecto, hoc iustificare; producere enim gratiam, quae est ... iustitia ... ex ... iustificare; iustificare enim est proprium soli Deo, ut habet ... quia potest facere mundum ... ex ... sine esse, ... Et; quia solus ille potest iustificare, in quem tamquam in ultimum finem possumus credere, ut cum Aug. ... dicere potest ego iustifico te, cum dicere potest crede in me; ... in solum Deum possumus, tamquam in ultimum finem credere. quare ille solus potest iustificare.

Ad hoc argumentum respondebam, lib. de visione ... d. 2. c. 2. dist. 6. ... quia asserit, creaturam producentem gratiam habitualem in alia, hanc ... iustificaturum, quia a ... a peccato ... peccatum quae essentialiter involvit iustificatio, ad ... excellentia et ... te ... gratiae ... pro... ... et ... quia ... ... iustificationem gratiam ... peccato, cum statuerim, expulsionem peccati sive ... a peccato ... peccatorum ... ex ... ... beri gratiae ... ad argumentum respondendum.

Respondeo negando ... gratiam ... sola ... ... et ... iustitia ... ... quam exigit expulsionem peccati, ... et ab inco... ... enim ... sola ... in ... acceptio et amicitia Dei: creatura quae gratiam in alia producens, hanc non ... ... iustificabit, cum ... ... iustificationi: quia cum gratia ... et ab inco... petat ... peccati, ex qua, et ex gratia ... iustificatio, ... creaturam producentem gratiam ... radicaliter iustificare eum in quo gratiam producit.

... ... et ab inco exigit ... in ... ... a creatura, ut a causa formali, nulla est absurditas. Hic enim ... ... ut causa formalis ... ... ad ... ... et ab inco ber...

ius-

iustifao. Solus q. loqr de iustifare frali, q involvit rectiōz pecti d'fo pot. ēē a Deo; unde et ad 2 ratiōz, qum mair dissq. ille

solq pot. iustare Diu sfare frali q involuit rectiōz pecti pdz; funli, q ñ exigit tlz rectiōz no; cu q. crea gral. pducens

grq in alia, ñ poit dicere iustifico te in sfatu frali, inde ē necesse dicere crede in me.

2a ē, q. caa gralis dans grq, dat eq spu Sty, ut sfrat ad Rom. 5. charitas Dei diffusa ē in cordib. nr-

is p. spm Stm q dat ē nobis, Sz nulla crea pot. dare ut caa gralis spu Sty, donq m. intellir S. Trinit. bee ēē danus, pideteq

l, possessionz, q̄lis nulli crez ē spus Sctus. q. nulla crea pot. ēē caa gralis grē. Rsdisso mairz: ca gralis dat spu Sty

fundal. vdo; fr, no; caa m. gralis grē dat grq pexigit rectiōz pecti, ad q sequr inhabitāo et donāo spus Sti. fr aor

specialis dilectionis, qua Deq diligit subq hens grq, cuiq. rectq ē pecti: difund. q. spus S. in cordib. nris p charitz n

fr, q. charitas, sive gra ñ ē amor, quo Deq diligit nos, fundal. quanz exigit tlz amorz, q ē spus S, q donat

nobis, lie a donans vo fundal. ñ ē necesse possidere donq pioenq, originq l. possessioz, S so coirel. pcting

a, cui bear donq, q in psenti nl aliud ē q amor, q Cr ē spus Sanctq.

3a q. p grq adoptamq in Filios Dei, Sz nulla crea ut caa gralis pot. nos adoptare

in Filios Dei, Silr m. illi ē adoptare, q het priq quo gerans nalis, ut pt discurrdo p oēs adoptiōes; q. nulla crea pot. ēē caa

gralis grē. Xrl; q. ille solq pot. adoptare, q het i nale ad hereditz, Sz nulla crea het i nale ad hereditz Dei: hec m. fundar in

gerace nali. q. nec pot. adoptare in Filios Dei. Xrl. q. in hoc differt adoptio D. ad huma, q hec Sit p volrq adoptati

exca adoptaro, illa D. p mutaoz ineq adoptati; Sz nulla crea pot. aiq nrq ince immutare, hoc m. ē p priq Filiq Dei, cui p-

priq ē illabi in aial nral: q. ille solq pot. nos in Filios Dei adoptare.

Rsdisso mairz: p grq adoptamq D. adoptioe fundeli, pdo, frali, no. Consilin disquo mirz: nulla

crea ut caa gralis pot. nos adoptare D. adoptioe frali, pdo; funli no: Sz m. crea p suaz volrz exca ñ poit dare nobis ius

ad hereditz Dei, q. eet nos adoptare adoptioe frali; pot. tn pducere in nobis grq exigtz tlz hereditz, q ē nlle nos fundal

adoptare, cu q. gra sit Soly adoptio funlis: inde ē posse a crea in nobis, ut a caa frali pduci. Ad 1m. ratoz disquo marz:

ille so pot. adoptare D. adoptioe frali, pdo; funli, no: neq. q plis pt discurrdo p ceteras adoptioes creaal; hez m. cu sint adop-

tiones frales, ñ ps. pcedere nisi ab hente i in hereditz; adoptio Di in Filios Dei so ē fundelis, so srueq in exis. adop-

tionis fralis, ideo q. cōrugnat ēē ab alio ptheq, q het i nale in hereditz.

Ad 2. rraoz disso marz, quoniq pot. eq Deq p mera volz exca adoptare pmunera oia adoptatis, q plis

incobs sūt, p auxilia exca supplendo, no deinde minorz, ñ tn. cagio qua trar aia ñ poit aliq. ad exco pati, q ē ab intro immu-

tari; sic q. forte equq et navis pq moveng immutant locali. aial eorq, quos vehunt; neq. ince immutas aiq eo ips. ait il-

labit, illapsq m. maiq, ultra aia immutaoz importat plenq dominiq ipsi illapsi, in eq, cui illabit, q. dominiq, cu sit p-

priq Filii Dei, Ct crea poit aiq immutare, ñ tn ineq pot. illabi.

4a ē, q. crea pducens grq ut ca fralis, l eq pduceret pcreaoz l. peduoz; ñm. extat aliud quid aois: Sing creare

q het srar ad en mens ideo q. suppit dominiq spa oe ens, q. rugnat creq. Neq. inq. peduoz, quoniq hz: eduo eet pgra

obedientiali, agens sub gratiae educens de potentia obedientiali; sed hanc dominationem, sicut agens naturale dominatur supra potentiam naturalem, de qua educit formas;
repugnat a creaturis dominari supra potentiam obedientialem, sed quod solus Deus dominatur. Ergo creatura non potest, etc.

Respondeo concedo maiorem, et nego minorem, quoad additam probationem; nam distinguo creaturam trahere ad intentionem; trahere adaequate extrinsece, et quoad extrinsecum, dentur in ea et illo singulari, quoad aliquas repugnat creaturas dominari; non distinguo minorem; quia dato quod haec eductio sit de potentia obedientiali non sequitur creaturas dominari supra potentiam obedientialem. Non enim ignis de potentia naturali materiae formam educit sicut ignem absque ullo dominio supra materiam, sed de materia neque pro libito disponere. Sic creatura potest de potentia obedientiali educere formam absque ullo dominio supra potentiam obedientialem.

Non distinguo, sed Deum dominari supra potentiam obedientialem; Deus enim Deus solus supra eam dominatur, quia haec dependentia collationis potentiae obedientialis; non nulla est repugnantia, neque quod creatura dominetur supra hanc, (illas potentias obedientiales in ordine ad nos (illos effectus), sed non in ordine ad omnes.

3.o Dicitur quod si creatura ut possit causa principalis producere gratiam deberet esse maioris, aut aequalis perfectionis cum gratia: sed nulla creatura sic se habet cum gratia; haec enim est participatio naturae divinae, quod nulla creatura est, nec ergo repugnat creatura causa principalis gratiae. Dicitur quod producere gratiam in anima est aliquid deificare; sed hoc est proprium soli Deo, sicut ignire est proprium soli igni. Ergo et producere gratiam in anima dicitur, ut causa principalis est proprium soli Deo.

Respondeo concedo maiorem, et nego minorem; nam distinguo gratiam esse participationem Dei naturae ut intentionem: cum enim gratia intrinsece repugnat esse participationem, ut satis probatum est disputatione 1. q. 2. sectione 4.

Ad 3.um distinguo maiorem: producere gratiam in anima est aliquid deificare; deificare inadaequate, concedo; adaequate, nego: distinguo enim gratiam quamvis est participatio deitatis, huius a qua sit participatio inadaequata, sed inadaequate aliquid deificat. Unde est deificare adaequate esse proprium soli Deo, non vero inadaequate, nam hoc est commune Deo et creaturis, quae participant Dei saltem inadaequate. Neque urget exemplum ignis, quia nec dicitur ignis adaequate ignire: ignis enim educens est ex parte ignis, quae producens. Deus vero dicitur, quod gratia deificat adaequate, non inadaequate deificat.

Sectio 4.a Absolvitur q. 3 disputationis 3, et ibidem.

Pro quorum complemento rogatur V. an gratia producatur per creationem? Respondeo negative, producitur enim per eductionem. Sic communiter nostri Doctores cum aliis, Thomistis, Scholasticis, et in nullis Thomistis. Probatur quia gratia in esse, fieri, conservari, et operari dependet a subiecto; nam cum haec gratia convenit extra subiectum, substantia scilicet intellectualis, ut ab fatentur; sed quod sic se habet non per creationem, sed per eductionem producitur; haec enim ratione forma materialis, et accidentia non creantur, sed generantur, sive educuntur ex potentia materiae. Ergo gratia non producitur per creationem. Probatur consequentia exemplo animae rationalis, quae quia creatur, ut minimum potest extra subiectum, corpus scilicet, conservari, et operari.

Sed 3.o dicitur V.: quia sectio Scripturae et Patres gratia creatur. V. quia substantia intellectualis est naturalis; sed ex naturali formale educitur negatur: ergo neque gratia ex substantia intellectuali. 3.o quia materia V. in esse, fieri, conservari, et operari dependet a forma; nihilominus haec eius operatio extra formam, sed adhuc creatur et non educitur: ergo et gratia.

Respondeo ad 1.um Scriptura et Patres gratiam creari, supposita creatione late pro productione quadam, qua ratione eam sumitur creatio, dicitur Gen. 1. In principio creavit Deus caelum et terram, non vero sumitur stricte, quia creatio opponitur generationi, (eductioni. Sive verbi aliter cum Scoto gratiam creari moraliter, quatenus V. gratia confertur nullis praecedentibus meritis.

Ad 2.m [illegible] mat., et [illegible]; ex [illegible] [illegible]. Sec.dum q.d [illegible] poten.a obedientialis, vi agentis [illegible] [illegible] educi [illegible]. Ad 3.m [illegible] mat., et [illegible], et [illegible]; q.a [illegible] 1.o et 1.m subiecti, qui esse [illegible] educi ex subiecto, aliog.[illegible] esse 1.m subiectum, [illegible], et reliqua [illegible] 1.m subiectum, ideo q. 3.m [illegible] inesse, fieri, servari, et [illegible] dependeant a subiecto, ex subiecto pot.a educuntur.

Rogab. 2.o an sit pot.ia subiecta, [illegible], et [illegible] [illegible]? Si loquamur de ea subiecta creata externi, l. eiusdem speciei cum externis eq. esse pot.a, ut constat ex lib. de [illegible] Dei disp. 2. q. 1. sect. 1. §. [illegible] omni intellectui creato. Si [illegible] loquamur de subiecta pot.a [illegible] species a [illegible] externa, ea [illegible], pot.ia esse [illegible] subiectum, ut constat ex eodem lib. et disp.ne q. 2. [illegible] sect. 6. §. [illegible] [illegible] ibi dicta, [illegible] eadem [illegible] adeo diffusa, et difficultatibus repetere, et iterum transcribere cogamur.

Rogab. 3.o an gra [illegible] distinguatur [illegible] a charitate? [illegible] affirmative cum communi [illegible], et [illegible] Scholast. [illegible] 1.o q.a [illegible] [illegible] loquens de iustificatione adulti [illegible], hanc fieri p. infusionem gra et donorum: [illegible] fieret p. infusionem donorum, [illegible] gra distingueretur [illegible] a charitate: [illegible] fidelis [illegible] nunquam desperavit [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] infundi illi, [illegible] charitas, et reliq. virtutes, [illegible] [illegible] distinguantur [illegible], et a gra nulla est donorum infusio, imo [illegible] donum ullum [illegible] gra. [illegible] gra [illegible] distincta a charitate.

[illegible] 2.o q.a [illegible] in [illegible] pot.a [illegible] distinguantur [illegible], [illegible] pot.a distinguuntur in [illegible], ut [illegible] in fide, et spe [illegible] distinctis a gra; [illegible] gra est [illegible], et charitas pot.a, et utraq. [illegible] [illegible] distinguuntur. Unde [illegible] necessitas alia esse distincti gra a charitate, [illegible] Deus [illegible], [illegible] sit an ea [illegible].

[illegible], et necess.ria [illegible] est velle Deum ostendere [illegible] esse participalis [illegible] [illegible] [illegible] cum pot.a, [illegible] participat in ord.e [illegible], [illegible] cum pot.a in ord.e [illegible], qua [illegible] corruit [illegible] arg. [illegible] non sunt multiplicandis entibus [illegible] necess.e. Ad [illegible] q. [illegible] ex [illegible] [illegible] charitatis [illegible], [illegible] gra [illegible] [illegible], [illegible] ad hanc [illegible] satisfa.

Quae restant cedant in honorem Omnipotentis Pa
tris, et Filij, et Spiritus Sancti, nec
non Beatae Mariae Virgi
nis ad omnem lau
de semper
immaculatae
[illegible]

q nec [illegible] ad [illegible] [illegible] q. [illegible] [illegible]

Index totius materiæ.